

(ร่าง)

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สำหรับการประชุมหารือ
วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑ ณ จังหวัดชลบุรี
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

คำนำ

จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า “**รัฐบาลดำเนินการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการส่งเสริมให้เกิดการลงทุน เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ โดยจะเป็นโมเดลต้นแบบก่อนขยายไปพื้นที่อื่น ทั้งนี้จะพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กับการพัฒนาการเกษตร และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การดูแลสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปอย่างสอดคล้องสนับสนุนกัน นอกจากนี้ในการพัฒนาภาคต่างๆ จะพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่**” และมอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และส่งให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรวบรวมและนำเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ ต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นกรรมการ และมีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฝ่ายเลขานุการ โดยแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวม ในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง และพื้นที่คาบเกี่ยวตามระบบนิเวศทางธรรมชาติ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นทุนหรือฐานการพัฒนาที่เข้มแข็งของประเทศ พร้อมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น สอดคล้องกับการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อยกระดับประเทศด้วยการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการแก้ไขและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ที่มุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ทัดเทียมกับนานาประเทศ และเพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานในการผลิตและการบริโภคที่ยังขาดความสมดุลตามศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศธรรมชาติ รวมถึงมีการปล่อยมลพิษสะสมจากกระบวนการผลิตและการบริโภคออกสู่สิ่งแวดล้อม อันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน อันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อประเทศไทย ๔.๐ อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		
สารบัญ		
ส่วนที่ ๑	บทนำ	๑-๑
	๑. ความเป็นมาของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๑
	๒. กฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง	๑-๔
	๓. กรอบแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๕
	๔. แผนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก	๑-๑๘
ส่วนที่ ๒	สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๑
	๑. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	๒-๑
	๑.๑ คุณภาพน้ำผิวดิน	๒-๑
	๑.๒ คุณภาพน้ำบาดาล	๒-๕
	๑.๓ คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่ง	๒-๗
	๑.๔ การจัดการน้ำเสียชุมชน	๒-๙
	๑.๕ คุณภาพอากาศและเสียง	๒-๑๑
	๑.๖ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน	๒-๑๕
	๑.๗ สถานการณ์การจัดการกากของเสียอันตราย	๒-๒๐
	๑.๘ สิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมและการท่องเที่ยว	๒-๒๖
	๒. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	๒-๑๙
	๒.๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๒-๓๔
	๒.๒ ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒-๓๘
	๒.๓ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรน้ำบาดาล และพื้นที่ชุ่มน้ำ	๒-๔๓
	๒.๔ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๒-๕๐
	๓. สถานการณ์พื้นที่สำคัญทางสิ่งแวดล้อม	๒-๕๒
	๓.๑ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	๒-๕๒
	๓.๒ เขตควบคุมมลพิษ	๒-๕๕
	๔. เหตุฉุกเฉินและเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษ	๒-๕๙
	๕. การมีส่วนร่วม	๒-๖๓
	๖. สรุปประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๖๔

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๓	
การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓-๑
๑. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมโดยวิธี PEST Analysis	๓-๒
๒. การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis	๓-๘
๓. การวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix เพื่อใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๓-๑๓
ส่วนที่ ๔	
แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๔-๑
๑. หลักการและเหตุผล	๔-๑
๒. แนวคิดและทิศทาง	๔-๒
๓. หลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔-๓
๔. วิสัยทัศน์	๔-๔
๕. วัตถุประสงค์	๔-๔
๖. เป้าประสงค์	๔-๔
๗. ยุทธศาสตร์และมาตรการ	๔-๔
๘. การขับเคลื่อนแผน	๔-๓๐
ภาคผนวก	
ข้อมูลพื้นฐาน ๓ จังหวัดระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๑.๑-๑	แสดงคุณภาพน้ำแหล่งผิวดิน	๒-๑
๑.๑-๒	ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index, WQI ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙	๒-๒
๑.๒-๑	แสดงผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๕
๑.๓-๑	แสดงผลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๗
๑.๔-๑	ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นและปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบน้ำเสีย	๒-๙
๑.๔-๒	ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๑๐
๑.๕-๑	แสดงผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปี พ.ศ.๒๕๕๙	๒-๑๒
๑.๕-๒	แสดงผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระหวาง (VOCs) ในบรรยากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๑๓
๑.๕-๓	แสดงระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชม. (dbq)s สถานีตรวจวัดค่าเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๘	๒-๑๔
๑.๖-๑	แสดงอัตราผลิตขยะมูลฝอย	๒-๑๕
๑.๖-๒	แสดงจำนวน อปท. และปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่มีการให้บริการเกินขน	๒-๑๕
๑.๖-๓	แสดงจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน	๒-๑๖
๑.๖-๔	แสดงปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	๒-๑๖
๑.๖-๕	แสดงข้อมูลความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอย	๒-๑๘
๑.๖-๖	แสดงปริมาณขยะตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง	๒-๑๙
๑.๗-๑	แสดงการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙-๒๕๖๐	๒-๒๐
๑.๗-๒	แสดงจำนวนและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ/สวน	๒-๒๑
๑.๗-๓	แสดงจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	๒-๒๑
๑.๗-๔	แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในพื้นที่	๒-๒๒
๑.๗-๕	แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในจังหวัดอื่น ๆ	๒-๒๒
๑.๗-๖	แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในประเทศไทย	๒-๒๓
๑.๗-๗	แสดงปริมาณของเสียอันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐	๒-๒๓

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๑.๗-๘	แสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายที่เข้าสู่โรงงานกำจัดในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐	๒-๒๔
๑.๗-๙	แสดงปริมาณของเสียอุตสาหกรรมทั้งหมดเข้าสู่โรงงาน(ต้น) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐	๒-๒๕
๑.๘-๑	แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	๒-๒๖
๑.๘-๒	แสดงข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ย คัน/วัน บนทางหลวงในเส้นทางสายหลัก ปี พ.ศ.๒๕๕๙	๒-๒๗
๑.๘-๓	แสดงจำนวนเรือค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่งจำแนกตามด้านศุลกากร	๒-๒๙
๑.๘-๔	แสดงข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗	๒-๓๐
๑.๘-๕	แสดงจำนวนแหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์	๒-๓๐
๑.๘-๖	แสดงแหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าควรอนุรักษ์	๒-๓๑
๑.๘-๗	แสดงแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา	๒-๓๑
๑.๘-๘	แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยว	๒-๓๒
๑.๘-๙	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๘	๒-๓๒
๑.๘-๑๐	แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐	๒-๓๓
๑.๘-๑๑	แสดงจำนวนสถานพักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากนักท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๙	
๒.๑-๑	แสดงพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย	๒-๓๔
๒.๑-๒	สถานการณ์ป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง	๒-๓๕
๒.๑-๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๖-๒๕๕๙	๒-๓๖
๒.๑-๔	แสดงพื้นที่ป่าสงวนในเขตพื้นที่จันทบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๓๖
๒.๒-๑	แสดงสรุปการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษปี ๒๕๕๙	๒-๓๙
๒.๒-๒	แสดงภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ.๒๕๕๖ และปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๓๙
๒.๒-๓	แสดงภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙	๒-๔๐
๒.๒-๔	แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี ๒๕๕๖ และปี ๒๕๕๙	๒-๔๑
๒.๓.๑-๑	แสดงอ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง	๒-๔๔

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๒.๓.๑-๒	แสดงปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙	๒-๔๖
๒.๓.๑-๓	แสดงพื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	๒-๔๖
๒.๓.๑-๔	แสดงสถิติผู้ใช้น้ำ ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาค ปี ๒๕๕๘	๒-๔๗
๒.๓.๒-๑	สรุปการใช้น้ำบาดาลของแอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๔๙
๒.๔.๑-๑	แสดงข้อมูลพื้นที่ป่าชายเลน ระยะ ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๗	๒-๕๐
๒.๔.๒-๑	แสดงสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยอง	๒-๕๑
๒.๔.๓-๑	แสดงสรุปสถานภาพแนวปะการัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	๒-๕๑
๒.๔.๔-๑	แสดงระยะทางกีดเซาะระดับความรุนแรงและปานกลาง ในระบบกลุ่มหาดประเทศไทย	๒-๕๒
๔.๑	แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒-๕๘
๔.๒-๑	สรุปปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๙	๒-๖๒
๔.๒-๒	เหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนในภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ	๒-๖๒

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปภาพที่

๑.๑-๑	ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index, WQI ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙	๒-๓
๑.๑-๒	แสดงคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๔
๑.๑-๓	แสดงคุณภาพน้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา	๒-๖
๑.๓-๑	แผนที่แสดงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเชิงพื้นที่เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๘
๑.๖-๑	แสดงที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ EEC	๒-๑๗
๑.๖-๒	แผนภูมิแสดงอัตราส่วนการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙	๒-๑๘
๑.๗-๑	แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียอันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัด(ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐	๒-๒๔
๑.๗-๒	แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัด(ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๐	
๒.๑-๑	พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและพื้นที่คาบเกี่ยว	๒-๓๗
๒.๒-๑	แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี ๒๕๕๙	๒-๔๐
๒.๒-๒	แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๙	๒-๔๑
๒.๒-๓	แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖	๒-๔๒
๒.๓-๑	พื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	๒-๔๕
๓.๑-๒	แสดงพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตควบคุมมลพิษ	๒-๕๕
๓.๒-๑	แสดงแผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๕) เรื่องกำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ	๒-๕๖
๓.๒-๒	แผนที่แสดงแผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒)	๒-๕๙

ส่วนที่ ๑

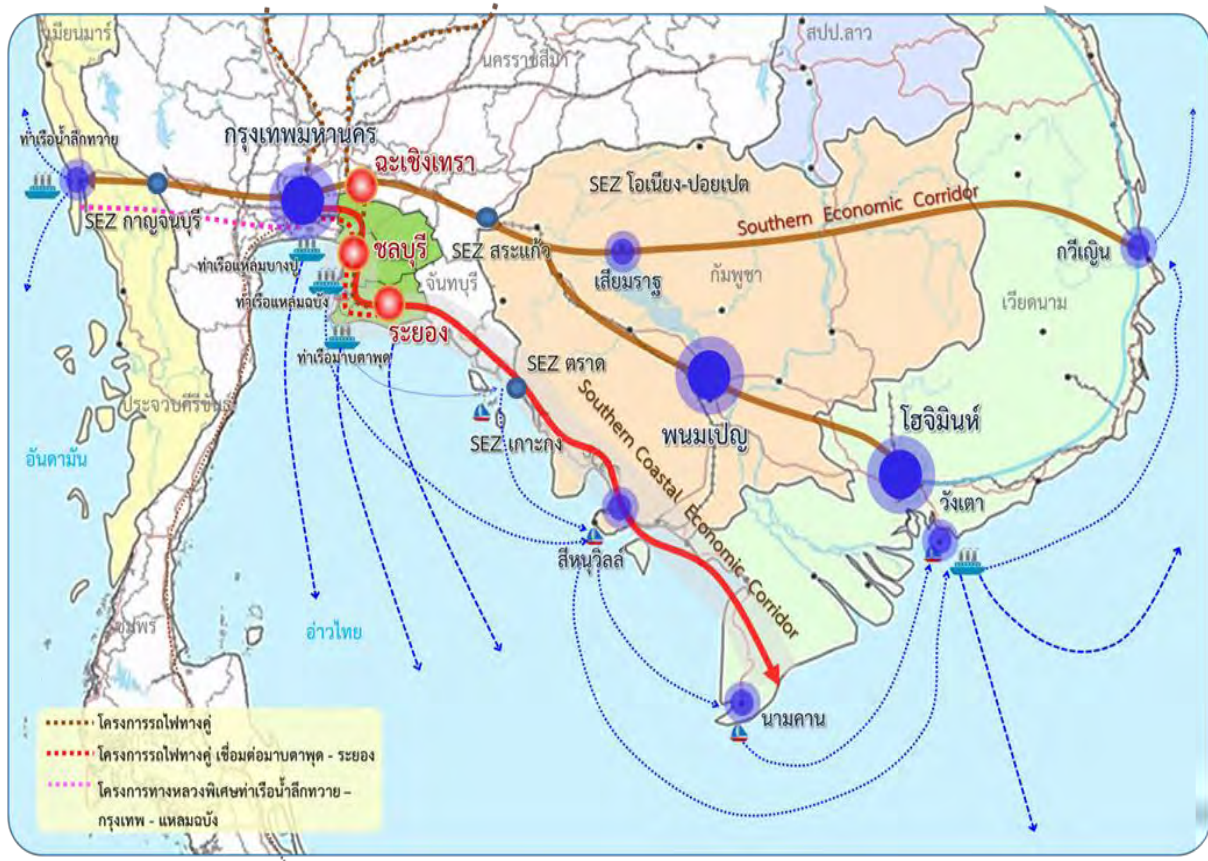
บทนำ

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดย EEC มีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กนศ.) ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

๑. ความเป็นมาของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

๑.๑ การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard : ESB) ริเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย พื้นที่เป้าหมายระยะแรก ๒ บริเวณ คือ (๑) บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง สำหรับอุตสาหกรรมหลักที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และ (๒) บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี สำหรับอุตสาหกรรมเบาและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ต่อมาในปี ๒๕๓๙ ได้มีการขยายพื้นที่เป้าหมายครอบคลุม ๘ จังหวัดภาคตะวันออก และมีอัตราเร่งในการขยายพื้นที่อย่างมากเนื่องจากการเกิดมหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายโรงงานจากพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางมาสู่พื้นที่จังหวัดทั้ง ๓ ของ EEC เพราะเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว นับถึงวันนี้เป็นระยะเวลากว่า ๓๕ ปี ซึ่งโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้สร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติอย่างมหาศาล

ปัจจุบันพื้นที่นี้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงาน และยานยนต์ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นสัดส่วน ๑ ใน ๕ ของประเทศ ประกอบกับมีความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางถนน รถไฟ ท่าเรือ และนิคมอุตสาหกรรม และยังเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางเรือของอาเซียน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังท่าเรือน้ำลึกทวายของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ท่าเรือสีหนุวิลล์ของราชอาณาจักรกัมพูชา และท่าเรือวังเตาของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมทั้งเป็นที่รู้จักของนักลงทุนทั่วโลก จึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดังรูปภาพที่ ๑-๑

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปภาพที่ ๑-๑ แสดงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกสู่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

๑.๒ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเสนอ โดยกำหนดคลัสเตอร์เป้าหมายในระยะแรก ได้แก่ (๑) Super Cluster เป็นคลัสเตอร์สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เช่น คลัสเตอร์ยานยนต์และชิ้นส่วน คลัสเตอร์เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์โทรคมนาคม คลัสเตอร์ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและคลัสเตอร์ดิจิทัล (๒) คลัสเตอร์เป้าหมายอื่น ๆ ได้แก่ คลัสเตอร์เกษตรแปรรูป คลัสเตอร์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และ (๓) กิจการเป้าหมายที่จะส่งเสริมเป็นพิเศษในแต่ละคลัสเตอร์ ประกอบด้วย ๒ กลุ่มได้แก่ กลุ่มโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคลัสเตอร์ และกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตที่มีความสำคัญสูง โดยมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบคลัสเตอร์ให้เป็นรูปธรรม และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานการพัฒนาในแต่ละคลัสเตอร์

๑.๓ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบข้อเสนอ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย : กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth) ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ แบ่งเป็น (๑) การต่อยอด ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-Generation automotive) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism) อุตสาหกรรมการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)

และอุตสาหกรรมอาหาร (Food for the Future) และ (๒) การเติม ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ (Robotics) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemicals) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital) และอุตสาหกรรมสุขภาพครบวงจร (Medical Hub)

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศ ด้วยการบูรณาการความร่วมมือร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (ประชารัฐ) ที่มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในส่วนของตัวขับเคลื่อน (Value Driver) และปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ (Enable Driver) นั้น มีความครอบคลุม การพัฒนาคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมที่เป็น New S-Curve (D๕) รวมทั้งการดำเนินการอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่เฉพาะเพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม

๑.๔ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับทั้งในเรื่องของการเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง การจัดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ ตลอดจนการจัดให้มีระบบสาธารณูปโภครองรับและสนับสนุนการดำเนินการ โดยการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คพ.) และคณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คบพ.) ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๕ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คพ.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจการลงทุนพิเศษพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยให้ใช้ชื่อว่า “ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)”

๑.๖ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบหลักการโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่งที่เชื่อมโยงทั้งระบบด้านพลังงาน ด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งด้านการวิจัยและพัฒนา

(๒) แผนดำเนินการด้านผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ และมลภาวะต่าง ๆ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและประชาชนในพื้นที่ด้วย

(๓) กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนและดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน โดยเฉพาะการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สิทธิการเช่าที่ดิน และการจัดหาแรงงานรวมทั้งการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จการลงทุน (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการขออนุมัติอนุญาตการประกอบกิจการและให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

(๔) แผนการพัฒนาศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน

๒. กฎหมายและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยใช้เครื่องมือส่งเสริมให้เกิดการลงทุนที่ประเทศไทยต้องการ อันได้แก่ (๑) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกิน ๑๓ ปี สำหรับกิจการที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง การวิจัยและพัฒนา จากเดิมที่เคยได้รับการยกเว้นสูงสุดไม่เกิน ๘ ปี และ (๒) การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี สำหรับกิจการที่ควรได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้แทนการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

๒.๒ พระราชบัญญัติการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นการเพิ่มเครื่องมือชักจูงการลงทุนเพื่อให้ประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งในการดึงดูดกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สำคัญ (Investment-led growth) มาลงทุน โดยมุ่งเน้นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ สร้างประโยชน์อย่างสูงต่อเศรษฐกิจและสังคม และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้อย่างยั่งยืน รวมถึงต้องเป็นอุตสาหกรรมประเภทใหม่ที่ไม่เคยมีการผลิตหรือการให้บริการในประเทศมาก่อน หรือเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่หรือใช้ความรู้ในการผลิตขั้นสูง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมนวัตกรรม เป็นต้น โดยสิทธิประโยชน์ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกิน ๑๕ ปี (๒) เงินสนับสนุนจากกองทุนขนาด ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม หรือการพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านของกิจการในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ทั้งนี้ การสนับสนุนเงินดังกล่าวจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ รวมถึงรายละเอียดแต่ละโครงการอย่างเหมาะสมและเกิดความคุ้มค่ากับเงินที่สนับสนุนไป โดยมีประโยชน์ของภาคอุตสาหกรรมไทย และประเทศไทยเป็นหลัก และ (๓) สิทธิประโยชน์อื่นๆ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน โดยไม่รวมสิทธิประโยชน์ด้านยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล เช่น สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรที่นำเข้าจากต่างประเทศ การอนุญาตให้ผู้นำผู้เชี่ยวชาญ ช่างฝีมือต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศพร้อมการให้บริการขอวีซ่า และ Work Permit เป็นต้น ทั้งนี้จะมุ่งเน้นการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน

๒.๓ ร่าง พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.

เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาและขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีความครอบคลุมการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ไปจนถึงระดับการบริหารจัดการ ทั้งในส่วนของการกำกับดำเนินการ การกำหนดนโยบาย การพิจารณาแผนงาน/โครงการ รวมทั้งการผลักดันแผนการพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติ การจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

มาตรา ๘ การดำเนินโครงการหรือกิจการใดภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สุขภาพของประชาชนหรือชุมชนตามที่มีกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นหรือความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการนั้นเป็นการเฉพาะ โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงรายการเอกสารที่ต้องยื่นพร้อมกับรายงานตามวรรคหนึ่ง โดยระบุหัวข้อที่จะต้องจัดทำรายงานให้ชัดเจน และกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการอนุญาตของทางราชการโดยเคร่งครัดโดยให้ถือว่า การพิจารณาอนุญาตเป็นการอนุญาตตามกฎหมายดังกล่าว

ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มเติมจากสำนักงานหรือผู้ขออนุญาต และให้จ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพิ่มเติมเป็นพิเศษได้ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในกรณีที่ไม่ผู้ชำนาญการศึกษามูลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมใด หรือมีแต่ไม่เพียงพอ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่อนุญาตให้มีผู้ชำนาญการศึกษามูลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นให้เพียงพอโดยเร็ว โดยมีให้น้ำความในมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ และจะอนุญาตให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยเป็นผู้ชำนาญการศึกษามูลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้

๒.๔ คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มี ๕ คำสั่ง ดังนี้

๑. คำสั่ง คสช. ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

๒. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๗/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาการศึกษาของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๓. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๔. คำสั่ง คสช. ที่ ๒๙/๒๕๖๐ เรื่องการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๕. คำสั่ง คสช. ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่องข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

โดยมี ๓ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ โดยที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนและการอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการอันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อกระจายการพัฒนาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทั่วถึง ซึ่งนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) ที่ครอบคลุมพื้นที่สามจังหวัดในภาคตะวันออกได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และเขตจังหวัดอื่นที่ติดต่อหรือเกี่ยวข้อง ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาด้วยความพร้อมด้านการคมนาคม การขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน ความต้องการของผู้ประกอบการ การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ และความเชื่อมโยงกับศูนย์กลางเศรษฐกิจอื่น ๆ

โดยได้กำหนดมาตรการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกก่อนการบังคับใช้ของร่างพระราชบัญญัติพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. เพื่อให้การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยแต่งตั้ง (๑) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมเป็นกรรมการ (๒) คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน และ (๓) สำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (สกรศ.) เป็นหน่วยงานภายในกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการ กรศ.

๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๑๒/๑ ข้อ ๑๒/๒ และข้อ ๑๒/๓ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

“ข้อ ๑๒/๑ การดำเนินโครงการหรือกิจการใดภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก บรรดาที่ต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน หรือชุมชน ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการเพื่อพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการหรือกิจการนั้นเป็นการเฉพาะ กับให้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มเติมจาก สกรศ. หรือผู้ขออนุญาต แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าตอบแทนพิเศษแก่คณะกรรมการผู้ชำนาญการตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด

ในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับรายงานที่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ไม่มีผู้ชำนาญการศึกษาลงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจกรรมใด หรือมีแต่น้อยกว่าสามราย ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่อนุญาตให้มีผู้ชำนาญการศึกษาลงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นโดยเร็ว โดยมีให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับ และในโครงการหรือกิจกรรมที่มีวงเงินดำเนินการเกินหนึ่งพันล้านบาท คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจะอนุญาตให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยที่มีประสบการณ์และผลงานด้านการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะทำนองเดียวกับโครงการหรือกิจกรรมนั้นในต่างประเทศ เป็นผู้ชำนาญการศึกษาลงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็ได้

๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ กำหนดให้ กรศ. จัดทำนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค และแผนการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการในแต่ละกรณี เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยนโยบายและแผนจะต้องเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกโดยให้ยึดหลักการคุ้มครองเคารพ และเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในบริบทของการประกอบธุรกิจ และสิทธิตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนดังกล่าวแล้ว ให้จัดทำรายละเอียดของแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกัน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป ทั้งนี้ แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบ ดังต่อไปนี้ (๑) ระบบสาธารณูปโภค (๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง (๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมายและการอยู่อาศัย (๕) ระบบบริหารจัดการน้ำ (๖) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ และ (๗) ระบบป้องกันอุบัติภัย

๓. กรอบแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

การพัฒนาโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน ดำเนินการใน ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเขตพัฒนาเมือง โดยมีเป้าหมายการพัฒนา ดังนี้

๓.๑ พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา รวมถึงพื้นที่อื่นใดที่จะมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเพิ่มเติม ดังรูปภาพที่ ๑-๒

- **ฉะเชิงเทรา** เป็นเมืองที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเป็นเมืองอยู่อาศัยที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีรายได้ระดับกลาง และรองรับการขยายหรือเคลื่อนย้ายหน่วยงานรัฐจากในพื้นที่กรุงเทพมหานคร รวมไปถึงการพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา เนื่องจากสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดชายแดน เช่น สระแก้ว ได้อย่างรวดเร็ว โดยเส้นทางบก

- **ชลบุรี** มีศักยภาพพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาทักษะนานาชาติ เพื่อรองรับความต้องการด้านแรงงานที่มีฝีมือสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังพัฒนาเป็นเมืองพักตากอากาศสำหรับการอยู่อาศัย เพื่อบุคคลากรชาวต่างประเทศที่ทำงานในเขตเศรษฐกิจการลงทุนพิเศษ โดยมีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โรงเรียนนานาชาติ ศูนย์การค้านานาชาติ เป็นต้น

- **แหลมฉบังและศรีราชา** เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของอาเซียน โดยมุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตขั้นสูง เช่น อุตสาหกรรมเทคโนโลยีด้านหุ่นยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ขั้นสูง อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนระบบโลจิสติกส์ ยุคดิจิทัล เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ เพื่อยกระดับเป็นประตูสู่กลุ่มเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ที่มีการเชื่อมต่อกับประเทศจีน เวียดนาม ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ธุรกิจการจัดเก็บและกระจายสินค้าสมัยใหม่ ธุรกิจเรือขนส่งสินค้าและบริหารท่าเรือ

- **พัทยาและอู่ตะเภา** เป็นกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่หลากหลาย เช่น เขตพื้นที่พัทยาสามารถยกระดับเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค ที่สามารถตอบสนองความต้องการที่กว้างขวาง ทั้งในด้านอุตสาหกรรมการแพทย์เชิงท่องเที่ยว (Medical tourism) อุตสาหกรรมการจัดอบรมสัมมนาและการจัดประชุมต่าง ๆ และการสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสำหรับผู้มีรายได้สูง ในขณะที่พื้นที่อู่ตะเภา สามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่การสร้างอุตสาหกรรมขนส่งสินค้าเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรมซ่อมบำรุงอากาศยาน เขตปลอดภาษีต่าง ๆ ธุรกิจต่อเรือและทำเรือน้ำลึก เป็นต้น

● **ระยอง** เป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและปิโตรเคมี ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการผลิตและการวิจัย ให้สอดคล้องกับ กระแสอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต่าง ๆ ในทศวรรษหน้า เช่น อุตสาหกรรมผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) รวมไปถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร ระดับสูงที่เป็นมาตรฐานสากล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ ๑- ๒ พื้นที่เป้าหมาย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

๓.๒ อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซูเปอร์คลัสเตอร์ และ ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย: กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth)

อุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะประกอบไปด้วย Super Cluster/Cluster ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและเป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคต พร้อมกับอุตสาหกรรมเป้าหมายอีก ๑๐ ประเภท โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถพัฒนาหรือต่อยอดการใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ ประกอบด้วย ๕ อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ ดังรูปภาพที่ ๑-๓

๑) การต่อยอด ๕ อุตสาหกรรมเดิม (First S-Curve) คือ

๑.๑) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (Next-generation Automotive)

๑.๒) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (Smart Electronics)

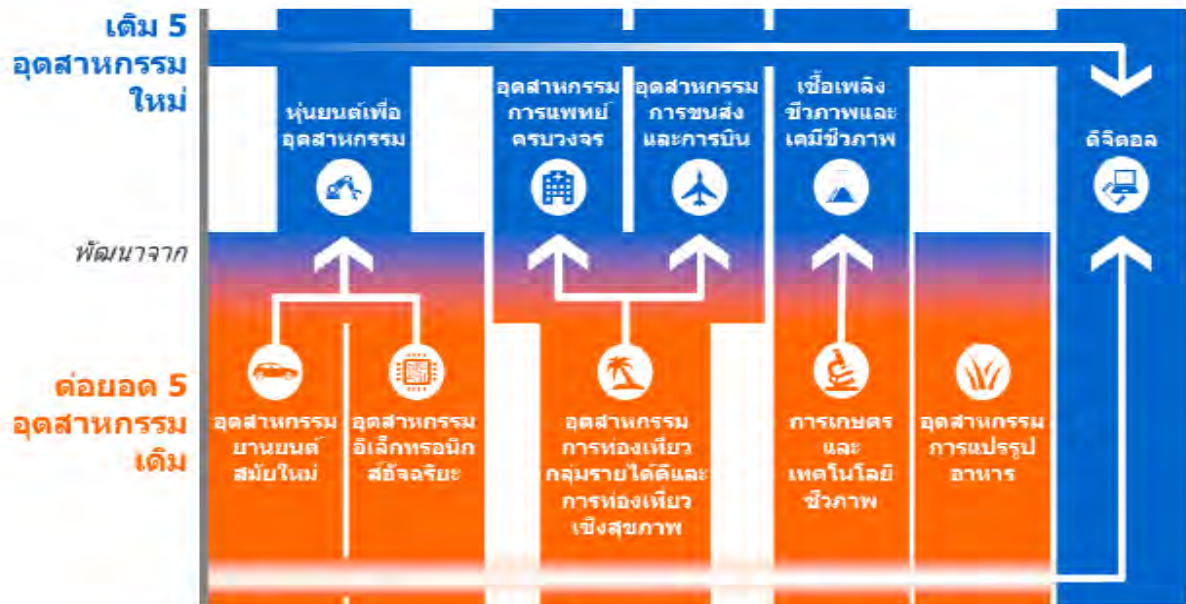
๑.๓) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Affluent, Medical and Wellness Tourism)

๑.๔) การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (Agriculture and Biotechnology)

๑.๕) อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร (Food for the Future)

๒) การเติม ๕ อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมใหม่ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน และมีผู้สนใจลงทุน ประกอบด้วย

- ๒.๑) อุตสาหกรรมหุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม (Robotics)
- ๒.๒) อุตสาหกรรมการบินและโลจิสติกส์ (Aviation and Logistics)
- ๒.๓) อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (Biofuels and Biochemical)
- ๒.๔) อุตสาหกรรมดิจิทัล (Digital)
- ๒.๕) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)

ที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม

รูปภาพที่ ๑-๓ คลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย

๓.๓. การเชื่อมโยงการพัฒนาทางคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกจะต้องมีการบูรณาการเชื่อมโยงทั้งระบบ ทั้งการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการดึงดูดการลงทุนภาคเอกชน ได้แก่ ท่าอากาศยานทั้ง ๓ แห่ง คือ สุวรรณภูมิ ดอนเมือง และอู่ตะเภา เชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทั้งทางถนน ทางราง ทางเรือ และทางอากาศ ดังรูปภาพ ๑-๔ เพื่อลดระยะเวลาในการเดินทาง ลดเวลาในการขนส่งสินค้า ลดต้นทุนโลจิสติกส์ และเพิ่มความปลอดภัยในการเดินทาง พัฒนาท่าเรือโดยเพิ่มศักยภาพเรื่องการขนส่งสินค้าทั้งอุตสาหกรรมและการเกษตร เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเล โดยองค์กรประกอบโครงข่ายคมนาคมที่สำคัญ มีดังนี้

๑) ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๖,๓๐๐ ไร่ เป็นพื้นที่ที่ใช้ งานทางทหารฝั่งตะวันตกของทางวิ่ง โดยเป็นที่ตั้งหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ ปัจจุบันมีการ ดำเนินงานเป็นท่าอากาศยานนานาชาติภายใต้การบริหารของกองทัพเรือตาม พ.ร.บ.กองทุนหมุนเวียน ใช้พื้นที่ สำหรับเป็นอาคารผู้โดยสารและสิ่งอำนวยความสะดวกประมาณ ๑๐๐ ไร่ กองทัพเรือมีแผนพัฒนาเพื่อดำเนินงาน ในเชิงพาณิชย์ตามนโยบายพัฒนาท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภาให้เป็นสนามบินเชิงพาณิชย์แห่งที่ ๓ เพื่อรองรับ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจภาคตะวันออก ประกอบด้วยการจัดเตรียมพื้นที่เป็นศูนย์ซ่อมอากาศยาน (MRO) ๑,๑๕๐ ไร่ พื้นที่สำหรับเป็นศูนย์ขนส่งสินค้าทางอากาศและระบบโลจิสติกส์ (Air Cargo and Logistics Hub) ๕๕๐ ไร่

พื้นที่กิจการ General Aviation ๑๓๐ ไร่ พื้นที่รองรับการก่อสร้างอาคารผู้โดยสารเพิ่มเติมในอนาคต ๘๗๐ ไร่ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านอุตสาหกรรมการบิน ๓๕๐ ไร่ และประกอบกิจการพาณิชย์ปลอดอากร (Free Trade Zone) ๓๒๐ ไร่

๒) ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน ปัจจุบันคาดการณ์ว่าประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านการซ่อมบำรุงของเครื่องบินพาณิชย์ประมาณ ๗๗๑.๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเกือบร้อยละ ๖๐ สูญเสียให้กับต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยขาดผู้ประกอบการซ่อมบำรุงที่มีศักยภาพในการสร้างศูนย์ซ่อม โดยท่าอากาศยานอยู่ตะเภามีความเหมาะสมเป็นลำดับแรกที่จะพัฒนา ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน ปัจจุบันบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เช่าพื้นที่ ๑๕๐ ไร่ เพื่อก่อสร้างศูนย์ซ่อมอากาศยาน นอกจากนี้ กระทรวงคมนาคมและกองทัพเรือได้จัดทำแผนการพัฒนา เพื่อบริการขยายปริมาณผู้โดยสารทางอากาศและปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ (๑) การพัฒนาสถานีรถไฟเชื่อมต่ออาคารผู้โดยสารหลังใหม่โดยตรง (สถานีอยู่ตะเภา) (๒) การพัฒนาศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านการบิน (Aviation Training Center) และ (๓) การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมโดยรอบพื้นที่โครงการ

๓) ท่าเรือพาณิชย์สัตว์หีบ เป็นที่จอดเรือรบและฐานส่งกำลังบำรุง และใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมต่อเรือ แท่นขุดเจาะน้ำมัน และขนส่งผู้โดยสาร โดยมีแผนการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกฉุกเฉินให้เป็นจุดจอดเรือยอชต์ เรือสำราญ (Cruise) และเรือข้ามฟาก (Ferry) เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่าง ๒ ฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน พัทยา-ฉุกเฉิน-ชะอำ โดยเรือสำราญจะสามารถใช้เวลาล่องจากสัตว์หีบไปหัวหินภายใน ๑ ชั่วโมง และเชื่อมต่อระบบรถไฟเพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่ง

๔) การขยายท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด

๔.๑) ท่าเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนถ่ายสินค้าสูง มีความทันสมัยสามารถรองรับเรือบรรทุกตู้สินค้าขนาด ๘๐,๐๐๐ DWT (Post Panamax) มีขีดความสามารถในการรองรับตู้สินค้าได้ ๑๑.๑ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาความแออัดของการจราจรหน้าท่า และขยายขีดความสามารถของท่าเรือแหลมฉบังให้เป็นประตูการค้าหลักของประเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงอำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าของท่าเรือ ปัจจุบันอยู่ระหว่างพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ (STRO) รองรับตู้สินค้า ๒ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) รองรับตู้สินค้าชายฝั่ง ๓ แสนที่อยู่ที่ต่อปี และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือ รวมทั้งโครงการท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ เพื่อบริการตู้สินค้าได้สูง ๘ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี

๔.๒) ท่าเรือมาบตาพุด เป็นท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกขนาด ๒๖๔,๐๐๐ DWT เปิดให้บริการ ๑๒ ท่า (ท่าเรือสาธารณะ ๒ ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ ๑๐ ท่า) โดยมีเอกชน ๑๔ ราย เช่าดำเนินการเป็นท่าเรือ คลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษาตลาด ออกแบบเบื้องต้น และ EHIA ท่าเทียบเรืออุตสาหกรรมระยะที่ ๓ เพื่อให้เป็นท่าเรือชั้นนำที่มีศักยภาพ ขีดความสามารถ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอในการเป็นท่าเรือที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย มีเป้าหมายในการรองรับเรือขนส่งสินค้าเหลวและ ก๊าซธรรมชาติ ประกอบด้วย ท่าเรือสินค้าเหลว ท่าเรือก๊าซ ท่าเรือบริการ และพื้นที่คลังสินค้าและธุรกิจต่อเนื่องกับก๊าซธรรมชาติ

๕) การพัฒนาโครงข่ายขนส่งทางบก พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีโครงข่ายถนนค่อนข้างสมบูรณ์ครอบคลุมทั่วถึง ทางหลวงสายหลักส่วนใหญ่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๓ ๓๔ ๓๖ ๓๐๔ ๓๓๑ ๓๔๔ ๓๖๑ และทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข ๗ กรุงเทพฯ-ชลบุรี ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างส่วนขยายทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง ช่วงพัทยา-มาบตาพุด

และก่อสร้างเพิ่มช่องจราจรและบูรณะทางหลวงในพื้นที่ภาคตะวันออก ทั้งนี้ มีการพัฒนาโครงข่ายสายรองเพื่อเชื่อมโยงระบบการขนส่งให้มีความสมบูรณ์ การปรับปรุงโครงข่ายถนนหลักโดยรอบพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางและการขนส่ง และพัฒนาโครงข่ายถนนเชื่อมโยงท่าอากาศยานสำคัญ ๓ แห่งอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และท่าอากาศยานอู่ตะเภา

๖) **การพัฒนากระบวนกร** เพื่อให้เป็นโครงข่ายหลักในการขนส่งสินค้าของประเทศ เชื่อมโยงการขนส่งสินค้าระหว่างสถานีบรรจุและแยกกล่อง (ICD) ที่ลาดกระบังและท่าเรือแหลมฉบัง แก้ไขปัญหาขาดแคลนรถจักรและแคร่บรรทุกสินค้า เพิ่มความปลอดภัยในการเดินทาง และเพิ่มศักยภาพการบริการระบบราง ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างรถไฟทางคู่ ช่วงฉะเชิงเทรา-คลองสิบก้า-แก่งคอย และมีโครงการสำคัญที่อยู่ในแผนดำเนินการในอนาคต เช่น โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ กรุงเทพฯ-ระยอง โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง แหลมฉบัง-นครราชสีมา

๓.๔ การจัดตั้งเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม

เพื่อจัดพื้นที่ในการส่งเสริมการลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายซึ่งนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นระบบ สกปร. และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้จัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดตั้งเขตส่งเสริม โดยร่วมมือกับ กนอ. และเอกชนที่มีความต้องการจะทำนิคมอยู่แล้ว โดยจะไม่มีกรณีเวนคืนที่ดินซึ่งจำแนกเป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีเขตส่งเสริมที่ต้องจัดสรรที่ดิน เป็นการใช้พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมของ กนอ. และพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมที่ กนอ. ร่วมดำเนินงานกับเอกชน รวมถึงนิคมอุตสาหกรรมที่ประกาศเขตเป็นนิคมอุตสาหกรรมแล้ว แต่อยู่ระหว่างการพัฒนา ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่เหลืออยู่ประมาณ ๒๔,๐๐๐ ไร่ ทั้งนี้การใช้พื้นที่ดังกล่าว มีเงื่อนไขว่าต้องมีพื้นที่ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ปัจจุบันมีพื้นที่นิคมฯ ที่เข้าเงื่อนไขแล้ว จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

- นิคมอุตสาหกรรม Smart Park บริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดรองรับอุตสาหกรรม หุ่นยนต์ โลจิสติกส์ การแพทย์ครบวงจร (Medical Hub)
- นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง ๕ รองรับอุตสาหกรรมยานยนต์อนาคต
- นิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด ๔ รองรับอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ ยานยนต์อนาคต การบินและชิ้นส่วน
- นิคมอุตสาหกรรมอมตะนครโครงการ ๒ รองรับเมืองวิทยาศาสตร์
- นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง ๔ รองรับอุตสาหกรรมอนาคต

นอกจากนี้ยังมีภาคเอกชนอีก ๒ ราย ที่อยู่ระหว่างเตรียมยื่นเอกสารขอจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมต่อ กนอ. ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรม ซีพี จังหวัดระยอง และนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดชลบุรี พื้นรวมประมาณ ๑๖,๙๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๑

๒. พื้นที่เขตส่งเสริมที่ไม่ต้องจัดสรรที่ดินประกอบด้วย เมืองการบินภาคตะวันออก สนามบินอู่ตะเภา จังหวัดระยอง พื้นที่ ๖,๕๐๐ ไร่ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EECi) ที่วังจันทร์วัลเลย์ อำเภовังจันทร์ จังหวัดระยอง พื้นที่ระยะแรก ๓๕๐ ไร่ รองรับ Aripolis Biopolis และเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (EECd) อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี พื้นที่ ๘๐๐ ไร่ รองรับ New S-Curve อุตสาหกรรมดิจิทัล และ Space Krenovapolis

๓.๕ การพัฒนาและสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

๑) เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECi) ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ ตำบลปายุบใน อำเภовังจันทร์ จังหวัดระยอง เนื้อที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ไร่ เจ้าของพื้นที่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ สถาบันวิทยาเขต และโรงเรียนกำเนิดวิทย์ ดำเนินการโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ดังรูปภาพที่ ๑-๕

เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ประกอบไปด้วยระบบนิเวศนวัตกรรมที่สมบูรณ์ เป็นพื้นที่เข้มข้นของงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม ห้องปฏิบัติการวิจัย ทั้งภาครัฐและเอกชน ห้องทดลองภาคสนาม เป็นแหล่งวิจัยและนวัตกรรมที่เข้มข้น (R&I Focus) เพื่อนำผลงานวิจัยที่ได้ไปต่อยอดอุตสาหกรรมในพื้นที่ EEC ทำงานร่วมกับเอกชน ภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันการวิจัย ยกระดับอุตสาหกรรมเดิมโดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูง ให้พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรม ๔.๐ ช่วยลดระยะเวลาและแรงงาน (Existing Industry Upgrade) พัฒนาให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (New Industry Development) สนับสนุนวิสาหกิจเริ่มต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Startups & SMEs Support) ด้วยการ บ่มเพาะผู้ประกอบการใหม่ ตลอดจนสร้างชุมชนขนาดใหญ่ของนวัตกรรม (Large Community of Innovators) ด้วยการ เชื่อมโยงเครือข่ายนวัตกรรม นักคิดค้นเทคโนโลยี นักลงทุนนวัตกรรม ส่งเสริมการลงทุนด้านนวัตกรรม

กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย แบ่งเป็น ๓ ส่วน

๑. Aripolis ศูนย์กลางการวิจัยและนวัตกรรมด้านระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์และระบบอัจฉริยะ (Automation Robotics and Intelligent Systems) กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมหุ่นยนต์ระบบอัตโนมัติอุปกรณ์อัจฉริยะ

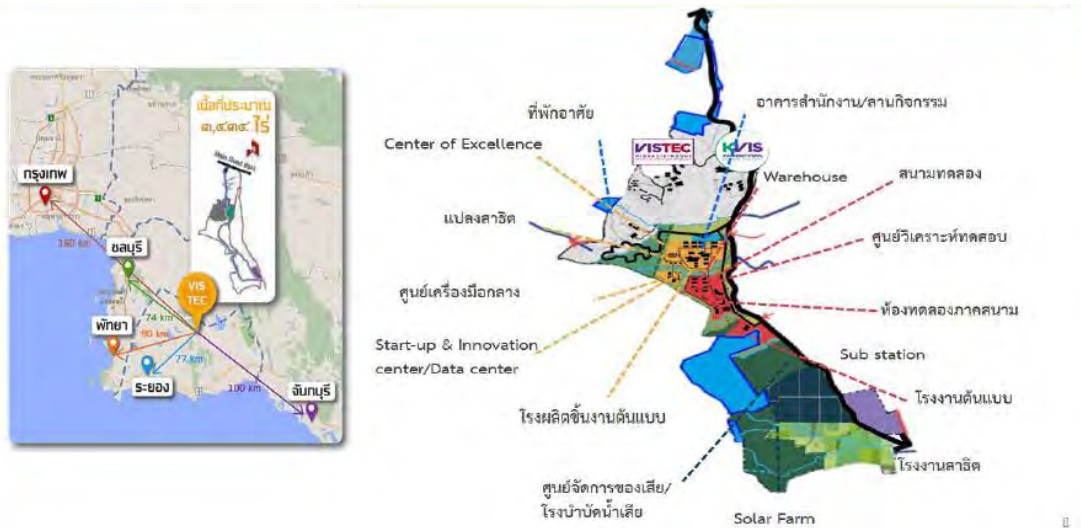
๒. Biopolis ศูนย์กลางการวิจัยและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพ (Life Science & Biotechnology) ต่อยอดอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานเกษตรกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างมูลค่าเพิ่ม

๓. Space Krenovapolis ศูนย์กลางและฐานในการรังสรรค์นวัตกรรมจากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (Space Krenovation Park) ใช้นวัตกรรมจากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศต่อยอดทุนทางปัญญา สร้างบุคลากร

๒) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Digital Park Thailand (EECd) ดำเนินการโดยกระทรวงดิจิทัลฯ เป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัลกำหนดลงทุน แหล่งรวมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ โดยจะประกาศให้พื้นที่ ๘๓๐.๑๕ ไร่ บริเวณสถานีดาวเทียมศรีราชาเป็นส่วนหนึ่งของเขตส่งเสริมพิเศษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก: เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมดิจิทัลและนวัตกรรมดิจิทัลประเทศไทย (Special EEC Zone: Digital Park Thailand) ซึ่งเป็นพื้นที่ของ กสท. โทรคมนาคม (CAT) ดังรูปภาพที่ ๑-๖ มูลค่าโครงการ ๖๘,๐๐๐ ล้านบาท แบ่งเป็นสัดส่วนเงินลงทุนของภาครัฐ ๒๐% และเอกชน ๘๐% โดยจะเชิญชวนผู้ผลิตซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ชั้นนำ เช่น เพชบุคเข้ามาตั้งบริษัท และยกระดับเป็นแหล่งบ่มเพาะสตาร์ทอัพด้านดิจิทัล รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมดิจิทัลไทย โดยในพื้นที่ดิจิทัล พาร์ค จะมีผู้ประกอบการรถยนต์ไฟฟ้าเข้ามาตั้งฐานการผลิตด้วย

๓) EEC Total Solution Center (EEC TSC) เพื่ออำนวยความสะดวกใน ทุกขั้นตอนให้แก่ักลงทุนเบ็ดเสร็จจุดเดียว ซึ่ง EEC TSC จะช่วยลดขั้นตอนและช่วยให้นักลงทุนประหยัดเวลาในการขออนุญาตต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก การมีศูนย์บริการแบบครบวงจรจึงเป็นข้อได้เปรียบอีกประการหนึ่งของ EEC เมื่อเทียบกับที่อื่น

ที่มา สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รูปภาพที่ ๑-๕ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECI)

ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

รูปภาพที่ ๑-๖ เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล Digital Park Thailand (EECd)

๓.๖ การกำหนดสิทธิประโยชน์การลงทุนได้รูปแบบ

การกำหนดสิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุน ๑๐ อุตสาหกรรมเป้าหมาย มีลักษณะพิเศษ

๓ ประการ

๑) **ประการแรก การปรับปรุง พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน** ที่ผ่านมาการให้สิทธิประโยชน์การลงทุนจะให้กับผู้ที่ลงทุนผลิต เป็นสำคัญ แต่ในครั้งนี้อัตราสิทธิประโยชน์ครอบคลุม ผู้ใช้-ผู้ผลิต-ผู้สนับสนุน

การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่รัฐบาลสนับสนุนนั้นก็เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์นั้นมีความต้องการรองรับในจำนวนที่เพียงพอ ยกตัวอย่างเช่น การผลิตพลาสติกที่ย่อยสลายได้ (bioplastic) จะเกิดขึ้นในขนาดที่ลงทุนได้ในต้นทุนที่ถูกก็จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้มีการใช้พลาสติกเหล่านั้นภายในประเทศ การทำรถยนต์ไฟฟ้าซึ่งเป็นรถยนต์อนาคต จำเป็นต้องให้สนับสนุนให้ภาครัฐและรถสาธารณะใช้เป็นตัวอย่างเพื่อให้ขนาดของการผลิตขึ้นส่วน และบริการหลังการขายที่มีประสิทธิภาพ

การให้สิทธิประโยชน์กับผู้สนับสนุน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา สถาบันเทคโนโลยี และสถาบันมาตรฐานต่าง ๆ ก็เพื่อให้สถาบันเหล่านี้เข้ามาร่วมในกระบวนการถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี โดยได้มีการกำหนดในเงื่อนไขส่งเสริมการลงทุนว่า ทุกโครงการลงทุนต้องมีส่วนเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา หรือ สถาบันเทคโนโลยี เพื่อให้คนไทย สามารถรับรู้และนำเทคโนโลยีเหล่านั้นไปขยายผลต่อไปในอนาคต

๒) **ประการที่สอง จัดตั้ง “กองทุนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน”** เพื่อใช้สนับสนุนในการเจรจาเพื่อดึงดูดนักลงทุนที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ให้เงินสนับสนุนสำหรับ โครงการการลงทุนพิเศษที่เป็นที่ต้องการอย่างสูงที่สามารถทำให้อุตสาหกรรมเป้าหมายนั้น ๆ

๓) **ประการที่สาม มาตรการเสริมเพื่อสนับสนุนการลงทุน**

- เพิ่มสิทธิประโยชน์พิเศษยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- สำหรับผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับไม่เกิน ๑๗% อัตราภาษีรายได้บุคคลธรรมดาของผู้เชี่ยวชาญชั้นนำระดับนานาชาติ และไม่เกิน ๑๕% สำหรับผู้เชี่ยวชาญระดับสูง และผู้บริหารระดับสูงที่จำเป็นในโครงการลงทุน และสามารถสร้างประโยชน์ให้ประเทศ
- ให้สิทธิประโยชน์การเข้าออก และการทำงานของผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากต่างประเทศ เทียบเท่าคนไทยครึ่งละ ๕ ปี ตลอดช่วงอายุการส่งเสริมการลงทุน
- ยกเว้นอากรขาเข้าของที่นำเข้ามาเพื่อทำการวิจัย พัฒนา หรือ ทดสอบ

๔. แผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

กรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีการดำเนินการใน ๒ ช่วง คือช่วงเริ่มต้น ๑) แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ร่วมกับกระทรวงคมนาคม กองทัพอากาศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินโครงการและงบประมาณค่าใช้จ่ายในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปนั้น และช่วงปัจจุบัน คือ (ร่าง) แผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จัดทำโดยสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตามมติคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งคณะกรรมการฯ ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างแผนฯ จึงขอสรุปรายละเอียดของแผนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ดังนี้

๔.๑ แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (คณพ.) ได้เห็นชอบหลักการแล้วเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งแบ่งระยะเวลาดำเนินงาน เป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๑) ระยะสั้น (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) เป็นการเร่งรัดโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น ก่อสร้างถนนมอเตอร์เวย์ (พญา-มาบตาพุด) ก่อสร้างรถไฟทางคู่ฉะเชิงเทรา-คลองสิบเก้า-แก่งคอย พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) และศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง ขยายช่องจราจรทางเข้าแหลมฉบังและปรับปรุงขยายถนนสายหลัก ปรับปรุงระบบส่งและสถานีไฟฟ้า เพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างระบบผันน้ำ ปรับปรุงขยายประปา ระบบระบายน้ำ การจัดการขยะ เพิ่มศักยภาพการให้บริการสาธารณสุข รวมทั้งเร่งรัดศึกษาความเหมาะสมและหรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของโครงการลงทุนที่สำคัญ เช่น สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ ท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓ และท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ เป็นต้น

๒) ระยะกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓) ครอบคลุมการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดระยะที่ ๓ รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-ระยอง) รถไฟรางเบาพญา ท่าเรือเฟอร์รี่ เชื่อมชายฝั่งทะเลอ่าวไทย โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในสนามบินอู่ตะเภา ศูนย์ซ่อมอากาศยาน (MRO) ก่อสร้างขยายถนนเชื่อมโยง/ทางเลี่ยงเมือง ระบบท่อส่งน้ำ/ผันน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และวางผังเมืองรวมชุมชน โดยมีรูปแบบการลงทุนทั้งภาครัฐและให้เอกชนร่วมลงทุน

๓) ระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป) ครอบคลุมการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ และท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓ ระบบราง และระบบน้ำเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งระบบไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ภายใต้แผนงานพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๔ แผนงานหลัก รวม ๑๗๓ โครงการ วงเงิน ๗๑๒,๖๔๕.๒๓ ล้านบาท

๑. พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ๑๑ โครงการ วงเงิน ๒๔,๐๔๒.๔๘ ล้านบาท งานหลักคือ พัฒนานิคมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ ที่ขณะนี้พร้อมแล้ว ๑๕,๐๐๐ ไร่ พัฒนาโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ บริหารจัดการกากอุตสาหกรรม และพัฒนาท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ ๓

๒. คมนาคมและโลจิสติกส์ (รวมสนามบิน อุตะเภาและท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ) ๑๐๐ โครงการ วงเงิน ๕๙๔,๘๐๗.๑๕ ล้านบาท งานหลักคือ

๒.๑ ทางถนน ก่อสร้าง Motorway หมายเลข ๗ ส่วนขยาย พัทยา-มาบตาพุด ปรับปรุงทางหลวง แผ่นดิน/ทางหลวงชนบท เชื่อมโยงภายในพื้นที่ EEC อย่างเป็นระบบ

๒.๒ ทางรางรถไฟทางคู่ (ฉะเชิงเทรา-คลอง ๑๙-แก่งคอย) และ ทางคู่ ศรีราชา-เขาชีจรรย์-มาบตาพุด-ระยอง-ตราด (ศึกษา) รถไฟความเร็วสูง (กรุงเทพฯ-พัทยา-ระยอง) ก่อสร้างสถานีรถไฟอุตะเภา พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก

๒.๓ ท่าเรือแหลมฉบัง ตั้งศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ ท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ท่าเรือแหลมฉบัง ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ ๓

๒.๔ สนามบินอุตะเภา พัฒนาให้เป็นสนามบินพาณิชย์แห่งที่ ๓ ศูนย์ซ่อมอากาศยาน

๒.๕ ศูนย์ขนส่งสินค้าทางอากาศ และระบบโลจิสติกส์ (Air Cargo and Logistics Hub) อาคารผู้โดยสารเพิ่มเติมในอนาคต ศูนย์ฝึกอบรมบุคลากรด้านการบิน พื้นที่ Free Trade Zone

๒.๖ ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ ปรับปรุงท่าเทียบเรือเป็นท่าเรืออเนกประสงค์

๒.๗ อาคารผู้โดยสารเรือ Ferry และ เรือ Cruise เชื่อมฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่ธุรกิจและบริการ

๓. พัฒนาเมือง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมเมือง ท้องเที่ยว และสาธารณสุข ๖๐ โครงการ วงเงิน ๙๓,๖๖๓.๙๐ ล้านบาท

๓.๑ ผังเมือง ได้แก่ วางผังพัฒนาพื้นที่/กรอบทิศทางการพัฒนา และจัดทำผังเมือง/ชุมชนในเขตพื้นที่ชุมชน และพื้นที่โดยรอบ (กรมโยธาธิการและผังเมือง)

๓.๒ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไฟฟ้า : พัฒนา/ปรับปรุง/ขยายระบบส่ง (สนพ./กฟผ./กฟภ.) และเพิ่มความจุอ่างเก็บน้ำ/ วางท่อส่งน้ำ/ปรับปรุง/เพิ่มกำลังผลิต/เพิ่มศักยภาพบริการน้ำประปา (ชล/กปภ./East Water)

๓.๓ สิ่งแวดล้อมเมือง ได้แก่ การบริหารจัดการขยะ/น้ำเสีย ระบบป้องกันน้ำท่วม การจัดการสภาพแวดล้อมเมือง และพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวพัทยา

๓.๔ บริการสังคม ยกกระดับบริการสาธารณสุข

๔. การบริหารจัดการ ๒ โครงการ วงเงิน ๑๓๑.๗๐ ล้านบาท เพื่อสำนักงานเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ขอร้งงบประมาณปี ๒๕๖๐ วงเงิน ๑.๗ ล้านบาท และโครงการศึกษาแผนแม่บทการพัฒนา EEC (ขอร้งงบประมาณปี ๒๕๖๐) วงเงิน ๑๓๐ ล้านบาท

๔.๒ กรอบแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

การพัฒนาพื้นที่ EEC จำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและแผนในภาพรวม โดยต้องมีความครอบคลุมถึงการกำหนดและการปรับปรุง การใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ และมีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการอยู่อาศัย การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การสาธารณสุข การศึกษา และการอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอได้มาตรฐานสากล และมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน ดังนั้น การจัดทำแผนในพื้นที่ EEC จึงมีหลายหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามคำสั่ง คสช. และข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังรูปภาพที่ ๑-๗

๑) ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒/๒๕๖๐ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีหน้าที่กำหนดนโยบายและอนุมัติแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และ กรศ. เป็นผู้มีหน้าที่เสนอแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผู้อยู่อาศัยในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกประกอบ โดย สกสศ. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบาย และ กรศ.

๒) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่องการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้มีมติเห็นชอบกรอบแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย ๘ แผนงานย่อย ดังนี้

- ๒.๑) แผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๒) แผนปฏิบัติการการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๓) แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยีในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๔) แผนปฏิบัติการการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๕) แผนปฏิบัติการการพัฒนาเมืองใหม่และชุมชน
- ๒.๖) แผนปฏิบัติการการพัฒนาศูนย์กลางธุรกิจ และศูนย์กลางการเงินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๗) แผนปฏิบัติการการประชาสัมพันธ์และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกับประชาชนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
- ๒.๘) แผนปฏิบัติการการเกษตร ชลประทาน และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ประธานกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (กรศ.) ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน ๖ ชุด เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้แผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย

(๑) คณะอนุกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรเป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นประธานอนุกรรมการ

(๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาเมืองใหม่ ฉะเชิงเทรา-พัทยา-ระยอง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแผนปฏิบัติ การด้านพัฒนาเมือง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสาธารณสุขในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากร ให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี มีการออกแบบและวางผังเมืองอย่างมีระบบ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีการสร้างสรรค์โอกาสทางธุรกิจใหม่ และแผนการเงินในการสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน และกำหนดผังพื้นที่แสดงพื้นที่สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เขตส่งเสริมพิเศษ พื้นที่ท่องเที่ยวและพื้นที่เมือง เพื่อให้สามารถวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมีอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นประธาน

(๔) คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งการจัดทำแผนการเงินในการสนับสนุนแผนปฏิบัติงาน โดยมีผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นประธานอนุกรรมการ

(๕) คณะอนุกรรมการเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล ทำหน้าที่กำกับการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล รวมถึงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน การพัฒนากำลังคน การส่งเสริมอุตสาหกรรมดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมดิจิทัล และการดำเนินงานขับเคลื่อนเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธานอนุกรรมการ

(๖) คณะอนุกรรมการบริหารโครงการพัฒนาเมืองการบินภาคตะวันออก โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเป็นประธานอนุกรรมการ

และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพิ่ม ๒ ได้แก่ อนุกรรมการจัดทำระเบียบการร่วมลงทุนกับเอกชนหรือให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน ในพื้นที่ EEC และอนุกรรมการติดตามโครงการร่วมทุนกับเอกชน (PPP) ในพื้นที่ EEC ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายเห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติ การการพัฒนาบุคลากร การศึกษา การ วิจัย และเทคโนโลยี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และอนุมัติงบประมาณจากงบกลาง ปี ๒๕๖๑ สำหรับโครงการเร่งด่วนที่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรฯ ในกรอบวงเงิน ๘๖๑.๐๒ ล้านบาท

๓) การประชุมคณะกรรมการนโยบาย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรี มีข้อสั่งการมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยให้มีการปรับระบบการทำการเกษตรทั้งเรื่องการใช้พื้นที่และระบบการทำการเกษตรให้สอดคล้องกับการพัฒนาของระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง มอบหมายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

โดยแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ถือเป็นแผนแม่บทเฉพาะเรื่องที่ดำเนินการในพื้นที่ EEC ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฯ จึงถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC ในภาพรวม เมื่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการจัดทำแผนแล้วเสร็จ ให้จัดส่ง สกปรศ. เพื่อรวบรวมและนำเสนอ กรศ. พิจารณา ก่อนนำเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ พิจารณาเป็นแผนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกในภาพรวมต่อไป

๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๔๗/๒๕๖๐ กำหนดให้ กรศ. จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค เมื่อคณะกรรมการนโยบายฯ เห็นชอบให้ สกปรศ. และกรมโยธาธิการ จัดทำแผนผังการใช้ประโยชน์ในที่ดิน และแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกัน โดยต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยระบบ (๑) ระบบสาธารณูปโภค (๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง (๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมายและการอยู่อาศัย (๕) ระบบบริหารจัดการน้ำ (๖) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ และ (๗) ระบบป้องกันอุบัติภัย โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์กับชุมชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย

การพัฒนาโครงการต่าง ๆ ใน EEC เป็นการต่อยอดจากการพัฒนาโครงการที่มีอยู่เดิม ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึงการสร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยถือว่าการพัฒนา EEC เป็นกลไกขับเคลื่อน “ประเทศไทย ๔.๐” แบบก้าวกระโดด และเป็นพื้นที่เป้าหมายแรกในการสร้าง การลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมาย สร้างระบบการถ่ายโอนเทคโนโลยีขั้นสูงสู่คนไทย ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจดังกล่าวถือเป็นปัจจัยทั้งภายนอกและภายในต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นทุนที่จะใช้ในการพัฒนาทั้งสิ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมให้มีปริมาณที่พอเพียง ใช้พอประมาณที่ไม่ก่อให้เกิดขาดความสมดุลกระทบต่อระบบนิเวศ และวางแผนเพื่อป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับการลงทุนในระยะยาว เพื่อให้ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

รูปภาพที่ ๑-๗ ผังสรุปภาพรวม แผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ร่างพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
พ.ศ.

ม.๑๑ คณะกรรมการนโยบายฯ มีหน้าที่กำหนดและให้ความเห็นชอบ

- (๑) นโยบายเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- (๒) แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
แผนการดำเนินงาน
แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม
แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค
แผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
- (๓) แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

ม.๒๔ สกต. มีหน้าที่จัดทำ

- (๑) นโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนการดำเนินงาน และ แผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

คณะกรรมการนโยบายฯ เห็นชอบ

- (๒) แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และ
- (๓) แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค
- ๑) ระบบสาธารณูปโภค
- ๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง
- ๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบอุตสาหกรรมเป้าหมาย อุตสาหกรรมเป้าหมายพิเศษ การประกอบกิจการ และการอยู่อาศัย
- ๕) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ
- ๖) ระบบป้องกันอุบัตินภัย

คำสั่ง คสช. ที่ ๒/๒๕๖๐ เรื่อง การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

มติคณะกรรมการนโยบายฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐

เห็นชอบ กรอบแผนการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

- ประกอบด้วย ๘ แผนงานย่อย
๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
 ๒. การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย
 ๓. การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี
 ๔. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC
 ๕. การพัฒนาเมืองใหม่และชุมชน
 ๖. การพัฒนาศูนย์กลางธุรกิจ และศูนย์กลางการเงิน
 ๗. การประชาสัมพันธ์และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการกับประชาชน
 ๘. การเกษตร ชลประทาน และสิ่งแวดล้อม

ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐

มท. และ กษ. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ทส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ “แผนสิ่งแวดล้อม” เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

สกต. รวบรวม และเสนอคณะกรรมการนโยบายฯ

คำสั่ง คสช. ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐

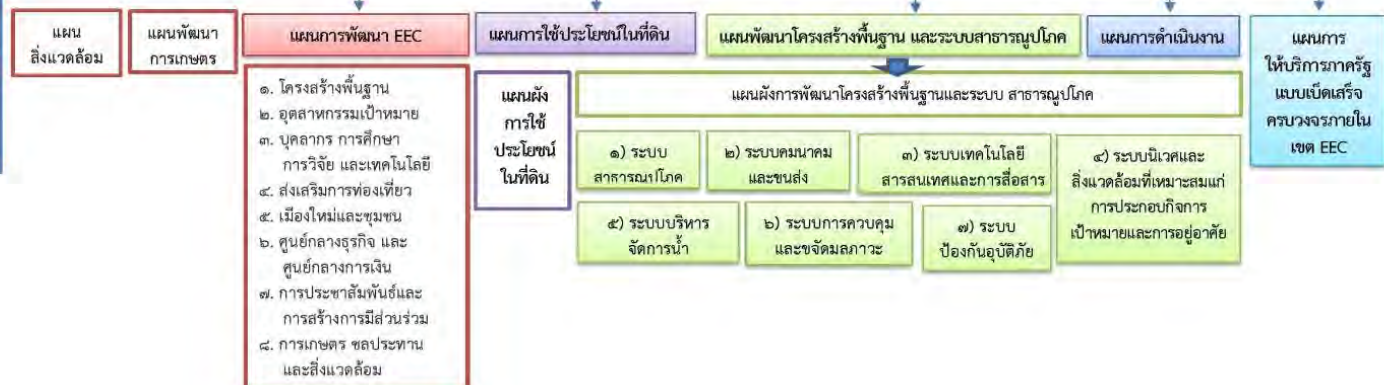
กรต. มีหน้าที่จัดทำ

- (๑) นโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในภาพรวม
แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค
แผนการดำเนินงาน และ
แผนการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรภายในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

คณะกรรมการนโยบายฯ เห็นชอบ สกต. และ ยธ. จัดทำ

- (๒) แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และ
- (๓) แผนผังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภค
- ๑) ระบบสาธารณูปโภค ๒) ระบบคมนาคมและขนส่ง
- ๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- ๔) ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการเป้าหมาย และการอยู่อาศัย
- ๕) ระบบบริหารจัดการน้ำ ๖) ระบบการควบคุมและขจัดมลภาวะ
- ๗) ระบบป้องกันอุบัตินภัย

นโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๑. สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๑ คุณภาพน้ำผิวดิน

๑) สถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดิน

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (แม่น้ำและคลองสาขา) เขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน ๘ แหล่งน้ำ (แม่น้ำ ๓ สาย ๕ คลอง) ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง (๑๓ จุด) คลองนครเนื่องเขต (๒ จุด) คลองท่าไข่ (๒ จุด) คลองพานทอง (๒ จุด) คลองทาลาด (๒ จุด) จังหวัดฉะเชิงเทรา แม่น้ำระยอง (๘ จุด) แม่น้ำประแสร์ (๕ จุด) จังหวัดระยอง และคลองตำหรุ (๑ จุด) จังหวัดชลบุรี รวม ๓๕ จุด โดยทำการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำภาคสนามและ เก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อตรวจวิเคราะห์หาคุณภาพทางด้านกายภาพ เคมี และแบคทีเรีย จำนวน ๔ ครั้งต่อปี ได้แก่ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และ สิงหาคม ๒๕๕๙

ข้อมูลการประเมินจากดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index , WQI) ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่ามีคุณภาพน้ำผิวดิน อยู่ในเกณฑ์พอใช้ - เสื่อมโทรม รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๑-๑

ตารางที่ ๑.๑-๑ แสดงคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน

เกณฑ์คุณภาพน้ำ	(คะแนน WQI)	แหล่งน้ำผิวดิน
ดีมาก	(๙๑-๑๐๐)	-
ดี	(๗๑-๙๐)	-
พอใช้	(๖๑-๗๐)	แม่น้ำบางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา แม่น้ำประแสร์ จ.ระยอง คลองตำหรุ จ.ชลบุรี
เสื่อมโทรม	(๓๑-๖๐)	คลองนครเนื่องเขต คลองท่าไข่ คลองทาลาด จ. ฉะเชิงเทรา แม่น้ำระยอง จ.ระยอง
เสื่อมโทรมมาก	(๐-๓๐)	คลองพานทอง จ.ฉะเชิงเทรา

ที่มา : รายงานสถานการณ์มลพิษ ปี ๒๕๕๙ กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

หมายเหตุ (++) คือ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำดีขึ้น ๒ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

(+) คือ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำ ดีขึ้น ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

(-) คือ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำ ลดลง ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

*ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index: WQI) แสดงถึงสถานการณ์ของคุณภาพน้ำในภาพรวม โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ ๕ พารามิเตอร์ ได้แก่ออกซิเจนละลาย (DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลฟอร์ม (FCB) แอมโมเนีย - ไนโตรเจน(NH₃) มีคะแนนอยู่ระหว่าง ๐ - ๑๐๐ โดยจัดเกณฑ์คุณภาพน้ำเป็นดีมาก (๙๑ - ๑๐๐) ดี (๗๑-๙๐) พอใช้ (๖๑ - ๗๐) เสื่อมโทรม (๓๑ - ๖๐) และเสื่อมโทรมมาก (๐ - ๓๐)

จากการประเมินปัญหาคุณภาพน้ำโดยรวมของพื้นที่ พบว่าปัญหาคุณภาพน้ำที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) ร้อยละ ๓๘ รองลงมา คือ ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ (DO) ร้อยละ ๒๕ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลฟอร์ม (FCB) ร้อยละ ๒๒ แอมโมเนีย (NH₃) ร้อยละ ๑๕ โลหะหนักประเภท ทองแดง (Cu) ร้อยละ ๐.๘ และ สังกะสี (Zn) ร้อยละ ๐.๔ ตามลำดับ และจากการตรวจวัดพบปริมาณโลหะหนักที่มีค่าเกินมาตรฐานของแหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ สังกะสี (Zn) บริเวณสะพาน

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์และแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก

บ้านโพธิ์ทอง ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบในพฤศจิกายน ๒๕๕๘ ค่าที่ตรวจวัดได้เท่ากับ ๒.๖๖ มิลลิกรัมต่อลิตร (มาตรฐานกำหนด ≤ 1.0 มิลลิกรัมต่อลิตร)

๒) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำผิวดิน

จากข้อมูลที่ได้จัดเก็บตัวอย่างน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินและทำการวิเคราะห์คุณภาพน้ำและนำมาประเมินค่าดัชนีคุณภาพน้ำในรอบ ๕ ปี ระหว่างปี ๒๕๕๕ ถึง ปี ๒๕๕๙ พบว่า คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินพื้นที่ EEC ซึ่งเป็นพื้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรม Eastern Seaboard ในช่วง ๓๐ กว่าปีที่ผ่านมาและไม่ได้วางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบทำให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำที่ค่อนข้างเสื่อมโทรม ทั้งในจังหวัดฉะเชิงเทรา แหล่งน้ำมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำอยู่ในระดับเสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก ได้แก่ คลองพานทองที่เสื่อมโทรมมากและมีค่าดัชนีคุณภาพน้ำในรอบ ๕ ปี ที่ไม่แตกต่าง สำหรับจังหวัดระยอง พบว่า แม่น้ำระยอง มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำในระดับค่อนข้างเสื่อมโทรม ตลอดระยะ ๕ ปี ส่วนคลองตำรุ จังหวัดชลบุรี มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำในระดับพอใช้ จากค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน สามารถชี้ให้เห็นว่า ได้มีการทิ้งน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงลงสู่แหล่งน้ำผิวดินอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง ซึ่งแหล่งที่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำส่วนใหญ่มาจาก ชุมชนเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ดังตารางที่ ๑.๑-๒) และรูปที่ ๑.๑-๑ , ๑.๑-๒

ตารางที่ ๑.๑-๒ ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index , WQI ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

จังหวัด	แหล่งน้ำ	ค่า WQI (ปี พ.ศ.)									
		๒๕๕๕		๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙	
		คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ
ฉะเชิงเทรา	แม่น้ำบางปะกง	๕๙	๔	๕๕	๔	๕๕	๔	๖๐	๔	๖๓	๓
	คลองนครเนื่องเขต	๓๕	๔	๓๐	๕	๔๑	๔	๓๘	๔	๔๗	๔
	คลองท่าไข่	๓๖	๔	๓๕	๔	๓๐	๕	๔๔	๔	๔๘	๔
	คลองพานทอง	๑๔	๕	๑๔	๕	๑๓	๕	๑๘	๕	๒๕	๕
	คลองทาลาด	๕๔	๔	๕๔	๔	๕๖	๔	๔๘	๔	๕๖	๔
ระยอง	แม่น้ำระยอง	๕๔	๔	๕๐	๔	๕๑	๔	๔๒	๔	๕๔	๔
	แม่น้ำประแสร์	๖๖	๓	๖๖	๓	๖๔	๓	๖๔	๓	๖๕	๓
ชลบุรี	คลองตำรุ	-		-		-		๕๐	๔	๖๑	๓

หมายเหตุ : ค่า WQI ๙๑-๑๐๐ คุณภาพน้ำดีมาก

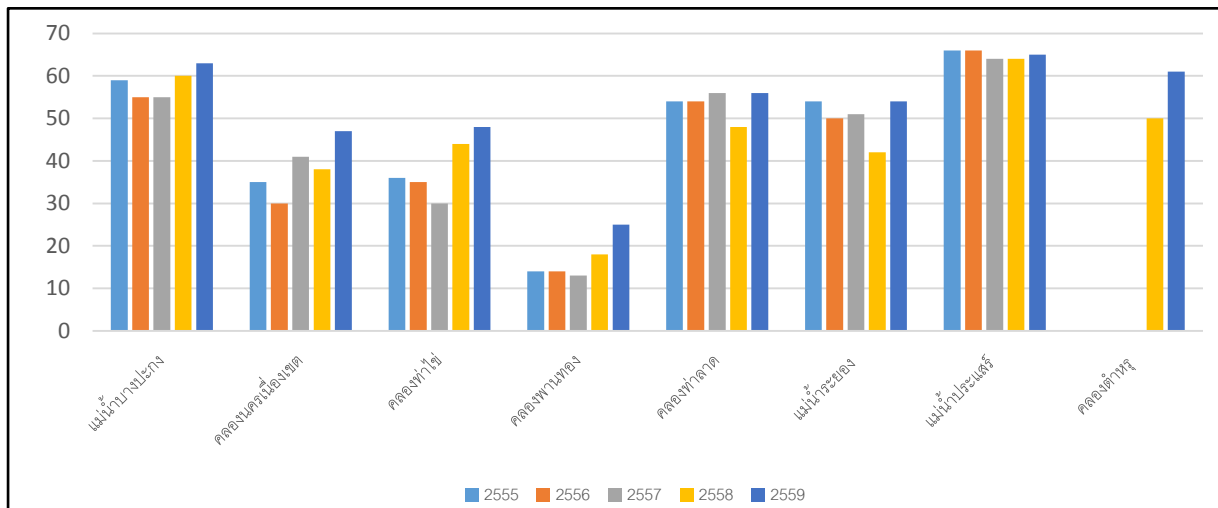
ค่า WQI ๗๑-๙๐ คุณภาพน้ำดี

ค่า WQI ๖๑-๗๐ คุณภาพน้ำพอใช้

ค่า WQI ๓๑-๖๐ คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ค่า WQI ๐ -๓๐ คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาก

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

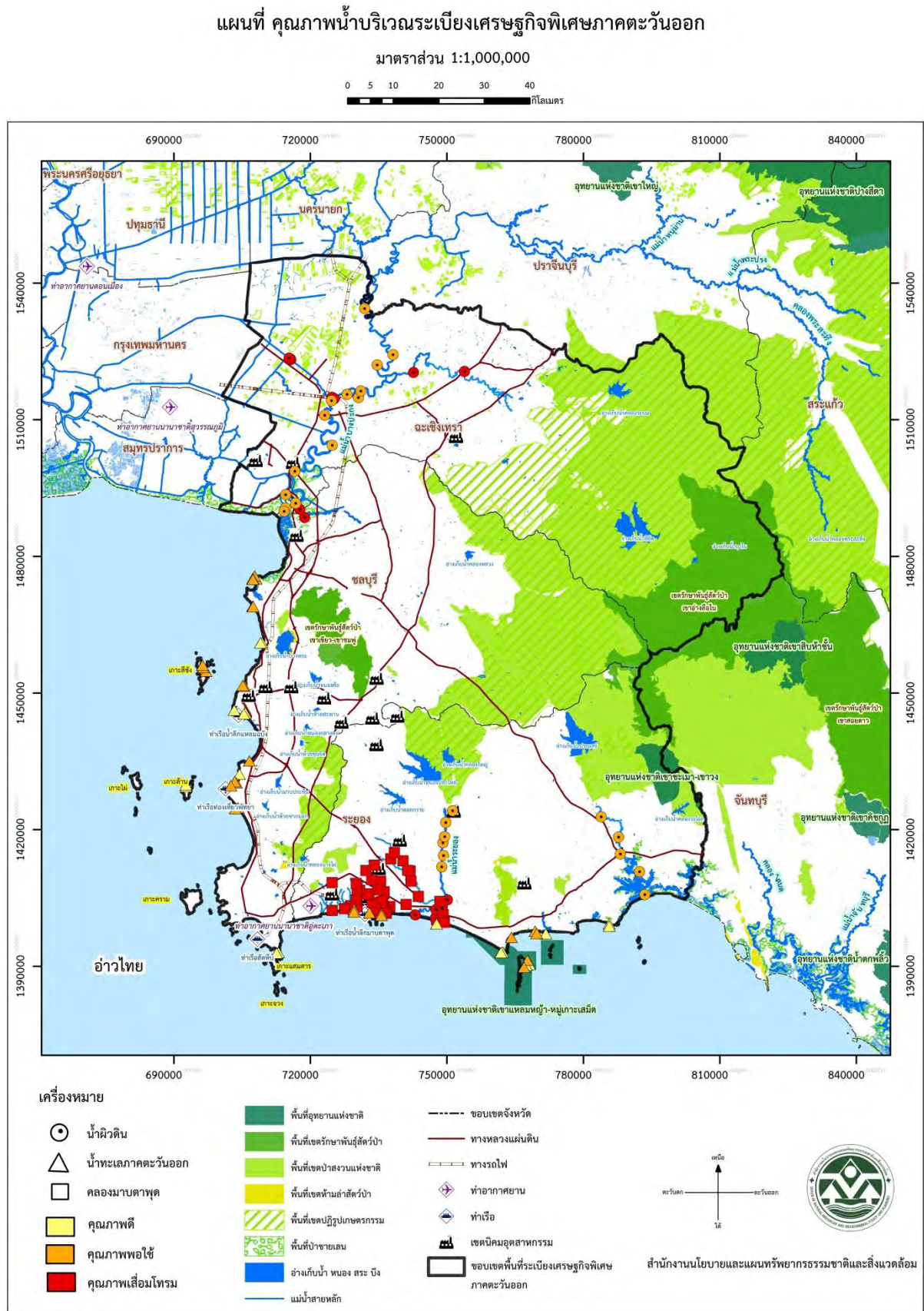
รูปภาพที่ ๑.๑-๑ ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index , WQI ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

แนวโน้มคุณภาพน้ำผิวดิน

จากผลการประเมินค่าดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน โดยใช้ค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดิน Water Quality Index , WQI ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ข้างต้น สามารถชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในระหว่าง ๕ ปี ที่ผ่านมา และแนวโน้มของคุณภาพไม่ได้ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่จะมีแนวโน้มที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต หากการพัฒนาในด้านต่างๆ มีมากยิ่งขึ้น เช่น การขยายตัวภาคอุตสาหกรรม ทำให้มีการผลิตมากขึ้น การทิ้งน้ำเสียจะมีปริมาณที่มากขึ้นด้วย รวมถึงการเพิ่มจำนวนอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคตที่จะมีการเพิ่มปริมาณการทิ้งน้ำเสีย นอกจากนี้แล้วในภาคชุมชน ที่จะมีการขยายตัวของจำนวนประชากรที่เข้ามาในพื้นที่มากขึ้น ย่อมส่งผลให้การทิ้งน้ำเสียในปริมาณมากขึ้นด้วย ส่วนภาคเกษตรกรรม อาจจะมีการขยายพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้นแต่ในพื้นที่เกษตรกรรมที่ยังมีอยู่ก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งที่มีการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน ดังนั้นแนวโน้มของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินจะระดับความเสื่อมโทรมที่มากขึ้นในอนาคต

เป้าหมายการจัดการคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดินนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่ EEC ในอนาคตเพราะจัดเป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค กระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและเพื่อการเกษตรกรรม คุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากย่อมมีผลต่อการนำมาใช้ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพก่อนนำมาใช้ จะส่งผลเป็นต้นทุนหลักในการผลิตน้ำเพื่อใช้ในพื้นที่ EEC และยังส่งผลต่อทรัพยากรสัตว์น้ำที่ประชาชนใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยง การประมง และการบริโภค รวมถึงส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน นอกจากนี้แล้ว น้ำผิวดินที่เสื่อมโทรมเมื่อระบายลงสู่แหล่งน้ำน้ำปิด เช่น อ่างเก็บน้ำ และ ลงสู่ทะเล จะส่งผลให้แหล่งน้ำเหล่านั้นเสื่อมโทรมลงด้วย ดังนั้นในการกำหนดเป้าหมายการจัดการคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน จึงต้องกำหนดค่าดัชนีคุณภาพน้ำผิวดินให้อยู่ในระดับอย่างน้อยระดับ ๒ หรือ ระดับดี สำหรับแหล่งน้ำผิวดินเพื่อการอุปโภค บริโภค การท่องเที่ยวและการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมและการคมนาคม ให้มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำไม่น้อยกว่า ระดับ ๓ หรือ พอใช้

รูปภาพที่ ๑.๑-๒ แสดงคุณภาพน้ำผิวดินและน้ำทะเลชายฝั่งในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๑.๒) คุณภาพน้ำบาดาล

จากข้อมูลการติดตามการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๘ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่า **แอ่งน้ำบาดาลปราจีนบุรี - สระแก้ว** มีสถานีสั่งเกตการณ์น้ำบาดาล ๒๖ สถานี จำนวน ๓๕ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและชลบุรี ปัญหาหลักเกิดจากปริมาณน้ำค่อนข้างจำกัด และมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำกร่อยหรือเค็ม บริเวณจังหวัดฉะเชิงเทราเกือบทั้งหมดและบริเวณใกล้เคียงฝั่ง พบมีค่าคลอไรด์ (Cl) และสารละลายมวลรวมที่ละลายน้ำได้ (TDS) ส่วนค่าเหล็ก (Fe) ที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานฯ มีการกระจายตัวเป็นหย่อมๆ **แอ่งน้ำบาดาลระยอง** จากสถานีบ่อสั่งเกตการณ์ทั้งหมด ๙๔ สถานี รวมจำนวนบ่อทั้งสิ้น ๑๓๙ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี พื้นที่ที่เกิดปัญหาคุณภาพน้ำ ได้แก่ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี อำเภอปลวกแดงและอำเภอมะขาม จังหวัดระยอง ที่พบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบปัญหาการรุกคืบน้ำเค็มบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด โดยพิจารณาจากค่าคลอไรด์ และค่าสารมวลสารทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ บริเวณอำเภอเมืองระยอง จ.ระยอง บางส่วนอำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี สำหรับ**แอ่งน้ำบาดาลชลบุรี** จากสถานีบ่อสั่งเกตการณ์ทั้งหมด ๙๔ สถานี รวมจำนวนบ่อทั้งสิ้น ๑๓๙ บ่อ ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี พื้นที่ที่มีการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดมลพิษต่างๆ การปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำบาดาล อาจมาจากน้ำเสียหรือของเสียจากบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งฝังกลบขยะชุมชน ตลอดจนแร่ธาตุที่มีอยู่ในธรรมชาติเอง เช่น ค่าเหล็กถือว่าเป็นปัญหาพบมากในแหล่งน้ำบาดาลของประเทศไทย ซึ่งบริเวณแอ่งน้ำบาดาลชลบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา และบางส่วนของพื้นที่อำเภอบางละมุง ที่พบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้พื้นที่แอ่งยังพบปัญหา การรุกคืบน้ำเค็มบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด โดยพิจารณาจากค่าคลอไรด์ และค่าสารมวลสารทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ บริเวณอำเภอเมืองชลบุรี บางส่วนของพื้นที่อำเภอบางละมุงและอำเภอสัตหีบ

ข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาล ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยตรวจวัดคุณภาพจากบ่อสั่งเกตการณ์ จำนวน ๒๗๗ แห่งพบน้ำบาดาลที่มีปริมาณเหล็ก (Fe) เกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๖๓ แห่ง ซึ่งมีปริมาณสูงที่สุดในบริเวณบ่อสั่งเกตการณ์วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ๗๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร พบปริมาณคลอไรด์ (Cl) ในน้ำบาดาล จำนวน ๓๑ แห่ง ซึ่งมีปริมาณสูงที่สุดบ่อสั่งเกตการณ์บริเวณเลขที่ ๑๕ ตรงข้ามแหล่งฝังกลบขยะ จังหวัดระยอง พบในปริมาณ ๑๗,๐๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ทั้งนี้ จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาลปริมาณสารที่ละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids: TDS) จำนวน ๓๖ แห่ง ซึ่งมีปริมาณสูงสุดบริเวณเลขที่ ๑๕ ตรงข้ามแหล่งฝังกลบขยะ จังหวัดระยอง พบในปริมาณ ๒๙,๑๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร ทั้งนี้ จากการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสั่งเกตการณ์ ทั้ง ๒๗๗ แห่ง มีการตรวจพบกลุ่มสารพิษ ได้แก่ สารหนู (As) โซยาไนต์(CN) ตะกั่ว(Pb)ปรอท(Hg) แคดเมียม(Cd) และซิลิเนียม (Se) แต่พบในปริมาณน้อย รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๒-๑ และรูปภาพที่ ๑.๒-๑

ตารางที่ ๑.๒-๑ แสดงผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี ๒๕๕๙

จังหวัด	บ่อสั่งเกตการณ์ (จำนวน)	จำนวนบ่อที่ตรวจพบปริมาณสารเคมีเกินมาตรฐาน			
		Fe	Cl	TDS	กลุ่มสารพิษ
ชลบุรี	๑๑๑	๒๐	๘	๑๐	๑๔
ระยอง	๑๒๙	๓๓	๑๒	๑๔	๖
ฉะเชิงเทรา	๓๗	๑๐	๑๑	๑๒	-
รวม	๒๗๗	๖๓	๓๑	๓๖	๒๐

หมายเหตุ มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่เหมาะสมต่อการบริโภค

ปริมาณเหล็ก (Fe) ไม่มากกว่า ๐.๕ mg/l ปริมาณคลอไรด์ (Cl) ไม่มากกว่า ๒๐๐ mg/l

ปริมาณสารที่ละลายน้ำทั้งหมด (Total Dissolved Solids: TDS) ไม่มากกว่า ๗๕๐ mg/l

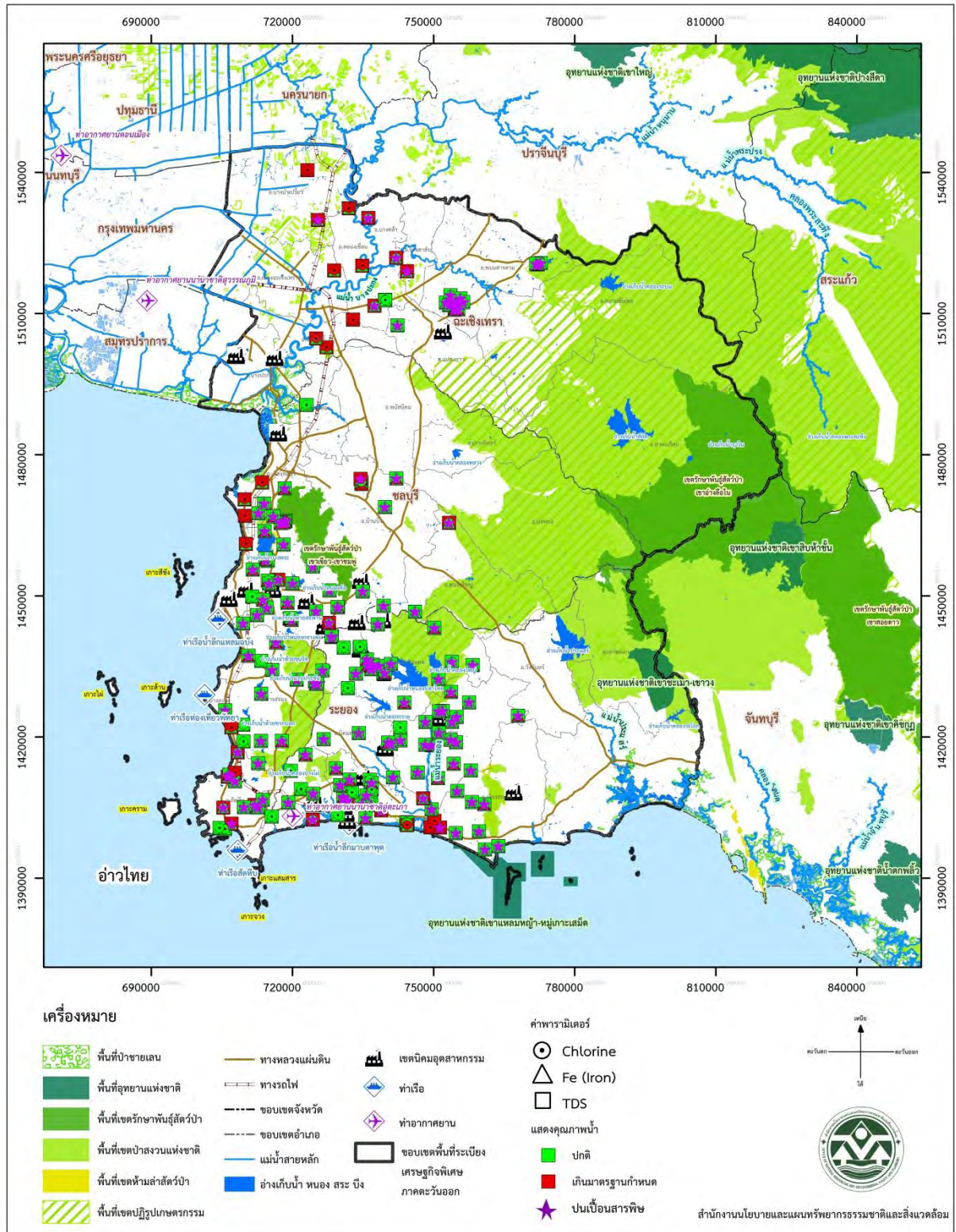
กลุ่มสารพิษ ได้แก่ สารหนู (As) โซยาไนต์(CN) ตะกั่ว(Pb)ปรอท(Hg) แคดเมียม(Cd) ซิลิเนียม (Se) ต้องไม่มี

ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล,ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

แผนที่ คุณภาพน้ำบาดาล ในเขตพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40 กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๑.๒-๑ แสดงคุณภาพน้ำบาดาล พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

๑.๓ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

๑) สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ข้อมูลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยการดำเนินการติดตามและตรวจสอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ จากการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ โดยพิจารณาจากค่า MWQI (Marine Water Quality Index) พบว่า คุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ร้อยละ ๔๗ พอใช้ร้อยละ ๓๘ เสื่อมโทรม ร้อยละ ๑๓ และเสื่อมโทรมมาก ร้อยละ ๒ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๓-๑ และรูปภาพที่ ๑.๓-๑

ตารางที่ ๑.๓-๑ แสดงผลการประเมินคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี ๒๕๕๙

เกณฑ์ประเมิน	ร้อยละ	จุดเก็บตัวอย่าง
ดี	๔๗ (๒๑ จุด)	จังหวัดชลบุรี : หาดบางแสน(๑๐๐ ม.) ⁺ บางพระ(๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะสีชัง (ท่าหลวง : ๑๐๐ ม.) ⁺ หัวแหลมฉะ (๑๐๐ ม.) ⁺ ท่าเรือแหลมฉะ (๕๐๐ ม.) ⁺ แหลมฉะ (ตอนกลาง ๑๐๐ ม.) ⁺ พัทยาเหนือ(๑๐ ม.) ⁺ พัทยากลาง (๑๐ ม.) ⁺⁺ เกาะล้าน (ท่าเรือหน้าบ้าน : ๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะล้าน (หาดตาแหวน : ๑๐ ม.) ⁺ ช่องแสมสาร (๑๐๐ ม.) จังหวัดระยอง : หาดแม่รำพึง (๑๐ ม.) ⁺ ปากแม่น้ำระยอง (๕๐๐ ม.) ⁺ สวนรุกขชาติ (๑๐ ม.) ⁺ ปากคลองแกลง (๕๐๐ ม.) ⁺ แหลมแม่พิมพ์ (๑๐ ม.) ⁺ เกาะเสม็ด (อ่าวพร้าว : ๑๐ ม.) เกาะเสม็ด หาดทรายแก้ว : ๑๐๐ ม.) ⁺ เกาะเสม็ด (อ่าวไผ่ ๒ จุด : ๑๐ ม. , ๑๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (อ่าวทับทิม: ๑๐ ม.)
พอใช้	๓๘ (๑๗ จุด)	จังหวัดชลบุรี : อ่างศิลา (๒ จุด : ๑๐๐ ม., ๕๐๐ ม.) บางแสน (๑๐ ม.) เกาะสีชัง (ศาลาอัมพวัน : ๑๐๐ ม.) เกาะสีชัง (หาดถ้ำพัง : ๑๐ ม.) อ่าวอุดม (๑๐๐ ม.) ตลาดนาเกลือ (๑๐๐ ม.) พัทยาใต้ (๑๐ ม.) หาดจอมเทียน (๑๐ ม.) จังหวัดระยอง : บ้านหนองแฟบ (๑๐๐ ม.) หาดสุชาดา (๑๐๐ ม.) ท่าเรือประมงเพ (๑๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (อ่าวทับทิม : ๑๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (อ่าวพร้าว : ๕๐๐ ม.) ปากแม่น้ำประแสร์ (๕๐๐ ม.) เกาะเสม็ด (หาดทรายแก้ว : ๑๐ ม.) เกาะเสม็ด (ท่าเรือหน้าด่าน : ๑๐ ม.)
เสื่อมโทรม	๑๓ (๖ จุด)	จังหวัดฉะเชิงเทรา : ปากแม่น้ำบางปะกง (๕๐๐ ม.) จังหวัดชลบุรี : อ่าวชลบุรี (๕๐๐ ม.) ศรีราชา (เกาะลอย : ๑๐๐ ม.) ท่าเรือแหลมฉะ (ตอนท้าย : ๕๐๐ ม.) ⁺ ท่าเรือสัตหีบ (๑๐๐ ม.) จังหวัดระยอง : หาดพุน (๑๐ ม.)
เสื่อมโทรมมาก	๒ (๑ จุด)	จังหวัดชลบุรี : อ่าวชลบุรี (๑๐๐ ม.) ⁻

หมายเหตุ : + คุณภาพน้ำทะเลดีขึ้น ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘
 ++ คุณภาพน้ำทะเลดีขึ้น ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

- คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง ๑ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘
 - คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมลง ๒ ระดับ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘

ที่มา : สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

รูปที่ ๑.๓-๑ แผนที่แสดงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเชิงพื้นที่ เขตพื้นที่ภาคตะวันออก ป ๒๕๕๔

๒) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ปัญหาคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ปัญหาคุณภาพที่พบเกินมาตรฐานส่วนใหญ่ ได้แก่ การปนเปื้อนแบคทีเรีย กลุ่มเอ็นเทอโรคอกไค แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มแบคทีเรีย โดยปัญหาการปนเปื้อนแบคทีเรียในพื้นที่ที่พบเกินมาตรฐานส่วนใหญ่สภาพพื้นที่การใช้ประโยชน์บริเวณชายฝั่งเป็นชุมชนหนาแน่น/เมืองมีคลองไหลผ่านชุมชนหนาแน่นและระบายลงสู่ทะเล สภาพทะเลชายฝั่งเป็นอ่าว มีกิจกรรมเพาะเลี้ยงบริเวณทะเลชายฝั่ง (เลี้ยงหอย) หรือบริเวณหาดท่องเที่ยวที่ชายฝั่งมีชุมชนร้านค้าหนาแน่น เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ที่พบปัญหาการปนเปื้อนแบคทีเรียที่สำคัญ ได้แก่

จังหวัดชลบุรี พบว่ามีการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (TCB) ในบริเวณอ่าวชลบุรี อ่าวอุดม (สะพานปลา) ศรีราชา (เกาะลอย) ท่าเรือแหลมฉบัง (ตอนท้าย) พัทยาใต้ (แหลมบาลีฮาย) และหาดจอมเทียน เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีพื้นที่ชายฝั่งเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีคลองไหลผ่านพื้นที่ชุมชนก่อนระบายลงสู่ทะเล และในบางพื้นที่มีการเพาะเลี้ยงหอยจำนวนมาก คือ บริเวณอ่าวชลบุรีและอ่าวอุดม และพบการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มฟิโคไลโคลิฟอร์ม บริเวณท่าเรือสัตหีบ เนื่องจากสภาพพื้นที่ชายฝั่งเป็นชุมชนเมืองหนาแน่นมีตลาดสด ร้านค้า มีคลองไหลผ่านชุมชนหนาแน่นและระบายลงสู่ทะเล

จังหวัดระยอง พบว่ามีการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์ม (TCB) บริเวณหาดพญานม ชุมชนประมงหนาแน่น และพบขยะมูลฝอยริมหาดจำนวนมากทะเลชายฝั่ง บริเวณหาดสุชาดา มีการเพาะเลี้ยงหอยจำนวนมากและคลองไหลผ่านชุมชนและระบายลงสู่ทะเล และเกาะเสม็ด (ท่าเรือหน้าด่าน) สภาพชายฝั่งเป็นชุมชนหนาแน่น มีท่าเรือโดยสารขนาดใหญ่

๑.๔ การจัดการน้ำเสียชุมชน

จากข้อมูลคุณภาพน้ำผิวดินของแหล่งน้ำ พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพน้ำไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานประเภทของแหล่งน้ำตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาคุณภาพน้ำได้รับการจัดการอย่างไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ทั่วถึง โดยปัจจุบันพื้นที่ ๓ จังหวัด มีปริมาณน้ำเสียชุมชนเกิดขึ้น ๒๖๖,๐๔๙ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่สามารถบำบัดได้ ๑๔๕,๙๘๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘๗ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน คือ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดรูปแบบระบบฯ การจัดหาที่ดินและการอนุมัติงบประมาณในการก่อสร้าง รายละเอียดตารางที่ ๑.๔-๑

ตารางที่ ๑.๔-๑ ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นและปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบน้ำเสีย

จังหวัด	ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น ^{๑/} (ลูกบาศก์เมตรต่อวัน)	ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่สามารถ บำบัดได้ ^{๒/} (ลูกบาศก์เมตรต่อวัน)	ร้อยละของน้ำเสียที่บำบัดได้
ชลบุรี	๒๘๐,๒๙๖	๑๒๙,๒๑๐	๔๖.๑๐
ระยอง	๑๓๒,๓๔๒	๓,๒๗๕	๒.๔๗
ฉะเชิงเทรา	๑๓๓,๑๓๑	๑๓,๕๐๐	๑๐.๑๔
รวมทั้งสิ้น	๒๖๖,๐๔๙	๑๔๕,๙๘๕	๕๔.๘๗

ที่มา : ^{๑/} ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น คำนวณจาก อัตราเกิดน้ำเสีย (ลิตร/คน-วัน) X จำนวนประชากร (คน)

อัตราการเกิดน้ำเสีย = ๑๘๙ ลิตร/คน-วัน โดยอ้างอิงข้อมูลจากโครงการศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญการจัดการน้ำเสียชุมชน (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, ๒๕๓๘)

จำนวนประชากร (คน) = ข้อมูลประชากรตามทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง (ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๕๙)

^{๒/} ปริมาณน้ำที่ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่สามารถบำบัดได้ เป็นข้อมูลที่รวบรวมได้ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี)

พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน จำนวน ๑๕ แห่ง ประกอบด้วย ระบบบำบัดน้ำเสียแบบตะกอนเร่ง (Activated Sludge, AS) จำนวน ๘ แห่ง ระบบบำบัดน้ำเสียแบบเติมอากาศ (Aerated Lagoons, AL) จำนวน ๓ แห่ง ระบบบำบัดน้ำเสียแบบบ่อผึ่ง (Stabilization Ponds, SP) จำนวน ๒ แห่ง และระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์ (Constructed Wetland, CW) จำนวน ๑ แห่ง และผลการประเมินสถานภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย สรุปได้ดังตารางที่ ๑.๔.๒ และมีรายละเอียด ดังนี้

๑) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบมากกว่าความสามารถในการรองรับน้ำเสียคิดเป็น ๑๒๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเมืองพัทยา (ซอยวัดหนองใหญ่) จังหวัดชลบุรี

๒) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ มากกว่า ๗๕% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองแสนสุข (แสนสุขใต้) จังหวัดชลบุรี

๓) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ ประมาณ ๕๐-๗๕% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ ระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลตำบลบางเสร่ จังหวัดชลบุรี

๔) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ เพียง ๑๐-๕๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๘ แห่ง คือ (๑) ระบบบำบัดน้ำเสีย อบจ.ชลบุรี (๒) เทศบาลเมืองแสนสุข (แสนสุขเหนือ) (๓) เทศบาลเมืองศรีราชา (๔) เมืองพัทยา (ซอยวัดบุญญ์กัญจนาราม) (๕) เทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี (๖) เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา (๗) เทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และ (๘) เทศบาลตำบลบ้านเพ จังหวัดระยอง

๕) ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณน้ำเสียเข้าสู่ระบบ น้อยกว่า ๑๐% ของความสามารถในการรองรับน้ำเสีย มีจำนวน ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง

๖) ระบบบำบัดน้ำเสียที่ไม่ได้เดินระบบ มีจำนวน ๓ แห่ง คือ (๑) เทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง (๒) เทศบาลตำบลบ่อทอง และ (๓) เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ ๑.๔.๒ ระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

จังหวัด	อปท.ดูแลระบบ	ปริมาณน้ำเสีย			พื้นที่บริการ	สถานภาพระบบ		
		ศักยภาพระบบ	น้ำเข้าระบบ	ร้อยละ		เดิน	หยุด	สาเหตุ
ชลบุรี	เมืองพัทยา (วัดหนองใหญ่)	๖๕,๐๐๐	๗๗,๕๒๐	๑๒๐	พัทยา-นาเกลือ และ พัทยาเหนือ	✓		น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบบำบัด เกินความสามารถ
	ทม.แสนสุข(ใต้)	๙,๐๐๐	๘,๐๐๐	๘๐	ด้านใต้ของ ทม.แสนสุข	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	ทต. บางเสร่	๕,๔๐๐	๓,๒๓๔	๖๐	ทต. บางเสร่	✓		
	ทม.แสนสุข (เหนือ)	๑๔,๐๐๐	๗,๐๐๐	๕๐	ด้านเหนือของทม.แสนสุข	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	อบจ. ชลบุรี	๒๒,๕๐๐	๑๑,๐๐๐	๔๙	ทม.ชลบุรี ทม.บ้านสวน ทต.บางทราย ทต.เสม็ด	✓		การรวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมพื้นที่
	เมืองพัทยา (วัดบุญญ์กัญจนาราม)	๖,๖๐๐	๒,๔๗๐	๓๘	บริเวณพัทยาใต้ (โซนเขาพระตำหนัก)	✓		ระบบท่อรวบรวมชำรุด
	ทม. ศรีราชา	๑๘,๐๐๐	๕,๔๐๐	๓๐	ทม. ศรีราชา และ ทต. สุรศักดิ์ บางส่วน	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ
	ทน. แหลมฉบัง	๗,๕๐๐	๗๙๐	๑๑	ชุมชนเมืองใหม่แหลมฉบัง	✓		สถานีสูบน้ำเสียทั้งสองสถานี
	ทต. บ่อทอง	๕๐	๐	๐	ทต. บ่อทอง		X	น้ำเสียที่เข้าสู่ระบบบำบัดมีปริมาณน้อย
	รวม	๑๔๘,๐๕๐	๑๑๒,๑๘๓	๗๕.๘				
ฉะเชิงเทรา	ทม.ฉะเชิงเทรา	๒๔,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	๕๐	ทม.ฉะเชิงเทรา	✓		การปนเปื้อนของน้ำทะเลสู่เส้นท่อ ระบบชำรุด
	ทม.พนัสนิคม	๕,๓๘๐	๐	๐	ทม.พนัสนิคม		X	ระบบท่อรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียชำรุด
	ทต. บางคล้า	๕,๐๐๐	๑,๕๐๐	๓๐	ทต. บางคล้า	✓		มีปัญหาค่าไฟสูงมาก เนื่องจากการใช้ปั๊มอัตโนมัติขนาดใหญ่
	รวม	๓๔,๓๘๐	๑๓,๕๐๐	๓๙.๓				
ระยอง	ทน. ระยอง	๒๕,๐๐๐	๐	๐	ทน. ระยอง		X	ระบบรวบรวมน้ำเสียเกิดการชำรุดเสียหาย
	ทม.มาบตาพุด	๑๕,๐๐๐	๑,๒๗๕	๘.๕	ทม.มาบตาพุด	✓		ปริมาณน้ำเสียที่เข้าสู่ระบบมีปริมาณน้อย
	ทต. บ้านเพ	๘,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒๕	ทต. บ้านเพ	✓		อุปกรณ์ภายในระบบมีการชำรุด และการปนเปื้อนของน้ำทะเลเข้าสู่เส้นท่อ
	รวม	๔๘,๐๐๐	๓,๒๗๕	๖.๘				

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๕๙

แนวโน้มการจัดการน้ำเสียชุมชน

ระบบบำบัดน้ำเสียที่ก่อสร้างไว้เพื่อรวบรวมและบำบัดน้ำเสียจากชุมชน โดยทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จากข้อมูลการดำเนินการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียพบว่า มีเพียง ๓ แห่ง ที่สามารถเดินระบบได้เกินกว่าร้อยละ ๖๐ ของศักยภาพระบบ ส่วนที่เหลือ รับน้ำเสียเข้าระบบต่ำมาก และยังมีที่ไม่เดินระบบ ๓ แห่ง ปัญหาหลักของระบบบำบัดน้ำเสียคือ การการนำน้ำจากเส้นท่อที่วางไว้เข้าสู่ระบบได้จำนวนน้อย ส่วนใหญ่เนื่องจากเส้นท่อก่อสร้างไว้นานเกิดการชำรุดแตกหัก ระบบสูบน้ำเสียหาย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำสูงมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีงบประมาณเพียงพอในการซ่อมบำรุงหรือจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ใหม่ทดแทนที่หมดอายุการใช้งาน รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของเส้นท่อรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมชุมชน ซึ่งต้องใช้งบประมาณการลงทุนเป็นจำนวนมาก และในการดำเนินงานต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินการยาวนาน ทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่ชำรุดเสียหาย และแนวโน้มจะลดประสิทธิภาพการดำเนินการบำบัดน้ำเสียลงตามอายุของระบบ ในขณะที่การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและแรงงาน เข้ามาในพื้นที่ ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ปริมาณน้ำเสียจะเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ EEC จะเป็นตัวเร่งให้อัตราการผลิตน้ำเสียที่จะถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำผิวดิน รวมถึง น้ำทะเลชายฝั่งที่จะเสื่อมโทรมลงตามไปด้วย และผลสุดท้ายก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชน ยิ่งขึ้นในอนาคต

เป้าหมายการจัดการน้ำเสียชุมชน

การบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ ที่เดินระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ตั้งแต่ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป จะต้องเตรียมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ ทั้งในส่วนการก่อสร้างระบบเส้นท่อรวบรวมน้ำเสียให้เชื่อมโยงและครอบคลุมพื้นที่ชุมชนที่เป็นแหล่งกำเนิดน้ำเสีย การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดให้สามารถบำบัดน้ำเสียที่ส่งเข้าระบบได้เต็มประสิทธิภาพตามค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่จะระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด กลุ่มที่ ๒ ที่ยังสามารถเดินระบบได้ ให้ตรวจสอบระบบโดยละเอียดและปรับปรุงซ่อมแซมองค์ประกอบของระบบที่มีการชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถนำน้ำเข้าสู่ระบบและบำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และเมื่อสามารถดำเนินการได้ถึงร้อยละ ๖๐ ก็ให้เตรียมดำเนินการต่อไปตามกลุ่มที่ ๑ ส่วนกลุ่มที่ ๓ ที่ไม่มีการเดินระบบ ซึ่งคาดว่าระบบจะชำรุดเสียหายจนไม่สามารถดำเนินการได้ จะต้องทำการตรวจสอบสภาพระบบทั้งระบบและจัดทำแผนงานในการแก้ไขปัญหาที่น้ำเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๑.๕ คุณภาพอากาศและเสียง

๑) คุณภาพอากาศในบรรยากาศ

ค่ามลพิษในอากาศมีความเสี่ยงสูงในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ที่ใช้เชื้อเพลิงเผาไหม้ในกระบวนการผลิตจำนวนมาก และมีการระบายออกสู่บรรยากาศ สารมลพิษที่ถูกระบายออกมาจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยประชาชน และมีความเสี่ยงสูงต่อโรคทางเดินหายใจ ภูมิแพ้ และรวมถึงมะเร็ง จากผลการเก็บตัวอย่างและตรวจวัดคุณภาพอากาศ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ ได้ตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศ จำนวน ๕ พารามิเตอร์ ได้แก่ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) ก๊าซโอโซน (O₃) และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM๑๐) และมีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศรวม ๙ สถานี ในเขตจังหวัดระยอง ๕ สถานี ได้แก่ ตำบลปลวกแดง ตำบลมาตาพุด ตำบลท่าประดู่ ตำบลห้วยโป่ง และตำบลเนินพระ จังหวัดชลบุรี ๓ สถานี ได้แก่ ตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบ่อวิน และตำบลบ้านสวน และ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๑ สถานี ได้แก่ ตำบลวังเย็น จากผลการตรวจวัดพบว่า

ก๊าซโอโซน (O_3) มีค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานในทุกสถานีตรวจวัด แม้ว่าจำนวนร้อยละที่เกินค่ามาตรฐานที่ตรวจพบ ไม่สูงมากนัก แต่ก็ถือว่ามีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งไม่ควรมีค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน และตรวจพบค่าฝุ่นขนาด PM_{10} มีค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานบ้างเล็กน้อย ส่วนก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) และก๊าซไนโตรเจน ไดออกไซด์ (NO_2) ไม่พบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน (ตารางที่ ๑.๕-๑)

ตารางที่ ๑.๕-๑ แสดงผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	พื้นที่	พารามิเตอร์							
		SO_2		NO_2		O_3		PM_{10} (ไม่เกิน ๑๒๐ $\mu g/m^3$)	
		(๑ ชม.ไม่เกิน ๓๐๐ ppb)		(๑ ชม.ไม่เกิน ๑๗๐ ppb)		(๑ ชม.ไม่เกิน ๑๐๐ ppb)			
		ppb	% ครั้งที่เกินค่ามาตรฐาน	ppb	% ครั้งที่เกินค่ามาตรฐาน	ppb	% ครั้งที่เกินค่ามาตรฐาน	$\mu g/m^3$ /ลบ.ม.	% ครั้งที่เกินค่ามาตรฐาน
ระยอง	ต.ปลวกแดง อ.ปลวกแดง	๐ - ๒๕	๐	๐ - ๖๙	๐	๐ - ๑๑๐	๑.๑๐	๑๓ - ๑๒๘	๐.๘๕
	ต.มาบตาพุด อ.เมือง	๐ - ๑๑๕	๐	๐ - ๘๒	๐	๐ - ๑๒๗	๒.๙๑	๑๒ - ๑๐๕	๐.๐๐
	ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง	๐ - ๒๒	๐	๐ - ๑๐๓	๐	๐ - ๑๖๓	๑๐.๑๒	๑๔ - ๑๒๖	๐.๓๒
	ต.ท่าประดู่ อ.เมือง	๐ - ๕๔	๐	๐ - ๘๓	๐	๑ - ๑๒๘	๖.๒๘	๘ - ๑๐๖	๐.๐๐
	ต.เนินพระ อ.เมือง	๐ - ๔๗	๐	๐ - ๗๐	๐	๐ - ๗๐	๑.๓๘	๑๕ - ๑๐๕	๐.๐๐
ชลบุรี	ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา	๐ - ๗๘	๐	๐ - ๙๕	๐	๐ - ๑๒๔	๘.๔๗	๑๐ - ๑๔๔	๐.๒๘
	ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา	NA	NA	๐ - ๑๒๒	๐	๐ - ๑๓๗	๕.๖๕	๑๔ - ๑๒๘	๐.๕๙
	ต.บ้านสวน อ.เมือง	NA	NA	๐ - ๑๐๓	๐	๐ - ๑๗๙	๗.๑๐	๑๓ - ๑๕๐	๐.๒๘
ฉะเชิงเทรา	ต.วังเย็น อ.แปลงยาว	๐ - ๗๖	๐	๐ - ๖๖	NA	๐ - ๑๙๔	๕.๕๙	๑๒ - ๑๐๘	๐.๐๐

ที่มา : ดัดแปลงจากรายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย, กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

๒) สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ เป็นสารที่เกิดขึ้นจากกระบวนการกลั่นน้ำมัน กระบวนการแยกแก๊ส และนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง รวมถึงการผลิตในอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง อินทรีย์สารเหล่านี้หากปนเปื้อนในบรรยากาศจะมีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เนื่องจากสารอินทรีย์ระเหยง่ายเป็นสารที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งร้ายรับเข้าในร่างกายมนุษย์และสัตว์ ที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน จากการตรวจวัดโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ จากสถานีเก็บตัวอย่างสารอินทรีย์ระเหยง่าย ในจังหวัดระยอง จำนวน ๙ สถานี โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่มาบตาพุดจำนวน ๗ สถานี ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาบตาพุด วัดมาบชุลูต โรงเรียนวัดหนองแฟบ สถานีเมืองใหม่มาบตาพุด ที่ทำการชุมชนบ้านพลอง ศูนย์บริการสาธารณสุขบ้านตากวนและชุมชนเนินพระยอม (หมู่บ้านนพเกตุ) และเขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี จำนวน ๒ สถานี ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหนองจอก และวัดปลวกเกตุ ซึ่งผลการตรวจวัดในปี ๒๕๕๙ พบว่า มีการตรวจพบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน ๓ ชนิด คือ Benzene ๑,๓-Butadiene และ ๑,๒ - dichloroethane ในเขตมาบตาพุด โดยเฉพาะ Benzene มีการตรวจพบค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐาน เกือบทุกสถานีตรวจวัด ตารางที่ ๑.๕-๒

ตารางที่ ๑.๕-๒ แสดงผลการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

สาร VOCs	มาตรฐานเฉลี่ยรายปี (ug/m ^๓)	รพ.สต. มาบตาพุด	วัดมาชลุต	โรงเรียนวัดหนองแพ	สถานีเมืองใหม่ มาบตาพุด	ชุมชนบ้านพลง	ศูนย์บริการสาธารณสุขสุขบ้านตากวน	หมู่บ้านนพเขต	รพ.สต. บ้านหนองจอก	วัดปลวก
Benzene	๑.๗	๒.๖	๑.๕	๒.๑	๒.๖	๔.๗	๒.๔	๒.๑	๑.๕	๑.๖
๑, ๓ - Butadiene	๐.๓๓	๐.๗๘	๐.๑๙	๐.๑๖	๐.๖๖	๐.๒๗	๐.๕๘	๐.๐๕	๐.๐๑	๐.๒๘
Chloroform	๐.๔๓	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๑๙	๐.๐๗	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔	๐.๐๔
๑, ๒ - ichloroethane	๐.๔๐	๑.๑	๐.๒	๐.๑	๑.๐	๐.๔	๐.๑	๐.๑	๐.๑	๐.๑
Dichloromethane	๒๒	๑.๐๑	๑.๑๓	๐.๕๔	๑.๐๔	๐.๘๐	๐.๙๙	๒.๓๖	๐.๔๗	๐.๔๗
๑, ๒ - Dichloropropane	๔	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓	๐.๐๓
Tetrachloroethylene	๒๐๐	๐.๐๓	๐.๒๔	๐.๐๓	๐.๐๙	๐.๐๖	๐.๑๑	๐.๑	๐.๐๓	๐.๐๓
Trichloroethylene	๒๓	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๐๗	๐.๐๒
Vinyl Chloride	๑๐	๐.๘๔	๐.๐๓	๐.๐๒	๑.๓๐	๐.๕๔	๐.๐๗	๐.๐๗	๐.๐๑	๐.๐๑

หมายเหตุ : แถบสีเหลืองหมายถึง มีค่าเกินมาตรฐานสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในบรรยากาศโดยทั่วไป ในเวลา ๑ ปี

ที่มา : รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย, กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘

๓) ระดับเสียง จากข้อมูลการตรวจวัดระดับเสียง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จากสถานีตรวจวัด ๕ แห่งในเขตจังหวัดชลบุรี ๓ แห่ง ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชา อำเภอสรีราชา และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเขาหิน ตำบลบ่อวิน อำเภอสรีราชา และในเขตจังหวัดระยอง ๒ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาบตาพุด และ สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ผลการตรวจวัดพบว่า มีค่าเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๗๐ dBA ๒ จุด ที่สำหรับสถานีสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) และสถานี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมาบตาพุด อำเภอมือง จังหวัดระยอง นอกนั้นไม่เกินค่ามาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๕-๓

ตารางที่ ๑.๕-๓ แสดงระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชั่วโมง (dBA) ๕ สถานีตรวจวัด ค่าเฉลี่ยทั้งปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จังหวัด	สถานีตรวจวัด	ระดับเสียงเฉลี่ย Leq ๒๔ ชั่วโมง (ไม่เกิน ๗๐ dBA)			ร้อยละของวันที่ ค่าเกินมาตรฐาน
		สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	
ชลบุรี	๑. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ อำเภอเมือง	๗๐.๗	๔๓.๖	๕๖.๐	๓
	๒. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา อำเภอศรีราชา	๖๗.๑	๕๔.๘	๖๐.๕	๐
	๓. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านเขาหิน ตำบลบ่อวิน จังหวัดชลบุรี	๖๘.๗	๕๑.๙	๕๘.๖	๐
ระยอง	๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลมาตาพุด อำเภอเมือง	๗๓.๕	๕๘.๐	๖๒.๖	๙
	๒. สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๖๗.๑	๖๓.๑	๖๕.๑	๐

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

แนวโน้มของคุณภาพอากาศและเสียง

เมื่อพิจารณาจากผลการตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศ ค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายและค่าระดับเสียงพบว่า ยังไม่มีความรุนแรงมากนัก จะมีการตรวจพบ ค่าที่เกินกว่าค่ามาตรฐานบ้างบางสถานีตรวจวัด แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากสารมลพิษในอากาศ มีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงต้องมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด แนวโน้มของความรุนแรงของมลพิษในอากาศ และเสียงดัง มีความเป็นไปได้ที่มีมากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากภาคอุตสาหกรรม และการขนส่ง ที่จะมีมากขึ้นในอนาคต ทั้งจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น และ การพัฒนาพื้นที่ EEC จะมีแนวโน้มของการใช้เชื้อเพลิง การกลั่นและแยกก๊าซ มากขึ้น ในอนาคต

เป้าหมายการจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

การตรวจวัดค่าคุณภาพอากาศ สารอินทรีย์ระเหยง่ายและระดับเสียงดัง เป็นการตรวจวัดในบรรยากาศทั่วไป จึงเป็นข้อมูลในลักษณะ การแจ้งผลสภาพบรรยากาศทั่วไป ไม่สามารถระบุแหล่งที่มาของสารมลพิษในอากาศและเสียงดังได้ ดังนั้นในการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจัดการจึงแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ การเพิ่มสถานีตรวจวัด ให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนเพื่อการเฝ้าระวัง ค่าคุณภาพอากาศ และ ระดับเสียง ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน เพื่อแสดงผลการตรวจวัดให้ประชาชน ได้รับทราบได้โดยง่ายและทั่วถึง ในหลายๆ รูปแบบ ที่แสดงให้เห็นค่าการตรวจวัดตามเวลาจริง รวมถึงต้องมีหน่วยเฝ้าระวังและเตือนภัยที่สามารถแจ้งเหตุการตรวจพบค่าสารมลพิษในอากาศที่เกินกว่าค่ามาตรฐานและมีความเสี่ยงต่ออันตรายกับประชาชน

๑.๖ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน

๑.๖.๑ ขยะมูลฝอยชุมชน

๑) สถานการณ์ขยะมูลฝอย

อัตราการผลิตขยะมูลฝอย จากข้อมูลในปี ๒๕๕๙ พบว่า จังหวัดชลบุรี มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน เกิดขึ้นทั้งหมด ๒,๖๑๙.๗๒ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๘ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน จังหวัดระยอง มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน เกิดขึ้นทั้งหมด ๘๙๖.๘๘ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๓ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน เกิดขึ้นทั้งหมด ๗๕๑.๑๒ ตันต่อวัน คิดเป็นอัตราการผลิตขยะมูลฝอย ๑.๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ซึ่งถือว่าทั้ง ๓ จังหวัด มีการอัตราการผลิตขยะมูลฝอยที่ค่อนข้างสูง (เกินกว่า ๑ กก./คน/วัน) (ตารางที่ ๑.๖-๑)

ตารางที่ ๑.๖-๑ แสดงอัตราการผลิตขยะมูลฝอย

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	อัตราการผลิตขยะมูลฝอย (กก./คน/วัน)
ชลบุรี	๑,๔๘๓,๐๔๙	๒,๖๑๙.๗๒	๑.๘
ระยอง	๗๐๐,๒๒๓	๘๙๖.๘๘	๑.๓
ฉะเชิงเทรา	๗๐๔,๓๙๙	๗๕๑.๑๒	๑.๑
รวม	๒,๘๘๗,๖๗๑	๔,๒๖๗.๗๒	๑.๕

๒) การจัดการขยะมูลฝอย

การรวบรวมและเก็บขน ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยชุมชน พบว่าจังหวัดระยองมีสัดส่วนของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนมากที่สุด คือ ๖๖ แห่งจากทั้งหมด ๖๗ แห่ง โดยสามารถคิดเป็นร้อยละ ๙๘.๕๑ รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี ๙๒ แห่งจากทั้งหมด ๙๘ แห่ง และฉะเชิงเทรา ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บริการเก็บขนเพียง ๗๔ แห่ง จากทั้งหมด ๑๐๘ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๒

ตารางที่ ๑.๖-๒ แสดงจำนวน อปท. และปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่มีการใช้ให้บริการเก็บขน

จังหวัด	จำนวน อปท.	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	จำนวน อปท.ที่มีการให้บริการเก็บขน		ปริมาณขยะในพื้นที่ให้บริการเก็บขน	
	(แห่ง)		(แห่ง)	(ร้อยละ)	(ตัน/วัน)	(ร้อยละ)
ฉะเชิงเทรา	๑๐๘	๗๕๑.๑๒	๗๔	๖๘.๕๒	๕๗๒.๓๓	๗๖.๒๐
ชลบุรี	๙๘	๒,๖๑๙.๗๒	๙๒	๙๓.๘๘	๒,๕๗๖.๙๘	๙๘.๓๗
ระยอง	๖๗	๘๙๖.๘๘	๖๖	๙๘.๕๑	๘๙๒.๘๘	๙๙.๕๕
รวม	๒๗๓	๔,๒๖๗.๗๒	๒๓๒	๘๔.๙๘	๔,๐๔๒.๑๙	๙๔.๗๒

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน ๖๕ แห่ง เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๕๕ แห่ง และเอกชน จำนวน ๑๐ แห่ง ซึ่งสามารถแบ่งเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๙ แห่ง และสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนไม่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๕๖ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๓ และรูปภาพที่ ๑.๖-๑

ตารางที่ ๑.๖-๓ แสดงจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัด	สถานที่กำจัดแบบถูกหลักวิชาการ			สถานที่กำจัดแบบไม่ถูกหลักวิชาการ			รวม
	ท้องถิ่น	เอกชน	รวม	ท้องถิ่น	เอกชน	รวม	
ชลบุรี	๓	๑	๔	๒๑	๒	๒๓	๒๗
ระยอง	๔	๐	๔	๑๕	๔	๑๙	๒๓
ฉะเชิงเทรา	๐	๑	๑	๑๒	๒	๑๔	๑๕
รวม	๗	๒	๙	๔๘	๘	๕๖	๖๕

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยการนำขยะไปใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรม และกระบวนการรีไซเคิลต่างๆ ซึ่งจากข้อมูลการจัดการขยะพบว่า จังหวัดชลบุรีมีอัตราการส่วนการนำขยะไปใช้ประโยชน์สูงสุด คือ ร้อยละ ๑๑.๕๒ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมดรองลงมาคือ จังหวัดระยอง ร้อยละ ๖.๖๔ และฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๑.๖๕ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๔ และรูปภาพที่ ๑.๖-๒

ตารางที่ ๑.๖-๔ แสดงปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัด	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด (ตัน/วัน)	นำไปรีไซเคิล (ตัน/วัน)	กำจัดถูกต้อง (ตัน/วัน)	กำจัดไม่ถูกต้อง (ตัน/วัน)	ปริมาณขยะที่ไม่มีการเก็บขน (ตัน/วัน)
ฉะเชิงเทรา	๗๕๑.๑๒	๑๒.๔๑	๖.๐๐	๕๒๗.๐๒	๒๐๕.๖๔
ชลบุรี	๒,๖๑๙.๗๒	๓๐๑.๙๐	๙๕๙.๕๐	๑,๒๑๙.๐๘	๑๓๙.๒๔
ระยอง	๘๙๖.๘๘	๕๙.๕๙	๔๘๗.๔๕	๒๘๙.๘๓	๖๔.๕๓
รวม	๔,๒๖๗.๗๒	๓๗๓.๙๐	๑,๔๕๒.๙๕	๒,๐๓๑.๔๑	๔๐๙.๔๑

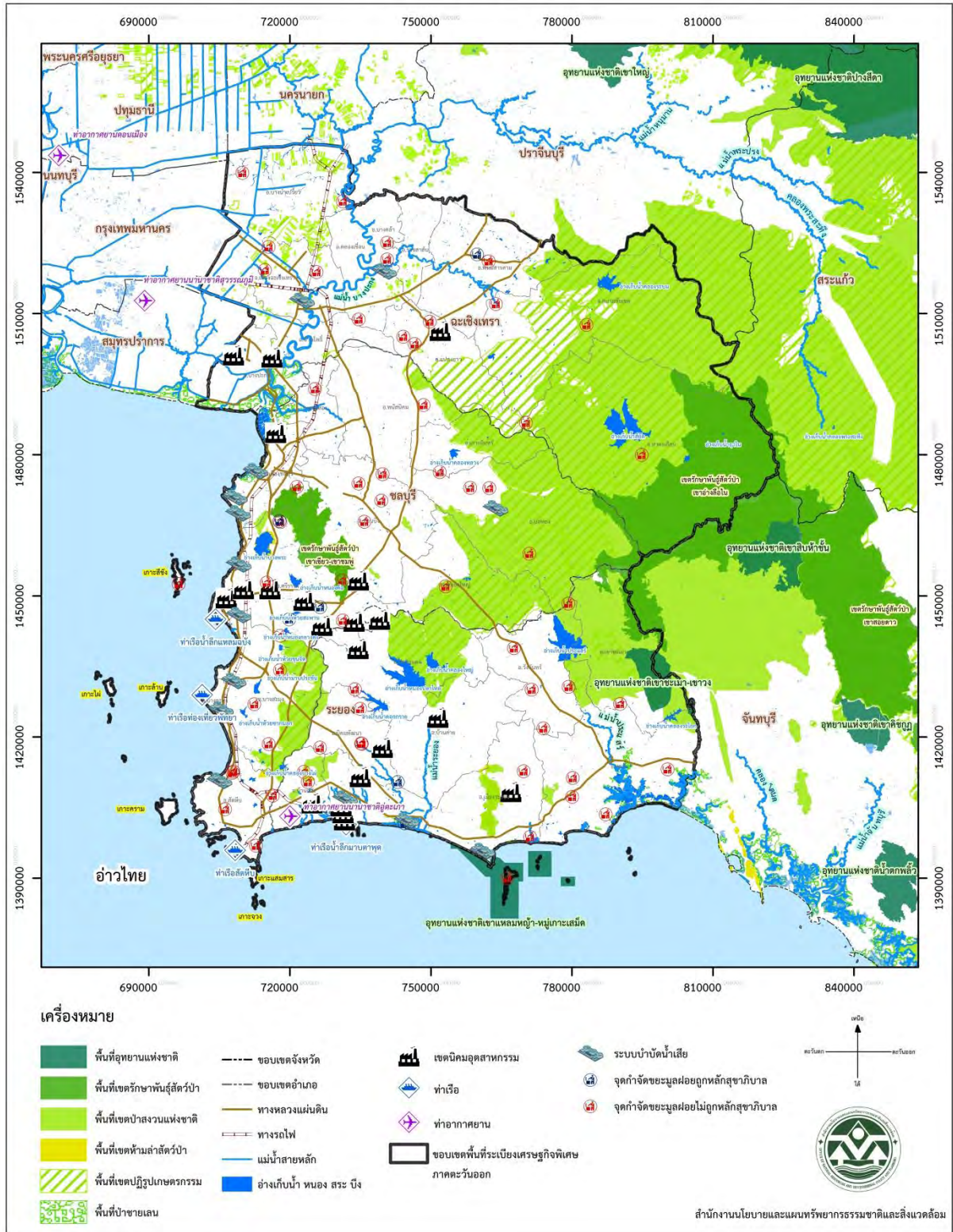
ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

จากข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน พบว่า จังหวัดระยองมีการจัดการขยะถูกต้องตามหลักวิชาการสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๕ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๓๖.๖๓ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น แต่ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรายังมีการจัดการขยะแบบไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๖ และมีการปริมาณขยะตกค้างสะสม ๑,๒๔๒,๐๐๐ ตัน ซึ่งมีอัตราส่วนร้อยละ ๕๖.๕๓ ของปริมาณขยะสะสมในภาคตะวันออก

แผนที่ จุดที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและกำจัดขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

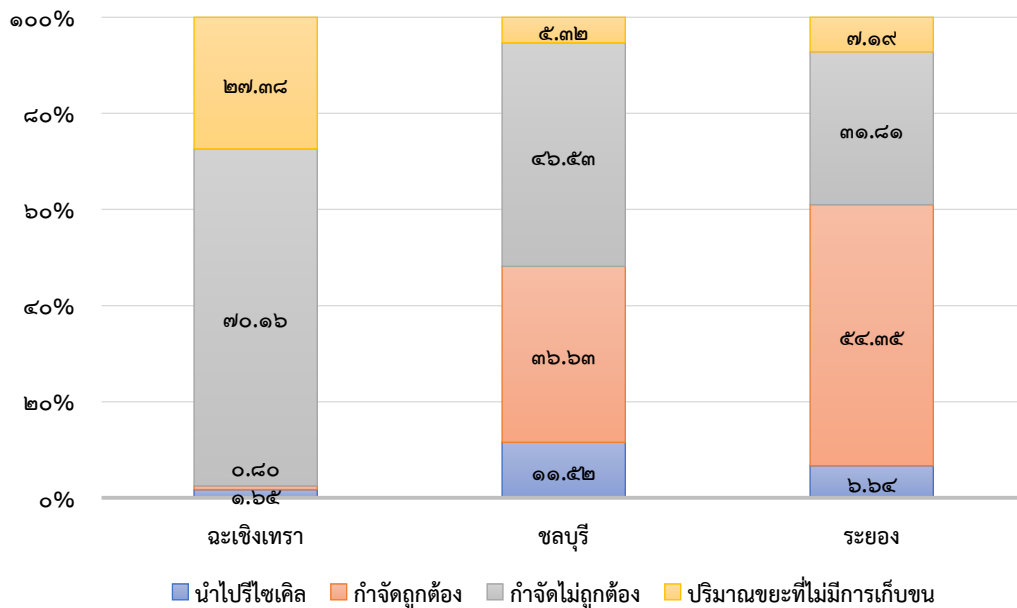
มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40 กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๑.๖-๑ แสดงที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ EEC

แผนภูมิที่ ๑.๖-๒ แสดงอัตราส่วนการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙

ที่มา: ดัดแปลง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง พบว่ามีการนำขยะไปใช้ประโยชน์ใหม่ และการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยการฝังกลบอย่างถูกสุขลักษณะ การคัดแยก และการหมักทำปุ๋ย โดยจากข้อมูลแยกเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดระยอง สามารถกำจัดได้สูงสุด ร้อยละ ๖๑ จังหวัดชลบุรี ร้อยละ ๔๘ ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๒.๕ ทั้งนี้ในภาพรวมของทั้ง ๓ จังหวัด สามารถกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนได้คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ ถือว่ายังอยู่ในระดับปานกลาง โดยจังหวัด ฉะเชิงเทรามีการดำเนินการที่ค่อนข้างต่ำ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๕

ตารางที่ ๑.๖-๕ แสดงข้อมูลความสามารถในการกำจัดขยะมูลฝอย

จังหวัด	ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (ตัน/วัน)	ความสามารถในการจัดการที่ถูกวิธี			
		รีไซเคิล (ตัน/วัน)	กำจัดถูกวิธี (ตัน/วัน)	รวม (ตัน/วัน)	ร้อยละ
ระยอง	๘๙๖.๘๘	๕๙.๕๙	๔๘๗.๔๕	๕๔๗.๐๔	๖๑.๐
ชลบุรี	๒,๖๑๙.๗๒	๓๐๑.๙	๙๕๙.๕๐	๑,๒๖๑.๔๐	๔๘.๒
ฉะเชิงเทรา	๗๕๑.๑๒	๑๒.๔๑	๖.๐๐	๑๘.๔๑	๒.๕
รวม	๔,๒๖๗.๗๒	๓๗๓.๙	๑,๔๕๒.๙๕	๑๘๒๖.๘๕	๔๒.๘

ที่มา: ดัดแปลง รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๔) ขยะมูลฝอยตกค้างสะสม

ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสูงที่สุด คือประมาณ ๑,๒๔๒,๐๐๐ ตัน ซึ่งพบว่ามีขยะตกค้างอยู่ ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรามากที่สุด ประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน รองลงมาคือจังหวัดชลบุรี และระยอง

กรมควบคุมมลพิษมีการจัดลำดับจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอย โดยจะพิจารณาจาก ๓ ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้รับการบริการเก็บขน ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบไม่ถูกต้อง และปริมาณขยะมูลฝอยสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง โดยนำปัจจัยหลักดังกล่าวมาวิเคราะห์เป็นค่าปริมาณขยะมูลฝอยทั้ง ๓ ปัจจัยหลักและคูณด้วยค่าถ่วงน้ำหนักความสำคัญ มีคะแนนเต็มเท่ากับ ๑๐๐ คะแนน โดยจังหวัดที่มีคะแนนสูงแสดงว่าจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤตด้านการจัดการขยะมูลฝอย จากการวิเคราะห์พบว่า จังหวัดฉะเชิงเทราที่มีค่าสูงที่สุด รองลงมาจังหวัดชลบุรี และระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๖-๖

ตารางที่ ๑.๖-๖ แสดงปริมาณขยะตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง

จังหวัด	ปริมาณขยะตกค้าง(ตัน)	คะแนนความวิกฤต (๑๐๐ คะแนน)
ฉะเชิงเทรา	๑,๒๔๒,๐๐๐	๘๕.๐๓
ชลบุรี	๓๙๘,๙๓๖	๓๔. ๒๕
ระยอง	๒๒๑,๙๐๐	๒๓.๐๒
รวม	๑,๘๖๒,๘๓๖	

ที่มา : รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชนประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๙

สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ เกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ประชาชนยังขาดความตระหนักและให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) แนวโน้มของการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

เมื่อพิจารณาข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดพื้นที่ ๓ จังหวัด ถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองและชลบุรี มีการดำเนินการได้ในระดับที่ดีมาก ในด้านการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอยออกจากเขตชุมชน ส่วนการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการที่ถูกต้องยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง แต่สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการดำเนินการทั้งการเก็บขนขยะมูลฝอยและการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้องยังอยู่ในระดับปานกลางและค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของทั้ง ๓ จังหวัด ถือว่าค่อนข้างสูง ซึ่งหากในอนาคตเมื่อมีการพัฒนาเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกแล้ว จะมีปริมาณประชากรเคลื่อนย้ายเข้ามาอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเก็บขนและการกำจัดให้ลดน้อยลง ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมความพร้อมในการเก็บขนขยะมูลฝอย สำหรับการกำจัดขยะมูลฝอยนั้น ถือว่ามีข้อดีที่มีการดำเนินการโดยทั้งจากท้องถิ่นและเอกชน แม้ว่าจะมีหลายแห่งที่ยังดำเนินการได้ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมการเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะมูลฝอยด้วยเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๑.๗ สถานการณ์การจัดการกากของเสียอันตราย

๑.๗.๑ ของเสียอันตรายจากชุมชน

ข้อมูลการติดตามและรวบรวมข้อมูลของเสียอันตรายจากชุมชนจากท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออก พบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งเริ่มให้ความสนใจในการรวบรวมของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวบรวมของเสียอันตรายในชุมชน จำนวน ๒๔ แห่ง รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนได้ ๙.๕๓๖ ตัน เป็นการรวบรวมขยะอันตรายชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตนเอง ซึ่งตามนโยบายได้ให้มีการจัดการรวบรวมในรูปแบบของศูนย์รวม โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลักที่มีการจัดการขยะเป็นศูนย์กำจัดขยะรวม โดยเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแกนนำในการรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนในท้องถิ่นภายในจังหวัดและส่งกำจัดต่อไป แต่ยังติดข้อกฎหมาย และปัญหาต่างๆ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการจัดส่งและกำจัดของเสียอันตรายในชุมชนเนื่องจากค่าขนส่งและค่ากำจัดมีราคาสูง การรวบรวมแต่ละครั้งได้ปริมาณที่น้อยไม่คุ้มทุนในการขนส่งไปกำจัด

๑.๗.๒ มูลฝอยติดเชื้อ

มูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล สถานพยาบาล และโรงพยาบาลสัตว์ เป็นมูลฝอยชนิดที่เป็นอันตราย ไม่มีระบบการบริหารจัดการ โดยส่วนใหญ่สถานพยาบาลจะว่าจ้างเอกชนเก็บรวบรวม ขนส่ง และนำไปกำจัด แต่จะมีปัญหาอยู่บ่อยครั้งที่มีการนำมูลฝอยไปทิ้งตามสถานที่ต่างๆ เช่น ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย บ่อดิน ในป่าและที่อื่นๆ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ทิ้ง แต่มีเอกชนบางรายนำไปกำจัดในเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ จากรายงานการติดตามผลการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ ของสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่ามีมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ ๓ จังหวัด มีปริมาณรวม ๔,๙๖๕ ตัน ในปี ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ ประมาณ ๑,๐๕๑ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ โดยจังหวัดชลบุรี มีอัตราการเพิ่มขึ้นสูงสุดที่ ร้อยละ ๔๕.๖ ฉะเชิงเทรา ร้อยละ ๒๗.๗ ส่วนระยอง ลดลงร้อยละ ๒๔.๘ ในส่วนการดำเนินการในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อยู่ระหว่างกำลังดำเนินการก่อสร้างระบบเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณที่เกิดขึ้นในจังหวัดระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๑

ตารางที่ ๑.๗-๑ แสดงการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ (ตัน)			ระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ		
	ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (ตัน)	ปีงบประมาณ ๒๕๖๐		เตาเผา	สถานภาพ	การดำเนินการในปัจจุบัน
		ตัน	ร้อยละเพิ่มขึ้น			
ฉะเชิงเทรา	๒,๓๓๕.๙๓	๒,๙๘๑.๙๗	๒๗.๗	-	-	ว่าจ้างเอกชนเก็บขนไปกำจัด
ชลบุรี	๑,๑๓๑.๘๓	๑,๖๔๘.๐๖	๔๕.๖	√	หยุดใช้งาน	ว่าจ้างเอกชนเก็บขนไปกำจัด
ระยอง	๔๔๖.๔๗	๓๓๕.๙๖	-๒๔.๘	√	ก่อสร้าง	ดำเนินการโดย อบจ.ระยอง
รวม	๓,๙๑๔.๒๓	๔,๙๖๕.๙๙	๒๖.๙			

ที่มา : ข้อมูลการติดตามผลการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม, สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๖๐

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ

เมื่อพิจารณาข้อมูลในตารางที่ ๑.๗-๑ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ พบว่า ในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อในระดับค่อนข้างสูง ประมาณร้อยละ ๒๖ ต่อปี และยังมีแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ แรงงาน

และนักท่องเที่ยว ในขณะที่การดำเนินการโดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีเพียง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ระยอง เท่านั้นที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง ซึ่งคาดว่าจะสามารถดำเนินการระบบได้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ส่วนจังหวัด ชลบุรีเดิมมีเตาเผาติดอยู่ที่เมืองพัทยา แต่หยุดดำเนินการแล้วเนื่องจากเตาเผาหมดสภาพการใช้งาน ส่วนจังหวัด ฉะเชิงเทรายังไม่มีการดำเนินการใดๆ

๑.๗.๓ กากของเสียอุตสาหกรรม

๑) นิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรม

เขตอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ที่เปิดดำเนินการแล้ว รวมทั้งสิ้น ๔๑ แห่งพื้นที่โครงการรวม ๑๒๙,๒๗๗ ไร่ ประกอบด้วย นิคมอุตสาหกรรม ๒๓ แห่ง เขตประกอบการ อุตสาหกรรม ๘ แห่ง สวนอุตสาหกรรม ๔ แห่ง และชุมชนอุตสาหกรรม ๖ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๒

ตารางที่ ๑.๗-๒ แสดงจำนวนและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ/สวน/ชุมชนอุตสาหกรรม

จังหวัด	นิคมฯ		เขตประกอบการฯ		สวนฯ		ชุมชนฯ		รวม	
	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)
ชลบุรี	๑๑	๔๙,๔๗๙	๑	๗๕๖	๑	๑,๗๐๐	๑	๗๖๓	๑๔	๕๒,๖๙๘
ระยอง	๙	๔๓,๖๗๖	๕	๑๑,๘๕๖	๒	๑,๘๕๔	๔	๓,๖๐๓	๒๐	๖๐,๙๘๙
ฉะเชิงเทรา	๓	๘,๙๖๓	๒	๑,๕๖๒	๑	๕,๐๐๐	๑	๖๕	๗	๑๕,๕๕๐
รวม	๒๓	๑๐๒,๑๑๘	๘	๑๔,๑๗๔	๔	๘,๕๕๔	๖	๔,๔๓๑	๔๑	๑๒๙,๒๗๗

ที่มา : การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๒) โรงงานอุตสาหกรรม

ข้อมูลกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีโรงงานที่เข้าข่ายควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ รวม ๙,๘๕๖ โรงงาน โดยจำแนกตามประเภทของโรงงาน ได้แก่ จำพวกที่ ๑ เครื่องจักรไม่เกิน ๒๐ แรงม้าและคนงานไม่เกิน ๒๐ คน จำนวน ๔๙๓ โรงงาน จำพวกที่ ๒ เครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า จำนวน ๕๕๕ โรงงาน และจำพวกที่ ๓ เครื่องจักรเกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานเกิน ๕๐ คน หรือโรงงานทุกขนาด ซึ่งใช้พื้นที่เฉลี่ยหรือเฉลี่ยเป็นเชื้อเพลิง จำนวน ๘,๘๐๘ โรงงาน

ปัจจุบันกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งประกอบกิจการแล้ว ต้องเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ไปยังโรงงานรับบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม โดยโรงงานดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบว่ามีการประกอบกิจการถูกต้องตามกฎหมายและถูกหลักวิชาการ โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทั้งทางตรง โดยวิธี Post Audit/Inspection และทางอ้อมโดยวิธีสุ่มตรวจเอกสารกำกับของเสีย ซึ่งในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีโรงงานจำพวกที่ ๓ จำนวน ๘,๘๐๘ โรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๓

ตารางที่ ๑.๗-๓ แสดงจำนวนโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ ตาม พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

จังหวัด	โรงงานประเภท (แห่ง)			รวม	
	จำพวกที่ ๑	จำพวกที่ ๒	จำพวกที่ ๓	จำนวนโรงงาน	ปริมาณกากของเสีย (ล้านตัน/ปี)
ระยอง	๒๑๐	๑๓๗	๔,๕๘๕	๔,๙๓๒	๒.๐๑
ชลบุรี	๑๘๑	๒๖๑	๑,๗๓๘	๒,๑๘๐	๑.๘๙
ฉะเชิงเทรา	๑๐๒	๑๕๗	๒,๔๘๕	๒,๗๔๔	๑.๑๖
รวมทั้งสิ้น	๔๙๓	๕๕๕	๘,๘๐๘	๙,๘๕๖	๕.๐๗

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๘

๓) โรงงานรับกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๓.๑) โรงงานรับกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย กระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งประกอบกิจการแล้ว คือผู้ก่อกำเนิดของเสียที่จะต้องเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม โดยดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด กำจัดหรือรีไซเคิลไปยังโรงงานรับบำบัด กำจัด รีไซเคิลกากอุตสาหกรรม จากข้อมูลกรมโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ในจังหวัด ชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา มีจำนวนรวม ๖ ราย มีความสามารถในการรับกำจัดได้ รวม ๓๗๐,๗๐๐ ตัน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๔ สำหรับในจังหวัดอื่นๆ ยังมีอีก จำนวน ๑๐ ราย มีความสามารถในการกำจัดรวม ๔๖๕,๓๐๐ ตัน รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๕

ตารางที่ ๑.๗-๔ แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในพื้นที่

จังหวัด	บริษัท (แห่ง)	ความสามารถในการรองรับ (ตัน)
ชลบุรี	๒	๓๒๒,๐๐๐
ระยอง	๒	๓๒,๐๐๐
ฉะเชิงเทรา	๒	๑๖,๗๐๐
รวม	๖	๓๗๐,๗๐๐

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑.๗-๕ แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียไม่อันตรายในจังหวัดอื่นๆ

จังหวัด	บริษัท (จำนวน)	ความสามารถในการรองรับ (ตัน)
เชียงใหม่	๑	๓๐๐
เพชรบูรณ์	๑	๑๔,๐๐๐
กาญจนบุรี	๑	๑๕๐,๐๐๐
ราชบุรี	๓	๗๖,๐๐๐
ปราจีนบุรี	๑	๑๓,๐๐๐
สระบุรี	๑	๑๔๐,๐๐๐
สระแก้ว	๑	๓๖,๐๐๐
สมุทรปราการ	๑	๓๖,๐๐๐
รวม	๑๖	๔๖๕,๓๐๐

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙

๓.๒) โรงงานกำจัดกากอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตราย พบว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานรับกำจัดกากของเสียอันตราย จำนวน ๗ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑๔ ราย แบ่งเป็น เตาเผา จำนวน ๑๑ บริษัท มีความสามารถในการรองรับได้ ๙.๕๕ ล้านตัน และหลุมฝังกลบ ๓ บริษัท มีความสามารถในการรองรับ ๐.๒ ล้านตัน พบว่าไม่มีโรงงานดังกล่าวในพื้นที่ ๓ จังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ถูกส่งเข้าสู่โรงงานรับกำจัดด้วยเตาเผา มีจำนวน ประมาณ ๕๖๔,๗๐๐ คิดเป็นเพียงร้อยละ ๖ ส่วนที่ส่งเข้าระบบฝังกลบ จำนวน ๐.๑ ล้านตัน เท่านั้น รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๖

ตารางที่ ๑.๗-๖ แสดงโรงงานกำจัดของเสียอุตสาหกรรมประเภทของเสียอันตรายในประเทศไทย

จังหวัด	บริษัท (แห่ง)	ความสามารถในการรองรับ (ล้านตัน)
ระยอง	๑	๒.๘๗
สระบุรี	๘	๖.๑๔
ลำปาง	๑	๐.๔
ราชบุรี	๑	๐.๐๕
สระแก้ว	๑	๐.๐๔
อยุธยา	๑	๐.๐๐๑
สมุทรปราการ	๑	๐.๐๑
รวม	๑๔	๙.๕๕

ที่มา: กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๕๙

๔) การกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

๔.๑) กากของเสียที่เป็นอันตราย จากข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมส่งของเสียอันตรายเข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า ในปี ๒๕๕๙ มีการส่งเข้ากำจัด เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๔.๕ และ ๑๗.๒ จากโรงงานในจังหวัดฉะเชิงเทราและระยอง ยกเว้นจังหวัดชลบุรีที่มีปริมาณลดลง ร้อยละ ๒.๘ ส่วนในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมเข้าระบบการกำจัดลดลงจากปี พ.ศ.๒๕๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗ ๔.๒ และ ๖.๕ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทราและระยอง ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๗ และรูปภาพที่ ๑.๗-๑

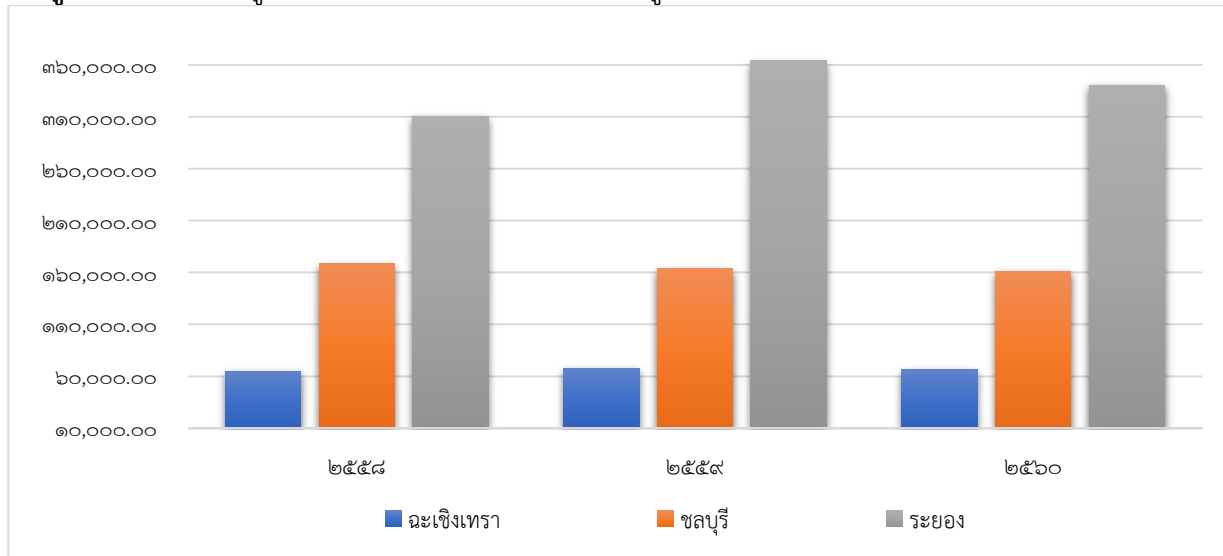
ตารางที่ ๑.๗-๗ แสดงปริมาณของเสียอันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณของเสียอันตราย (ตัน)				
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐	
		ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	ปริมาณ (ตัน/ปี) *	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
ระยอง	๓๑๐,๓๐๙.๘๐	๓๖๓,๘๓๕.๘๒	๑๗.๒	๓๔๐,๓๕๒.๐๔	-๖.๕
ชลบุรี	๑๖๘,๓๙๓.๑๑	๑๖๓,๖๓๒.๒๘	-๒.๘	๑๖๑,๑๕๑.๔๙	-๑.๕
ฉะเชิงเทรา	๖๔,๙๑๙.๖๕	๖๗,๘๔๕.๘๘	๔.๕	๖๖,๔๙๑.๒๗	-๒.๐
รวม	๕๔๓,๖๒๒.๕๖	๕๙๕,๓๑๓.๙๙	๙.๕	๕๖๗,๙๙๔.๘๐	-๔.๖

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

แผนภูมิที่ ๑.๗-๑ แผนภูมิแสดงปริมาณของเสียอันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัด (ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

หมายเหตุ : ข้อมูลปริมาณของเสียเข้าสู่โรงงานกำจัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ครบ ๑๒ เดือน เป็นข้อมูลถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

๔.๒) กากของเสียที่ไม่เป็นอันตราย จากข้อมูลรายงานการส่งไปกำจัดที่โรงงานรับกำจัด ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีของเสียไม่อันตรายจากเข้าระบบการกำจัดเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้ง ๓ จังหวัด โดยจังหวัดระยองสูงสุดประมาณ ๑ ล้านตัน รองลงมาคือ ชลบุรี ประมาณ ๐.๔๔ ล้านตัน คิดเป็นร้อยละเพิ่มขึ้น ๗๖ และ ๒๕ ส่วนฉะเชิงเทรา ส่งกำจัดประมาณ ๐.๑๙ ล้านตัน เพิ่มจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๕๓ ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดระยองส่งกำจัดลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ร้อยละ ๒๔.๙ ส่วนจังหวัดชลบุรี และฉะเชิงเทราส่งกำจัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐๐ และ ๒๐ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๗-๘ และรูปที่ ๑.๗-๒

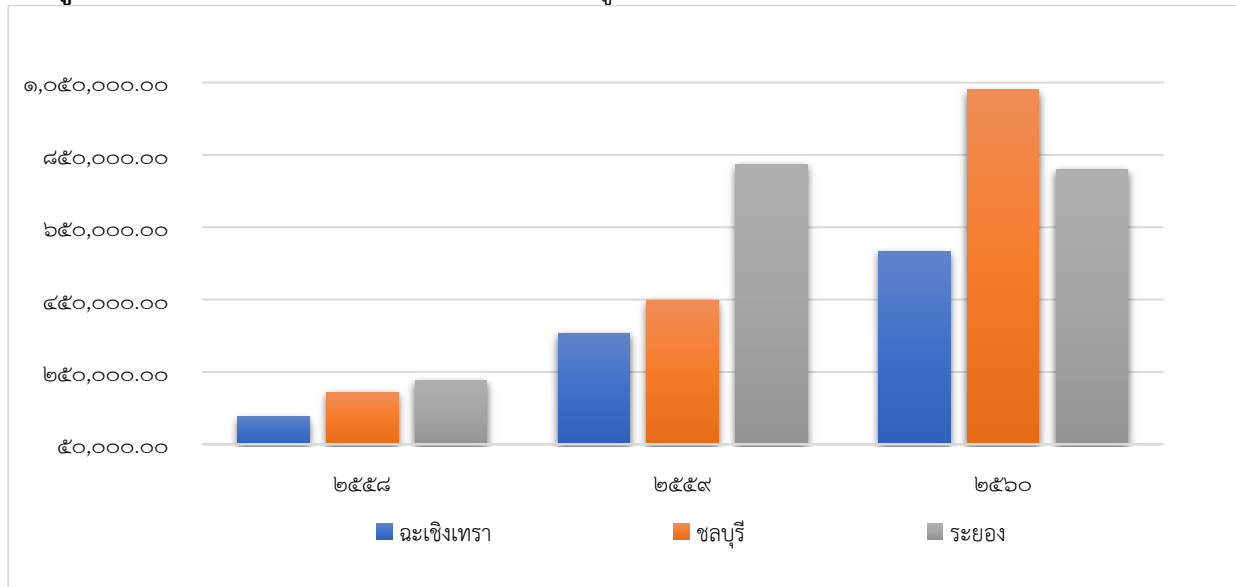
ตารางที่ ๑.๗-๘ แสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายที่เข้าสู่โรงงานรับกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณของเสียไม่อันตราย (ตัน)				
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙		ปี ๒๕๖๐	
		ปริมาณ (ตัน/ปี)	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	ปริมาณ (ตัน/ปี) *	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
ระยอง	๕๘๓,๐๘๖.๕๐	๑,๐๒๙,๗๐๑.๖๕	๗๖.๖	๘๑๐,๖๐๗.๔๓	-๒๑.๓
ชลบุรี	๓๕๗,๖๗๖.๑๔	๔๔๘,๕๗๓.๔๖	๒๕.๔	๘๒๔,๗๐๕.๘๖	๘๓.๙
ฉะเชิงเทรา	๑๒๗,๐๙๙.๕๔	๑๙๔,๔๘๗.๐๑	๕๓.๐	๒๒๗,๔๒๑.๑๑	๑๖.๙
รวม	๑,๐๖๗,๘๖๒.๑๘	๑,๖๗๒,๗๖๒.๑๒	๕๖.๖	๑,๘๖๒,๗๓๔.๔๐	๑๑.๔

หมายเหตุ : * ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

แผนภูมิที่ ๑.๗-๒ แสดงปริมาณของเสียไม่อันตรายเข้าสู่โรงงานกำจัด (ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

หมายเหตุ : ข้อมูลปริมาณของเสียเข้าสู่โรงงานกำจัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ครบ ๑๒ เดือน เป็นข้อมูลถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

ตารางที่ ๑.๗-๓ แสดงปริมาณของเสียอุตสาหกรรมทั้งหมดเข้าสู่โรงงานกำจัด (ตัน) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

จังหวัด	ปริมาณกากของเสียที่เกิดขึ้น (ตัน/ปี)	ปริมาณที่ส่งโรงงานรับกำจัด			ร้อยละของกากของเสียโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถกำจัด (ร้อยละ)
		กากของเสียที่เป็นอันตราย (ตัน/ปี)	กากของเสียที่ไม่เป็นอันตราย (ตัน/ปี)	ปริมาณรวม (ตัน/ปี)	
ชลบุรี	๑,๘๘๖,๙๒๑.๒๙	๓๓๘,๙๓๔.๖๕	๗๗๓,๒๗๑.๖๒	๑,๑๑๒,๒๐๖	๕๘.๙
ระยอง	๒,๐๑๘,๕๕๐.๕๔	๑๖๐,๗๘๘.๒๖	๘๙๘,๔๔๑.๒๕	๑,๐๕๙,๒๓๐	๕๒.๕
ฉะเชิงเทรา	๑,๑๖๓,๔๘๔.๖๔	๖๕,๐๑๙.๓๐	๒๓๕,๒๒๓.๐๘	๓๐๐,๒๔๒	๒๕.๘
รวมทั้งสิ้น	๕,๐๖๘,๙๕๖.๔๗	๕๖๔,๗๔๒.๒๑	๑,๙๐๖,๙๓๕.๙๖	๒,๔๗๑,๖๗๘	๔๘.๘

ที่มา : ข้อมูลเผยแพร่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๐

แนวโน้มของการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม

ข้อมูลในตารางที่ ๑.๗-๓ แสดงปริมาณของเสียอุตสาหกรรมทั้งหมดเข้าสู่โรงงานกำจัด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีการส่งกากของเสียไปกำจัดยังโรงงานรับกำจัดกากของเสียมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโดย กากของเสียที่เป็นอันตรายลดลงเล็กน้อย ส่วนของเสียที่ไม่เป็นอันตรายมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากโรงงานจะมีรายได้จากกากของเสียที่ไม่เป็นอันตรายและค่ากำจัดมีอัตราที่ต่ำกว่าของเสียที่เป็นอันตราย ทำให้โรงงานจึงมีการคัดแยกประเภทกากของเสียมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อมูลปริมาณกากของเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมด เปรียบเทียบกับ กากของเสียที่ส่งไปกำจัดพบว่า มีการส่งไปกำจัดเพียงร้อยละ ๔๘ โดย จังหวัด ชลบุรี ส่งกำจัดร้อยละ ๕๘.๙ ระยอง ๕๒.๕ ส่วน ฉะเชิงเทรา ๒๕.๘ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๘ สิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และการท่องเที่ยว

๑.๘.๑ สิ่งแวดล้อมเมือง

๑) ความหนาแน่นประชากร

ขอบเขตการปกครองและประชากร จากสถิติประชากรในเขตพื้นที่ระยอง เศรษฐกิจพิเศษของกรมการปกครอง ปี พ.ศ.๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๕) พบว่าจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดคือภาคตะวันออก โดยจังหวัดชลบุรี มีประชากร ๑,๔๘๓,๐๔๙ คน รองลงมา คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๗๐๔,๓๙๙ คน และจังหวัดระยอง ๗๐๐,๒๒๓ คน ตามลำดับ จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดชลบุรี ๓๓๙.๙๑ คนต่อตารางกิโลเมตร รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๑

ตารางที่ ๑.๘-๑ แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	จังหวัดชลบุรี		จังหวัดระยอง		จังหวัดฉะเชิงเทรา	
	จำนวน ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)	จำนวน ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)
๒๕๕๕	๑,๓๖๔,๐๐๒	๓๑๒.๖๓	๖๔๙,๒๗๕	๑๘๒.๗๙	๖๘๕,๗๒๑	๑๒๗.๖๙
๒๕๕๖	๑,๓๙๐,๓๕๔	๓๐๑.๖๓	๖๖๑,๒๒๐	๑๘๖.๑๕	๖๙๐,๒๒๖	๑๒๘.๙๙
๒๕๕๗	๑,๔๒๑,๔๒๕	๓๒๕.๗๙	๖๗๔,๓๕๓	๑๘๙.๘๖	๖๙๕,๔๗๘	๑๒๙.๕๐
๒๕๕๘	๑,๔๔๐,๗๘๓	๓๓๐.๒๓	๖๘๔,๔๐๒	๑๙๒.๖๘	๖๙๘,๑๙๗	๑๓๐.๐๑
๒๕๕๙	๑,๔๘๓,๐๔๙	๓๓๙.๙๑	๗๐๐,๒๒๓	๑๙๗.๑๓	๗๐๔,๓๙๙	๑๓๑.๑๗

ที่มา : กรมการปกครอง, ๒๕๕๙

โดยพบว่าจังหวัดชลบุรี มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุด จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ๑๓ แห่ง ได้แก่ อบจ.ชลบุรี เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ เทศบาลนครแหลมฉบัง เมืองพัทยา เทศบาลเมืองหนองปรือ เทศบาลเมืองอ่างศิลา เทศบาลเมืองบ้านสวน เทศบาลเมืองแสนสุข เทศบาลเมืองบ้านบึง เทศบาลเมืองศรีราชา เทศบาลเมืองพนัสนิคม เทศบาลเมืองชลบุรี และเทศบาลเมืองสัตหีบ ประชากรรวมทั้งสิ้น ๖๕๓,๕๒๓ คน และมีจำนวนครัวเรือน ๔๘๕,๘๖๑ ครัวเรือน สำหรับจังหวัดระยองมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ในเขตเมือง ๔ แห่ง ได้แก่ อบจ.ระยอง เทศบาลนครระยอง เทศบาลเมืองบ้านฉาง เทศบาลเมืองมาบตาพุด ประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๕๖,๔๓๗ คน และมีจำนวนครัวเรือน ๑๐๓,๒๙๐ ครัวเรือน และจังหวัดฉะเชิงเทรา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ได้แก่ อบจ.ฉะเชิงเทรา และเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๑๕๖,๐๒๘ คน และมีจำนวนครัวเรือน ๔๓,๑๙๙ ครัวเรือน

๒) การคมนาคมขนส่ง

โครงข่ายถนนและเส้นทางหลวง เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดภาคตะวันออกถนนสายหลัก ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ เชื่อมโยงจังหวัดชลบุรี-ระยอง-จันทบุรี-ตราด ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๔ เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง รวมทั้งทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (ทางหลวงพิเศษหมายเลข ๗) ที่เชื่อมโยงกันตามแนวเส้นทางลาดกระบัง-อำเภอบางปะกง-อำเภอมือชลบุรี-ทางหลวงหมายเลข ๓๖ รวมทั้งโครงข่ายถนนสายรองที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดและอำเภอได้อย่างทั่วถึง อาทิ ทางหลวงหมายเลข ๓๑๔ ๓๓๑ และ ๓๕๗๔ เป็นต้น

สถานการณ์การคมนาคมบนทางหลวง

ข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ยบนทางหลวงเส้นทางสายหลัก ของกรมทางหลวง พบว่าเส้นทางหลวงในเขตจังหวัดชลบุรี มีปริมาณจราจรสูงที่สุด โดยเฉพาะทางหลวงหมายเลข ๗ หนองรี – หนองขาม

มีปริมาณจราจรเฉลี่ย ๗๐,๐๐๐ – ๘๐,๐๐๐ คัน/วัน และเส้นทางหลวงในเขตพื้นที่จังหวัดระยอง และฉะเชิงเทรา มีปริมาณจราจรเฉลี่ย ๓๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ คัน/วัน รายละเอียดดังตารางที่ ตารางที่ ๑.๘-๒

ตารางที่ ๑.๘-๒ แสดงข้อมูลปริมาณจราจรเฉลี่ย คัน/วัน บนทางหลวงในเส้นทางสายหลัก ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	จุดสำรวจ	ชื่อสายทาง	รวม
ฉะเชิงเทรา	๑	คลองด่าน - บางปะกง	๓๖,๕๒๓
	๒		๓๕,๒๔๗
	๓	บางปะกง - หนองรี	๕๙,๓๑๘
	๔	ทางต่างระดับบางวัว - ทางต่างระดับบางควาย	๓๕,๒๑๑
ชลบุรี	๑	หนองไม้แดง - ชลบุรี	๓๐,๕๖๗
	๒	ชลบุรี - ศรีราชา	๔๘,๖๗๔
	๓		๔๑,๖๕๐
	๔	ศรีราชา - พัทยา	๖๑,๘๖๙
	๕	พัทยา - บ้านฉาง	๒๓,๒๓๑
	๖	บางปะกง - หนองรี	๗๐,๙๗๗
	๗	หนองรี - หนองขาม	๘๒,๕๗๗
	๘		๗๑,๘๘๔
	๙	หนองขาม - พัทยา	๔๕,๕๐๖
	๑๐		๕๑,๕๔๕
	๑๑	ทางต่างระดับหนองขำคอก - ทางต่างระดับคีรี	๕๕,๕๕๕
	๑๒	ทางต่างระดับหนองขาม - ท่าเรือแหลมฉบัง	๗๒,๘๒๑
ระยอง	๑	มาบตาพุด - ระยอง	๔๕,๐๐๗
	๒	ระยอง - กะเฉด	๒๗,๓๒๕
	๓	กะเฉด - ป่าเตียน	๓๓,๓๘๑

ที่มา : ดัดแปลง กรมทางหลวง, ๒๕๕๙

การขนส่งทางรถไฟ รถไฟทางเดียวเส้นทางหลัก คือ เส้นทางเชื่อมโยงกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและเส้นทางที่ไปจังหวัดสระแก้ว และรถไฟทางคู่ ได้แก่ สายฉะเชิงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง ระยะทาง ๗๘ กิโลเมตร และสายหัวหมาก-ฉะเชิงเทรา ระยะทาง ๔๕ กิโลเมตร ซึ่งจะช่วยเสริมบทบาทการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงภาคตะวันออกกับกรุงเทพฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางตอนบน

การขนส่งทางอากาศ สนามบินอู่ตะเภา อยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพเรือ ปัจจุบันใช้ประโยชน์ด้านความมั่นคงและการพาณิชย์ รวมทั้งเป็นที่ฝึกบินของเครื่องบินบริษัทต่าง ๆ สามารถจอดเครื่องบินขนาดใหญ่ได้ถึง ๔๙ ลำ มีอาคารผู้โดยสารรองรับผู้โดยสารได้ครั้งละ ๔๐๐ คนมีคลังสินค้าพร้อมศูนย์ซ่อมอากาศยานในบริเวณสนามบิน

ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาท่าอากาศยานอู่ตะเภาให้เป็นท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์แห่งที่ ๓ ซึ่งกองทัพเรือได้จัดหาผังการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ท่าอากาศยานอู่ตะเภาในเบื้องต้นเสร็จแล้ว การพัฒนาแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรกพัฒนาพื้นที่ ๔,๐๐๐ ไร่ และระยะที่ ๒ พัฒนาพื้นที่ภายในท่าอากาศยานทั้งหมด โดยมีแผนก่อสร้างทางวิ่งให้มี ๒ ทางวิ่ง

การขนส่งทางทะเล พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ท่าเรือน้ำลึกที่สำคัญเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่ง ได้แก่

๑. ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนถ่ายสินค้าสูง มีความทันสมัย สามารถรองรับเรือบรรทุกตู้สินค้าขนาด ๘๐,๐๐๐ DWT (Post Panamax) ปัจจุบันมีขีดความสามารถรองรับตู้สินค้าได้ ๑๑ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี และอยู่ระหว่างพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ (Single Rail Transfer Operator : SRTTO) รองรับตู้สินค้า ๒ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) รองรับตู้สินค้าชายฝั่ง ๓ แสนที่อยู่ที่ต่อปี และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือ รวมทั้งมีแผนพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ เพื่อรองรับตู้สินค้าเพิ่มขึ้นอีก ๗ ล้านที่อยู่ที่ต่อปี

๒. ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นท่าเรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกทุกลำขนาด ๒๖๔,๐๐๐ DWT เปิดให้บริการ ๑๒ ท่า (ท่าเรือสาธารณะ ๒ ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ ๑๐ ท่า) โดยมีเอกชน ๑๙ ราย เช่าดำเนินการเป็นท่าเรือ คลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า

๒.๑ ท่าเรือสาธารณะ (Public Terminal) เป็นท่าเรือที่ไม่จำกัดผู้ใช้บริการ เป็นท่าเรือ ที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยลงทุนก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานรวมทั้งท่าเทียบเรือ ประกอบด้วย ๒ ท่าเทียบเรือ คือ ๑) ท่าเทียบเรือทั่วไป (General Cargo Berth) บริหารจัดการโดย บริษัท ไทยพรอสเพอริตี เทอมินอล จำกัด (TPT) และ ๒) ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว (Liquid Cargo Berth) บริหารจัดการโดย บริษัท ไทยแทงค์ เทอมินอล จำกัด (TTT)

๒.๒ ท่าเรือเฉพาะกิจ (Dedicated Terminal) เป็นท่าเรือที่จำกัดจำนวนผู้ใช้บริการเฉพาะในกลุ่มของผู้ประกอบการเท่านั้น โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างท่าเทียบเรือและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานทั้งหมดมีทั้งหมด ๑๐ ท่า ประกอบด้วย

- ๑) ท่าเทียบเรือ บริษัท ท่าเรือระยอง จำกัด
- ๒) ท่าเทียบเรือ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด
- ๓) ท่าเทียบเรือ บริษัท สตาร์ปิโตรเลียมรีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)
- ๔) ท่าเทียบเรือ บริษัท โกลว์ เอสพีพี ๓ จำกัด
- ๕) ท่าเทียบเรือ บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอมินอล จำกัด
- ๖) ท่าเทียบเรือ บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด
- ๗) ท่าเทียบเรือ บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด
- ๘) ท่าเทียบเรือ บริษัท พีทีที แทงค์ เทอมินอล จำกัด
- ๙) ท่าเทียบเรือ บริษัท ระยอง เทอมินอล จำกัด
- ๑๐) ท่าเทียบเรือ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

๓. ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ (จุลเสมีด) เป็นที่จอดเรือรบและฐานส่งกำลังบำรุงและใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมต่อเรือ แท่นขุดเจาะน้ำมัน และขนส่งผู้โดยสาร

สถานการณ์การขนส่งสินค้าทางทะเล

ข้อมูลสถิติเรือสินค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่ง จำแนกตามด่านศุลกากร รวมทั้งขาเข้าและขาออก ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๖ พบว่า ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง มีปริมาณเรือสินค้ามากที่สุด เฉลี่ย ๔๒,๐๐๐ เที่ยวต่อปี ส่วน ท่าเทียบมabatapud มีปริมาณเรือสินค้ามากที่สุด เฉลี่ย ๑๗,๐๐๐ เที่ยวต่อปี รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๓

ตารางที่ ๑.๘-๓ แสดงจำนวนเรือค้าต่างประเทศและเรือค้าชายฝั่ง จำแนกตามด่านศุลกากร

ด่านศุลกากร	จำนวนเรือ (เที่ยวลำ)			
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
มาบตาพุด	๑๗,๗๑๗	๑๗,๖๒๕	๑๘,๐๒๙	๑๘,๐๙๒
แหลมฉบัง	๔๒,๓๑๔	๔๒,๐๕๐	๔๓,๐๐๐	๔๒,๖๑๐
รวมทั้งสิ้น	๖๐,๐๓๑	๕๙,๖๗๕	๖๑,๐๒๙	๖๐,๗๐๒

ที่มา: กรมเจ้าท่า, ๒๕๕๙

จากการติดตามและตรวจสอบของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในปัจจุบันการขนส่งสินค้าทางทะเลส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผู้ประกอบการมักจะใช้เรือบรรทุกสินค้าที่มีขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถบรรทุกสินค้าได้ในปริมาณมาก เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งเรือบรรทุกสินค้าที่มีขนาดตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ - ๑๒๐,๐๐๐ ตัน ประมาณ ๒,๐๐๐ ลำต่อปี จะไม่สามารถเข้าจอดที่ท่าเรือได้ จึงต้องทำการขนถ่ายสินค้าในบริเวณ นอกชายฝั่ง โดยใช้วิธีขนถ่ายขึ้นเรือใหญ่ในหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่เอาเรือขนาดเล็กหรือโอเปมาเทียบถ่ายสินค้าไปยังเรือใหญ่ โดยใช้สายพานลำเลียงขึ้นเรือใหญ่อีกลำ โดยสายพานลำเลียงขึ้นเรือใหญ่หรือใช้ปั้นจั่นตักแล้วยกขึ้นเทลงระวาง ทำให้มีปัญหาการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองสู่บรรยากาศและตกเป็นตะกอนสะสมใต้พื้นทะเล

สินค้าที่มีการขนถ่ายกลางทะเลมีหลายประเภท เช่น ปูนซีเมนต์ ถ่านหิน ข้าวสาร ปุ๋ยเคมี เป็นต้น ส่วนสินค้าที่มีฝุ่นละอองฟุ้งกระจายเกิดขึ้นในขณะที่มีการขนถ่ายค่อนข้างมาก เช่น ปูนซีเมนต์ และแป้งมันสำปะหลังที่มีทั้งในรูปแป้งมัน มันเส้น และมันอัดเม็ด เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ที่มีการขนถ่ายสินค้าระหว่างเรือเป็นจำนวนมาก อาทิ อ่าวศรีราชา เกาะสีชัง เป็นต้น

๓) ภัยพิบัติ (อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย)

ข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย และภัยแล้ง จากข้อมูลพบว่าครีวเรือนที่ประสบภัยพิบัติ อุทกภัยรวม ๓๗,๐๗๕ ครีวเรือน จำนวนที่ประสบภัยรวม ๖๙ ครั้ง วาตภัยรวม ๑๐๙ ครั้ง ครีวเรือนได้รับความเสียหาย ๘๓ ครีวเรือน และภัยแล้ง ๒๗ ครั้ง ครีวเรือนได้รับความเสียหาย ๓๔,๙๖๓ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๔

สาเหตุหลักของการเกิดภัยพิบัติในปัจจุบัน เกิดจากผลกระทบภาวะโลกร้อน เป็นผลให้อุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้นส่งผลให้เกิดภัยพิบัติจากน้ำท่วม ภัยแล้ง ดินถล่มบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ฤดูหนาวจะสั้นลง บางพื้นที่จะมีฝนตกชุกและเกิดอุทกภัยบ่อยขึ้น ในขณะที่บางพื้นที่ต้องประสบกับความแห้งแล้งมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวนอกจากจะส่งผลกระทบต่อภาคประชาชน ภาคการเกษตร และภาคเศรษฐกิจและความมั่นคงอีกด้วย

ตารางที่ ๑.๘-๔ แสดงข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

จังหวัด	ความเสียหายจากภัยพิบัติ					
	อุทกภัย		วาตภัย		ภัยแล้ง	
	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย	จำนวนครั้งที่เกิด	ครัวเรือนที่ประสบภัย
ชลบุรี	-	-	๑๑	๖	๑	๑,๙๘๘
ระยอง	๗	๑๒,๐๑๒	๓๔	๖	๗	๘
ฉะเชิงเทรา	๖๒	๒๕,๐๖๓	๖๔	๗๑	๑๙	๓๒,๙๖๗
รวม	๖๙	๓๗,๐๗๕	๑๐๙	๘๓	๒๗	๓๔,๙๖๓

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, ๒๕๕๗

การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในพื้นที่ซึ่งอัตราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเขตเมืองความหนาแน่นของประชากรมาก ประกอบกับมีประชากรแฝงเข้ามาเพื่อประกอบกิจการและอาชีพจำนวนมาก ซึ่งมีผลให้มีความต้องการในการใช้ทรัพยากรในการอุปโภค บริโภคเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปริมาณการผลิตขยะมูลฝอยและของเสียเพิ่มขึ้นเช่นกัน หากไม่ได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพอาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง

๑.๘.๒ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

๑) แหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

ข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีจำนวน ๒๔ แห่ง จำแนกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ เช่น เขาชีจรรย์ จังหวัดชลบุรี ๒) ชายหาด เช่น หาดจอมเทียน จังหวัดชลบุรี หาดแม่รำพึง จังหวัดระยอง ๓) ภูเขา เช่น เขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา เขาวง จังหวัดระยอง และ ๔) น้ำตก เช่น น้ำตกขาชะเมา จังหวัดระยอง รายละเอียดดัง

ตารางที่ ๑.๘-๕

ตารางที่ ๑.๘-๕ แสดงจำนวนแหล่งธรรมชาติที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

จังหวัด	ธรณีสัณฐานและภูมิทัศน์ธรรมชาติ	ชายหาด	ภูเขา	น้ำตก
ชลบุรี	๑	๔	๑	-
ระยอง	-	๑๐	๔	๒
ฉะเชิงเทรา	-	-	๑	-
รวม	๑	๑๔	๖	๒

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

๒) แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

แหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์ในพื้นที่ทั้งหมด ๔๓ แห่ง ได้แก่ ตึกมหาราช ตึกราชินี พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี จังหวัดชลบุรี เจดีย์กลางน้ำ (บ้านปากน้ำ) วัดเขากระโดน จังหวัดระยอง และกำแพงเมือง วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๖

ตารางที่ ๑.๘-๖ แสดงแหล่งศิลปกรรมที่มีคุณค่าอันควรอนุรักษ์

จังหวัด	จำนวนแหล่ง	ชื่อโบราณสถาน
ชลบุรี	๑๘	ตึกมหาราช ตึกราชินี เนินดินโคพนมดี พระจุฑาธุชราชฐาน พระพุทธรูปศิลาสมัยทวารวดี (โบราณวัตถุ) เมืองพญาเร่ เมืองพระรถ วัดตันสน วัดตาลล้อม วัดไต้ต้นลาน วัดบางเป้ง วัดบางพระ วรวิหาร วัดโบสถ์ วัดหนองเกตุใหญ่ วัดหนองปรือ วัดใหญ่อินทาราม วัดอ่างศิลา ศาลจังหวัดชลบุรี หลังกา (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี) สระน้ำ (สระสี่เหลี่ยม)
ระยอง	๑๐	เจดีย์กลางน้ำ (บ้านปากน้ำ) เจดีย์เก่าวัดแก่งโรงพยาบาล (วันจันทร์อุดม) วัดเขากระโดน วัดโชติมิตราราม วัดตะพงใน วัดนาตาขวัญ วัดบ้านค่าย วัดราชบัลลังก์ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล วัดอู่ตาธัญญาวาส
จังหวัด	จำนวนแหล่ง	ชื่อโบราณสถาน
ฉะเชิงเทรา	๑๕	กำแพงเมือง วัดดอนทราย วัดเตาเหล็ก วัดนครเนื่องเขต (วัดต้นตาล) วัดบางปราง วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎ์ (วัดเมือง) วัดพยัคฆอินทาราม (วัดเจดีย์) วัดเมืองกาย วัดสว่างอารมณ์ วัดสายชล ณ รังสี วัดสุคันธศิลาาราม (หอมศีล) วัดโสธร (วัดโสธรวรารามวรวิหาร) ศาลากลางหลังเก่าฉะเชิงเทรา อาคารไรรณีย์หลังเก่า อาคารพุทธสมาคม (ศาลเก่า)

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

ข้อมูลแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่าจำนวน ๑๕ แห่ง โดยจำแนกเป็น ๓ ประเภท คือ ๑) ที่ตั้งหรือสภาพแวดล้อม ได้แก่ ชุมชนริมน้ำ และชุมชนรถไฟ ๒) หน้าที่การใช้งาน ได้แก่ ชุมชนตลาด/การค้า ชุมชนหมู่บ้าน และชุมชนตลาด/การค้า,ชุมชนประมง/เกษตร และ๓) วัฒนธรรมและความทรงจำ ได้แก่ ชุมชนชาติพันธุ์ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๕.๒-๓

ตารางที่ ๑.๘-๗ แสดงแหล่งศิลปกรรม ประเภทย่านชุมชนเก่า ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

จังหวัด	ชื่อชุมชน	จำแนกโดยที่ตั้งหรือสภาพแวดล้อม	จำแนกโดยหน้าที่การใช้งาน	จำแนกโดยวัฒนธรรมและความทรงจำ
ฉะเชิงเทรา	ชุมชนตลาดคลอง ๑๖	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดคลองสวน	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดนครเนื่องเขต	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบางคล้า	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบ้านใหม่	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดหลวงแพ่ง	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนบ้านตลาดเปรี้ง	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนบ้านท่าลาดเหนือ	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนบ้านหัวกระสังข์	-	ชุมชนหมู่บ้าน	ชุมชนชาติพันธุ์
	ชุมชนย่านการค้าฉะเชิงเทรา	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
ระยอง	ชุมชนตลาดกระเจด	ชุมชนรถไฟ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดแก่ง	-	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดน้ำประแสร์	ชุมชนรถไฟ	ชุมชนตลาด/การค้า	-
	ชุมชนตลาดบ้านเพ	-	ชุมชนตลาด/การค้า,ชุมชนประมง/เกษตร	-
	ชุมชนย่านถนนยมจินดาและถนนชุมพล	ชุมชนริมน้ำ	ชุมชนตลาด/การค้า	-

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๙

แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมหลายแห่งถูกบุกรุกและนำมาใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจเพื่อหวังผลตอบแทนระยะสั้น โดยคนในท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของในพื้นที่และจากคนนอกพื้นที่ทำให้แหล่งธรรมชาติหลายแห่งเริ่มมีเสื่อมโทรมลง และมีแนวโน้มถูกทำลายลงไป โดยสถานการณ์ความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง คณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติเป็นอย่างมาก โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแนวทางการอนุรักษ์ธรรมชาติและแผนแม่บทเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการแต่แนวทางและแผนแม่บทดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

๑.๘.๓ ทรัพยากรการท่องเที่ยว

๑) สถานการณ์การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ (๑) ธรรมชาติ (๒) ประวัติศาสตร์ (๓) ศิลปวัฒนธรรม (๔) มนุษย์สร้างขึ้น (๕) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (๖) แหล่งท่องเที่ยวมนุษย์สร้างขึ้น เมื่อพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดชลบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน ๑๑๔ แห่ง รองลงมาคือจังหวัดระยอง จำนวน ๑๘๐ แห่ง และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวน ๖๖ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๘

ตารางที่ ๑.๘-๘ แสดงจำนวนแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัด	ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์ โบราณคดี	มนุษย์สร้างขึ้น	กิจกรรมและความสนใจ พิเศษ	รวม
ชลบุรี	๗๘	๗๓	๔๐	๑๓๖	๑๑๔
ระยอง	๗๖	๑๕	๔	๗๔	๑๘๐
ฉะเชิงเทรา	๑	๑๐	๑๑	๑๐	๖๖
รวม	๑๕๕	๙๘	๕๕	๒๒๐	๓๖๐

ที่มา: รวบรวมจากข้อมูลจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔, ๒๕๕๙

ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ พบว่าจังหวัดชลบุรีมีปริมาณนักท่องเที่ยวสูงที่สุดเฉลี่ยหนึ่งล้านคนต่อปี และยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๙

ตารางที่ ๑.๘-๙ แสดงจำนวนนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘

จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)					
	๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
ชลบุรี	๓,๐๙๗,๓๗๘	๗,๐๗๐,๐๙๑	๒,๙๙๓,๖๓๓	๖,๘๘๘,๐๖๗	๓,๑๙๙,๔๓๙	๖,๘๐๓,๔๗๕
ระยอง	๓,๐๘๐,๙๕๒	๓๘๐,๗๖๕	๓,๔๗๘,๓๘๔	๓๗๖,๓๙๙	๓,๗๗๓,๙๖๙	๓๙๗,๒๑๙
ฉะเชิงเทรา	๕๑๒,๙๓๖	๗,๖๘๕	๕๐๘,๖๒๓	๗,๕๐๐	๕๓๒,๓๕๓	๗,๗๔๗
รวม	๖,๖๙๑,๒๖๖	๗,๔๕๘,๕๔๑	๖,๙๘๐,๖๔๐	๗,๒๖๕,๙๖๖	๗,๕๐๕,๗๖๑	๗,๒๐๘,๔๔๑
รวมทั้งหมด	๑๔,๑๔๙,๘๐๗		๑๔,๒๕๒,๖๐๖		๑๔,๗๑๔,๒๐๒	

ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด, ๒๕๕๙

ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ของสำนักอุทยาน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด มีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นสูงที่สุด ร้อยละ ๘๒.๕๓ ส่วนอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง มีปริมาณนักท่องเที่ยวลดลงในอัตราไม่มาก ร้อยละ ๑.๙๙ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๑๐

ตารางที่ ๑.๘-๑๐ แสดงสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

อุทยานแห่งชาติ	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
	พ.ศ. ๒๕๕๙	พ.ศ. ๒๕๖๐	
เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด จ.ระยอง	๔๔๐,๒๗๒	๘๐๓,๖๑๔	๘๒.๕๓
เขาชะเมา-เขาวง จ.ระยอง	๑๕๙,๗๘๙	๑๕๖,๖๐๖	-๑.๙๙
รวม	๖๐๐,๐๖๑	๙๖๐,๒๒๐	๖๐.๐๒

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, ๒๕๖๐

ข้อมูลจำนวนสถานที่พักแรม ห้องพัก ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า จังหวัดชลบุรี มีสถานที่พักแรมมากที่สุด ๓๙๙ แห่ง โดยมีห้องพักรวม ๖๒,๑๐๒ ห้อง ซึ่งจากข้อมูลพบว่านักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวม ๑.๖๒ ล้านคน ทำรายการการท่องเที่ยวได้สูงถึง ๒๐๖,๒๗๒ ล้านบาท รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และส่วนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๑.๘-๑๑

ตารางที่ ๑.๘-๑๑ แสดงจำนวนสถานพักแรม ห้องพัก ผู้เยี่ยมชม และรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๙

จังหวัด	สถานพักแรม (แห่ง)	ห้องพัก (ห้อง)	ผู้เยี่ยมชม		รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
			นักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	
ฉะเชิงเทรา	๕๗	๑,๔๓๒	๕๓๙,๘๒๓	๒,๕๐๗,๘๒๘	๔,๒๔๐
ชลบุรี	๓๙๙	๖๒,๑๐๒	๑๓,๘๑๒,๓๔๕	๒,๔๓๙,๖๖๔	๒๐๖,๒๗๒
ระยอง	๓๓๔	๑๔,๓๑๘	๔,๓๕๒,๔๓๕	๒,๕๗๗,๔๐๘	๓๐,๖๑๔
รวม	๗๙๐	๗๗,๘๕๒	๑๘,๗๐๔,๖๐๓	๗,๕๒๔,๙๐๐	๒๔๑,๑๒๗

หมายเหตุ: ข้อมูลปรับปรุงเมื่อ เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๑/ นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย ๑ คืน

๒/ นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมชมที่ไม่พักค้างคืน

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, ๒๕๕๙

๒) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรามีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางน้ำหรือทางบกส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรี ซึ่งทำให้ประชาชนจากพื้นที่อื่นๆ ที่ย้ายถิ่นเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพ จากการที่มีประชากรเข้ามาอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาขยะเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งน้ำเสียจากสถานประกอบการและโรงแรมที่พัก หากปัญหานี้ยังไม่ได้รับการบริหารจัดการที่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมต่อไปด้วย

๒. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๑) สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

จากข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่าพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีพื้นที่ป่า จำนวน ๑,๐๒๖,๕๕๗ ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย โดยจำแนกเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๙ แห่ง พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๒ แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๒ แห่ง อุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง และวนอุทยานอีก ๑ แห่ง และพื้นที่ป่าไม้ในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๗ โครงการ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑-๑

ตารางที่ ๒.๑-๑ แสดงพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย

จังหวัด	ป่าสงวนแห่งชาติ	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	ห้ามล่าสัตว์ป่า	อุทยานแห่งชาติ	วนอุทยานแห่งชาติ	โครงการพระราชดำริ
ชลบุรี	๙	๒	๒	-	๑	๒
ระยอง	๙		-	๒	-	๒
ฉะเชิงเทรา	๑		-	-	-	๓
รวม	๑๙	๒	๒	๒	๑	๗

ที่มา : กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, ๒๕๖๐

ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ คือ ป่าตะวันออกหรือป่าเขตรอยต่อ ๕ จังหวัด ซึ่งครอบคลุมบริเวณพื้นที่รอยต่อของจังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี และสระแก้ว โดยพื้นที่ป่าไม้ดังกล่าวเป็นการรวมพื้นที่ป่าไม้ต่างๆ ในภาคตะวันออกเป็นผืนเดียวกัน ซึ่งมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๑,๕๐๙,๙๕๔ ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ได้แก่ ๑) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เนื้อที่ ๖๗๔,๓๕๒ ไร่ ๒) อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เนื้อที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่ และ ๓) อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง เนื้อที่ ๕๒,๓๐๐ ไร่ จากการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่ารอยต่อของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่าพื้นที่ป่ารอยต่อแห่งนี้มีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูง โดยพบว่ามียีสต์เลี้ยงลูกด้วยนมมากกว่า ๑๔๔ ชนิด นกมากกว่า ๔๐๙ ชนิด สัตว์เลื้อยคลานมากกว่า ๑๒๑ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกมากกว่า ๔๓ ชนิด ปลาน้ำจืดมากกว่า ๙๔ ชนิด และผีเสื้อมากกว่า ๙๒ ชนิด

๒) สถานการณ์ป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง

จากข้อมูล สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของ สม. พื้นที่เมืองขนาดใหญ่ทั้ง ๓ จังหวัดระดับเทศบาลนครจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ เทศบาลนครแหลมฉบัง และเทศบาลนครระยอง มีเทศบาลเมือง จำนวน ๑๓ เทศบาลเมือง พบว่าเทศบาลขนาดใหญ่ส่วนใหญ่มีพื้นที่สีเขียวต่อประชากรมากกว่า ๑๐ ตร.ม./คน ยกเว้นเทศบาลเมืองอ่างศิลาที่มีพื้นที่สีเขียวเพียง ๒.๕๐ ตร.ม./คน ดังตาราง ๒.๑-๒

ตารางที่ ๒.๑-๒ สถานการณ์ป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง

ลำดับ	รายชื่อเทศบาล	ขนาดพื้นที่ (ตร.ม.X๑๐๐๐)	ประชากร (คน)	ขนาดพื้นที่สีเขียว (ตร.ม.)	พื้นที่สีเขียว ต่อประชากร (ตร.ม./คน)	พื้นที่สีเขียว ต่อพื้นที่เมือง (ร้อยละ)
๑.	เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา	๑๒,๗๖๐	๓๙,๓๖๔	๙๓๗,๕๙๕.๔๐	๒๓.๘๒	๗.๓๕
๒.	เทศบาลเมืองอ่างศิลา	๑๘,๖๐๐	๓๐,๗๙๙	๗๖,๙๐๔.๙๕	๒.๕๐	๐.๔๑
๓.	เทศบาลเมืองแสนสุข	๒๐,๒๖๘	๔๓,๒๙๔	๔๓๔,๕๙๓.๑๗	๑๐.๐๔	๒.๑๔
๔.	เทศบาลเมืองพนัสนิคม	๒,๗๖๐	๑๑,๓๕๔	๑๑๙,๖๑๘.๓๔	๑๐.๕๔	๔.๓๓
๕.	เทศบาลเมืองชลบุรี	๔,๕๗๐	๓๑,๐๗๔	๓๖๕,๗๔๑.๔๑	๑๑.๗๗	๘.๐๐
๖.	เทศบาลเมืองหนองปรือ	๔๕,๕๔๐	๖๒,๘๒๘	๑,๑๑๗,๕๕๗.๕๗	๑๗.๗๙	๒.๔๕
๗.	เทศบาลนครแหลมฉบัง	๑๐๙,๖๕๐	๗๓,๐๖๙	๑,๙๕๖,๕๘๕.๔๗	๒๖.๗๘	๑.๗๘
๘.	เทศบาลเมืองบ้านสวน	๗,๘๗๐	๖๓,๖๓๖	๒,๐๙๒,๒๖๙.๓๙	๓๒.๘๘	๒๖.๕๙
๙.	เทศบาลนครเจ้าพระยา สุรศักดิ์	๓๐๖,๔๔๐	๑๑๐,๕๑๗	๗,๘๙๖,๒๒๙.๐๖	๗๑.๔๕	๒.๕๘
๑๐.	เทศบาลเมืองสัตหีบ	๖,๒๒๐	๒๒,๙๗๖	๔,๘๖๕,๘๘๗.๗๐	๒๑๑.๗๘	๗๘.๒๓
๑๑.	เทศบาลเมืองบ้านบึง	๘,๐๒๐	๑๘,๔๙๖	๓๗,๑๘๕,๕๙๙.๐๖	๒๐๑๐.๔๗	๔๖๓.๖๖
๑๒.	เทศบาลเมืองบ้านฉาง	๒๔,๐๐๐	๒๕,๙๘๑	๒๗๒,๐๓๘.๙๘	๑๐.๔๗	๑.๑๓
๑๓.	เทศบาลเมืองมาบตาพุด	๑๖๕,๕๘๐	๕๖,๑๓๙	๑,๐๘๕,๕๓๓.๔๓	๑๙.๓๔	๐.๖๖
๑๔.	เทศบาลนครระยอง	๑๖,๙๕๐	๖๐,๒๒๐	๖,๑๓๑,๖๖๖.๒๕	๑๐๑.๘๒	๓๖.๑๘
๑๕.	เมืองพัทยา	ไม่มีข้อมูลพื้นที่สีเขียว				
๑๖.	เทศบาลเมืองศรีราชา	ไม่มีข้อมูลพื้นที่สีเขียว				

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ข้อมูลจำนวนประชากร ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๒. ข้อมูลปริมาณพื้นที่สีเขียว ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ Thai Green Urban

๓. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อมูลพื้นที่สีเขียวเชิงปริมาณ เฉพาะในเขตเทศบาลนครได้รับการปรับปรุงและตรวจสอบข้อมูลร่วมกับเทศบาลนคร

๔. พื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง หมายถึง พื้นที่โล่งว่างในเขตเทศบาลซึ่งมีพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก โดยพื้นที่สีเขียวช่วยเสริมสร้างภูมิทัศน์ให้เอื้ออำนวยต่อการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมของเมือง ซึ่งจะทำให้ชุมชนเมืองเป็นเมืองสีเขียวที่ร่มรื่นสวยงามและน่าอยู่ ประเภทของพื้นที่สีเขียว ได้แบ่งเป็น ๕ ประเภทหลักคือ

- พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศที่โล่งตามธรรมชาติ พรุ ภูเขา ป่าไม้ตามธรรมชาติ แหล่งน้ำ คู คลอง ทะเลสาบ
- พื้นที่สีเขียวเพื่อบริการชุมชน ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามกีฬาากลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ลานกลางเมือง สวนพฤกษศาสตร์
- พื้นที่สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่สีเขียวในหน่วยงานราชการ พื้นที่สีเขียวในอาคารบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงแรม ห้างสรรพสินค้า พื้นที่สีเขียวในสถาบันการศึกษาและศาสนสถาน
- พื้นที่สีเขียวริมเส้นทางสัญจร เช่น พื้นที่แนวถนน เกาะกลางถนน ทางเดิน แนวถอยร่นริมแม่น้ำ และทางรถไฟ
- พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ พื้นที่เกษตรต่างๆ เช่น สวนไม้ผล นาข้าว พืชไร่ และแหล่งน้ำ เช่น บ่อเลี้ยงปลา

๓) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรป่าไม้

จากข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ มีเนื้อที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นในอัตราไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๕๙ พบว่าจังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๓,๔๑๙.๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๕ จังหวัดระยอง มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๕,๙๑๙.๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น ๒,๕๔๙.๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๙ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๑-๑

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอาจมีผลจากการดำเนินการเพื่อการเพิ่มพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่องทั้งป่าชุมชนและป่าเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรการในการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า สำหรับสาเหตุที่ทำให้พื้นที่ป่าลดลงส่วนใหญ่เกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ด้านการท่องเที่ยว และอื่น ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย เป็นต้น รวมทั้งการลักลอบตัดไม้ และการเผาป่าในบางพื้นที่ ซึ่งประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การลักลอบตัดไม้อนุรักษ์ โดยเฉพาะไม้พะยุง ซึ่งมีนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลทำการจ้างวานให้ราษฎรเข้าไปบุกรุกทำลายป่าเพื่อตัดไม้มีค่า แหล่งสำคัญของไม้พะยุง ส่วนหนึ่งอยู่ในภาคตะวันออกในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ตารางที่ ๒.๑-๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

จังหวัด	พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามท้ายกฎกระทรวง (ไร่)	พื้นที่ป่าไม้ ทั้งจังหวัด (ไร่)			
		๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙
ชลบุรี	๙๐๖,๓๙๖.๐๐	๓๕๑,๐๓๘.๓๔	๓๓๙,๗๙๕.๑๒	๓๓๘,๔๓๕.๒๐	๓๔๐,๙๘๔.๗๔
ระยอง	๕๑๓,๗๔๓.๐๐	๑๙๖,๗๕๖.๖๕	๑๗๖,๖๔๖.๗๘	๑๘๒,๒๗๖.๕๓	๑๘๘,๑๙๖.๓๘
ฉะเชิงเทรา	๒๓๖,๐๑๘.๗๕	๕๑๑,๙๙๓.๙๗	๔๙๔,๙๗๑.๔๓	๔๙๓,๙๖๕.๙๙	๔๙๗,๓๘๕.๘๗
รวม	๑,๖๕๖,๑๕๗.๗๕	๑,๐๕๙,๗๘๘.๙๖	๑,๐๑๑,๔๑๓.๓๓	๑,๐๑๔,๖๗๗.๗๒	๑,๐๒๖,๕๖๗.๐๐

ที่มา : สำนักจัดการที่ดินป่าไม้, กรมป่าไม้ ๒๕๕๙

ตารางที่ ๒.๑-๔ แสดงพื้นที่ป่าสงวนในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

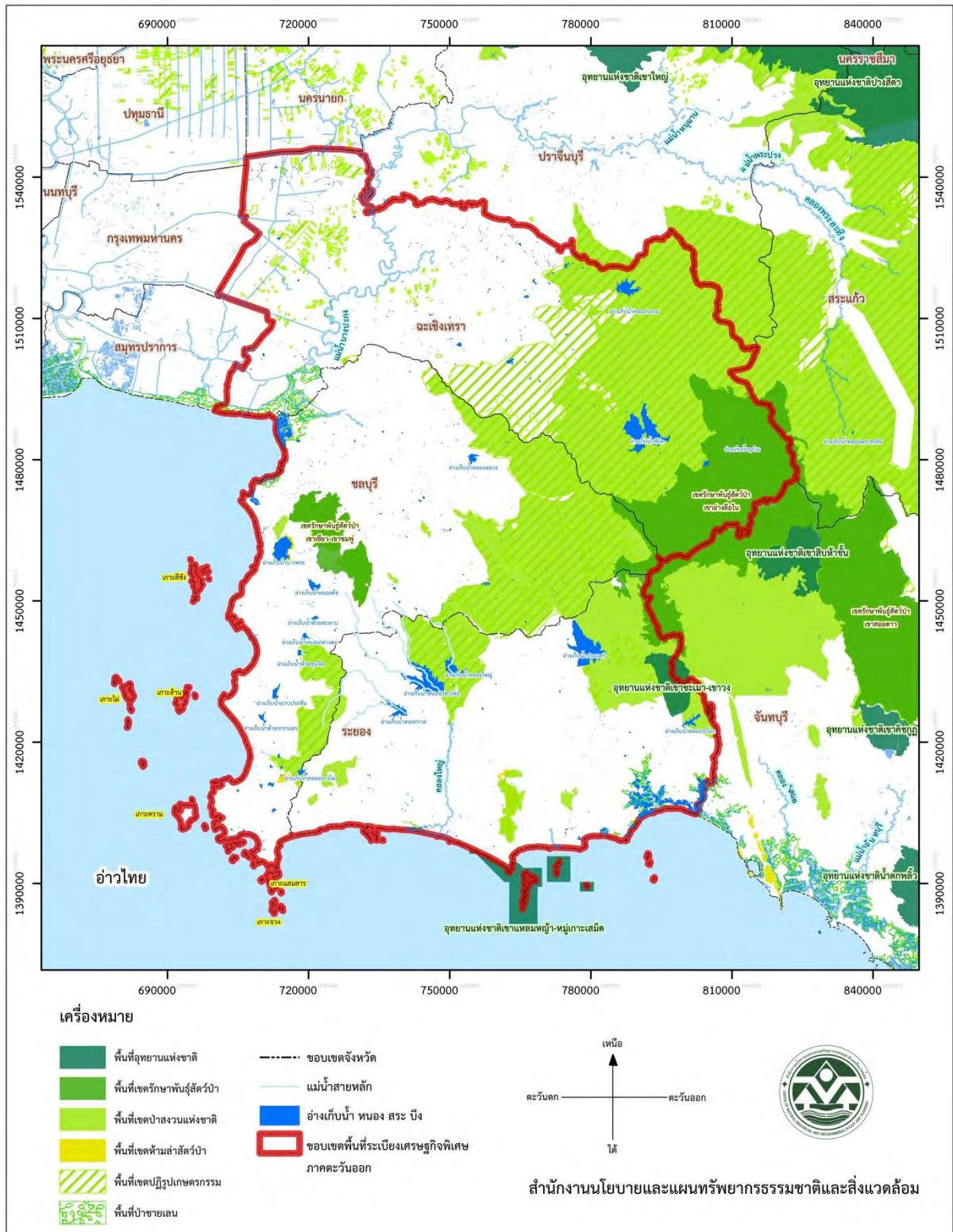
จังหวัด	จำนวน	ป่าสงวนแห่งชาติ (แห่ง)	พื้นที่ (ตร.กม.)	พื้นที่ (ไร่)
ฉะเชิงเทรา	๑	ป่าแควระบม และป่าสีียด	๓๗๗.๖๓	๒๓๖,๐๑๘.๗๕
ชลบุรี	๙	ป่าเขาเขียว	๘๙.๐๐	๕๕,๖๒๕.๐๐
		ป่าเขาชมภู่	๔๕.๗๔	๒๘,๕๘๙.๐๐
		ป่าเขาพุ	๘.๗๗	๕,๔๘๒.๐๐
		ป่าเขาเรือแตก	๒.๔๐	๑,๕๐๐.๐๐
		ป่าเขาหินดาด	๓.๔๐	๒,๑๒๕.๐๐
		ป่าคลองตะเคียน	๖๐๖.๐๐	๓๗๘,๗๕๐.๐๐
		ป่าแดง และป่าชุมชนกลาง	๒๕๗.๐๐	๑๖๐,๖๒๕.๐๐
		ป่าท่าบุญมี และป่าบ่อทอง	๒๗๓.๐๐	๑๗๐,๖๒๕.๐๐
		ป่าบางละมุง	๑๖๔.๙๒	๑๐๓,๐๗๕.๐๐
		ระยอง	๙	ป่ากะเจ็ด ป่าเพ และป่าแกลง
ป่าเขาห้วยมะหาด ป่าเขาน้ำยอง และป่าเขาครอก	๒๘.๕๐			๑๗,๘๑๑.๐๐
ป่าคลองระเวียง-เขาสมเสียด	๒๒๐.๐๐			๑๓๗,๕๐๐.๐๐
ป่าชะแวง ป่าตาสีหี ป่าวังไทร	-			-
ป่าบ้านนา และป่าทุ่งควายกิน	๕๐๑.๖๐			๓๑๓,๕๐๐.๐๐
ป่าบ้านเพ	๑.๐๐			๖๒๕.๐๐
ป่าภูเขาคินตัง	๙.๑๒			๕,๗๐๐.๐๐
ป่าเลนประแส และป่าพังราด	๑๔.๕๔			๙,๐๙๐.๐๐
ป่าหนองสนม	๐.๙๓			๕๘๐.๐๐
รวม				๒,๖๔๙.๘๕

ที่มา : กรมป่าไม้, ๒๕๕๙

แผนที่ พื้นที่ป่าไม้บริเวณระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40
กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๒.๑-๑ พื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและพื้นที่คาบเกี่ยว

๒.๒ ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๑) สถานการณ์ทรัพยากรดิน

ลักษณะโดยทั่วไปของดินในพื้นที่ เป็นดินที่เกิดจากการผุพังของภูเขา มีการระบายน้ำดี แต่ใช้เพาะปลูกได้ไม่นานก็หมดธาตุอาหาร ต้องใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ เป็นดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชไร่ยางพารา และทำสวนผลไม้ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นชายฝั่งทะเลลักษณะส่วนใหญ่เป็นที่ราบลอนคลื่นภูเขา และที่สูงอยู่บริเวณตอนกลาง ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ระบายน้ำได้ดี ไม่อุดมสมบูรณ์บริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมถึงจะเป็นดินโคลนหรือดินเหนียว ส่วนดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ หินปูนในบริเวณที่สูงเหมาะแก่การปลูกพืชสวน เช่น เงาะ พุเรียน มังคุด ส่วนที่ราบลุ่มแม่น้ำอ่าวสุเวียที่ที่เหมาะสมใช้ทำนา

ส่วนบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีลักษณะเป็นดินตะกอนตามชายฝั่งหรือที่ลุ่มริมทะเล ดินเลนน้ำเค็มเหมาะแก่การเจริญเติบโตของแสม โกงกาง ไม้พุ่มเตี้ย และไม้ลำต้นอ่อน เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งอ่าวไทย ทำให้คุณสมบัติของดินในพื้นที่มีข้อได้เปรียบด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน เนื่องจากวัตถุดิบกำเนิดดินเป็นดินตะกอนปากแม่น้ำทับถมกัน ในขณะเดียวกัน พื้นที่ติดกับทะเลมีปัญหาเรื่องน้ำเค็มและน้ำกร่อยส่งผลต่อคุณภาพของดินเป็นดินเปรี้ยวและดินเค็ม

๒) แนวโน้มและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรดิน

ข้อมูลการสำรวจคุณภาพดิน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าในจังหวัดฉะเชิงเทรา และชลบุรี ประสบปัญหาดินเปรี้ยว ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตรจำนวนมาก เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งปุ๋ยเคมีที่ประกอบด้วยธาตุหลักสำคัญของพืช เมื่อใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้ดินเปรี้ยว มีสภาพความเป็นกรดสูง และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทำให้ดินเป็นแหล่งสะสมสารเคมีที่มีผลตกค้าง ซึ่งสารเคมีที่ตกค้างในดินนอกจากจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของดินและที่ดินแล้วยังเป็นสาเหตุของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่บรรยากาศ เช่น ก๊าซไนตรัสออกไซด์ (N_2O) นอกจากนี้ปัญหาดินเสื่อมประสิทธิภาพยังอาจเกิดจากการทำเหมืองแร่ที่มีการจัดการไม่เหมาะสม

๓) สถานการณ์การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อมูลการใช้ที่ดินของประเทศ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกรมพัฒนาที่ดิน ได้แบ่งประเภทการใช้ที่ดินออกเป็น ๕ ประเภท (๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (๒) พื้นที่เกษตรกรรม (๓) พื้นที่ป่าไม้ (๔) พื้นที่แหล่งน้ำ และ (๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด โดยจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่รวมประมาณ ๑๓,๘๙๑,๘๕๘ ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรมากที่สุด ๕,๕๕๙,๒๑๔ ไร่ (ร้อยละ ๔๐.๐๒) รองลงมาคือพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ๑,๐๗๘,๒๘๒ ไร่ (ร้อยละ ๗.๗๖) พื้นที่ป่าไม้ ๙๖๙,๗๒๕ ไร่ (ร้อยละ ๖.๙๘) และที่เหลือเป็นพื้นที่เบ็ดเตล็ดและพื้นที่แหล่งน้ำ ๓๘๓,๘๒๙ ไร่ (ร้อยละ ๒.๗๖) และ ๒๔๖,๗๒๑ ไร่ (ร้อยละ ๑.๗๘) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๑

ตารางที่ ๒.๒-๑ แสดงสรุปการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษ ปี ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ที่ดิน	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา	เนื้อที่รวม ๓ จังหวัด	
				ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๕๕๘,๙๓๕	๒๙๓,๔๔๕	๒๒๕,๓๖๐	๑,๐๗๗,๗๔๐	๑๓.๐๐
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๖๒๘,๕๗๔	๑,๕๖๓,๐๔๔	๒,๓๖๗,๕๙๖	๕,๕๕๙,๒๑๔	๖๗.๐๕
นา	๑๔๙,๖๑๑	๖๐,๕๓๖	๗๙๑,๑๒๔	๑,๐๐๑,๒๗๑	๑๒.๐๘
พืชไร่	๕๖๖,๖๘๓	๑๗๘,๗๐๘	๓๓๕,๖๐๓	๑,๐๘๐,๙๙๔	๑๓.๐๔
ไม้ยืนต้น	๖๓๒,๘๘๕	๑,๐๗๑,๑๗๗	๗๕๐,๖๒๓	๒,๔๕๔,๖๘๕	๒๙.๖๑
ไม้ผล	๑๔๒,๘๘๖	๒๐๗,๗๐๔	๑๓๓,๔๗๗	๔๘๔,๐๖๗	๕.๘๔
พืชไร่หมุนเวียน	๑๗๑	-	๑๐๕	๒๗๖	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๘๓,๒๒๘	๔๑,๘๒๑	๓๓๖,๐๖๐	๔๖๑,๑๐๙	๕.๕๖
อื่นๆ (พืชสวน พืชไร่ พืชไร่)	๕๓,๑๑๐	๓,๐๙๘	๒๐,๖๐๔	๗๖,๘๑๒	๐.๙๓
พื้นที่ป่าไม้	๓๐๓,๙๐๓	๑๗๕,๘๗๑	๕๔๓,๙๗๒	๑,๐๒๓,๗๔๖	๑๒.๓๕
ป่าสมบูรณ์	๒๗๖,๘๑๐	๑๔๖,๘๖๙	๕๒๖,๓๗๙	๙๕๐,๐๕๘	๑๑.๔๖
ป่าเสื่อมสภาพพื้นที่	๒๗,๐๙๓	๒๙,๐๐๒	๑๗,๕๙๓	๗๓,๖๘๘	๐.๘๙
พื้นที่แหล่งน้ำ	๖๗,๒๐๗	๘๑,๒๗๑	๙๘,๒๔๓	๒๔๖,๗๒๑	๒.๙๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๖๘,๒๕๖	๑๐๖,๓๖๙	๑๐๙,๒๐๔	๓๘๓,๘๒๙	๔.๖๓
พื้นที่ลุ่ม	๑๔,๔๑๙	๑๘,๗๗๒	๒๒,๘๘๘	๕๖,๐๘๙	๐.๖๘
อื่นๆ	๑๕๓,๘๓๗	๘๗,๕๙๗	๘๕,๗๐๘	๓๒๗,๑๔๒	๓.๙๕
เนื้อที่ทั้งหมด	๒,๗๒๖,๘๗๕	๒,๒๒๐,๐๐๐	๓,๓๔๔,๓๗๕	๘,๒๙๑,๒๕๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายงานจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

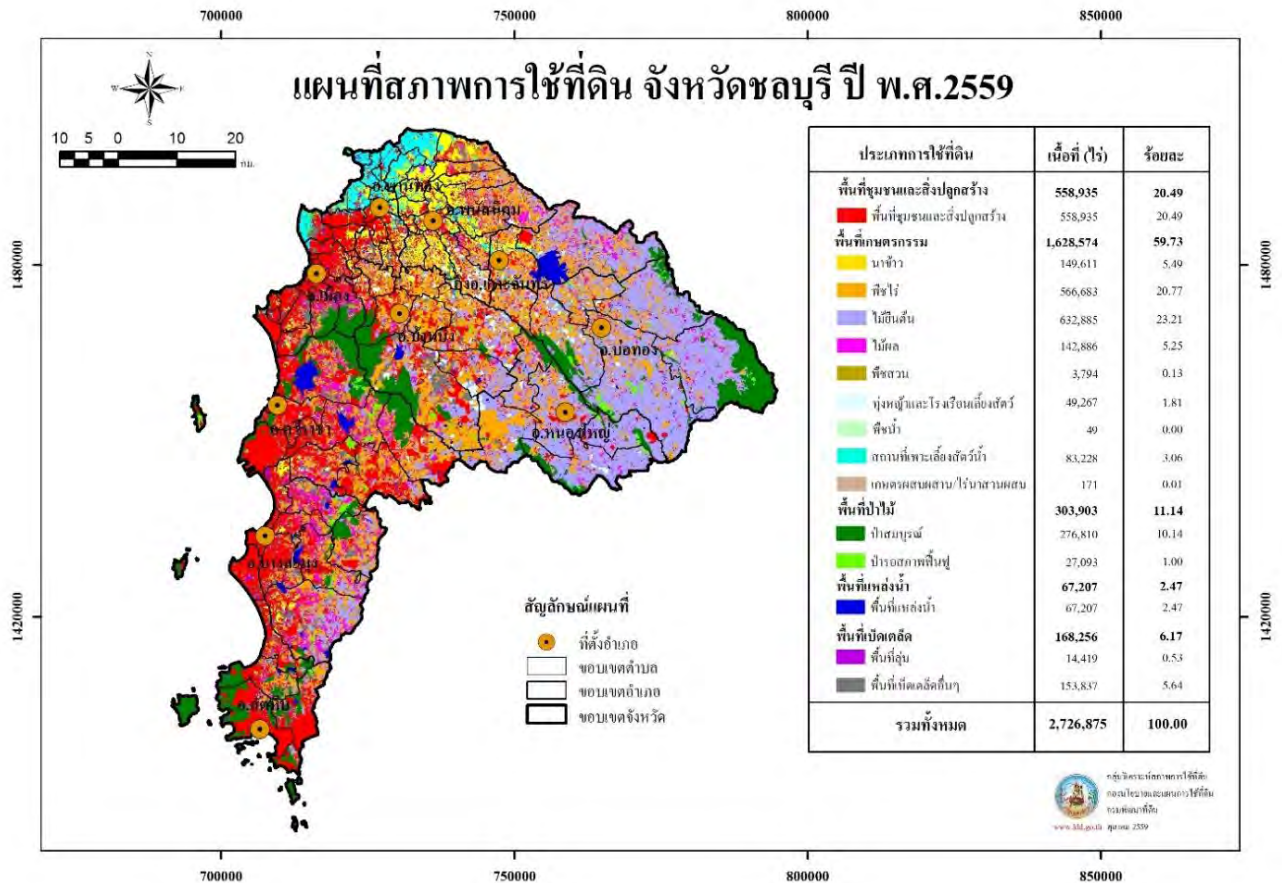
๔) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดิน

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นประมาณ ๖๖,๑๓๕ ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๔๒ แต่มีพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ รวมทั้งพื้นที่เบ็ดเตล็ดลดลง ประมาณ ๖๙,๓๓๔ ไร่ ๒,๔๖๙ ไร่ และ ๖,๒๖๐ ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๒

ตารางที่ ๒.๒-๒ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ และ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๔๙๒,๘๐๐	๑๘.๐๗	๕๕๘,๙๓๕	๒๐.๕๐	๖๖,๑๓๕	๑๓.๔๒
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๖๘๗,๙๐๘	๖๒.๒๗	๑,๖๒๘,๕๗๔	๕๙.๗๒	-๖๙,๓๓๔	-๔.๐๘
พื้นที่ป่าไม้	๓๐๖,๓๗๒	๑๑.๒๔	๓๐๓,๙๐๓	๑๑.๑๔	-๒,๔๖๙	-๐.๘๑
พื้นที่แหล่งน้ำ	๕๕,๒๐๗	๒.๐๓	๖๗,๒๐๗	๒.๔๖	๑๑,๙๐๐	๒๑.๕๘
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๗๔,๕๑๖	๖.๔๐	๑๖๘,๒๕๖	๖.๑๗	-๖,๒๖๐	-๓.๕๙
รวม	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๐๐.๐๐	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๐๐.๐๐		

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายงานจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

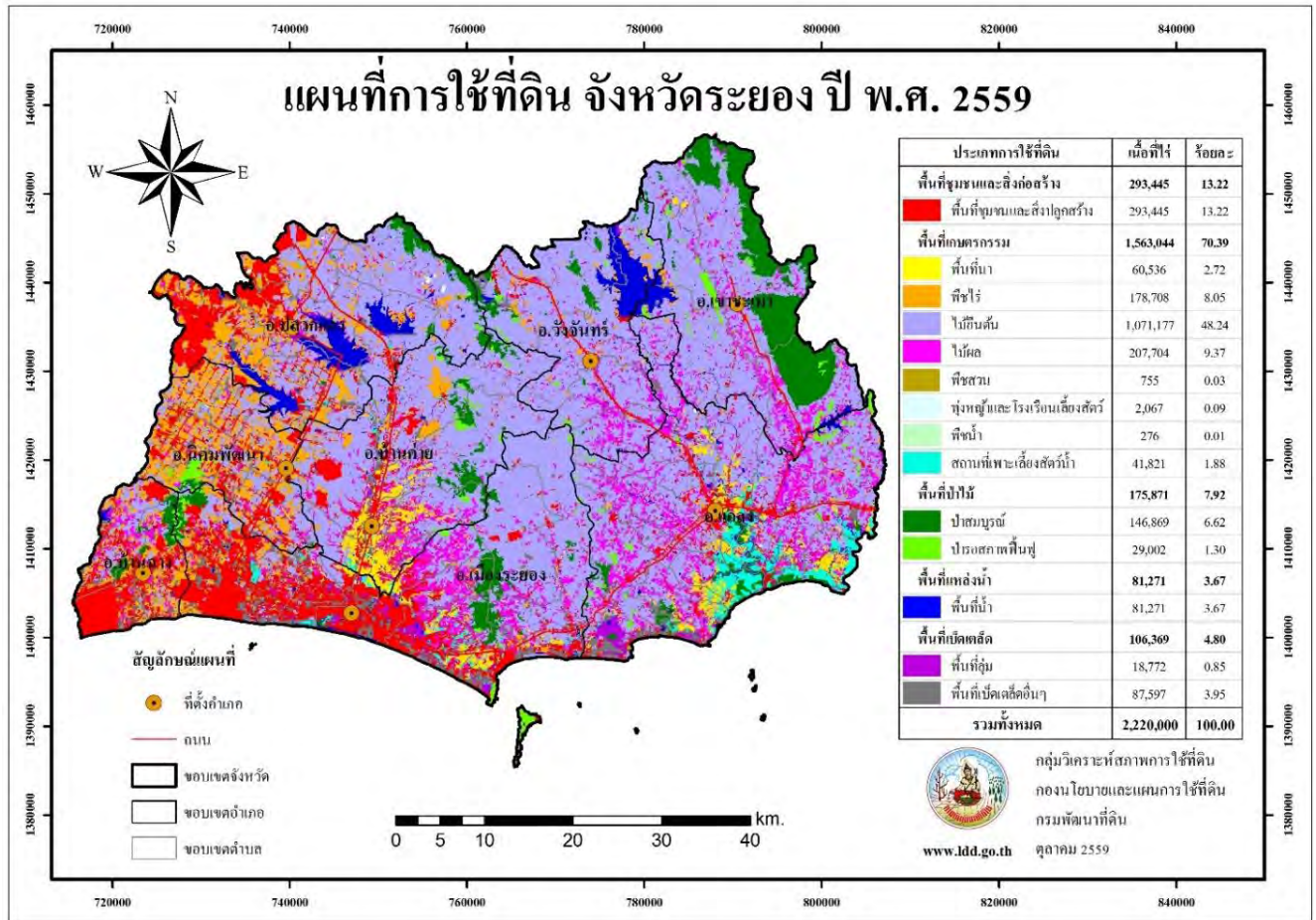
รูปที่ ๒.๒-๑ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดชลบุรี ปี ๒๕๕๙

ข้อมูลการสภาพใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดระยองมีพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นประมาณ ๓๖,๐๑๒ ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๙๙ แต่มีพื้นที่เกษตรกรรมลดลง และพื้นที่ป่าไม้ลดลง จำนวน ๖๙,๓๓๔ ไร่ และ ๔,๘๒๙ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๓

ตารางที่ ๒.๒-๓ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๕๗,๔๓๓	๑๑.๖๐	๒๙๓,๔๔๕	๑๓.๒๒	๓๖,๐๑๒	๑๓.๙๙
พื้นที่เกษตรกรรม	๑,๕๙๒,๖๙๕	๗๑.๗๔	๑,๕๖๓,๐๔๔	๗๐.๔๑	-๒๙,๖๕๑	-๑.๘๖
พื้นที่ป่าไม้	๑๘๐,๗๐๐	๘.๑๔	๑๗๕,๘๗๑	๗.๙๒	-๔,๘๒๙	-๖.๒๐
พื้นที่แหล่งน้ำ	๗๗,๙๔๗	๓.๕๑	๘๑,๒๗๑	๓.๖๖	๓,๓๒๔	๒.๙๙
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๑๑,๒๒๕	๕.๐๑	๑๐๖,๓๖๙	๔.๗๙	-๔,๘๕๖	-๔.๕๗
รวม	๒,๒๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐	๒,๒๒๐,๐๐๐	๑๐๐.๐๐		

ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

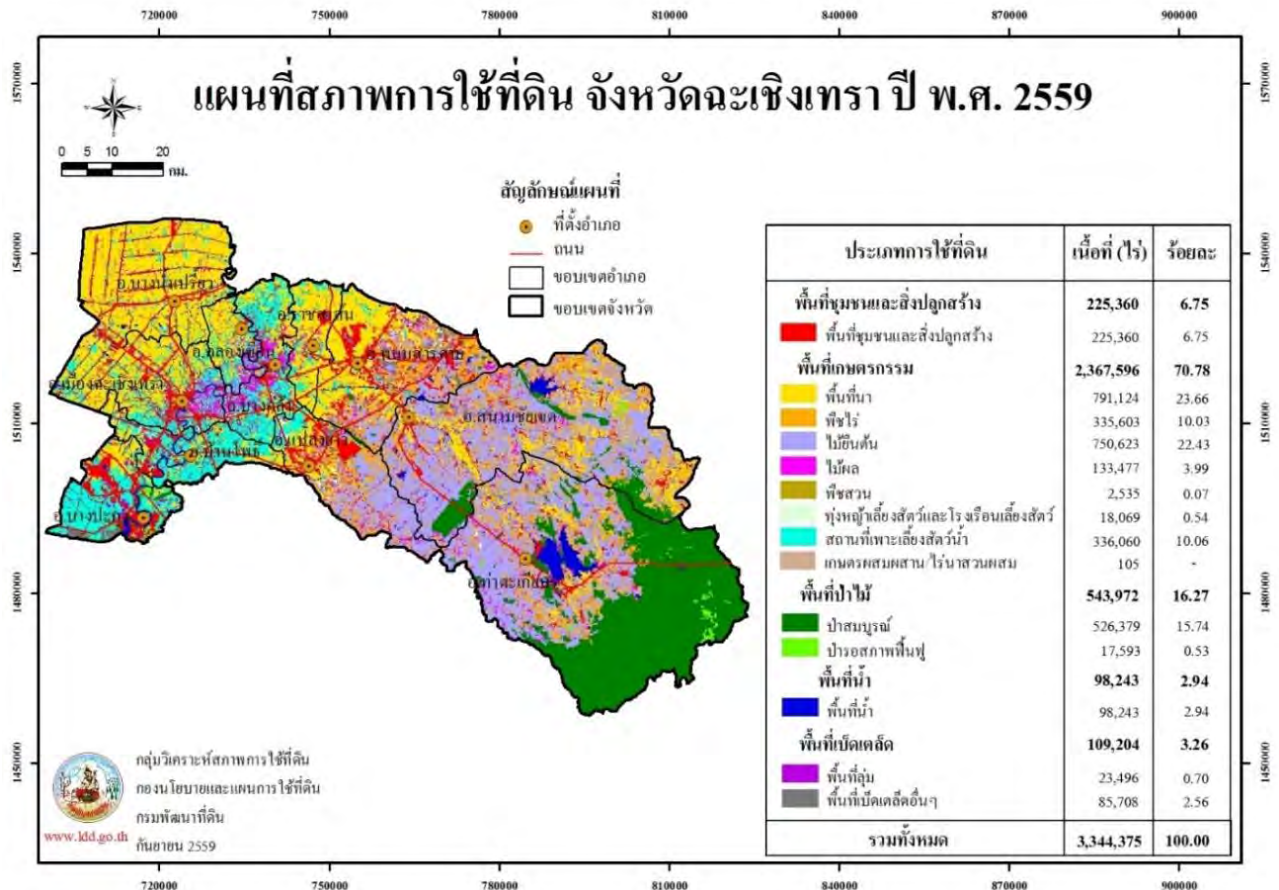
ที่มา : ข้อมูลสรุปการใช้ที่ดินของประเทศไทย รายจังหวัด กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๙

รูปที่ ๒.๒-๒ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๙

ข้อมูลการสภาพใช้ที่ดิน จังหวัดระยอง เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ กับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี ๒๕๕๖ กับ ปี ๒๕๕๙ พบว่า ปี ๒๕๕๙ จังหวัดระยองมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ ประมาณ ๑๘,๖๗๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๐๓ แต่พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ลดลง และพื้นที่เปิดเตล็ดลดลง ประมาณ ๓,๘๔๔ ไร่ ๕,๓๔๕ ไร่ และ ๑๐,๖๐๐ ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๒-๔

ตารางที่ ๒.๒-๔ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดระยอง ปี ๒๕๕๖ และ ปี ๒๕๕๙

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปี ๒๕๕๖		ปี ๒๕๕๙		อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒๐๖,๖๙๐	๖.๑๘	๒๒๕,๓๖๐	๖.๗๔	๑๘,๖๗๐	๙.๐๓
พื้นที่เกษตรกรรม	๒,๓๗๑,๔๔๐	๗๐.๙๑	๒,๓๖๗,๕๙๖	๗๐.๗๙	-๓,๘๔๔	-๐.๑๖
พื้นที่ป่าไม้	๕๔๙,๓๐๗	๑๖.๔๓	๕๔๓,๙๖๒	๑๖.๒๗	-๕,๓๔๕	-๐.๙๐
พื้นที่แหล่งน้ำ	๘๗,๑๒๔	๒.๙๐	๘๘,๒๔๓	๒.๙๔	๑,๑๑๙	๐.๙๓
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๑๙,๘๐๔	๓.๕๘	๑๐๖,๒๐๔	๓.๒๗	-๑๐,๖๐๐	-๙.๗๑
รวม	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑๐๐.๐๐	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑๐๐.๐๐		

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๕๙

รูปที่ ๒.๒-๓ แผนที่แสดงสภาพการใช้ที่ดิน จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. ๒๕๕๖

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่นรุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตร การใช้ทรัพยากรที่ดินไม่ถูกต้องตามสมรรถนะที่ดิน ได้แก่ การนำดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตรไปใช้เพื่อการพัฒนาเชิงพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การสร้างสนามกอล์ฟ รีสอร์ท หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินในกิจกรรมต่าง ๆ โดยขาดการจัดการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพดินและการปนเปื้อนของมลพิษลงสู่ดิน อาทิ การเพาะเลี้ยงกุ้ง และการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร

๒.๓ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรน้ำบาดาล และพื้นที่ชุ่มน้ำ

๒.๓.๑ ทรัพยากรน้ำผิวดิน

ทรัพยากรน้ำ มีส่วนสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แหล่งน้ำที่สำคัญที่สุดที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนใหญ่เป็นน้ำฝนที่ตกลงในเขตพื้นที่และกักเก็บไว้บนผิวดิน ในแม่น้ำ ลำธาร ทะเลสาบ สระน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงสะสมไว้ในพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำต่างๆ นอกจากนี้แล้วยังมีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ แหล่งทรัพยากรน้ำใต้ดิน ทั้งที่อยู่ในระดับตื้นและลึกจากผิวดิน ซึ่งแหล่งน้ำใต้ดินจะเกิดจากการซึมของน้ำฝน จากแหล่งน้ำผิวดินลงสู่ใต้ดิน ซึ่งแหล่งน้ำใต้ดินจะถูกเก็บสะสมไว้ มากน้อยตามสภาพของแต่ละพื้นที่ และลักษณะของธรณีสัณฐานในบริเวณนั้นๆ แหล่งทรัพยากรน้ำทะเลมีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากเป็นแหล่งน้ำสำคัญซึ่งมนุษย์ได้ประโยชน์ในหลายด้าน เช่น แหล่งอาหาร ท่องเที่ยวและการนำมาใช้ประโยชน์อื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ EEC ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ จึงจำเป็นต้องต้องมีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ทั้งการบริโภค อุปโภค การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การรักษาระบบนิเวศ เป็นต้น

๑) สถานการณ์ทรัพยากรน้ำผิวดิน

จังหวัดชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทราอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำหลัก ๒ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำบางปะกง และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก มีแม่น้ำสายหลัก จำนวน ๓ สาย และคลองที่สำคัญ ดังนี้

แม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในลุ่มน้ำบางปะกง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดปราจีนบุรี นครนายก และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๙,๑๖๑,๒๕ ตารางกิโลเมตร แม่น้ำบางปะกงมีความยาวนับจากจุดบรรจบกันถึงปากแม่น้ำประมาณ ๑๒๒ กิโลเมตร เกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำ ๒ สายได้แก่ แม่น้ำนครนายก และแม่น้ำปราจีนบุรี โดยไหลมาบรรจบกันที่เขตติดต่อของ ๓ จังหวัด คือ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก,อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี จากนั้นไหลผ่านอำเภอดังกล่าว ในจังหวัดฉะเชิงเทรา และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

แม่น้ำระยอง จังหวัดระยอง หรือคลองใหญ่ เกิดจากเทือกเขาเรือแตกในอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ไหลผ่านพื้นที่อำเภอลวกแดง อำเภอบ้านค่าย ผ่านตำบลท่าประดู่ จังหวัดระยองและไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอมือง จังหวัดระยอง มีความยาวประมาณ ๗๐ กิโลเมตร

แม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรงเขา อ่างกระเด็น ซึ่งไหลมาตามห้วย และคลองต่างๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจ็ด คลองตากล้วย คลองชุมแสง คลองไผ่เหนือ-ใต้ คลองตวาด คลองพังห้วย คลองจำกา คลองไข่ คลองแหวน คลองโพธิ์ คลองทาสีแก้ว และคลองหนองพลงและไหลมารวมกัน เรียกว่า แม่น้ำประแสร์ และไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำ ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอกอง จังหวัดระยอง

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภค และการอุตสาหกรรม มีอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๒๓ แห่ง เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๑๙ แห่ง และขนาดใหญ่ จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งอ่างเก็บน้ำทั้งหมด มีความจุรวมประมาณ ๑,๓๒๑.๕๐๙ ล้านลูกบาศก์เมตร รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓.๑-๑

ตารางที่ ๒.๓.๑-๑ แสดงอ่างเก็บน้ำในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

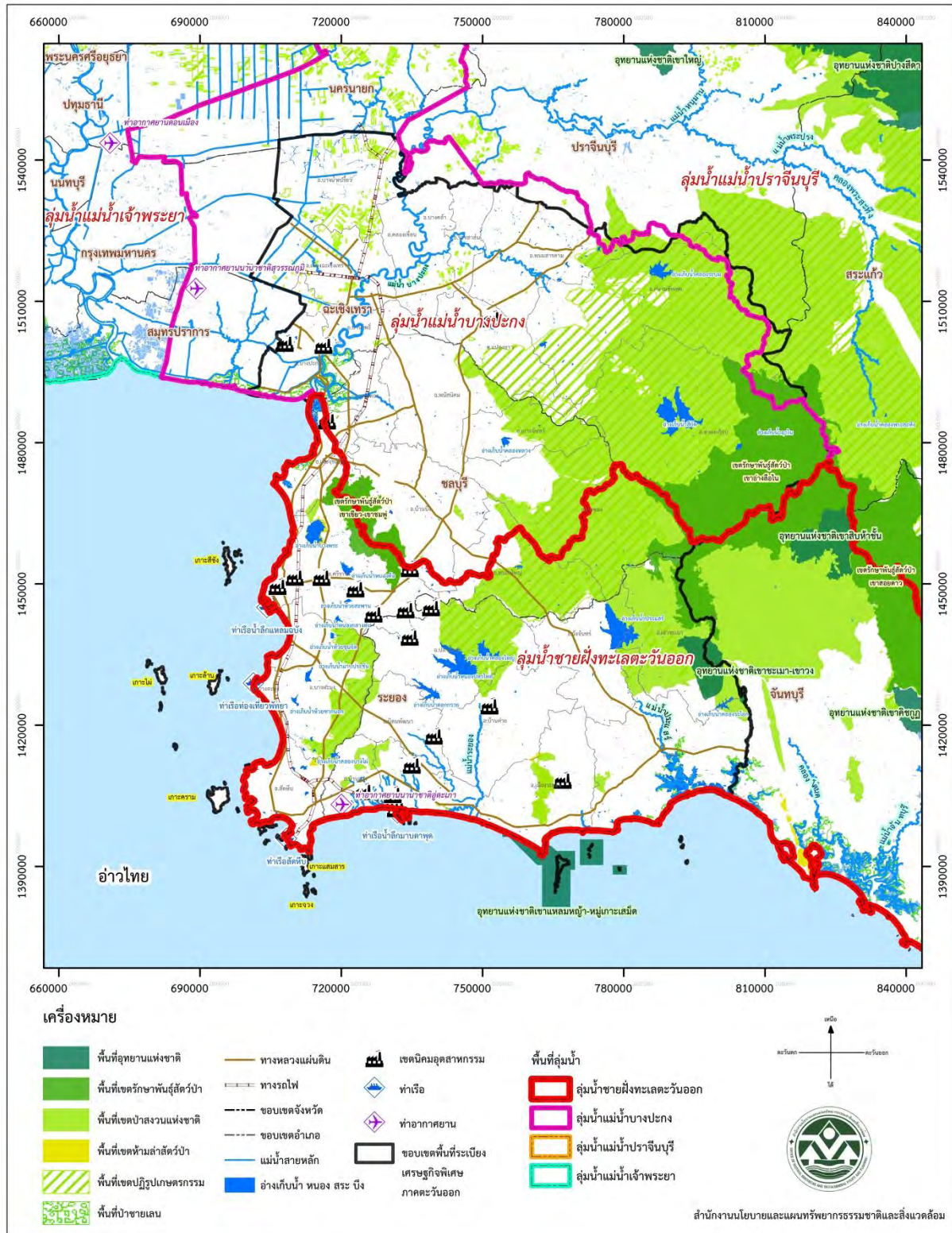
ลำดับ	ชื่ออ่างเก็บน้ำ	อำเภอ	จังหวัด	ความจุของอ่างเก็บน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุระดับต่ำสุด (ล้าน ลบ.ม.)
๑.	คลองสี่แยก	ท่าตะเกียบ	ฉะเชิงเทรา	๔๒๐.๐๐๐	๓๐.๐๐๐
๒.	คลองระบับ	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา	๕๕.๕๐๐	๗.๘๐๐
๓.	ลาดกระทิง	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๔.๒๐๐	๐.๒๐๐
๔.	ลุ่มน้ำโจน ๑๖	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๑.๙๗๐	๐.๑๖๘
๕.	ลุ่มน้ำโจน ๒	พนมสารคาม	ฉะเชิงเทรา	๑.๙๖๐	๐.๑๖๐
รวม จังหวัดฉะเชิงเทรา				๔๘๓.๖๓	๓๘.๓๒๘
๑.	บางพระ	ศรีราชา	ชลบุรี	๑๑๗.๐๐๐	๑๒.๐๖๐
๒.	คลองหลวงรัชชโรธร	เกาะจันทร์	ชลบุรี	๙๘.๐๐๐	๒.๙๕๐
๓.	หนองค้อ	ศรีราชา	ชลบุรี	๒๑.๔๐๐	๑.๐๐๐
๔.	มาบประชัน	บางละมุง	ชลบุรี	๑๖.๖๐๐	๐.๗๒๐
๕.	บ้านบึง	บ้านบึง	ชลบุรี	๑๐.๙๗๙	๒.๘๐๐
๖.	หนองกลางดง	ศรีราชา	ชลบุรี	๗.๖๕๐	๐.๒๘๐
๗.	ชากนอก	บางละมุง	ชลบุรี	๗.๐๓๐	๐.๔๐๐
๘.	ห้วยขุนจิต	บางละมุง	ชลบุรี	๔.๘๐๐	๐.๒๕๐
๙.	ห้วยสะพาน	ศรีราชา	ชลบุรี	๓.๘๔๐	๐.๓๐๐
๑๐.	ห้วยตุ้ม ๒	สัตหีบ	ชลบุรี	๒.๙๗๐	๐.๕๒๐
๑๑.	มาบพิภพทอง ๒	บางละมุง	ชลบุรี	๑.๙๘๐	๐.๔๐๐
๑๒.	ห้วยตุ้ม ๑	สัตหีบ	ชลบุรี	๑.๕๐๐	๐.๓๐๐
๑๓.	มาบพิภพทอง ๑	บางละมุง	ชลบุรี	๑.๒๓๐	๐.๒๕๐
รวม จังหวัดชลบุรี				๒๙๔.๙๗๙	๒๒.๒๓
๑.	คลองประแสร์	วังจันทร์	ระยอง	๒๔๘.๐๐๐	๒๐.๐๐๐
๒.	หนองปลาไหล	ปลวกแดง	ระยอง	๑๖๓.๗๕๐	๑๓.๕๐๐
๓.	ดอกกราย	ปลวกแดง	ระยอง	๗๑.๔๐๐	๓.๐๐๐
๔.	คลองใหญ่	ปลวกแดง	ระยอง	๔๐.๑๐๐	๓.๐๐
๕.	คลองระเือก	แกลง	ระยอง	๑๙.๖๕๐	๐.๔๘๖
รวม จังหวัดระยอง				๕๔๒.๙	๓๙.๙๘๖
รวมทั้ง ๓ จังหวัด				๑,๓๒๑.๕๐๙	๑๐๐.๕๔๔

ที่มา : ดัดแปลงจากข้อมูลสถานการณ์น้ำของอ่างเก็บน้ำต่างๆ โดยสำนักงานชลประทานที่ ๙, ๒๕๕๙

แผนที่ พื้นที่ลุ่มน้ำ ในเขตพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

มาตราส่วน 1:1,000,000

0 5 10 20 30 40
กิโลเมตร

รูปภาพที่ ๒.๓-๑ พื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒) สถานการณ์การใช้น้ำในพื้นที่

ข้อมูลปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า อ่างเก็บน้ำประแสร์ และอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล จังหวัดระยอง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้มากที่สุด คือ ๒๒๗ ล้านลูกบาศก์เมตร และ ๑๔๖ ล้านลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาข้อมูล ในที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ พบว่า อ่างเก็บน้ำทั้ง ๒ แห่ง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย ส่วนอ่างเก็บน้ำคลองสี่แยก จังหวัดฉะเชิงเทรา และอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ จำนวน ๑๖๑ ลูกบาศก์เมตร และ ๓๓ ลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ เมื่อพิจารณาข้อมูลในที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙ พบว่า อ่างเก็บน้ำทั้ง ๒ แห่ง มีปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ในทิศทางลดลง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓.๑-๒

ตารางที่ ๒.๓.๑-๒ แสดงปริมาณน้ำที่นำไปใช้งานได้ จากอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ณ ในที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙

อ่างเก็บน้ำ	ความจุทั้งหมด (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่นำมาไปใช้งานได้ (ล้าน ลบ.ม.)							
		๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙	
		ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
บางพระ	๑๑๗	๖๕	๕๕.๖	๖๙	๕๙.๐	๔๘	๔๑.๐	๓๓	๒๘.๒
หนองปลาไหล	๑๖๔	๑๔๔	๘๗.๘	๑๔๔	๘๗.๘	๑๓๕	๘๒.๓	๑๔๖	๘๙.๐
คลองสี่แยก	๔๒๐	๓๑๖	๗๕.๒	๓๑๗	๗๕.๕	๑๘๘	๔๔.๘	๑๖๑	๓๘.๓
ประแสร์	๒๔๘	๒๐๓	๘๑.๙	๒๑๒	๘๕.๕	๒๑๖	๘๗.๑	๒๒๗	๙๑.๕

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, ๒๕๕๙

ข้อมูลพื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งหมายรวมถึงโครงการขนาดใหญ่ กลาง เล็ก สูบน้ำด้วยไฟฟ้า และแก้มลิง พบว่ามีพื้นที่ จำนวน ๑,๔๘๕,๖๙๐ ไร่ แต่มีพื้นที่รับประโยชน์เพียง จำนวน ๒๐๓,๒๔๕ ไร่ ขณะที่เป้นพื้นที่ที่ไม่มีระบบชลประทานจำนวนถึง ๖,๖๐๕,๓๑๕ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๖๗ ของพื้นที่ดังตารางตารางที่ ๒.๓.๑-๓

ตารางที่ ๒.๓.๑-๓ แสดงพื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

จังหวัด	พื้นที่จังหวัด (ไร่)	พื้นที่ (ไร่)		
		ชลประทาน	รับประโยชน์	ไม่มีระบบชลประทาน
ชลบุรี	๒,๗๒๖,๘๗๕	๑๑๙,๕๒๐	๓๙,๓๓๐	๒,๕๖๘,๐๒๕
ระยอง	๒,๒๒๐,๐๐๐	๒๙๖,๖๗๐	๖๖,๐๕๐	๑,๘๕๗,๒๘๐
ฉะเชิงเทรา	๓,๓๔๔,๓๗๕	๑,๐๖๖,๕๐๐	๙๗,๘๒๖	๒,๑๘๐,๐๔๙
รวม	๘,๒๙๑,๒๕๐	๑,๔๘๒,๖๙๐	๒๐๓,๒๔๕	๖,๖๐๕,๓๑๕

ที่มา : ดัดแปลง ข้อมูลพื้นที่ชลประทานของประเทศไทย, กรมชลประทาน ๒๕๕๘

๓) สถานการณ์การใช้น้ำประปา

พื้นที่ ๓ จังหวัด มีการประปาภูมิภาค จำนวน ๑๗ แห่ง ได้แก่

๑) จังหวัดชลบุรี จำนวน มี ๗ สำนักงาน ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาคเขต ๑ การประปาส่วนภูมิภาคสาขาชลบุรี สาขานันทบุรี สาขาศรีราชา สาขาแหลมฉบัง และสาขาพัทยา

๒) จังหวัดระยอง การประปาจำนวน ๖ แห่ง แบ่งเป็นการประปาส่วนภูมิภาค ๔ แห่ง ได้แก่ การประปาระยอง การประปาปากน้ำประแสร์ การประปาบ้านฉาง และการประปานิคมพัฒนา และการประปาเทศบาล ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลง และการประปาเทศบาลตำบลพลวงแดง

๓) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสำนักงานประปาอยู่ในพื้นที่จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ การประปาส่วนภูมิภาค สาขาฉะเชิงเทรา สาขาพนมสารคาม สาขาบางคล้า และสาขาบางปะกง

จากข้อมูลสถิติผู้ใช้น้ำประปา ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาคปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ พบว่ามีปริมาณน้ำที่ผลิตรวมประมาณ ๒๗๑ ล้านลูกบาศก์เมตร และปริมาณน้ำจำหน่ายรวมประมาณ ๒๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งในจังหวัดชลบุรีมีปริมาณการผลิตน้ำประปามากที่สุด คือ ประมาณ ๑๓๕ ล้านลูกบาศก์เมตร รองลงจังหวัดฉะเชิงเทรา และระยอง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๓.๑-๔

ตารางที่ ๒.๓.๑-๔ แสดงสถิติผู้ใช้น้ำ ปริมาณการผลิต และจำหน่ายของการประปาส่วนภูมิภาค ปี ๒๕๕๘

จังหวัด	จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
ชลบุรี	๓๓๒,๑๔๔	๑๘๕,๐๕๖,๙๙๐	๑๓๙,๓๓๗,๕๕๐
ระยอง	๑๑๗,๘๗๘	๔๒,๙๔๘,๕๗๑	๓๓,๕๓๐,๒๘๙
ฉะเชิงเทรา	๙๑,๓๐๕	๔๓,๑๓๗,๔๕๓	๓๕,๔๙๔,๘๕๐
รวม	๕๔๑,๓๒๗	๒๗๑,๑๔๓,๐๑๔	๒๐๘,๓๖๒,๖๘๙

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค, ๒๕๕๘

๔) แนวโน้มและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรน้ำ

จากสถิติการใช้น้ำ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี พบว่า มีความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึง ๒ เท่า ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีล่าสุด และจากสภาพภัยแล้ง และปริมาณฝนตกลดน้อยลง ทำให้ปริมาณน้ำน้อยลงเหลือเพียง ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นผลให้เกิดผลกระทบกับทุกภาคส่วนทั้ง ชุมชน ประชาชน เพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม และการใช้น้ำรักษา ระบบนิเวศ ในขณะที่จากการคาดการณ์ความต้องการน้ำในภาคตะวันออก ในปัจจุบันมีมากกว่า ๕,๒๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลอ่างเก็บน้ำจะมีสูงสุดเพียง ๑,๓๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพียงร้อยละ ๒๕ ของความต้องการใช้น้ำเท่านั้น ขณะที่ปริมาณน้ำท่ามีทั้งหมด ๒๖,๐๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถกักเก็บเพื่อจัดสรรให้ได้เพียงร้อยละ ๙ หรือประมาณ ๒,๓๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเป็นความต้องการน้ำภาคการเกษตรมากกว่าร้อยละ ๘๐ จึงต้องพึ่งพาแหล่งน้ำอื่นๆ จากแม่น้ำ ลำธาร และแหล่งน้ำใต้ดิน รวมถึงการผันน้ำจากแหล่งอื่นอีกที่มีปริมาณสำรองเหลือจากภายนอกจังหวัด

๒.๓.๒ ทรัพยากรน้ำบาดาล

๑) สถานการณ์ทรัพยากรน้ำบาดาล

ในพื้นที่จังหวัดระยอง ชลบุรี และระยอง พบว่ามีทรัพยากรแหล่งน้ำใต้ดินที่สำคัญอยู่ในแอ่งน้ำบาดาล ๓ แอ่ง ได้แก่ ๑) แอ่งน้ำบาดาลระยอง เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่มีการนำขึ้นมาใช้ ทั้งในโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งชุมชนเมืองและมีแนวโน้มของการใช้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี ประกอบด้วยชั้นน้ำบาดาลในตะกอนร่วน ๒) แอ่งน้ำบาดาลชลบุรี ในพื้นที่แอ่งน้ำบาดาลชลบุรี ประกอบด้วยชั้นน้ำบาดาลในตะกอนร่วน และ ๓) แอ่งน้ำบาดาลปราจีนบุรี - สระแก้ว มีระดับน้ำบาดาลในชั้นน้ำบาดาล ๒ ชั้นประกอบด้วย ชั้นน้ำบาดาลในตะกอนร่วน ในพื้นที่จังหวัดระยอง และชั้นน้ำบาดาลหินแข็ง ในพื้นที่บางส่วนของจังหวัดชลบุรี ข้อมูลจากรายงานสถานการณ์น้ำบาดาลประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยรวมพบว่ามีการใช้น้ำบาดาลในปริมาณมากขึ้น เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับน้ำบาดาล และอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลคือปริมาณน้ำฝนที่ตกลงในแต่ละปีมีความสัมพันธ์กับการขึ้นลงของระดับน้ำบาดาล เมื่อเปรียบเทียบแต่ละปี ถ้าปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมามากขึ้น ระดับน้ำบาดาลจะเพิ่มสูงขึ้นด้วย ส่วนปริมาณการกักเก็บน้ำบาดาลขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาในแต่ละปีเช่นกัน

๒) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำบาดาล

แหล่งน้ำบาดาล มีแนวโน้มไปในทางที่เสื่อมโทรมลงเนื่องจาก จำนวนประชากรที่มีเพิ่มขึ้น การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม การทิ้งของเสียลงในแหล่งน้ำและพื้นดิน เช่น น้ำเสียหรือของเสียจากบ้านเรือน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งฝังกลบขยะชุมชน ส่งผลให้มีการปนเปื้อนของสารมลพิษ ลงสู่น้ำบาดาล นอกจากนี้แล้วแร่ธาตุที่มีอยู่ในธรรมชาติเอง เช่น ค่าเหล็ก (Fe) ก็เป็นส่วนสำคัญของการปนเปื้อนของน้ำใต้ดินจากการตรวจสอบคุณภาพน้ำพบค่าเหล็กเกินกว่าเกณฑ์มาตรฐาน มีการรุกรานน้ำเค็มจากทะเลแทรกลงสู่น้ำใต้ดิน จากข้อมูลการใช้น้ำบาดาล พบว่า มีการใช้น้ำบาดาลในปริมาณมากขึ้น รวมถึง ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงแอ่งลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี ส่งผลให้น้ำที่จะเติมลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินไม่สัมพันธ์กับปริมาณการใช้น้ำของภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ส่งผลให้ปริมาณน้ำใต้ดินมีแนวโน้มไม่เพียงพอต่อการใช้เพื่อกิจกรรมต่างๆ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการนำน้ำมาใช้เพื่อผลิตน้ำประปา ภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม จากข้อมูลพบว่า ปริมาณการใช้น้ำบาดาลรวม ๓ จังหวัด เพื่อการอุปโภคและบริโภค ประมาณ ๒๖.๐๒ ล้าน ลบ.ม./ปี เพื่อการอุตสาหกรรม ๑๖.๓๖ ล้าน ลบ.ม./ปี และ เกษตรกรรม ๓๔.๙๖ ลบ.ม./ปี รวมการใช้น้ำบาดาลทั้งสิ้น ๗๗.๓ ล้าน ลบ.ม./ปี รายละเอียดดังตารางที่

๒.๓.๒-๑

ตารางที่ ๒.๓.๒-๑ สรุปการใช้น้ำบาดาลของแอ่งน้ำบาดาล ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

การใช้ประโยชน์	จังหวัด	ประเภท ภูมิภาค	ประเภทหมู่บ้าน/ เทศบาล	บ่อน้ำตื้น	บ่อบาดาล เอกชน	รวม
อุปโภค บริโภค	ฉะเชิงเทรา	-	๗.๑๓	๐.๒๖	๓.๓๖	๑๐.๗๕
	ชลบุรี	-	๗.๗๖	๐.๓๖	๔.๐๕	๑๒.๑๗
	ระยอง	-	๑.๓๙	๐.๒๑	๑.๕๑	๓.๑๐
	รวม	-	๑๖.๒๘	๐.๘๓	๘.๙๒	๒๖.๐๒
อุตสาหกรรม	ฉะเชิงเทรา	-	-	๓.๐๒	-	๓.๐๒
	ชลบุรี	-	-	๖.๖๘	-	๖.๖๘
	ระยอง	-	-	๖.๖๖	-	๖.๖๖
	รวม	-	-	๑๖.๓๖	-	๑๖.๓๖
การเกษตรกรรม	ฉะเชิงเทรา	-	-	๙.๘๒	๐.๘๖	๑๐.๖๘
	ชลบุรี	-	-	๑๔.๐๘	๐.๖๙	๑๔.๗๗
	ระยอง	-	-	๙.๓๘	๐.๓๑	๙.๕๑
	รวม	-	-	๓๓.๒๘	๑.๘๖	๓๕.๑๖
รวมทั้งหมด				๕๐.๕	๑๐.๘	๖๑.๓

ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรน้ำบาดาล,๒๕๕๙

๒.๓.๓ พื้นที่ชุ่มน้ำ

๑) สถานการณ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตนานาชนิด อาจแบ่งออกตามลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัยเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล ได้แก่ ทะเลหรือชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดิน ได้แก่ แหล่งน้ำไหล ทะเลสาบ บึง ลุ่มชื้นแฉะ และหนองน้ำ โดยพื้นที่ชุ่มน้ำในพื้นที่ ประกอบด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำบางพระ และ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียวเขาชมพุเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน และบึงสำนกใหญ่ (หนองจำรุง) และพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ในจังหวัดชลบุรี จำนวน ๖๓๑ แห่ง ระยอง จำนวน ๔๖๗ แห่ง และฉะเชิงเทรา จำนวน ๖๐๑ แห่ง

๒) แนวโน้มและสาเหตุการเปลี่ยนแปลง

จากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้นอัตราการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ชุ่มน้ำจึงเพิ่มสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติไปเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการคุกคามในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดขึ้นกับพื้นที่ภาคตะวันออกเช่นเดียวกันกับภูมิภาคอื่น ๆ

๒.๔ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑) สถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลติดฝั่งอ่าวไทย ประมาณ ๒๙๒.๕๔ กิโลเมตร อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี บางละมุง ศรีราชา สัตหีบ จังหวัดชลบุรี อำเภอเมืองระยอง แกลง บ้านฉาง จังหวัดระยอง และอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแหล่งทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่สำคัญประกอบด้วย ป่าชายเลน แหล่งหญ้าทะเล และแหล่งปะการัง นอกจากนี้ยังพบสัตว์ประเภทเต่าทะเล ได้แก่ เต่าตนุ และเต่ากระ บริเวณเกาะคราม จังหวัดชลบุรี เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ และเกาะมันใน จังหวัดระยอง และพบโลมา ได้แก่ โลมาอิรวดีบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โลมาปากขวดบริเวณอ่าวระยอง โลมาหัวบาตรหลังเรียบในพื้นที่จังหวัดระยอง นอกจากนี้พบวาฬบรูด้า วาฬโอมูระ และฉลามวาฬบริเวณแหลมแม่พิมพ์ถึงอ่าวระยอง สำหรับพะยูนพบบริเวณหาดปากน้ำประแสร์จังหวัดระยอง และบริเวณอ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

๒.๔.๑ ป่าชายเลน

ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ป่าชายเลนบริเวณฝั่งอ่าวไทยฝั่งตะวันออก มีประมาณ ๑๖๔,๖๕๐ ไร่ จากการสำรวจพบว่าป่าชายเลนในจังหวัดระยอง บริเวณปากแม่น้ำประแสร์ มีความอุดมสมบูรณ์ ลำดับที่ ๒ ของภาคตะวันออก โดยมีเนื้อที่ป่าชายเลน ๑๐,๑๙๑ ไร่ ส่วนในจังหวัดชลบุรีและฉะเชิงเทรามีพื้นที่ป่าชายเลนค่อนข้างน้อย รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔.๒-๑

ตารางที่ ๒.๔.๑-๑ แสดงข้อมูลพื้นที่ป่าชายเลน ระยะ ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๕๗

จังหวัด	พื้นที่ป่าชายเลน (ไร่)			
	๒๕๔๓	๒๕๔๗	๒๕๕๒	๒๕๕๗
ชลบุรี	๔,๘๖๒	๔,๕๑๐	๕,๕๕๔	๔,๕๕๒
ระยอง	๑๒,๒๘๐	๘,๗๐๘	๑๑,๒๘๔	๑๐,๑๙๑
ฉะเชิงเทรา	๑๐,๔๗๖	๗,๘๑๒	๗,๓๐๘	๗,๕๘๕
รวม	๒๗,๖๑๘	๒๑,๐๓๐	๒๔,๑๔๖	๒๒,๓๒๘

ที่มา : ดัดแปลงจาก กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๒ แหล่งหญ้าทะเล

แหล่งหญ้าทะเลเจริญเติบโตในบริเวณอ่าวและหมู่เกาะที่คลื่นลมสงบอันว่าคมถึง มีนาคม และบางพื้นที่พบได้ตลอดทั้งปี ซึ่งพบมากในบริเวณเกาะคราม เกาะพระ ในพื้นที่อ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี บริเวณชายฝั่งทะเลเขตอำเภอเมืองระยอง บ้านฉาง และบริเวณหมู่บ้านอ่าวมะขามป้อมจนถึงปากแม่น้ำประแสร์ อำเภอแกลง บริเวณปากคลองหัวหินอำเภอแกลง จังหวัดระยอง จนถึงบริเวณปากแม่น้ำพังราด อำเภอนายายอาม และอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และหมู่ เกาะต่างๆ แยกเป็นพื้นที่จังหวัดชลบุรี ๕,๗๐๖ ไร่ และจังหวัดระยอง ๑๑,๙๒๔ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔.๒-๑

ตารางที่ ๒.๔.๒-๑ แสดงสถานภาพแหล่งหญ้าทะเล ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยอง

จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	สถานภาพ	ชนิดเด่น	สาเหตุการเสื่อมโทรม
ชลบุรี บางเสร่ – หาดยาว อ่าวทุ่งโปรง อ่าวเตยงาม ท่าเทียบเรือจุลสมิตรี	๕,๗๐๕.๗๐	สมบูรณ์ปานกลาง-สมบูรณ์เล็กน้อย	หญ้าเงาใส หญ้าเงาใบเล็ก หญ้ายักษ์ชายทะเล	การสร้างเขื่อนกันคลื่น สะพานเทียบเรือและที่พักอาศัยภายในอ่าวสัทธิบ ทำให้แหล่งหญ้าภายในอ่าวสัทธิบ ทำให้แหล่งหญ้าภายในอ่าวสัทธิบลดลง
ระยอง วังแก้วรีสอร์ท หาดทรายแก้ว อ่าวมะขามป้อม ร็อคคาร์เด็นท์-เนินซ้อ ปากน้ำประแสร์	๑๑,๙๒๔.๔๐	สมบูรณ์ปานกลาง-สมบูรณ์เล็กน้อย	หญ้ายักษ์ชายทะเล หญ้าใบมะกรูด หญ้ายักษ์ชายฝั่ง	มีการทำประมงพื้นบ้านและหญ้าทะเลอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล

ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๓ แนวปะการัง

แนวปะการังลักษณะปะการังที่ ค้นพบบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ตั้งแต่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรีจนถึงหมู่เกาะกูด จังหวัดตราด พื้นที่แนวปะการังรวม ๙,๖๒๓ ไร่ ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ๖,๔๗๒ ไร่ สถานภาพโดยรวมอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง – เสียหายมาก บริเวณที่มีความเสียหายมาก คือ บริเวณหาดหน้าบ้าน และอ่าวพุทราวัน เกาะคราม และบริเวณเกาะอีร้าด้านตะวันตก จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ๓,๑๕๑ ไร่ สถานภาพอยู่ในระดับสมบูรณ์ปานกลาง – เสียหาย ซึ่งพื้นที่ที่มีระดับเสียหาย คือ อ่าวลูงดำ เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง รายละเอียดดัง

ตารางที่ ๒.๔.๓-๑ สาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของแนวปะการังเป็นบริเวณกว้างเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลให้อุณหภูมิผิวน้ำทะเลสูงผิดปกติ ทำให้ปะการังฟอกขาว

ตารางที่ ๒.๔.๓-๑ แสดงสรุปสถานภาพแนวปะการัง ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

สถานี	ปริมาณครอบคลุมพื้นที่ (percentage cover,%)					สถานภาพแนวปะการัง
	ปะการังมีชีวิต	ปะการังตาย	ทราย	หิน	อื่นๆ	
ชลบุรี เกาะคราม - หาดหน้าบ้าน - อ่าวพุทราวัน เกาะครามน้อยตะวันตก เกาะอีร้าด้านตะวันตก	๖.๑๐ ๘.๗๔ ๒๘.๓๔ ๑๕.๓๖	๖๑.๘๓ ๕๔.๗๐ ๕๖.๔๓ ๖๒.๒๙	๓๑.๘๙ ๔๖.๕๖ ๑๔.๔๕ ๑๘.๒๒	๐ ๐ ๐ ๓.๑๕	๐.๑๘ ๐ ๐.๗๘ ๐.๙๘	เสียหายมาก เสียหายมาก เสียหาย เสียหายมาก
สถานี	ปริมาณครอบคลุมพื้นที่ (percentage cover,%)					สถานภาพแนวปะการัง
	ปะการังมีชีวิต	ปะการังตาย	ทราย	หิน	อื่นๆ	
ระยอง เกาะเสม็ด - อ่าวพร้าว - อ่าวลูกโยน - อ่าวลูงดำ - อ่าวกวนอก เกาะกูด - ด้านตะวันตก - ด้านตะวันออก	๒๘.๖๗ ๓๔.๐๘ ๓๓.๗๑ ๔๓.๗๑ ๔๕.๘๓ ๓๙.๘๓	๔๑.๔๐ ๔๘.๐๓ ๖๑.๔๐ ๔๗.๒๐ ๓๗.๙๐ ๔๑.๘๙	๒๓.๒๒ ๑๕.๘๙ ๔.๘๙ ๗.๓๓ ๑๕.๐๐ ๑๗.๓๙	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๖.๗๑ ๒.๐ ๐ ๑.๗๖ ๑.๒๗ ๐.๘๙	สมบูรณ์ปานกลาง สมบูรณ์ปานกลาง เสียหาย สมบูรณ์ปานกลาง สมบูรณ์ปานกลาง สมบูรณ์ปานกลาง

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒.๔.๔ พื้นที่กัดเซาะชายฝั่งทะเล

๑) สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ข้อมูลระยะทางกัดเซาะในระบบกลุ่มหาดประเทศไทยของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่าพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ ๒.๔.๔-๑

ตารางที่ ๒.๔.๔-๑ แสดงระยะทางกัดเซาะระดับความรุนแรงและปานกลาง ในระบบกลุ่มหาดประเทศไทย

ระบบกลุ่มหาด	พื้นที่กัดเซาะ	ระยะทางกัดเซาะชายฝั่ง (กม.)		รวม (ก.ม.)
		ระดับปานกลาง	ระดับรุนแรง	
ท่าใหม่-เพ	๑) ชายฝั่งตำบลปากน้ำประแสร์ด้านตะวันออกของเขื่อนกันทรายและคลื่นปากน้ำประแสร์ อำเภอกงเลียง จังหวัดระยอง	๒.๓๓	-	๒.๓๓
ระยอง-บ้านฉาง	๒) หาดทรายทอง อำเภอบ้านฉาง และอ่าวประดู่ ตำบลมาบตาพุด อำเภอมือฉ่อง จังหวัดระยอง	๑.๘๘	-	๑.๘๘
จอมเทียน	๓) หาดบ้านพระยาดุริย์ ตำบลจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	๐.๑๘	-	๐.๑๘
ศรีราชา-บางแสน	๔) ชายหาดด้านเหนือของตำบลศรีราชา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี	๐.๔๘	-	๐.๖๘
	๕) หาดวอนนภา ตำบลแสนสุข อำเภอมือฉ่อง จังหวัดชลบุรี	๐.๒๐	-	
อ่าว ก.ไก่	๖) ฝั่งตะวันตกของปากแม่น้ำบางปะกง ตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา	๔.๔๕	-	๔.๔๕

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลการตรวจสอบสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่ง ร่วมกับการเปรียบเทียบข้อมูลย้อนหลังด้วยโปรแกรม Google Earth ที่มา : ดัดแปลง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, ๒๕๕๘

๒) แนวโน้มและสาเหตุของการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ส่วนใหญ่เกิดจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่ทะเลอย่างหลากหลาย ประกอบกับปัจจัยทางธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงและขยายตัวเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเล เช่น การงอกใหม่ และการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยปัญหาดังกล่าวมีหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยโครงสร้างทางวิศวกรรมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กำแพงป้องกันคลื่นริมชายหาด เขื่อนป้องกันตลิ่งริมทะเล ฯลฯ และการแก้ปัญหาโดยวิธีธรรมชาติ ได้แก่ การปลูกป่า การเติมทราย การปักเสาดักก้นเพื่อปลูกป่าชายเลน ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้บางส่วน

๓. สถานการณ์พื้นที่สำคัญทางสิ่งแวดล้อม

๓.๑ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ โดยใช้กลไกทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการการยับยั้งการดำเนินการหรือส่งเสริมการดำเนินการใดๆ อันเป็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเจตนารมณ์ของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คือ เพื่อป้องกัน สงวน บำรุง รักษา และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ได้อย่างสมดุลตามระบบนิเวศ เพื่อควบคุมแก้ไขปัญหาคคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงเข้าขั้นวิกฤตในพื้นที่ที่มีกฎหมายต่างๆ ควบคุมอยู่แล้ว ในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีจำนวน ๑ พื้นที่ ที่ยังบังคับใช้ และอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน ๒ พื้นที่ ได้แก่ บริเวณอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล ดอกกราย และคลองใหญ่ จังหวัดระยอง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดระยะเวลาใช้บังคับประกาศฯ ถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ทั้งนี้ ได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศฯ ออกไปอีก จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) การขยายระยะเวลาครั้งที่ ๑ เป็นเวลา ๑ ปี (๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙) และ ๒) การขยายระยะเวลาครั้งที่ ๒ เป็นเวลา ๒ ปี (๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ - ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑)

เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยครอบคลุมพื้นที่เกาะล้าน เกาะกรก และเกาะสาก และพื้นที่น่านน้ำทะเล ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการติดตามสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผลการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พบว่าสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยสรุปที่สำคัญดังนี้

- ในพื้นที่ชลบุรีมีการสร้างโครงสร้างริมทะเลกันมาก และมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรง ข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าหาดพิทยามีการกัดเซาะชายฝั่งที่รุนแรงในพื้นที่บริเวณตั้งแต่พิทยาเหนือ จนถึงพิทยาใต้ ระยะทางทั้งสิ้น ๒.๗ กิโลเมตร สำหรับบริเวณพิทยาใต้จนถึงปลายแหลมบาลีฮาย ปัจจุบันไม่พบปัญหาการกัดเซาะซึ่งจากผลการศึกษา อัตราการกัดเซาะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๑๗ มีอัตราเฉลี่ย ๐.๗๘ เมตร/ปี อัตราการกัดเซาะ พ.ศ. ๒๕๔๕ ถูกกัดเซาะด้วยอัตรา ๑.๘ เมตร/ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕ ความกว้างของหาดพิทยาเหลือเพียง ๔-๕ เมตรเท่านั้น

- พบสภาพพื้นที่และข้อมูลการร้องเรียนเกี่ยวกับการถม ปรับพื้นที่ หรือปิดกั้น ซึ่งทำให้แหล่งน้ำสาธารณะโดยทั่วไป ในหลายบริเวณมีการปลูกสร้างสิ่งปลูกสร้างคร่อม ปิดคลุม รวมจนถึงปรับถม กลบ จนเสียสภาพการไหลตามธรรมชาติไป และในหลายบริเวณนำมาซึ่งปัญหาน้ำท่วมในเขตเมือง

- ปัจจุบันเมืองพิทยามีน้ำเสียเกิดขึ้นประมาณ ๘๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และจะเพิ่มเป็น ๘๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ในระยะเวลาอีก ๑๐ ปี การดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียของเมืองพิทยาได้มีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งปัจจุบันมีระบบบำบัดน้ำเสียเปิดดำเนินการ ๔ แห่ง คือ โรงบำบัดน้ำเสียเมืองพิทยา บริเวณนาจอมเทียน (วัดบุญญ์ถุญจนารม) ระบบบำบัดน้ำเสียรวม (พิทยา) ระบบบำบัดน้ำเสียพร้อมท่อรวบรวมน้ำเสียหาดแสม ระบบบำบัดน้ำเสียหาดตาแหวน

- คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดสูง ปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ ทะเลมีค่าต่ำมาก ในระดับที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำ นอกจากนี้ยังพบปริมาณสารอาหารแอมโมเนีย ไนเตรท ฟอสเฟต) รวมทั้งปริมาณแบคทีเรีย กลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดในพื้นที่ดังกล่าวมีค่าสูงมากอีกด้วย

- ปัจจุบันมีผู้ประกอบการเรือเจ็ทสกี ๔๖๗ ลำ เรือลากกล้วย ๙๗ ลำ เรือใบและเรือวินเซิร์ฟ ๑๓๐ ลำ แพเล่นร่ม ๒ แพ และมีข้อมูลปัญหาเรื่องร้องเรียนในประเด็นการเอาเปรียบและฉ้อโกงนักท่องเที่ยว

- สภาพการติดตังป้ายที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่มีลักษณะที่ผิดข้อกำหนดจำนวนมาก

- ปัจจุบันสภาพปัญหาการบุกรุกชายหาด และปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชายหาดที่เป็นบริเวณท่องเที่ยวยังไม่ดีขึ้น และแนวโน้มจะมีปัญหามากขึ้น ทั้งจากการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาการรุกรานที่สาธารณะ ปัญหาการขาดระเบียบทางการท่องเที่ยว ปัญหาขยะมูลฝอย และน้ำเสียชายหาด

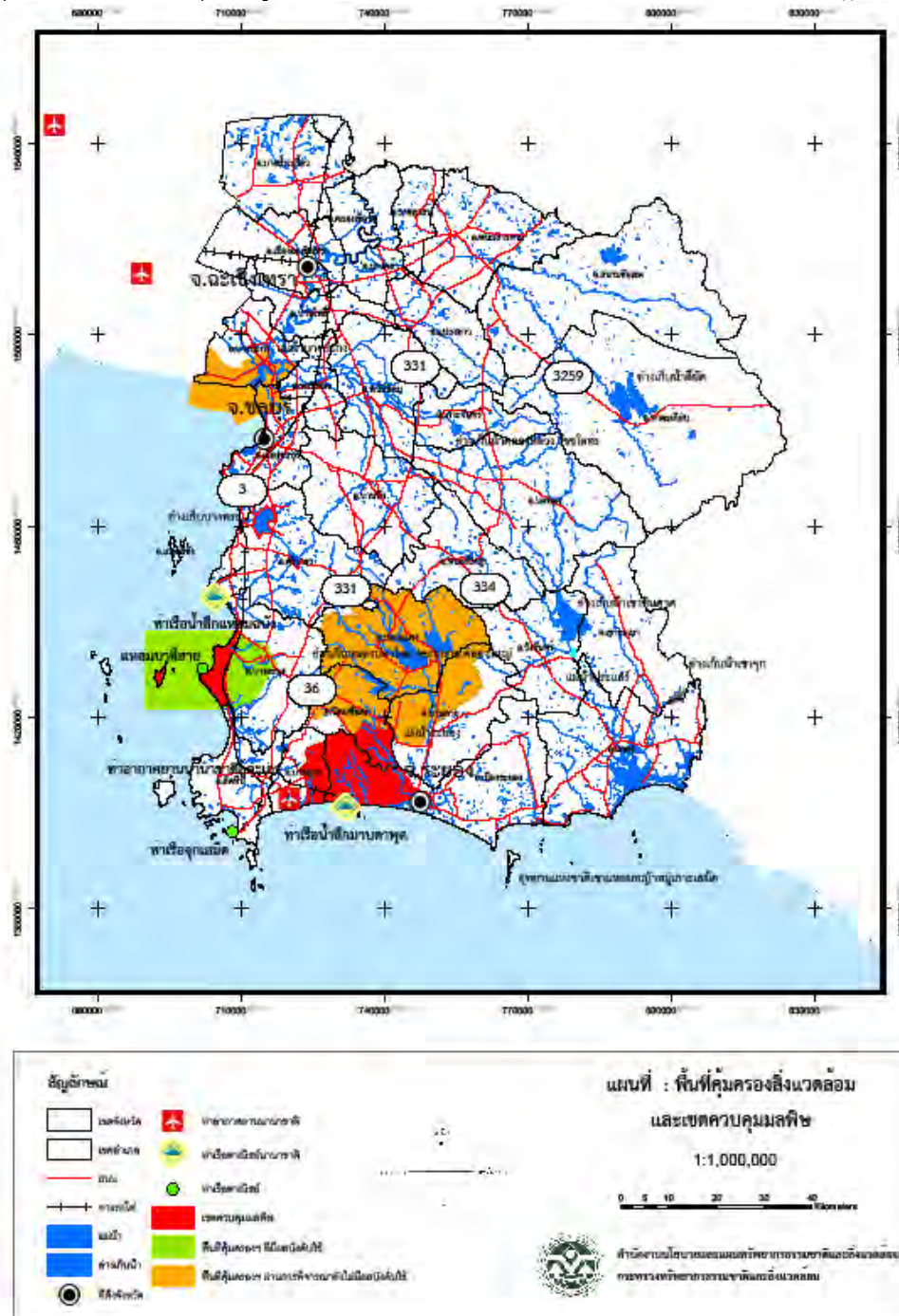
๓.๑.๑ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดำเนินการเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา ทั้งอำเภอ และบางส่วนของอำเภอบ้านค่าย (ต.หนองละลอก และต.หนองบัว) จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำ และอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำดอกกราย และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) เป็นพื้นที่รับน้ำและเก็บกักน้ำที่ไหลลงตามธรรมชาติ จากต้นน้ำเทือกเขาของและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งมีแม่น้ำและร่องน้ำสาขาย่อยจำนวนมาก เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีพื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่มขึ้นของกิจกรรมและปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อถึงศักยภาพของแหล่งน้ำต้นน้ำทั้ง ๓ อ่าง โดยกำหนดมาตรการห้ามกระทำการหรือประกอบกิจการ มาตรการบริหารจัดการและกำกับดูแลผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อป้องกันและรักษาไว้เป็นแหล่งน้ำดิบที่มีคุณภาพสำหรับการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมในระยะยาวต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้อนุมัติหลักการต่อร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๑.๓ ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พ.ศ.

ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พ.ศ. อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดำเนินการเพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงเป็นพื้นที่ที่มีเปราะบาง และมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เป็น

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ เป็นที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารที่วางไข่และอนุบาลตัวอ่อนให้กับสัตว์และพืชนานาชนิด โดยมีรายงานการพบโลมาอย่างน้อย ๓ ชนิด ได้แก่ โลมาอิรวดีหรือโลมาหัวบาตร โลมาเผือกหรือโลมาหลังโหนด และโลมาหัวบาตรหลังเรียบ ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่ง ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างมากจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้อนุมัติหลักการต่อร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

รูปภาพที่ ๓.๑-๒ แสดงพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและเขตควบคุมมลพิษ

๓.๒ เขตควบคุมมลพิษ

๓.๒.๑ เขตควบคุมมลพิษเมืองพัทยา

ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๕) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ ได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๓๕ โดยได้มีการกำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ

แผนที่ที่ ๓.๒-๑ แสดงแผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๓๕) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่เขตเมืองพัทยาเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด และให้มีการบำบัดและกำจัดมลพิษอย่างถูกหลักวิชาการ พร้อมกับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนใน การจัดการมลพิษในพื้นที่ จากการประกาศเขตควบคุมมลพิษที่ผ่านมาได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษฉบับแรกในปี พ.ศ.๒๕๓๖-๒๕๓๙ ฉบับที่ ๒ ปี พ.ศ.๒๕๔๑-๒๕๔๔ เป็นแผนระยะ ๔ ปี และ ฉบับที่ ๓ ปี พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙ เป็นแผนระยะ ๕ ปีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษ สรุปได้ดังนี้

๑) การจัดการน้ำเสีย

๑.๑) โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนเมืองพัทยา ซึ่งเป็นโครงการ ที่มีการรวบรวมน้ำเสียพัทยาเหนือ และพัทยาใต้บางส่วน เข้าสู่ระบบที่ซอยวัดหนองใหญ่ ปัจจุบันอยู่ระหว่าง ดำเนินการเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณในการเพิ่มศักยภาพระบบ

๑.๒) โครงการปรับปรุงและก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม ระยะที่ ๒ (ซอยวัดบุญญกัญจนาราม) ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จและเดินระบบแล้ว

๒) การจัดการขยะมูลฝอย

๒.๑) โครงการก่อสร้างบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล ระยะที่ ๒ เมืองพัทยา เป็นโครงการประจํางบประมาณ ๒๕๕๑ งบประมาณรวม ๓๐.๐๐ ล้านบาท งบประมาณแผ่นดิน ๒๗.๐๐ ล้านบาท งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.๐๐ ล้านบาท ปัจจุบันหยุดเดินระบบ เมืองพัทยาจัดการ ขยะโดยส่งไปกำจัดที่ TPI สระบุรี

๒.๒) โครงการศึกษาและออกแบบเตาเผาขยะมูลฝอยบนเกาะล้าน เมืองพัทยา เป็นโครงการ ประจํางบประมาณ ๒๕๕๑ งบประมาณรวม ๑๒ ล้านบาท เป็นงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๒ ล้านบาท

๒.๓) โครงการก่อสร้างเตาเผาขยะมูลฝอยบนเกาะล้าน เมืองพัทยา เป็น โครงการ ประจํางบประมาณ ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ งบประมาณผลการศึกษาออกแบบ

๓) การเฝ้าระวังและป้องกัน

๓.๑) โครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเมืองพัทยา

๓.๒) โครงการประเมินดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดทองเทียน

๓.๓) โครงการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๓.๔) โครงการติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากสถานประกอบการ

๓.๒.๒ เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด

ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๕๒) เรื่อง กำหนดให้ท้องที่ เขตตำบลมาบตาพุด ตำบลห้วยโป่ง ตำบลเนินพระ และตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล ตำบลมาบตาพุด อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ทั้งตำบล และตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ทั้งตำบล รวมทั้งพื้นที่ทะเลภายในแนวเขต เป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้ ประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษจัดทำแผนปฏิบัติการ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และดำเนินการตาม ข้อกำหนดในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อไป

สถานการณ์คุณภาพอากาศในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด พบว่า

ผลการตรวจคุณภาพอากาศพื้นฐานในบรรยากาศ

(๑) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๓๐๐ ppb และเฉลี่ย ๑ ปีไม่เกิน ๔๐ ppb)

(๒) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๑๗๐ ppb และเฉลี่ย ๑ ปีไม่เกิน ๓๐ ppb)

(๓) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าไม่มีการเกินค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป (กำหนดค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงที่ไม่เกิน ๓๐ ppb)

(๔) ก๊าซโอโซน (O₃) กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่ามีค่าเกินค่ามาตรฐานทุกปีและทุกสถานี สำหรับในปี ๒๕๕๘

(๕) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM-๑๐) กรมควบคุมมลพิษได้ทำการตรวจวัดตั้งแต่ปี ๒๕๓๙ ถึงปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่ามีค่าเกินค่ามาตรฐานอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ณ หนึ่งสถานีทุกปี สำหรับในปี ๒๕๕๘ พบค่าสูงสุดที่สถานีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพมาบตาพุด ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงอยู่ในช่วง ๑๒ - ๑๓๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศ (กำหนดไม่เกิน ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) โดยค่าเฉลี่ย ๑ ปีเท่ากับ ๔๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (กำหนดไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) สำหรับสถานีอื่นๆ ไม่เกินค่ามาตรฐาน

สรุปสถานการณ์ VOCs ในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง

๑) สารเบนซีน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๕ สถานี ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงจากปี ๒๕๕๗

๒) สาร ๑,๓ - บิวทาไดอิน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๔ สถานี ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง ยกเว้น สถานีหมู่บ้านนพเกต และชุมชนบ้านพลง

๓) สาร ๑,๒ - ไดคลอโรอีเทน พบปริมาณเกินค่ามาตรฐาน จำนวน ๕ สถานี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง ยกเว้น ชุมชนบ้านพลง บ้านตากวน และหมู่บ้านนพเกต มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการมาตรการควบคุมสารอินทรีย์ระเหยง่ายทั้งการควบคุมในระดับนโยบาย และการควบคุมที่แหล่งกำเนิด โดยสรุปสถานการณ์มลพิษทางอากาศในภาพรวมของจังหวัดระยองมีแนวโน้มดีขึ้นในปี ๒๕๕๘ (รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย, ๒๕๕๘)

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง มีการดำเนินการ รวม ๔ ฉบับ โดยฉบับปัจจุบันได้แก่ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แบ่งโครงการทั้งหมดเป็น ๖ แผนงาน ได้แก่ แผนงานบำบัดและฟื้นฟู แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก แผนงานศึกษาเชิงปฏิบัติการ แผนงานบังคับใช้กฎหมาย และแผนงานติดตามและประเมินผล โดยมีจำนวนโครงการทั้งสิ้น ๔๑ โครงการ ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๔.๑ วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๑,๙๐๕.๗๒ ล้านบาท

ตารางที่ ๔.๑ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔						
แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ					รวม
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
๑. แผนงานบำบัดและฟื้นฟู ๑๔ โครงการ						๑,๐๙๙.๐๐
- ด้านคุณภาพอากาศ ๓ โครงการ	๒.๐๐	๑๓.๐๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๕.๐๐	๔๐.๐๐
- ด้านคุณภาพน้ำ ๕ โครงการ	๓๙.๐๐	๒๙.๐๐	๑๔๙.๐๐	๗๙.๐๐	๗๙.๐๐	๓๗๕.๐๐
- ด้านขยะมูลฝอย ๖ โครงการ	๕๕๒.๐๐	๑๓๒.๐๐	๐	๐	๐	๖๘๔.๐๐
๒. แผนงานเฝ้าระวังและป้องกัน ๑๓ โครงการ						๖๒๙.๙๒
- ด้านคุณภาพอากาศ ๓ โครงการ	๔๐.๕๐	๑๖.๕๐	๑๘.๙๐	๑๘.๙๐	๑๘.๙๐	๑๑๓.๗๐
- ด้านคุณภาพน้ำ ๒ โครงการ	๒.๖๕	๑๗.๖	๒.๖	๒.๖	๒.๖	๒๘.๐๕

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ					รวม
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	
- ด้านการของเสียอันตราย ๓ โครงการ	๑๗.๐๐	๑๗.๐๐	๑๗.๐๐	๑๗.๐๐	๑๗.๐๐	๘๕.๐๐
- อื่น ๆ ๕ โครงการ	๒๕๙.๖๘	๕๑.๘๗	๒๘.๕๓	๔๒.๔๙	๒๐.๖๐	๔๐๓.๑๗
๓. แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก						๙๒.๒๔
๒ โครงการ						
- แผนงานสร้างจิตสำนึกและความตระหนัก ๒ โครงการ	๒๑.๒๔	๑๙.๔๐	๑๗.๒๐	๑๗.๒๐	๑๗.๒๐	๙๒.๒๔
๔. แผนงานการบังคับใช้กฎหมาย ๖ โครงการ						๒๘.๕๐
- การพัฒนากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ๕ โครงการ	๓.๕๐	๑๐.๐๐	๑๐.๐๐	๒.๐๐	๑.๐๐	๒๖.๕๐
- การกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย ๑ โครงการ	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๐.๔๐	๒.๐๐
๕. แผนงานศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ ๓ โครงการ						๕๒.๖๖
- ด้านคุณภาพอากาศ ๒ โครงการ	๑.๓๐	๒.๗๓	๒.๗๓	๒.๗๓	๒.๗๓	๑๒.๒๒
- ด้านคุณภาพน้ำ ๑ โครงการ	๓.๔๔	๑๕.๓๐	๑๐.๗๐	๘.๐๐	๓.๐๐	๔๐.๔๔
๖. แผนงานติดตามและประเมินผล ๓ โครงการ						๓.๔๐
- แผนงานติดตามและประเมินผล ๓ โครงการ	๐.๐๕	๐.๘๐	๐.๘๕	๐.๘๐	๐.๙๐	๓.๔๐
รวม ๔๑ โครงการ	๙๔๒.๗๖	๓๒๓.๖๐	๒๖๗.๙๑	๒๐๑.๑๒	๑๖๘.๓๓	๑,๙๐๕.๗๒

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

รูปที่ ๓.๒-๒ แผนที่แสดงแผนที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๒ (พ.ศ.๒๕๕๒)

๔. เหตุฉุกเฉินและเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษ

๔.๑ เหตุฉุกเฉินอุบัติภัยด้านมลพิษ และการลักลอบทิ้งกากของเสีย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) เข้าร่วมดำเนินการติดตามตรวจสอบให้คำแนะนำ และแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินอุบัติภัยด้านมลพิษ และการลักลอบทิ้งกากของเสียในเขตพื้นที่รับผิดชอบในหลายกรณี ได้แก่

๑) เกิดเหตุน้ำมันเตารั่วไหลจากเรือบรรทุกสินค้าชื่อ HEIKE P บริเวณท่า C๑ ท่าเรือแหลมฉบัง ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ สาเหตุเบื้องต้นคาดว่าเกิดจากมีน้ำมันเตาไหลไปตามท่อระบายอากาศของช่องเก็บน้ำอับเฉาไปปนกับน้ำอับเฉา จากการประเมินของเจ้าท่าภูมิภาค และท่าเรือแหลมฉบัง คาดว่าจะมีปริมาณมากกว่า ๑๐,๐๐๐ ลิตร มีการกั้นบูมบริเวณหัวและท้าย แล้วใช้ Skimmer ดูดน้ำมันขึ้นมาใส่รถเพื่อส่งให้บริษัท ทับทอง นำไปกำจัด ท่าเรือแหลมฉบังมีการใช้สาร Dispersant ในการฉีดพ่นคราบน้ำมันไปแล้วประมาณ ๒,๐๐๐ ลิตร นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้เก็บตัวอย่างน้ำทะเลจำนวน ๔ จุด เพื่อวิเคราะห์ค่า TPH และพารามิเตอร์พื้นฐาน

๒) ไฟไหม้กองขยะของเทศบาลตำบลพัฒนานคร ตั้งอยู่ริมถนนสายพัฒนานคร-คลองทับจันทร์ พื้นที่หมู่ ๗ บ้านจิก ตำบลพัฒนานคร อำเภอดงตาล จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยกองขยะเป็นแบบกองบนพื้น ความสูงประมาณ ๓ เมตร กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพอากาศที่ระยะห่าง ๑๐๐ เมตร ด้านท้ายลมตรวจไม่พบค่า VOCs และ SO_๒

๓) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียอันตราย กรณีลักลอบทิ้งของเสียอันตราย พื้นที่หมู่ ๑ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการประชุมติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อเนื่องครั้งที่ ๔ พบว่าได้มีการฟื้นฟูน้ำในบ่อที่เกิดเหตุจนมีคุณภาพใกล้เคียงแหล่งน้ำปกติที่อยู่ใกล้เคียง และได้ทำการส่งของเสีย และดินปนเปื้อน ไปกำจัดอย่างถูกต้องแล้ว

รูปที่ ๕.๑-๑ ลักลอบทิ้งของเสียอันตราย พื้นที่หมู่ ๑ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๔) ผู้แจ้งเหตุพบไฟลุกไหม้บริเวณพื้นที่ ประมาณ ๕ x ๒ ตารางเมตร เมื่อเข้าตรวจสอบมีร่องรอยไฟไหม้และได้กลิ่นเหม็นคล้ายยาฆ่าแมลง และบริเวณดังกล่าวมีสภาพคล้ายที่ทิ้งขยะ คณะผู้ตรวจสอบฯ ได้ประสานให้ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขำคอก ตรวจสอบกรรมสิทธิ์ของที่ดินดังกล่าว และได้แนะนำให้แจ้ง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี เข้าเก็บตัวอย่างตรวจสอบว่าเข้าข่ายเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่ โดยในเบื้องต้นไม่มีประชาชนได้รับผลกระทบจากมลพิษทางอากาศจากเหตุการณ์ดังกล่าว

๕) ลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมบริเวณลูกรังเก่าใกล้วัดห้วยน้ำใส หมู่ ๑๓ ตำบลคู้ยายหมี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ พบว่ามีผู้นำขยะมีลักษณะคล้ายแผ่นเส้นใยป้องกันความร้อนมาทิ้งในบ่อลูกรังเก่า แล้วเผา เกิดกลิ่นเหม็นและซี้เถ้าลอยมาตกยังบ่อน้ำของวัด ผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำในสระ พบว่าคุณภาพน้ำจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ ๓ และเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลคู้ยายหมี เฝ้าระวังมิให้มีการลักลอบนำของเสียมาทิ้งอีก

รูปที่ ๕.๑-๒ ลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมบริเวณลูกรังเก่าใกล้วัดห้วยน้ำใส จังหวัดฉะเชิงเทรา

๖) ลักลอบนำเศษพลาสติกบด ประมาณ ๓,๐๐๐ ตัน จากอำเภอบ่อทอง เข้ามากองในพื้นที่มากองไว้ในพื้นที่ หมู่ ๘ ตำบลหมอนนาง อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี ได้ออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการขนย้ายออกนอกพื้นที่ต่อไป

๗) ตรวจวัดคุณภาพอากาศกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงานรีไซเคิลยางของบริษัท เจียนไทร์ไบเบอร์ อินดัสทรี (ประเทศไทย) จำกัด เลขที่ ๙/๑ หมู่ ๔ตำบลคลองกิว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ และ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๘) ลักลอบทิ้งน้ำเสียลงหนองน้ำข้างถนนลูกรัง ซอยคลองกระดาน-คลองใหญ่ หมู่ ๖ ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำพบค่าเหล็กและแมงกานีสค่อนข้างสูง และสำนักงานฯ ได้แจ้งผลน้ำให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยองเพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว

๙) ทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม ในพื้นที่เทศบาลตำบลโป่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ และ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ เก็บตัวอย่างน้ำในวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙ และจากผลการประชุมคณะทำงานแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งสารเคมี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ พบว่าสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรีได้ประสานกับบริษัทเอกชนให้ขนย้ายของเสียทั้งสิ้นประมาณ ๑๔ ตันไปกำจัดอย่างถูกวิธี โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

รูปที่ ๕.๑-๓ ลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม ในพื้นที่เทศบาลตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

๔.๒ เรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ได้ทำการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มีปัญหาเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘๗ เรื่อง รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒-๑

ตารางที่ ๔.๒-๑ สรุปปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙

จังหวัด	ประเภทของเหตุร้องเรียน																				
	น้ำเสีย			กลิ่นเหม็น			ลักลอบทิ้งกากของเสีย			ฝุ่นละออง			ที่ทิ้งขยะมูลฝอย			เสียงดัง			อื่นๆ		
ปี พ.ศ.	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙	๕๗	๕๘	๕๙
ชลบุรี	๑๗	๑๖	๑๗	๑๑	๒๓	๑๕	๖	๕	๔	๑	๖	๕	-	-	๔	๙	๑๔	๔	๒	๙	๔
ระยอง	๓	๕	๘	๒	๗	๕	๒	๓	๒	๑	๑	-	-	-	๒	๑	๑	-	-	-	๔
ฉะเชิงเทรา	๗	๖	๑๑	๒	๖	๑	๑	๑	๑	-	๒	-	-	-	-	-	๖	-	๑	๒	-
รวม	๒๗	๒๗	๓๖	๑๓	๓๖	๒๑	๙	๙	๗	๒	๙	๕	-	-	๖	๑๐	๒๑	๔	๓	๑๑	๘

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๑) แยกตามประเภทของเรื่องที่ถูกร้องเรียน

ประเภทของเหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ ด้านน้ำเสีย ๓๖ เรื่อง (ร้อยละ ๔๑.๓๘) รองลงมา ได้แก่ ด้านกลิ่นเหม็น ๒๑ เรื่อง (ร้อยละ ๒๔.๑๔) ลักลอบทิ้งกากของเสีย ๗ เรื่อง (ร้อยละ ๘.๐๕) ฝุ่นละออง ๖ เรื่อง (ร้อยละ ๖.๙) ที่ทิ้งขยะมูลฝอย ๖ เรื่อง (ร้อยละ ๖.๖) เสียงดัง ๔ เรื่อง (ร้อยละ ๔.๖) และอื่นๆ ๘ เรื่อง (ร้อยละ ๙.๒)

๒) แยกรายจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ

จังหวัดที่พบปัญหาเหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนมากที่สุดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ๕๓ เรื่อง รองลงมา ได้แก่ จังหวัดระยอง ๒๑ เรื่อง ฉะเชิงเทรา ๑๓ เรื่อง

๓) แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ รายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒-๒

ตารางที่ ๔.๒-๒ เหตุรำคาญที่ถูกร้องเรียนในภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ แยกตามหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ

หน่วยงานที่ขอความร่วมมือ	เหตุรำคาญ (เรื่อง)
๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๐
๒. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.)	๑๘
๓. กรมควบคุมมลพิษ	๗
๔. ประชาชน/เอกชน/เครือข่าย/สื่อมวลชน	๑๔
๕. อำเภอ/จังหวัด/ศูนย์ดำรงธรรม	๑๑
๖. อื่น ๆ	๒

ที่มา : รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก ปี ๒๕๕๙ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี), ๒๕๕๙

๕. การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นไปตามตามหลักธรรมาภิบาลที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความปลอดภัย และเป็นที่ยอมรับกันของทุกๆ ฝ่าย จากวิกฤติมาตาพุด เป็นผลจากปัญหาเรื้อรังยาวนาน จากการเป็นฐานการผลิตปิโตรเคมีที่สำคัญ ไม่เพียงการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ยังพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ปัญหาจากกลั่นรบกวนกระทบกระทั่งชุมชน ปัญหาสารประกอบอินทรีย์ระเหย (VOCs) สูงเกินค่าเผื่อระวัง เชื้อมโยงเป็นปัญหาสุขภาพอนามัย ถ้าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมควบคุมดูแลการผลิตที่ดูแลสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมาตรการที่ท้องถิ่นควรจะได้รับประโยชน์จากการที่ภาคอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการสนับสนุนให้ อปท. เสริมสร้างบริการทางสังคมที่มีปัญหาจากประเด็นประชากรแฝงทั้งจากแรงงานและการท่องเที่ยวจำนวนมากมาย การเพิ่มคุณภาพโรงเรียน โรงพยาบาลที่มีแพทย์เฉพาะทางพิเศษ ด้านอุตสาหกรรมต้องปรับเปลี่ยน การดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR : Corporate Social Responsibility) ส่วนใหญ่เสนอจัดทำโครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจหลักของโรงงาน โดยเป็นการแบ่งปันผลกำไรมาใช้จัดโครงการเพื่อสังคม การปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น คู่ค้า ลูกค้า ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม โดยการปรับตัวเข้าสู่การเป็นธุรกิจที่ยั่งยืนด้วยการลดการใช้ทรัพยากรและลดการปล่อยของเสียจากการผลิต ที่เรียกว่าการสร้างคุณค่าเพิ่มร่วมกัน (CSV : Creating Shared Value) โดย CSV ไม่ใช่การแบ่งปันผลกำไร หรือการกุศลโดยตรง แต่ CSV เน้นการสร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (value chain) เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่หวังดีต่อสังคม ตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสร้างกำไรให้บริษัทด้วย

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีประชาชนยื่นเรื่องฟ้องต่อศาลในหลายกรณีที่เป็นปัญหาจากผลกระทบของการดำเนินกิจการ และขาดการสื่อสารที่ชัดเจน เช่น ฟ้องเพื่อให้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณ อ่างเก็บน้ำ หนองปลาไหล ดอกกราย และคลองใหญ่ ดังนั้นการเพิ่มกลไกการร่วมขับเคลื่อนและติดตามตรวจสอบ มีการสื่อสารและเปิดโอกาสให้ชุมชน ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการตรวจสอบโรงงาน จะทำให้ปัญหาลดน้อยลงอย่างมาก รวมทั้งการเพิ่มหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับการศึกษา และมีศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้ที่มีการบูรณาการเป็นปัจจุบันและครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

สรุปประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม				
๑. คุณภาพน้ำผิวดิน	๑. การปล่อยน้ำเสียจากชุมชน อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม โดยไม่ได้รับการบำบัดถูกหลักวิชาการ สู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ๒. การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำ ๓. การขยายตัวของชุมชนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ๔. การใช้สารเคมีในภาคเกษตรกรรม	๑. ประชาชนขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค ๒. ผลกระทบต่อระบบนิเวศ ๓. ปริมาณสัตว์น้ำลดน้อยลง ๔. เกิดโรคระบาด	๑. ก่อสร้างและพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. กำหนดประเภทกิจการที่ถูกควบคุมการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ๓. การติดตามตรวจสอบปัญหามลพิษทางน้ำ ๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน	๑. ก่อสร้าง/ปรับปรุง/ขยายระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. บังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบังคับของท้องถิ่นในการติดตั้งถังดักไขมันก่อนปล่อยลงสู่สาธารณะ ๓. จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการเฝ้าระวังมลพิษ ๔. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๒. คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง	๑. การปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน และร้านอาหาร ๒. การปล่อยน้ำมัน เศษขยะ สิ่งปฏิกูลจากเรือประมงและพาณิชย์ ๓. การเกษตร การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	๑. ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งเสื่อมโทรม ๒. ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ๓. คุณภาพน้ำทะเลและชายฝั่งปนเปื้อนสารเคมี คุณภาพเสื่อมโทรม ๔. เกิดมลพิษ การท่องเที่ยวและสันทนา การลดน้อยลง	๑. กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งและเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ ๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงการปรับปรุง/ขยายระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน	๑. ก่อสร้าง/ปรับปรุง/ขยายระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๒. บังคับใช้กฎหมายควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษทั้ง ๑๐ ประเภท อย่างเคร่งครัด ๓. จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกร่วมกันในการเฝ้าระวังมลพิษ ๔. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๓. คุณภาพอากาศ ๓.๑ สารมลพิษทางอากาศ มีค่าเกินมาตรฐาน ประกอบด้วย - ก๊าซโอโซน (O ₃) - ฝุ่นขนาดเล็ก (PM _{๑๐}) ๓.๒ สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) มีค่าเกินมาตรฐาน	๑. เกิดจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ๒. การปล่อยสารมลพิษโดยขาดการตระหนักจากโรงงานอุตสาหกรรม ๓. ความเจริญด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และบริการอย่างรวดเร็ว	๑. สุขภาพอนามัยของประชาชน ๒. คุณภาพอากาศเสื่อมโทรม ๓. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ	๑. การติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศบริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม โดยกรมควบคุมมลพิษเฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ๒. การขอความร่วมมือใช้น้ำมันมาตรฐาน EURO๔ ๓. ส่งเสริมการลงทุนโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ	๑. ดำเนินการแผนปฏิบัติการลดและจัดมลพิษในพื้นที่ จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒. จัดทำข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ ๓. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๔. ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๕. การบังคับใช้น้ำมันมาตรฐาน EURO๔ ๖. ส่งเสริมการลงทุนตามขั้นตอนปกติโครงการที่ไม่ก่อให้เกิด NO _x SO _x VOCs ๗. ติดตามการดำเนินการตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบและควบคุมการรั่วซึมของ VOCs ๘. จัดทำคู่มือ Good Engineering Practice สำหรับท่อทิ้ง (Flare) ๙. ให้ผู้ประกอบการทบทวนแผนปฏิบัติการลดและควบคุม VOCs ให้มีความชัดเจน เพื่อที่ กรอ. จะได้

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
				นำไปกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
๔. ขยะมูลฝอย	๑. การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอยตามการขยายตัวของชุมชน ๒. อปท. ขาด บุคลากร/งบประมาณ เครื่องมือ และการบริหารจัดการที่ดี ๓. ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ๓. การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีประสิทธิภาพ	๑. แหล่งเพาะพันธุ์โรค ๒. ก่อเกิดความรำคาญ เช่น ส่งกลิ่นเหม็น ๓. ส่งผลให้คุณภาพน้ำ คุณภาพดิน มีการปนเปื้อนและเสื่อมโทรม	๑. ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย ๒. รมรณรงค์การคัดแยกขยะและนำกลับมาใช้ใหม่ ๓. จำทำโครงการ/จัดกิจกรรมรณรงค์และปลูกจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ	๑. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ที่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ ๒. จัดซื้อรถขนถ่ายขยะให้เพียงพอเพื่อนำขยะเข้าสู่ศูนย์กำจัดขยะ ๓ จัดทำโครงการคัดแยกขยะขยายครอบคลุมทุกชุมชน/โรงเรียน ๔. ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ อปท. ทุกแห่ง บริหารจัดการขยะให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ
๕. กากของเสียอุตสาหกรรม	๑. ค่าใช้จ่ายในการกำจัดกากสูง ๒. การลักลอบนำของเสียอันตรายไปทิ้งในที่สาธารณะ ๓. ขาดความเข้มงวดในการกำกับการณ์ขนส่งของเสียอันตราย และความเอาใจใส่ของผู้ประกอบการ ในการปฏิบัติตามกฎหมาย	๑. สุขอนามัยของประชาชนเสื่อมโทรม ๒. มลพิษทางสายตา ๓. มีผลต่อคุณภาพน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำใต้ดิน คุณภาพดิน เกิดการปนเปื้อน	๑. กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนดให้โรงงานจำพวกที่ ๓ ที่แจ้งต้องดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไป ไปยังโรงงานรับบำบัด ๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมตรวจสอบในพื้นที่	๑. แผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ๒. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๓. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
สิ่งแวดล้อมเมือง				
๑. คุณภาพของเมือง - ความหนาแน่นของประชากร - ปริมาณจราจร - การขนส่งสินค้าทางทะเล - การบริหารจัดการมลพิษ - การรับมือต่อภัยพิบัติ	๑. มีความหนาแน่นของประชากรในเขตเมืองมาก ๒. จำนวนประชากรแฝง เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ๓. ทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค ๔. การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ๕. ประชาชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการมลพิษ ๖. การขนถ่ายสินค้านอกชายฝั่ง ๗. ปัญหาน้ำเสียจากเรือโป๊ะและเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่	๑. ชุมชนแออัด พื้นที่สีเขียวลดลง ขาดแนวกันชนระหว่างชุมชนกับอุตสาหกรรม ๒. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ๓. ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ๔. การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสม ไม่คุ้มค่า ๕. ปัญหาตะกอนดินในท้องทะเล ๖. น้ำทะเลปนเปื้อนน้ำเสียและคราบน้ำมัน	การประกาศใช้ผังเมืองในพื้นที่ต่างๆ	๑. การจัดทำร่างผังเมืองต้องผ่านการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นธรรม ๒. ผังเมืองที่บังคับใช้ ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
๒. การประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	๑. ขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและชุมชนรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม ๒. การประกาศใช้ผังเมือง ไม่ได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด ไม่สามารถบังคับใช้ได้ทันต่อสถานการณ์การขยายตัวของภาคส่วนต่างๆ	๑. แหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร ปนเปื้อน ๒. สุขอนามัยของประชาชนเสื่อมโทรม	๑. สผ. การจัดทำ ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำ และอ่างเก็บน้ำทั้ง ๓ แห่ง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จังหวัด	๑. ประกาศพื้นที่คุ้มครองฯ โดยการ ดำเนินการต้องให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ๒. กิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องพื้นที่คุ้มครองฯ ในพื้นที่ ๓. กำหนดมาตรการพื้นที่คุ้มครอง โดยผ่านการรับฟัง

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
	๓. การเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในบริเวณแหล่งต้นน้ำ จังหวัดระยอง		ฉะเชิงเทรา จ.ชลบุรี ขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา	ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๔. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
๓. เขตควบคุมมลพิษ	๑. ความเจริญด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการอย่างรวดเร็ว ๒. การปล่อยสารมลพิษโดยขาดความตระหนักของผู้ประกอบการโรงงาน	๑. คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ๒. ความขัดแย้งในสังคม ๓. สุขอนามัยของประชาชน	๑. แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ๒. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๓. แผนการแก้ไขปัญหาบรรเทาพุดอย่างครบวงจร	๑. ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการศึกษาความเหมาะสมการวางระบบบำบัดน้ำเสียและการรักษาคุณภาพน้ำในคลองขากหมาก และกำหนดแนวทางมาตรการ ในการเฝ้าระวังและลดมลพิษในคลองขากหมาก ๒. เร่งรัดให้มีการดำเนินการตามโครงการศึกษาและทบทวน EIA และมาตรการที่เกี่ยวข้อง โครงการทำเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ที่ กนอ. ได้จัดทำและรวมถึงการศึกษาแนวทางการจัดทำลวดลดทะเลตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม
๔. แหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม	๑. ขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ๒. ขาดการบริหารจัดการที่ดี ๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญ	๑. ต้องใช้งบประมาณในการบูรณะซ่อมแซมสูง ๒. ทำให้สถานที่ควรค่าแก่การรักษาเสียหาย	๑. จัดทำฐานข้อมูล ขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ๓. จัดงบประมาณบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ๔. สร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปร่วมกันบำรุงรักษา	๑. จัดทำฐานข้อมูล ขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ๓. จัดงบประมาณบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง
ทรัพยากรธรรมชาติ				
๑. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๑. การบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อใช้ประโยชน์จากไม้ ขยายพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ๒. การลักลอบตัดไม้ และการเผาป่าในบางพื้นที่ และการลักลอบตัดไม้อนุรักษ์ ๓. นโยบายรัฐบาลในอดีต ให้สัมปทานทำไม้ในพื้นที่แก่บริษัทเอกชน และนโยบายเพื่อปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร	๑. สูญเสียสมดุลของระบบนิเวศ ๒. สัตว์ป่าขาดแหล่งอาหาร และที่อยู่ ๓. ก่อให้เกิดภัยทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และดินถล่ม	๑. โครงการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง ๒. ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔. การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด	๑. จัดทำโครงการปลูกป่าอย่างต่อเนื่อง ๒. ขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีการร่วมกันดูแลทรัพยากรป่าไม้ ๓. ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๔. แบ่งเขตพื้นที่อนุรักษ์ ให้เป็นที่อยู่อาศัยสัตว์ป่าโดย ไม่มีการรบกวน และจัดให้มีการควบคุมป้องกัน การปรับปรุงแหล่งอาหาร แหล่งน้ำ ที่หลบภัย การปลูกอาหารสัตว์เพิ่มเติมหรือการปรับปรุงสภาพป่าให้มีอาหารสัตว์เพิ่มเติม ๕. ปลูกเสริมพืชอาหารสัตว์ป่าในเบื้องต้น แล้วให้พันธุ์สภาพป่าด้วยวิถัจธรรมชาติ

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
๒. ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑. การสะสมของสารเคมีบางชนิดที่ส่งผลต่อค่า pH หรือปริมาณเกลือที่สะสมในดิน ๒. การปลูกพืชซ้ำซากและพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานาน ๓. การพืชปลูกไม่เหมาะสมกับสภาพของดิน ๔. การใช้ประโยชน์ที่ดินรูปแบบอื่น รุกล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับเกษตรกรรม ๕. การใช้ทรัพยากรที่ดินไม่ถูกต้องตามสมรรถนะที่ดิน	๑. ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ๒. ผลผลิตลดลง ๓. เกิดการพังทลายของดิน	๑. ลดการใช้สารเคมี ๒. การเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านเกษตรอินทรีย์ ๓. บังคับใช้กฎหมายกับผู้ละเมิด	๑. ลดการใช้สารเคมี ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพมากขึ้น ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ๔. ส่งเสริมวิถีพอเพียงให้เป็นวิถีชุมชน ๕. จัดทำแนวเขตที่ดินสาธารณะให้ชัดเจน ๖. บังคับใช้กฎหมายกับผู้ละเมิดอย่างจริงจัง ๗. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชคลุมดิน ๘. เพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ ๙. รณรงค์สร้างฝายต้นน้ำ ๑๐. ใช้มาตรการกฎหมาย เข้มงวดกับผู้กระทำผิด
๓. ทรัพยากรน้ำผิวดิน - ทรัพยากรน้ำ - ทรัพยากรน้ำบาดาล - พื้นที่ชุ่มน้ำ	๑. พื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำมีจำนวนจำกัด ไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของกิจกรรมต่าง ๆ ๒. แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เสื่อมโทรมไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็ม ๓. ปริมาณน้ำจำกัด เนื่องจากปริมาณน้ำแปรผันตามปริมาณน้ำฝน ๔. ปนเปื้อนโลหะหนัก และมลพิษจากภาคครัวเรือน เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ๕. การรุกรานของน้ำเค็มบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งมีน้ำเค็มแทรกอยู่ในชั้นน้ำจืด ๖. การกระจายน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทั่วถึงและเป็นธรรม ๗. การเพิ่มขึ้นของประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่สูงขึ้น ๘. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติไปเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม	๑. ความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำจากเกษตรและอุตสาหกรรม ๒. ผลผลิตจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเกษตรกรรมลดลง ๓. น้ำท่วมในฤดูฝน ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ๔. คุณภาพน้ำไม่ได้มาตรฐานต่อการอุปโภคและบริโภค ๕. สูญเสียสมดุลของระบบนิเวศ	๑. ปรับปรุงพื้นที่แหล่งน้ำเดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น ๒. การพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่เพิ่มเติม ๓. การพัฒนาระบบโครงข่ายท่อส่งน้ำสายหลักและระบบสูบน้ำครอบคลุมพื้นที่ในบริเวณ ๓ จังหวัด ๔. จัดหาและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามแหล่งที่มีศักยภาพ ๕. ส่งเสริมการอนุรักษ์รักษาพื้นที่ป่า	๑. เชื่อมโยงระบบท่อส่งน้ำระหว่างลุ่มน้ำเข้าด้วยกันเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับการบริหารจัดการในอนาคต ๒. จัดหาพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม ๓. ปรับปรุงพื้นที่แหล่งน้ำเดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งให้มีคุณภาพน้ำที่ดี ๔. ก่อสร้าง/ปรับปรุงขยายเขตการประปาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๕. จัดหา/พัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามแหล่งที่มีศักยภาพ ๖. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีความตระหนักในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ๘. ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะภาคประชาชน
๕. ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๕.๑ ความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล เช่น หญ้าทะเล และปะการัง	๑. การทำประมง ๒. การท่องเที่ยว ๓. ภัยธรรมชาติ ๔. การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เช่น อุณหภูมิของน้ำสูงขึ้น	๑. ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ๒. สิ่งมีชีวิตขาดแหล่งที่อยู่อาศัย	๑. กิจกรรมการรณรงค์ สร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการประมง นักท่องเที่ยว ๒. บังคับใช้มาตรการทั้งทางสังคมและทางกฎหมายในการป้องกันปราบปรามการทำลายทรัพยากรทางทะเล	๑. ทบทวน ศึกษาผลกระทบจากสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำไหลที่ดำเนินการไปแล้ว ๒. ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ ๓. ส่งเสริมสนับสนุนการปลูกป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ๔. ศึกษาจำแนกเขตพื้นที่ที่มีปัญหากัดเซาะชายฝั่ง

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	การป้องกันแก้ไขที่ผ่านมา	ข้อเสนอแนะต่อแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา
๕.๒ การกัดเซาะพื้นที่ชายฝั่งทะเลและป่าชายเลน	๑. การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ชายฝั่งอย่างไม่เหมาะสมหรือผิดประเภท เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้ที่ดินชายฝั่งเปลี่ยนแปลงจากระบบนิเวศทางธรรมชาติกลายเป็นพื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย ๒. การขาดปริมาณตะกอนสะสมตามแนวชายฝั่งทะเล การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลเกิดจากการตักหรือดูดดินเลน ตะกอนทราย ในบ่อ กุ้ง ปากแม่น้ำไปใช้ประโยชน์ในกิจการต่าง ๆ รวมทั้ง การขนส่งทางน้ำ ๓. กระบวนการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ตามธรรมชาติ ๔. การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลการขยายพื้นที่อุตสาหกรรม การก่อสร้างวิศวกรรมชายฝั่ง ขวางทางน้ำ เช่น ถมทะเลในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ๕. บุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อทำนาุ้ง	๑. สูญเสียคุณภาพตามธรรมชาติของชายฝั่งทะเล ๒. สูญเสียพื้นที่บก ทรัพยากรสิน ๓. สูญเสียความสวยงามของชายฝั่งทะเล ๔. ทรัพยากรด้านป่าชายเลน ชายหาดเสื่อมโทรม ๕. สูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยว และการประมง	๑. ภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการสร้างเขื่อนป้องกันทรายและคลื่น และกองหินป้องกันคลื่น ๒. กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกิจกรรมปลูกป่าชายเลน	ทะเล หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหขึ้นในอนาคต และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกมาตรการจัดการป้องกัน แก้ไข หรือฟื้นฟูพื้นที่แต่ละประเภท/แห่งตามความเหมาะสม ๕ ป้องกันพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการถูกกัดเซาะชายฝั่งทะเลโดยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักษา ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล ๖ หน่วยงานระดับท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณชายฝั่งควรจัดทำแผนปฏิบัติการระดับพื้นที่เพื่อป้องกันแก้ไข และฟื้นฟูการกัดเซาะชายฝั่ง ๗ จัดกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกเนื่องในวันสำคัญต่างๆ ๘ จัดทำข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ ๙ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังฯ ๑๐ การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ๑๑ จัดกิจกรรมตลอดการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการประมง , นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง ๑๒ ส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ ๑๓ เพาะขยายพันธุ์ปะการัง,หญ้าทะเล,เต่าทะเล เป็นต้น ๑๔ ใช้มาตรการทั้งทางสังคมและทางกฎหมายในการป้องกันปราบปรามการทำลายทรัพยากรทางทะเล

การจัดลำดับความสำคัญกับสถานการณ์/ประเด็นปัญหาในพื้นที่ EEC

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	ความรุนแรงของ ปัญหา (๕)			ความยากง่ายใน การแก้ไขปัญหา (๕)			ความสอดคล้องกับ นโยบาย/ยุทธศาสตร์ (๓)			ความร่วมมือของ ประชาชน (๓)			เขตควบคุมมลพิษ/ พื้นที่คุ้มครอง สิ่งแวดล้อม (๕)		รวม คะแนน (๕๕)	ลำดับ ความ สำคัญ
	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	นอกเขต (๑)	ในเขต (๓)		
๑) ขยะมูลฝอย ๑) ขยะมูลฝอยตกค้าง ๑,๒๔๒,๐๐๐ตัน พบมากที่สุด จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕๐๐,๐๐๐ ตัน ๒) มีปริมาณขยะมูลฝอย ๒,๐๓๑ ตัน/วัน (ร้อยละ ๕๔) ไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกสุขาภิบาล ๓) ขยะติดเชื้อ ประมาณ ๒,๐๐๐ ตัน ไม่มีที่กำจัด			๑๒			๑๒			๑๒	๓				๑๒	๕๑	๑
๒. กากสารพิษและสารอันตราย ๑) มีปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมรวม ๕,๐๖๘,๙๕๖.๔๗ แต่ได้รับการจัดการ เพียงร้อยละ ๔๘ ๒) มีการลักลอบนำของเสียอันตรายไปทิ้งในที่ สาธารณะ อย่างต่อเนื่อง พบมากในพื้นที่ ชลบุรี			๑๒			๑๒			๑๒	๓				๑๒	๕๑	๑
๓. ทรัพยากรน้ำ และน้ำบาดาล ๑) ขาดแคลนน้ำ ในฤดูแล้ง ทุกภาคส่วน ๒) น้ำบาดาลมีคุณภาพเกินค่ามาตรฐานน้ำอุปโภค บริโภคและมีการปนเปื้อนโลหะหนักในบางพื้นที่ โดยเฉพาะแอ่งน้ำชลบุรีและระยอง ๓) คุณภาพน้ำแหล่งน้ำสาธารณะเสื่อมโทรมมาโดย ต่อเนื่อง และมีการปนเปื้อน(แบคทีเรีย) ๔) อ่าวประจู่ จ.ระยอง มีการปนเปื้อนตะกอนดินสีดำ/ สารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน			๑๒			๑๒			๙	๓				๑๒	๔๘	๒

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (๔)			ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา (๕)			ความสอดคล้องกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์ (๓)			ความร่วมมือของประชาชน (๓)			เขตควบคุมมลพิษ/ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม (๔)		รวมคะแนน (๕๔)	ลำดับความสำคัญ
	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	นอกเขต (๑)	ในเขต (๓)		
๔. การจัดการน้ำเสียชุมชน ๑) ปริมาณน้ำเสียเกิดขึ้น ๒๖๖,๐๔๙ ลบ.ม./วัน ได้รับการจัดการเข้าสู่ระบบเพียง ร้อยละ ๕๕ ๒) จังหวัดฉะเชิงเทราและระยองมีการจัดการน้ำเสียเพียงร้อยละ ๑๐.๑๔ และ ๒.๔๗ ตามลำดับ ๓) คุณภาพน้ำในคลองสาธารณะในพื้นที่มาบตาพุดเสื่อมโทรมมาอย่างต่อเนื่อง			๑๒			๑๒		๖		๓				๑๒	๔๕	๓
๕. คุณภาพอากาศ ๑) สารมลพิษทางอากาศพื้นฐานมีค่าเกินมาตรฐาน ในพื้นที่มาบตาพุด และบ่อวิน ๒) สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) มีค่าเกินค่ามาตรฐาน ในพื้นที่มาบตาพุด			๑๒			๑๒		๖		๓				๑๒	๔๕	๓
๖. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ๑) มีพื้นที่ป่าไม้เพียงร้อยละ ๑๒.๕๘ ของเนื้อที่ ๓ จังหวัด ๒) พื้นที่ป่าถูกบุกรุก และมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม รอสภาพฟื้นฟูร้อยละ ๑ ของพื้นที่			๑๒			๑๒			๔		๖		๔		๔๓	๔
๗. ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๑) การกัดเซาะชายฝั่งและพื้นที่ป่าชายเลนลดลง ในพื้นที่จังหวัดระยองและชลบุรี		๔				๑๒		๖			๖			๑๒	๔๒	๕

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (๔)			ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา (๕)			ความสอดคล้องกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์ (๓)			ความร่วมมือของประชาชน (๓)			เขตควบคุมมลพิษ/ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม (๔)		รวมคะแนน (๕๔)	ลำดับความสำคัญ
	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	นอกเขต (๑)	ในเขต (๓)		
๒) คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งเสื่อมโทรม บริเวณ ปากแม่น้ำบางปะกง อ่าวชลบุรี เกาะลอย ท่าเรือแหลมฉบัง มาบตาพุด และปากแม่น้ำระยอง ๓) ความหลากหลายชีวภาพทางทะเลลดน้อยลง เช่น แนวปะการังหญ้าทะเล เสือโคร่ง เกาะคราม จ.ชลบุรี																
๘.สิ่งแวดล้อมเมือง ๑) การอพยพของประชากรแฝงและแรงงาน รวมทั้งนักท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น การจราจรติดขัด และเกิดของเสียจนไม่สามารถรองรับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง ๒) การขยายตัวของเมืองไม่มีขีดจำกัดทั้งภาคชุมชนและอุตสาหกรรม ไม่สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เกิดน้ำท่วมขังในเขตเมืองบ่อยครั้ง ๓) ขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย การติดตาม ตรวจสอบ ในพื้นที่คุ้มครอง และเขตควบคุมมลพิษ		๘				๑๒			๙	๓			๔		๓๖	๖
๙. ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๑) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒) พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ร้อยละ ๖ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๖ และมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะเพิ่มขึ้น		๘				๑๒			๙	๓			๔		๓๖	๖

สถานการณ์/ประเด็นปัญหา	ความรุนแรงของปัญหา (๔)			ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา (๕)			ความสอดคล้องกับนโยบาย/ยุทธศาสตร์ (๓)			ความร่วมมือของประชาชน (๓)			เขตควบคุมมลพิษ/ พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม (๔)		รวมคะแนน (๕๔)	ลำดับความสำคัญ
	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	น้อย (๑)	ปานกลาง(๒)	มาก (๓)	นอกเขต (๑)	ในเขต (๓)		
๑๐. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมสิ่งแวดล้อม ๑) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเล เกาะและแหล่งวัฒนธรรมและศิลปกรรมเสื่อมโทรม ไม่ได้รับการดูแลรักษา ขาดการควบคุม กำกับดูแลปริมาณนักท่องเที่ยว จนเกินขีดความสามารถในการรองรับ		๔				๑๒		๕		๓			๔		๓๓	๗

การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่ผ่านมา มุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ทัดเทียมกับนานาประเทศ และเพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันก็พบว่ามีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานในการผลิตและการบริโภคที่ขาดการคำนึงถึงความสมดุลและศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศธรรมชาติ รวมถึงมีการปลดปล่อยมลพิษสะสมจากกระบวนการผลิตและการบริโภคออกสู่สิ่งแวดล้อมจำนวนมากโดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุด ประกอบกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นไปในลักษณะของการแก้ไขปัญหา มากกว่าการป้องกันและไม่บูรณาการกัน จึงทำให้สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลดลง และเสื่อมโทรมลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างรวดเร็ว และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนส่งผลให้รัฐบาลมีภาระค่าใช้จ่ายการจัดการต่อต้านทุนด้านสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นตามมาด้วย ดังนั้น พื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นฐานการผลิต ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาจากบริบทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากแรงกดดันของกระแสแนวคิดและสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยใช้หลักการวิเคราะห์แบบ PEST (Political Economic Socio-cultural Technological Components) ซึ่งครอบคลุมประเด็นด้านการเมืองและนโยบายรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ร่วมกับการวิเคราะห์โดยวิธี SWOT (Strengths Weaknesses Opportunities Threats) จากผลกระทบที่เป็นโอกาส ข้อจำกัด จุดแข็ง และจุดอ่อน และใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ TOWS Matrix เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์และมาตรการ ทั้งการส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน การเสริมสร้างโอกาส และการลดวิกฤตและภัยคุกคาม ดังนั้น การจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ จึงได้นำประเด็นที่สำคัญเหล่านี้มาพิจารณาร่วมด้วย

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๑. การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม โดยวิธี PEST Analysis

๑.๑ มิติด้านการเมืองและนโยบายรัฐ (Political Component: P)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านการเมืองและนโยบายรัฐที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก อันจะทำให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวนโยบายการบริหารและพัฒนาพื้นที่ ดังนี้

๑) นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ๑๑ ด้าน ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคือ ด้านที่ ๙ ซึ่งมุ่งเน้นการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เร่งปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว สร้างโอกาสในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งเร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ชยะ และน้ำเสีย

๒) ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วางเป้าหมายอนาคตประเทศไทยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ คือ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการเร่งอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะความมั่นคงด้านน้ำ การสร้างความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งมุ่งพัฒนาสู่การเป็นสังคมสีเขียว

๓) การปฏิรูปประเทศไทยของสภาพัฒน์ฯ แห่งชาติ รวม ๓๗ วาระการปฏิรูป โดยวาระการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) วาระปฏิรูปที่ ๓ การปรับโครงสร้างอำนาจส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (๒) วาระปฏิรูปที่ ๑๐ ระบบพลังงาน (๓) วาระปฏิรูปที่ ๑๑ การปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน (๓) วาระปฏิรูปที่ ๒๕ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร (๔) วาระปฏิรูปที่ ๒๖ การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน และ (๕) วาระปฏิรูปที่ ๒๗ การปฏิรูปเพื่อรับมือวิกฤติการณ์น้ำทะเลขึ้นสูงและแผ่นดินไหว พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๔) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมสหประชาชาติระดับผู้นำเพื่อรับรองวาระการพัฒนายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (UN Summit to Adopt the Post-๒๐๑๕ Development Agenda) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก และที่ประชุมได้ให้การรับรองเอกสาร “Transforming Our World: The ๒๐๓๐ Agenda for Sustainable Development” ซึ่งถือเป็นพันธสัญญาทางการเมืองในระดับผู้นำทั่วโลกจะใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนายั่งยืนสู่การปฏิบัติ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติและทุกรูปแบบ และบรรลุวาระการพัฒนายั่งยืน

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” “ไทยแลนด์ ๔.๐” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล บบวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ประเทศไทย ๔.๐ เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value-Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยต้องขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างน้อย ๓ มิติสำคัญคือ (๑) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า โภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม (๒) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ (๓) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ซึ่งแนวคิดประเทศไทย ๔.๐ มี ๒ แนวคิดสำคัญคือ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และเมื่อภายในเข้มแข็งต้องเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก โดยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน มี ๓ กลไกขับเคลื่อนหลักคือ การยกระดับนวัตกรรมของทุกภาคส่วนทั่วประเทศ การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย ส่วนการเชื่อมโยงกับภายนอก ต้องดำเนินควบคู่กันไปโดยเป็นการเชื่อมโยงกับโลกใน ๓ ระดับคือ เศรษฐกิจภายในประเทศ เศรษฐกิจภูมิภาค และเศรษฐกิจโลก

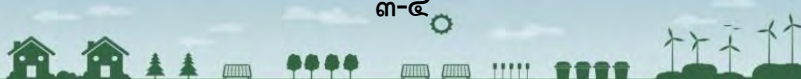
๖) รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกฎหมายว่าด้วยการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมถึงการกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ได้กำหนดหน้าที่ของรัฐให้อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และ ใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ ดังนั้น การดำเนินงานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่และบทบาทสำคัญต่อการร่วมจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเอง มีความเข้มแข็งในการดูแลรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติของพลเมืองและชุมชนให้ยั่งยืน ส่งเสริมให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยง่ายและสะดวก เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมทั้งนำข้อกำหนดวิธีการตามกฎระเบียบและกฎหมายอื่นๆ ที่ว่าด้วยการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาดำเนินการด้วย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการจัดการและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการปัญหามลพิษในปัจจุบัน โดยผ่านกลไกของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการกำหนดนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ และการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนชายฝั่งได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืน และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด

ประโยชน์สูงสุด พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเพิ่มเติมเรื่อง การกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ รวมทั้งกำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจนำสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปใช้ประโยชน์หรือหาประโยชน์ได้ เป็นต้น

๖.๒) นโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานส่วนราชการได้จัดทำนโยบายและแผน และยุทธศาสตร์ เพื่อใช้กรอบทิศทางและกำหนดแนวทางการดำเนินการต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น จึงต้องนำนโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ดังกล่าว มาใช้ประกอบการจัดทำแผน เพื่อสอดคล้องและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทิศทางเดียวกัน อาทิ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)** โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายคือ ทุนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน **นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔** ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบคอบ เป็นไปตามหลักวิชาการ มีเหตุผล มีความพอประมาณ มีความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ฐานทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งถึงประโยชน์แท้จริงต่อประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีกรอบแนวนโยบายที่สำคัญได้แก่ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการพึ่งพิงทรัพยากร (Resource - based Economy) ไปสู่เศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge - based Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการใช้ทรัพยากรและวัสดุอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด **แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ** เพื่อเป็นแนวทางในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ โดยพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ให้ได้พื้นที่ป่าไม้อย่างน้อยร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี **นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน** เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ที่ดินและทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน การใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรม **ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔** เป็นกรอบนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศในทุกด้าน **ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔** ได้กำหนดทิศทางการจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะยาว โดยมีเป้าหมายเป็น ๓ ช่วงเวลาคือ ระยะ ๕ ปีแรก ระบบการบริหารจัดการมลพิษมีการพัฒนาในระดับที่ดีขึ้น ระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี มีการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานในวิถีการดำรงชีวิต และเป้าหมายระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี การพัฒนาประเทศเป็นไปตามหลักสังคมคาร์บอนต่ำ และไร้ของเสีย โดยประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์สำคัญคือ (๑) ยุทธศาสตร์การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (๒) ยุทธศาสตร์เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด และ (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ เป็นต้น

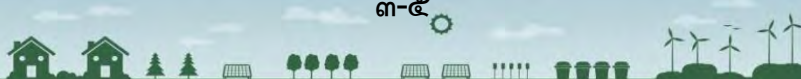
๑.๒ มิติด้านเศรษฐกิจ (Economic Component: E)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจที่ประกอบด้วย ความเชื่อมโยงกันระหว่าง เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค การจัดการภาคอุตสาหกรรมไทย และโมเดลการพัฒนาสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๑) **ความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม** การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาการเพิ่มขึ้นของการผลิตสินค้าและบริการ รวมถึงการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วที่กำหนดมาตรฐานสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานสินค้าที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-labelling) และตลาดเกิดใหม่ซึ่งยังไม่มีกำหนดมาตรฐานสินค้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้มงวดมากนัก ส่วนความร่วมมือด้านการค้าระหว่างประเทศภายใต้สมาชิกขององค์การการค้าโลกได้ส่งเสริมการค้าเสรีระหว่างประเทศ ลดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นภาษี และไม่ใช่ภาษี และส่งเสริมการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ที่อาจนำมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมมาเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าได้ จึงมีความชัดเจนว่าประเด็นทางเศรษฐกิจมีความเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างโอกาสในการรักษาสิ่งแวดล้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงเร่งบูรณาการกรอบความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีด้านการค้าและการลงทุน ส่งเสริมให้ธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสังคม (Corporate Social Responsibility) รวมถึงสร้างสรรค์คุณค่าเพิ่มร่วมกันให้กับสังคม (Creating Shared Value) โดยเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจในอนาคต

๒) **การรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาค** การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง เพิ่มโอกาสรับมือและปรับตัวกับความท้าทายจากภาคการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภาวะคุกคามรูปแบบใหม่ และเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดี และประชาชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีโลก ดังนั้น จึงควรคำนึงถึงการปกป้อง คุ้มครองความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ซึ่งอาจมีอัตราการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้นจนเกินศักยภาพของระบบนิเวศ การควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อขยายกำลังการผลิต และการวางระบบการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านพลังงาน การคมนาคมขนส่ง และการท่องเที่ยว ที่อาจจะส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ การทำลายระบบนิเวศเพิ่มขึ้น และนำไปสู่การสูญเสียความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่อาศัยอยู่ในระบบนิเวศ รวมทั้ง การส่งเสริมขีดความสามารถในการลงทุนและผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และการสร้างมาตรการป้องกันสินค้าที่มีคุณภาพต่ำและไม่ได้มาตรฐานที่ผลิตได้ในอาเซียน

๓) **การปรับตัวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจโลกในอนาคต** การขยายตัวของเศรษฐกิจโลกยังคงมีความเสี่ยงจากการค้าโลกที่อ่อนแอ ผลกระทบต้องบการคลังและการค้าของประเทศผู้ผลิตน้ำมัน และความเสี่ยงที่เศรษฐกิจในประเทศแถบยุโรปโซนและญี่ปุ่นจะซบเซาหรือประสบภาวะเงินฝืดอย่างยาวนาน จึงมีแนวโน้มว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโลกจะขยายการลงทุนไปยังประเทศที่เป็นตลาดเกิดใหม่ โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย (Emerging Asia) เช่น จีน และอินเดีย เนื่องจากเป็นแหล่งทรัพยากรและแรงงานที่สำคัญ มีประชากรจำนวนมาก และมีการขยายตัวของเมืองและชนชั้นกลางอย่างรวดเร็ว รวมถึงมีการเพิ่มการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานในกลุ่มประเทศเอเชีย และมีการเชื่อมเศรษฐกิจเป็น

เครือข่ายธุรกิจที่เข้มแข็งกับประเทศในทวีปแอฟริกา ตะวันออกกลาง และละตินอเมริกา ดังนั้น พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกถือเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการรองรับการเจริญเติบโต มีศักยภาพและความพร้อมสูงที่จะเป็น “ประตูเศรษฐกิจ” เพื่อเปิดตลาดการค้าไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ของโลก จึงควรพิจารณาการลงทุนและพัฒนาเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานให้มีความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค โอกาสทางการค้า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดต้นทุนการผลิต การกำหนดมาตรฐานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการเข้าถึงตลาดใหม่ที่มีการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นในอนาคต อันเป็นผลจากมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ

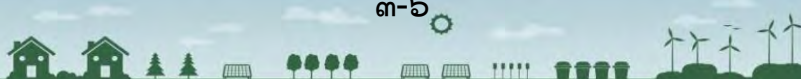
๑.๓ มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Component: S)

เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ประกอบด้วย โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมืองและการเพิ่มรายได้ของประชากร และการเกษตรกับสารเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูกสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ปัจจัยหลักที่มีผลต่อขนาดและโครงสร้างของประชากร ได้แก่ อัตราการเกิด อัตราการตาย และการย้ายถิ่น โดยมีพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนปัจจัยดังกล่าว ซึ่งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่สำคัญและจะส่งผลกระทบต่อในอนาคตคือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก ซึ่งจะมีผลให้เกิดการขาดแคลนประชากร วัยแรงงานในอนาคต และส่งผลกระทบต่อโครงสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประชาคมโลกมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาของประเทศไทยและพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกด้วยเช่นกัน โดยถือเป็นโอกาสในฐานะศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ระดับนานาชาติและบุคลากรทางสาธารณสุขที่มีความสามารถ ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวยงามในการดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุเหล่านี้ให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยจะต้องยกระดับมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้สะดวกต่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ควบคู่กับการพัฒนาด้านบริการสุขภาพ ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๒) การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นฐานของประชากร สถานการณ์แนวโน้มค่อนข้างแน่นอนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นคือ ประชากรจะมีการย้ายถิ่นฐานและมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยปัจจัยด้านสังคม และเศรษฐกิจทั้งภายในประเทศและภูมิภาค จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรชนบทและเมือง และระหว่างประเทศ ในลักษณะของการเคลื่อนย้ายแรงงานจากต่างประเทศ ทั้งแรงงานไร้ฝีมือและแรงงานที่เป็นทักษะฝีมือสูงหรือมีความเชี่ยวชาญเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งจะเกิดความต้องการด้านการบริการสาธารณสุขภาค สาธารณูปการเพิ่มขึ้น มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น รวมถึงการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการของเสียชุมชนที่เพิ่มขึ้น ปัญหาสังคม ชุมชนแออัด และวัฒนธรรม อาชญากรรม เป็นต้น

๓) การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมือง สถานการณ์การขยายความเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้น ตามทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและการเติบโตของประชากร ซึ่งหากขาดการวางแผนและควบคุมที่ดีแล้ว ก็จะทำให้เมืองอาจขยายตัวรุกกล้าเข้าไปยังพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง หรือพื้นที่รับน้ำหรืออาจขยายไปยังพื้นที่ชนบทเพิ่มขึ้น และการขยายตัวของเมืองเป็นการสร้างแรงกดดันต่อปริมาณความต้องการด้านการบริการสาธารณสุขภาค สาธารณูปการเพิ่มขึ้น รวมถึงการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการมลพิษ การจัดการทรัพยากรน้ำ การคมนาคม การจราจรติดขัด และพื้นที่สีเขียว ฯลฯ ขณะเดียวกันอาจสร้าง

ปัญหาภูมิทัศน์จากสภาพความแออัดของผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยอยู่ในเมือง ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

๔) การเกษตรกับสารเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูก พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกที่ยังคงทำใช้ปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำเข้าปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตรประมาณ ๓.๖ ล้านตัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และเพิ่มขึ้นเป็น ๖.๓ ล้านตัน สำนักการบำบัดรักษาได้รายงานว่าจำนวนผู้ป่วยที่มีอาชีพทำการเกษตรได้รับพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชสูงถึงร้อยละ ๔๑ ขณะที่ภาครัฐจะต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณในการให้บริการด้านอนามัยและสาธารณสุขแก่เกษตรกรที่เจ็บป่วย และการใช้สารเคมียังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้สิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศในบริเวณที่มีการใช้สารเคมีเสียหาย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟูให้ระบบนิเวศกลับคืนสู่ดั้งเดิม ดังนั้น ควรมีมาตรการควบคุมการใช้สารเคมีทางการเกษตร การให้ความรู้เกี่ยวกับปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และการส่งเสริมมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช รวมทั้งสนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัยตามมาตรฐาน

๑.๔ มิติด้านเทคโนโลยี (Technological Component: T)

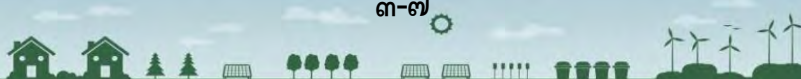
เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพบว่าแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีควรให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีสีเขียว ลดการใช้ทรัพยากรลง และบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ซึ่งเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก นวัตกรรมและเทคโนโลยีสีเขียวมีส่วนช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากคลื่นทะเล ฯลฯ

๒) การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีมีส่วนช่วยสนับสนุนในการอนุรักษ์ เสริมสร้าง และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการแก้ไขปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การนำเทคโนโลยีมาจัดการขยะมูลฝอยโดยนำไปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น

๓) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ เทคโนโลยีจะสามารถช่วยในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบพยากรณ์เตือนภัยได้อย่างแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และช่วยในการเฝ้าระวังอุบัติเหตุทางธรรมชาติ การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการป้องกันพื้นที่เสี่ยงภัยให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสีเขียว โดยสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาให้แก่ภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษามากขึ้น สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการศึกษาวิจัยเพื่อลดต้นทุนการศึกษาวิจัยและพัฒนา เช่น ห้องปฏิบัติการ ศูนย์ทดสอบ ศูนย์ให้คำปรึกษา โรงงานต้นแบบ ฯลฯ

๔) นวัตกรรมสู่ความเป็น “ศูนย์” เป็นนวัตกรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในโลก ซึ่งมุ่งผลิตผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็น “ศูนย์” ในชีวิตประจำวัน เช่น การปล่อยมลพิษจากยานพาหนะเท่ากับศูนย์ (Zero emissions vehicle) การจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero waste management) เมืองที่มีการปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ (Zero carbon cities) และสิ่งพิมพ์คาร์บอนเป็นศูนย์ เป็นต้น ดังนั้น แนวโน้มเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลดีต่อรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต รวมทั้งเป็นโอกาสของประเทศไทยในการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

๒. การวิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis

การวิเคราะห์สถานการณ์ที่มีผลการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธี SWOT Analysis ซึ่งจะประเมินทั้งสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในพื้นที่ ๓ จังหวัด ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยการประเมินสภาพการณ์ภายนอกพื้นที่ที่จะวิเคราะห์ในเชิงโอกาสและข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม สำหรับการประเมินสภาพการณ์ภายในพื้นที่ที่จะวิเคราะห์ในเชิงจุดแข็งและจุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ SWOT ในภาพรวม มีดังนี้

๒.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

๑) โอกาส

๑.๑) การดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ถือเป็นพันธะสัญญาทางการเมืองที่ผู้นำทุกประเทศทั่วโลกจะใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่การปฏิบัติ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๓ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและขจัดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม

๑.๒) วิฤตความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก ทำให้เกิดความต้องการสินค้าเกษตรเพื่ออาหารและพลังงานมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่ ๓ จังหวัดระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นแหล่งผลิตประมงทั้งประมงชายฝั่งและประมงน้ำลึก และผลิตพืชที่เป็นอาหารและพลังงานสำหรับใช้ภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ และสามารถส่งผลผลิตบางส่วนไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ ดังนั้น ถือเป็นโอกาสที่ต้องมีการกำหนดพื้นที่ปลูกพืชเพื่อวัตถุประสงค์ทั้งสองด้านให้สมดุลกัน รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มากขึ้น

๑.๓) จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศและจากต่างประเทศที่เดินทาง เข้ามาท่องเที่ยวภายใน ๓ จังหวัด (จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา) เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายที่มีชื่อเสียงระดับโลก (World Class Destination) เช่น พัทยา มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายและมีความสวยงาม ดังนั้น จึงเป็นโอกาสในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์ โดยควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก และสร้างมาตรฐานการให้บริการในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เนื่องจากเป็นธุรกิจบริการที่จะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีภาคบริการ และได้รับการยอมรับทั้งในเรื่องคุณภาพและราคาที่ไม่สูงจนเกินไป

๑.๔) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนที่มีการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศสมาชิกและประเทศนอกภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ทำให้เกิดโอกาสการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติในระดับภูมิภาคร่วมกัน

๒) ภัยคุกคาม

๒.๑) กฎ ระเบียบ และข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงการนำมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ประเทศ และกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าต่อการส่งออกสินค้าของประเทศไทยมากขึ้น นโยบายที่เข้มงวดในด้านสุขอนามัยของประเทศต่างๆ ทำให้การนำเข้าสินค้าทางการเกษตรมีขั้นตอนซับซ้อน ราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ สินค้าล้นตลาด โดยเฉพาะในฤดูกาลเก็บเกี่ยวซึ่งมีระยะเวลาสั้น ขาดการกำหนดพื้นที่การผลิตทางด้านการเกษตร (Zoning) ที่ชัดเจน

๒.๒) การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียนส่งผลกระทบต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ดังนี้ (๑) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานจะเอื้ออำนวยให้การเดินทางติดต่อกันสะดวกมากขึ้น ส่งผลให้ประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยเพื่อใช้แรงงานมากขึ้น ทำให้เกิดประชากรแฝงจำนวนมาก และการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทำให้มีปริมาณน้ำเสียขยะชุมชน และการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นตามมา อีกทั้งมีผลต่อการบริการระบบสาธารณสุขและสาธารณสุขการของหน่วยงานรัฐที่ไม่ทั่วถึงและเพียงพอกับความต้องการของจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และ (๒) สภาพลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ความสามารถในการผลิตสินค้าภาคเกษตร - อุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชชนิดเดียวกันกับประเทศ เพื่อนบ้าน จะกลายเป็นคู่แข่งในการผลิตสินค้าเกษตรรายใหม่ และจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกสินค้าของประเทศไทยลดลง ทำให้ต้องมีการแข่งขันในการลดต้นทุนการผลิต หรือขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นซึ่งทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๒.๓) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ ดังนี้

(๑) การเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล และลมมรสุมที่รุนแรงมากขึ้นอาจส่งผลให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการสูญเสียพื้นดินชายหาดและแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นที่วางไข่และที่อยู่อาศัยของตัวอ่อนสัตว์น้ำ และเป็นพื้นที่กันชนป้องกันแนวชายฝั่งจากการพังทลายจากแรงคลื่นลมเนื่องจากกระแสน้ำในเขตป่าชายเลนมีความอ่อนไหวต่อระดับน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น โดยความหนาแน่นของพรรณไม้จะลดลงเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจะทำให้พืชตายและถูกแทนที่ด้วย หาดเลนในขณะที่ปากแม่น้ำจะจมลงใต้น้ำทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของพื้นที่ลุ่มน้ำ

(๒) อุณหภูมิ น้ำทะเลและค่าความเป็นกรด/ด่างของน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลงไป อาจส่งผลให้พืชและสัตว์ทะเลบางชนิดสูญพันธุ์ เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว และแหล่งปะการังถูกทำลายส่งผลกระทบต่อผลผลิตสัตว์น้ำโดยรวม ปัจจุบันทรัพยากรประมงชายฝั่ง และประมงทะเลอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมโดยสัตว์น้ำกร่อยบริเวณชายฝั่งและสัตว์น้ำในทะเลมีปริมาณ ชนิด และขนาดลดลงโดยตลอด นอกจากนี้การรุกรานของน้ำเค็มเข้าสู่ลุ่มน้ำจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำรงชีวิตของพืชสัตว์และพื้นที่เกษตรกรรมโดยรอบ

(๓) อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่จะรุนแรงขึ้น เนื่องจากต้องประสบกับภาวะภัยแล้งเป็นเวลานาน และทำให้ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างภาคเกษตร และอุตสาหกรรมจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเคยเกิดขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๔๘ ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกโดยเฉพาะจังหวัดระยองมีปริมาณฝนที่ลดลงและขาดช่วงทำให้แหล่งน้ำที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดในพื้นที่ขาดแคลนไปด้วย และนำไปสู่วิกฤตน้ำและการแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้การขาดแคลนน้ำจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตใน

ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะทำให้ภัยพิบัติและภาวะน้ำท่วมฉับพลันเกิดบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น เนื่องจากกำลังแรงของลมมรสุมลักษณะฝนที่ตกหนักในเวลาอันสั้นทำให้ปริมาณน้ำมีมากเกินไปเกินความสามารถในการกักเก็บประกอบกับประสิทธิภาพและศักยภาพในการระบายน้ำลงสู่ทะเลของพื้นที่โดยรวมลดลง ทำให้มีแนวโน้มในการเกิดภัยพิบัติรุนแรงขึ้น

๒.๒ การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

๑) จุดแข็ง

๑.๑) ลักษณะที่ตั้งเหมาะสม

(๑) ตั้งอยู่ในแนวเขตเส้นศูนย์สูตร ทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก และมีความหลากหลายทางชีวภาพ จึงเป็นข้อได้เปรียบด้านความมั่นคงทางอาหาร และความหลากหลายและสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(๒) ตั้งอยู่จุดศูนย์กลางการเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่างๆ จึงเป็นข้อได้เปรียบและจุดแข็งต่อการพัฒนาด้านการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ ซึ่งพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ถือเป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการรองรับการเจริญเติบโต มีศักยภาพและความพร้อมสูงที่จะเป็น “ประตูเศรษฐกิจ” เพื่อเปิดตลาดการค้าไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ของโลก มีอาณาเขตติดต่อกับภาคมหานคร สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของประเทศร่วมกับภาคมหานคร และสามารถขยายการติดต่อไปยังภูมิภาคอื่นได้ดี โดยมีปัจจัยสนับสนุน คือ ระบบคมนาคมขนส่งที่ดี ทั้งระบบถนน ท่าเรือ รถไฟ และสนามบิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถเชื่อมโยงกับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงทำให้มีศักยภาพความเป็นเมืองสูง

๑.๒) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ การจัดสรรที่ดินให้กับประชาชนและชุมชนที่ไร้ที่ดินทำกิน การกีดขวางชายฝั่ง อุทกภัยและภัยแล้ง ขยะและน้ำเสีย รวมถึงการให้ใบอนุญาตโครงการหรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ต้องผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างทั่วถึง และครอบคลุมผู้ที่ได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสีย และการปฏิรูประบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)

๑.๓) มีศักยภาพสูงในการเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกไปยังต่างประเทศหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอาหาร ที่สร้างรายได้หลักแก่ประเทศ ๓ จังหวัดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีมูลค่าและสัดส่วนการผลิต รวมทั้งรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑.๔) มีความพร้อมทางสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการเฝ้าต่อการพัฒนา การจัดให้มีระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงทั้งภายในประเทศและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมีการบริการด้านการแพทย์ที่ทันสมัยในภูมิภาค และระบบการเงินและการธนาคารที่เข้มแข็ง จึงทำให้เป็นโอกาสของประเทศไทยในด้านการให้บริการการแพทย์และสุขภาพ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

๑.๕) ประชาชนให้ความสนใจและตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น เกษตรกรปลูกพืชตามหลักวิถีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจโดยผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และแบ่งปันและเอื้อต่อกันเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสังคม

๑.๖) การมีกฎหมายในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษ ได้แก่ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการยับยั้งการดำเนินการหรือส่งเสริมการดำเนินการใดๆ เพื่อใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงจนบางพื้นที่อยู่ในระดับเข้าขั้นภาวะวิกฤต เพื่อควบคุมการใช้ทรัพยากรให้ถูกต้องคุ้มค่าและคุ้มค่าประโยชน์มากที่สุด ซึ่งประชาชนได้อยู่อาศัยในสิ่งแวดล้อมที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดี และเขตควบคุมมลพิษ มี ๒ แห่ง ได้แก่ เขตควบคุมมลพิษเมืองพัทยาและเขตควบคุมมลพิษระยอง เพื่อลดปริมาณการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด และให้มีการบำบัดและกำจัดมลพิษอย่างถูกหลักวิชาการ พร้อมกับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในการจัดการมลพิษในพื้นที่

๒) จุดอ่อน

๑) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษสิ่งแวดล้อม ผลจากการขยายตัวเมือง ภาคการผลิตทั้งทางด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวและการบริการทำให้มีการใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไปเป็นจำนวนมาก และเกินกว่าศักยภาพของธรรมชาติจะสามารถฟื้นฟูสภาพให้เกิดทดแทนกลับคืนดังเดิมได้โดยเร็ว

- การขยายพื้นที่ทำการเกษตรไปในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นเวลานานและใช้สารเคมีจำนวนมากได้ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะ ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลงและมีการชะล้างพังทลายสูง นอกจากนี้ยังมีการจับสัตว์น้ำโดยไม่ถูกวิธี ทำให้สัตว์น้ำตามธรรมชาติลดลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งพื้นที่ป่าชายเลนในแต่ละจังหวัดลดลงไปจากเดิมมาก เนื่องจากการบุกรุกเพื่อทำนาเกลือ ซึ่งถึงแม้ว่าจะได้พยายามหาทางแก้ไขอย่างต่อเนื่องตลอดมา แต่ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังเป็นปัญหาที่รุนแรงและเรื้อรัง ซึ่งหากมิได้รับการแก้ไขจัดการอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นข้อจำกัดที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด

- การขยายตัวด้านอุตสาหกรรม กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ขาดการควบคุมและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ ของภาครัฐและเอกชนบางแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิต ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ปัญหาการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม ปัญหามลพิษทางน้ำและสารโลหะหนักที่ลงไปในแหล่งน้ำต่างๆ มลพิษทางอากาศในระดับที่รุนแรงเป็นต้น การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง ยังขาดความโปร่งใส การใช้หลักธรรมาภิบาล และการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนยังไม่มีมีการดำเนินการอย่างจริงจัง

- การพัฒนาในพื้นที่ทั้งภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และที่อยู่อาศัยของชุมชนที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้สูญเสียทรัพยากรสำคัญไปมาก โดยเฉพาะป่าไม้ ที่ดิน และแหล่งน้ำ นำผืนป่าไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย เพราะพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยเดิมก็ถูกนำไปใช้เพื่ออุตสาหกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสูญเสียการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบเดิม ทรัพยากรเสื่อมโทรม เช่น ป่าชายเลนบริเวณอ่าวชลบุรี และ การกัดเซาะชายฝั่งบริเวณบางแสน พัทยา บางเสร่ คลองตำหรุ เป็นต้น เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมพังทลายของชายฝั่งทะเล เนื่องจากขาดมาตรการควบคุมและจัดการที่เหมาะสม ปริมาณน้ำเสียชุมชนและขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องเป็นเมืองอุตสาหกรรม/ท่องเที่ยว

๒) ปริมาณน้ำไม่เพียงพอตามความต้องการของผู้บริโภค จากการขยายตัวของเมือง และที่อยู่อาศัย แหล่งอุตสาหกรรม และแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลให้เกิดความต้องการใช้น้ำเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต บริการ และอุปโภคบริโภคปริมาณมาก ประกอบกับสภาพภูมิประเทศของพื้นที่เป็นลุ่มภูเขานาด และมีแม่น้ำสายสั้น ๆ ประกอบกับลักษณะดินในหลายพื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายและเป็นดินทราย จึงทำให้การกักเก็บน้ำของดินไม่ดีนัก ส่งผลให้ในฤดูฝน แม้จะมีปริมาณฝนตกมาก แต่แหล่งน้ำตามธรรมชาติและทรัพยากรดินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ จึงส่งผลให้เกิดความไม่เพียงพอต่อการใช้น้ำในฤดูแล้ง แหล่งน้ำสำหรับการพัฒนามีจำกัดในการรองรับการขยายตัวในอนาคต จนก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการจัดการน้ำ ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร การที่พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล ซึ่งต้องการใช้น้ำในปริมาณสูง แต่น้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันถูกดึงไปใช้ในส่วนของการอุตสาหกรรมปริมาณมาก ซึ่งแนวโน้มการขยายตัวของความต้องการใช้น้ำของภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่เริ่มไม่เพียงพอต่อความต้องการ ประกอบกับบางพื้นที่ขาดแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ เมื่อเกิดภาวะฝนทิ้งช่วงทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนจำนวนมาก ความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ เป็นสาเหตุหนึ่งของความไม่เป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการด้านการจัดการมลพิษจากการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากร เครื่องมือ และความรู้ ความเข้าใจในการจัดการและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ให้ความสนใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๔) การบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมยังไม่มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงไม่มีความครอบคลุม และไม่มีการบูรณาการร่วมกันกับฐานข้อมูลอื่น ทำให้ไม่มีการพัฒนาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

๕) การควบคุมการเติบโตของเมืองยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐานอย่างไม่เป็นระเบียบ เนื่องจากการเติบโตของเมืองและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผ่านมาเป็นไปตามแรงผลักดันทางเศรษฐกิจที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการขยายตัวของที่พักอาศัย โรงงานอุตสาหกรรม และศูนย์ธุรกิจการค้าไปตามถนนสายหลัก และขยายตัวออกไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด ส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินปะปนกันระหว่างที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้มีผลต่อการวางระบบโครงข่ายบริการขั้นพื้นฐาน และก่อให้เกิดปัญหาในพื้นที่ตามมามากมาย

๓. การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม ทั้งจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และเพื่อเป็นการต่อยอดโอกาสโดยใช้จุดแข็ง และหลีกเลี่ยงจุดอ่อนต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ได้นำมาสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ที่เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ดังนี้

๓.๑ กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง

๑) จัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง โดยนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบาย แผน และแผนงาน รวมทั้งมีกระบวนการพิจารณาที่คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม อันเป็นการสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจ และระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ

๒) ส่งเสริมแนวทางและมาตรการที่จะนำมาช่วยแก้ไขปัญหการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม การประเมินด้านสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบายและยุทธศาสตร์ และระบบการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกสาขา

๓) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นที่ดินน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยนำความได้เปรียบจากที่ตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์มาช่วยในการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ซึ่งการมีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เป็นสภาพที่เหมาะสมแก่การฟื้นฟูสภาพป่า และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ เน้นคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ดินน้ำและแหล่งน้ำที่สำคัญของพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำ ให้ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์เชิงระบบนิเวศ นอกจากนี้ จะต้องดำเนินการควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความรับผิดชอบ โดยสร้างแรงจูงใจให้ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ให้บริการด้านระบบนิเวศทั้งที่อยู่ต้นทาง และปลายทาง รวมถึงสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

๔) สนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมในภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคมเพื่อให้เกิดการแบ่งปัน เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และสร้างสรรค์คุณค่าร่วมให้แก่สังคม รวมทั้งสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคี

การพัฒนาเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ การถ่ายทอดการเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕) ส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้การจัดการสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น จึงเป็นโอกาสที่จะได้รับการถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยการร่วมมือในการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนการยกระดับสินค้าให้ได้มาตรฐานเดียวกันในระดับภูมิภาค โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๖) สร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนเพื่อเตรียมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมในการรองรับการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และการเจริญเติบโตของเมือง รวมทั้งการกำหนดมาตรการการติดตามตรวจสอบการปล่อยทิ้งของเสีย และการใช้สารเคมีในพื้นที่อุตสาหกรรมที่เป็นฐานการผลิตสินค้า เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนข้างเคียงและต่อสิ่งแวดล้อม

๗) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนสัมพันธ์กับสุขภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมี และอาหารที่ผลิตมาจากการเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่และใช้ชีวิตอย่างพอเพียง และส่งเสริมให้มีการผลิตและการบริโภคในวิถีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓.๒ กลยุทธ์การปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน

๑) จัดการและฟื้นฟูพื้นที่วิกฤติที่ประสบปัญหาการปนเปื้อนสารเคมีและมลพิษในสิ่งแวดล้อม ทั้งอากาศ น้ำ ดิน และใต้ดิน เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการลงทุนในพื้นที่ ที่ต้องการยกระดับไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นสูง เน้นนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นจัดการเชิงรุกที่ควบคู่กับการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า และส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วนในพื้นที่สร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และคำนึงถึงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม

๒) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีอยู่ ควบคู่กับการจัดหาระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งภาคชุมชน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว รวมทั้งใช้กฎหมายที่มีควบคุมการปล่อยน้ำเสียทั้งจากภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรมลงสู่สาธารณะ อย่างเคร่งครัด ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำผิวดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยให้

๓) จัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางเพื่อให้นำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด และเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤติ และมีระบบการจัดการแบบรวมศูนย์ในการจัดการของเสียที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ

๔) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และสนับสนุนให้มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสูง เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ พร้อมจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน

๕) จัดการกากของเสียอุตสาหกรรม และควบคุมการลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรมสู่พื้นที่สาธารณะอย่างเคร่งครัด โดยติดตามและตรวจสอบการให้บริการการจัดการของเสียอันตรายและสารอันตราย กากอุตสาหกรรมและขยะติดเชื้อในสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามมาตรฐานและมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้ง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์กากอุตสาหกรรม และลดปริมาณของเสียที่ต้องฝังกลบอย่างต่อเนื่อง การกำหนดนโยบายการใช้ประโยชน์ของเสียทั้งหมด การเพิ่มความเข้มงวดและการจัดตั้งศูนย์ติดตามและตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันมีบริษัทหลายแห่งได้กำหนดนโยบายการใช้ประโยชน์ของเสียทั้งหมด หรือ Zero Waste to Landfill และส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและให้ภาคอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างมีความสุข

๖) ส่งเสริมพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมให้มีพื้นที่สีเขียวรอบเมือง (Green Belt) เป็นพื้นที่โล่งสีเขียวรอบนอกตัวเมืองใหญ่ ที่กันไว้ให้เป็นธรรมชาติปลอดจากการพัฒนา การก่อสร้างอาคารใหญ่ หมู่บ้านจัดสรร การค้าและอุตสาหกรรมมีจุดประสงค์หลักเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และซึมซับน้ำฝนที่ไหลล้นมาจากตัวเมือง นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวเมือง การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของชุมชน ควบคู่กับการเลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท นอกจากนี้ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวควรให้สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) เพื่อความยั่งยืนในการจัดการระบบน้ำและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้

๗) มีการจัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายร่วมกับภาคีการพัฒนาเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อร่วมกันดำเนินงาน ติดตามผลการดำเนินงาน เฝ้าระวัง และรายงานการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ

๓.๓ กลยุทธ์การเสริมสร้างโอกาส

๑) ส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยีสีเขียวมีส่วนช่วยลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปรับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการอนุรักษ์มากขึ้น หรือการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เพื่อป้องกันการกีดกันทางการค้าจากนโยบายการเมืองระหว่างประเทศ อนุสัญญา พันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เช่น เชื้อเพลิงชีวภาพ พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากคลื่นทะเล ฯลฯ ควบคู่กับการสร้างศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเปราะบางและมีความเสี่ยงให้สามารถเตรียมพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน

๒) จัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้คำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรม โดยส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพในการให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชนที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism) และอื่นๆ

๓) ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน โดยให้มีบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง และสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ กลยุทธ์การลดวิกฤติและภัยคุกคาม

๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ โดยมุ่งการบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Approach) ที่คำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic Approach) ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และการบริหารจัดการกลุ่มป่า เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีการบูรณาการด้านการจัดการที่ดิน น้ำ และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ให้เกิดความสมดุล ทั้งการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๒) กำหนดและจำแนกเขตการผลิตทางการเกษตร เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร โดยกำหนดเป็นเขตแหล่งผลิตอาหาร (Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone) ส่งเสริมมาตรการจูงใจทางการเงินแก่เกษตรกรที่ดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวและฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเตือนภัยทางการเกษตรที่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมการทำเกษตรกรรมตามแนวทางการจัดการที่ดินและน้ำเพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๓) พัฒนาเมืองและจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัวและรับมือภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการจัดระบบเตือนภัย การปรับตัวและหลบหนีภัยในพื้นที่น้ำท่วมตามธรรมชาติ การปรับปรุงลำนํ้าธรรมชาติให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมือง และให้มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีได้มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง มีระบบการบริหารจัดการของเสียในพื้นที่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสีย

๔) สนับสนุนวางแผนการใช้ที่ดินเมือง และวางผังพัฒนาเมือง การจัดการด้านที่อยู่อาศัย และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเมือง ที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเทศบาลนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน เมืองเชิงนิเวศ เมืองสมาร์ทซิตี้ และเมืองเก่าดั้งเดิมตามวิถีวัฒนธรรมที่คงความเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์

๕) ส่งเสริมการพัฒนาการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี เพื่อสร้างมูลค่าการส่งออกที่แตกต่างจากการส่งออกสินค้าทางการเกษตรจากภูมิภาคเดียวกัน และมีการพัฒนาต่อยอดสินค้าให้มีความเป็นเอกลักษณ์ควบคู่กับการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเพิ่มผลผลิตภาพของการผลิต รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามแนวทางที่ระเบียบกำหนด รวมทั้งสร้างกลไกรองรับเพื่อให้มีการเตรียมการและดำเนินการแก้ไขในส่วนที่เป็นอุปสรรคได้อย่างเหมาะสม จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรระหว่างประเทศ รวมถึงการเป็นสมาชิกภายใต้อนุสัญญา พันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศ

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ซึ่งดำเนินมาตลอดกว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมา โดยมีเป้าหมายหลักในการเติมเต็มภาพรวมในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมของประเทศ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และทำให้เศรษฐกิจของไทยเติบโตได้ในระยะยาว โดยในระยะแรกจะเป็นการยกระดับพื้นที่ในเขต ๓ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพผ่านกลไกการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การพัฒนาเศรษฐกิจมุ่งสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะเดียวกันก็พบว่ามีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานในการผลิตและการบริโภคที่ขาดการคำนึงถึงความสมดุลและศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศธรรมชาติ รวมถึงมีการปล่อยมลพิษสะสมจากกระบวนการผลิตและการบริโภคออกสู่สิ่งแวดล้อมจำนวนมากโดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุด ประกอบกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นไปในลักษณะของการแก้ไขปัญหามากกว่าการป้องกันและไม่บูรณาการกัน จึงทำให้สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความวิกฤติและเสื่อมโทรมลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างรวดเร็ว และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการฯ ได้มอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (The Eastern Economic Corridor : EEC) ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๗/๒๕๖๐ เรื่อง ขอกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งกำหนดให้มีนโยบายและแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และมีหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นกรรมการ ได้แก่ กรมทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมชลประทาน กรมการท่องเที่ยวหรือผู้แทน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนที่ ๔

แผนสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่ระเบียง

เศรษฐกิจพิเศษ

ภาคตะวันออก

และสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะและเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและฝ่ายเลขานุการ

โดยในการจัดทำแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้มีการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก รวมทั้ง โครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการพัฒนาในพื้นที่ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นแผนแม่บทหรือกรอบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC โดยมุ่งหวังให้แผนสิ่งแวดล้อมฯ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางเกิดความสมดุล และมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๑. แนวคิดและทิศทาง

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก มีกรอบแนวคิดโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บนแนวทางของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการใช้องค์ความรู้ทั้งทางวิชาการ และภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความถูกต้องและเป็นธรรม ในการสร้างภูมิคุ้มกันแก่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นการสมประโยชน์ต่อการพัฒนาในหลายมิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องพิจารณาทั้งบริบทการจัดการอย่างรอบด้าน การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากแรงกดดันของกระแสแนวคิดและสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ รวมทั้ง ต้องพิจารณาถึงเหตุปัจจัยที่ก่อให้เกิดการขาดสมดุลในการพัฒนา และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลให้ต้องเร่งบูรณาการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผสมผสานกับการพัฒนาพื้นที่ในด้านอื่นๆ ที่จะนำไปสู่การสร้างสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง รวมถึงให้ความสำคัญต่อบทบาทที่เข้มแข็งขึ้นของภาคประชาชน สหิชุมชน ตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐

ทั้งนี้ ทิศทางของแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่ให้จัดทำแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความมั่นใจเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ EEC รวมทั้งจะต้องมีความสอดคล้องและต่อยอดกับทิศทางของร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ซึ่งมุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงในมิติต่างๆ อย่างยั่งยืน ดังนั้น การจัดทำแผนฉบับนี้ จึงได้มีการพิจารณา กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Creative and Green Economy) มาเป็น

แนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นแนวทางการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ สามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเท่าเทียมกัน

๒. หลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ใช้หลักการเดียวกันกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ประกอบด้วย ๖ หลักการสำคัญ คือ

๓.๑ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นหลักการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

๓.๒ “การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ” เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงระบบหรือองค์รวม (Holistic) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำรงอยู่ของระบบนิเวศอย่างสมดุล และการตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการ และการบริหารจัดการกลุ่มป่า

๓.๓ “การระวังไว้ก่อน” เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าโดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

๓.๔ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” และ “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” เป็นหลักการในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจและภาระรับผิดชอบเพื่อลดการก่อมลพิษส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

๓.๕ “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ - เอกชน” เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบและควรร่วมกันใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๓.๖ “การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ” เป็นหลักการลดอัตราการใช้ทรัพยากรต่อหน่วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และลดปริมาณการเกิดมลพิษโดยรวมจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าว

๓.๗ “การขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต” เป็นหลักการเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตให้ครอบคลุมในแต่ละช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตและส่งผลให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้ผลิตมีการปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และ

ระบบการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ผลิตภัณฑ์มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๘ “ธรรมาภิบาล” เป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนการกระจายอำนาจที่ยึดหลักการพื้นที่ - หน้าที่ - การมีส่วนร่วม การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการกำหนดการรับผิดชอบ (Accountability) ของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

๓. วิสัยทัศน์

“ส่งเสริมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เติบโต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
ก่อให้เกิดความสมดุล มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป”

๔. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องและคาบเกี่ยวกัน

๕. วัตถุประสงค์

- ๕.๑ จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- ๕.๒ อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเป็นธรรมสู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๕.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนามนุษย์บนพื้นฐานการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

๖. เป้าประสงค์

- ๖.๑ สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ดี
- ๖.๒ ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ของทุกระบบนิเวศ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม และเกิดความมั่นคง
- ๖.๓ ประชาชนในพื้นที่ EEC ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีได้มาตรฐานสากล

๗. ยุทธศาสตร์

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔
ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ๑๑ มาตรการ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑** **การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเกิดความเชื่อมั่น**
มาตรการ ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
มาตรการ ๑.๒ พัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒** **การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสมดุล**
มาตรการ ๒.๑ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ
มาตรการ ๒.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
มาตรการ ๒.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓** **การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่เกิดความมั่นคง**
มาตรการ ๓.๑ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม
มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔** **การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน**
มาตรการ ๔.๑ ส่งเสริมการผลิตและบริการด้านท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
มาตรการ ๔.๒ ส่งเสริมการผลิตและบริการอุตสาหกรรม
มาตรการ ๔.๓ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
มาตรการ ๔.๔ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

ผังสรุปเชื่อมโยงแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔											
วิสัยทัศน์	“ส่งเสริมการพัฒนาระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เติบโต เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ก่อเกิดความสมดุล มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป”										
พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และพื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องและคาบเกี่ยวกัน										
วัตถุประสงค์	๑.จัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน		๒. อนุรักษ์และฟื้นคืนทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศและให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเป็นธรรมสู่การเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน			๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนabanพื้นฐานการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน					
เป้าประสงค์	๑. สิ่งแวดล้อมได้รับการจัดการที่ดีอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ดี		๒. ฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ของทุกระบบนิเวศ ได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและเป็นธรรม และเกิดความมั่นคง			๓. ประชาชนในพื้นที่ EEC มีโอกาสและส่วนร่วมในการพัฒนา ได้รับการยกระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมเมืองที่ดีได้มาตรฐานสากล					
ยุทธศาสตร์	๑. การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเกิดความเชื่อมั่น		๒. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสมดุล			๓. การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่เกิดความมั่นคง		๔. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืน			
มาตรการ	๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดกำจัดของเสียและควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	๑.๒ พัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ	๒.๑ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารทรัพยากรดินและความหลากหลายทางชีวภาพ	๒.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	๒.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๓.๑ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม	๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๔.๑ ส่งเสริมการผลิตและบริการด้านท่องเที่ยว	๔.๒ ส่งเสริมการผลิตและบริการอุตสาหกรรม	๔.๓ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	๔.๔ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่สร้างความเชื่อมั่น

เป้าหมาย		
๑. ของเสียทุกประเภทได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมุ่งสู่สังคมไร้ของเสีย (Zero Waste) และพื้นที่วิกฤติได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน		๒. ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment) ระดับพื้นที่ โดยวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพและข้อจำกัด ที่มีความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
ตัวชี้วัด		
๑.คุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมทุกประเภททั้ง คุณภาพน้ำผิวดิน /น้ำใต้ดิน /น้ำทะเลชายฝั่ง และคุณภาพอากาศและเสียง	๒. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการ มลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้ตามมาตรฐานทั้งการจัดการกากของเสียภาคชุมชนและอุตสาหกรรม และการจัดการน้ำเสียชุมชนและอุตสาหกรรม	๓. มีการกำหนดนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ที่เหมาะสมและไม่เกินขีดการรองรับของพื้นที่ สามารถบ่งชี้ประเด็นสำคัญในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
มาตรการที่ ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด		
● ให้ อบท. จัดหาระบบการจัดการกากของเสียชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่ ● ให้ อบท. เพิ่มประสิทธิภาพเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม และปรับปรุงระบบกำจัดด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ที่สามารถแปลงขยะมูลฝอยเป็นปุ๋ย ก๊าซชีวภาพ เชื้อเพลิงและไฟฟ้า ● อบท. จัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน และต้องเผยแพร่ข้อมูลการจัดการอย่างเปิดเผย และเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับประชาชน ● สนับสนุนการร่วมทุนกับเอกชนในการจัดการขยะมูลฝอย เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา และผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชน ● ให้ อบท. เพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ และบำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐานการและขยายการรองรับน้ำเสียจากท้องถิ่นข้างเคียงที่ไม่สามารถจัดหาระบบบำบัดน้ำเสีย ● ให้ อบท. จัดหาระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือใช้ระบบจัดการน้ำเสีย		● เร่งฟื้นฟูพื้นที่วิกฤติที่ประสบปัญหาการปนเปื้อนสารเคมีและมลพิษในสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการลงทุน ● จัดให้มีระบบจัดการกากอุตสาหกรรมให้เพียงพอต่อการรองรับและจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ กำกับให้โรงงานทุกแห่ง ให้นำกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานการขนส่งกากอุตสาหกรรมของโรงงานให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน ● สร้างและพัฒนาระบบรองรับซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ● กำกับดูแลโรงงานบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ● นำแนวทางระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (PRTR) มาดำเนินการ โดยมีระบบติดตามตั้งแต่การนำเข้า ผลิต จำหน่ายขนย้าย และกำจัด ตลอดจนวัฏจักร เพื่อป้องกันการตกค้างในสิ่งแวดล้อมและการลักลอบทิ้งที่ไม่ถูกต้อง ● ให้โรงงานฯ ติดตั้งระบบตรวจวัดมลพิษแบบตามเวลาจริง และมีระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษอย่างต่อเนื่อง (CEMS) และเชื่อมต่อและส่งข้อมูลยังศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานกำกับและต่อสาธารณะ และติดตั้งสถานีตรวจวัดมลพิษอากาศโดยรอบเขตพื้นที่ ที่สามารถแสดงผลตามเวลาจริง และเผยแพร่ ให้

ขนาดเล็กระดับชุมชนหรือกลุ่มอาคาร หรือระบบแบบพึ่งพาธรรมชาติ และควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลได้ตลอดเวลา
มาตรการที่ ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด (ต่อ)	
- พัฒนานวัตกรรมการจัดการน้ำเสียชุมชนให้มีคุณภาพดีพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ในอุตสาหกรรม - จัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งตั้งแต่ต้นทาง และควบคุมกิจกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง การทำประมงการเดินเรือ เรือท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล อย่างเคร่งครัด	เพิ่มความเข้มงวด ตรวจสอบ ติดตามระบบการขนส่งสารเคมี เพื่อลดอุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมีอันตราย ฝักระวังเส้นทางการขนส่งสารอันตราย จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง
มาตรการที่ ๑.๒ พัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ	
- นำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ การสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจ และระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ - ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เขตอุตสาหกรรมหลัก - กำหนดและจัดทำฐานข้อมูลกลางสำคัญด้านมลพิษของประเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทุกส่วนราชการสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลกลางและใช้ประโยชน์ในการอนุมัติ อนุญาต กำกับดูแล ในการประกอบกิจการ - นำผลการติดตามตรวจสอบตามมาตรการรายงาน IEE, EIA, E-HIA รวมถึงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติ อนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ - ป้องกันและจัดการมลพิษเพื่อรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและ/หรือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจเฝ้าระวังด้านมลพิษ เช่น การรั่วไหลของสารเคมี อุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมี การเกิดเพลิงไหม้จากสารเคมี น้ำมันรั่วไหล - สร้างระบบพัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหรือภาวะมลพิษให้ครอบคลุมทุกประเภทมลพิษ หรือชนิดมลพิษที่มีผลกระทบ มีระบบเตือนภัยด้านมลพิษทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับอาเซียน และการรายงานต่อสาธารณะและหน่วยงานรับผิดชอบ - สร้างระบบการจัดการควบคุมความเสี่ยงและระงับเหตุฉุกเฉินในระดับพื้นที่ โดยผลักดันให้ อปท. ดำเนินการ	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสมดุล

เป้าหมาย						
เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาลเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ		สร้างความมั่นคงทางด้านน้ำและจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่		ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม		
ตัวชี้วัด						
๑. มีพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ทั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน และป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง) เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละ ร้อยละ ๕	๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกักเพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน	๓. ระดับการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ IWRM (ดัชนี ๖๐ ปานกลางถึงสูง)	๔. ประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเล	๕. ปะการังที่มีชีวิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓-๙	๖. ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการที่เหมาะสม (๕๐ กม.)	๗. ทวงคืนพื้นที่ป่าชายเลน และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งให้เป็นไปอย่างยั่งยืน
มาตรการที่ ๒.๑ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ						
- ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในผืนป่าขนาดใหญ่เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ - ปฏิบัติตามมาตรการการใช้ที่ดินในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำอย่างเคร่งครัด ห้ามใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ต้นน้ำลำธาร - ฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล - อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญ พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคาม และพื้นที่ที่มีความเปราะบางเชิงนิเวศ เพื่อลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ - ให้สิทธิชุมชนเข้าใช้ประโยชน์จากป่าและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ - สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพ - พัฒนาระบบการจัดสรรพื้นที่สำหรับพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างเหมาะสม ตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน - ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - สำรวจและประกาศแนวเขตพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีการรวมกลุ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ - ผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวทางการบริหารจัดการเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่และสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่มีมากในพื้นที่ ทั้งในด้านการสร้างเอกลักษณ์ คุณภาพ						

มาตรการที่ ๒.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต	มาตรการที่ ๒.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
● วางแผนการบริหารจัดการลุ่มน้ำและจัดการทรัพยากรน้ำและน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ ● วางแผนจัดสรรน้ำร่วมกันเพื่อสร้างความสมดุลของน้ำภาคการผลิต โดยจัดการความต้องการจัดสรรและแบ่งปันการใช้น้ำที่เหมาะสมแต่ละภาคส่วน ● จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนสำรองและแหล่งเก็บน้ำ เสริมประสิทธิภาพการเก็บกักเดิม และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ● ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติและนานาชาติ ● ผลักดันการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๓ อย่าง ● สนับสนุนระบบผันน้ำ ระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างประเทศ ● ส่งเสริมการผลิตน้ำจืด (ประปา) จากน้ำทะเลเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวบนเกาะ ● สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล	● วางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (MSP) และการจัดทำผังทะเลหรือการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล ● ป้องกันและแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ● อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้ยั่งยืน ● กำหนดและประกาศพื้นที่คุ้มครองระบบนิเวศสำคัญทางทะเลและชายฝั่ง ● ผลักดันการประกาศเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ● อนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน ส่งเสริมการทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ และระบบนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่เกิดความมั่นคง

เป้าหมาย				
๑. มีผังเมือง ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่และส่งเสริมให้เกิดเมืองที่สามารถปรับตัวได้จากภัยธรรมชาติ (resilience) และมีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน ลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		๒. มีเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี		
ตัวชี้วัด				
๑.จำนวนเมืองมีแผนและระบบป้องกัน ฝักระวังและเตือนภัยทางธรรมชาติในพื้นที่เสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ	๒.Fruit Estate เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม	๓. จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง	๔. พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตร.ม.ต่อคน	๕.พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
มาตรการที่ ๓.๑ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม				
- จัดทำผังเมืองในเขตพื้นที่ ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อการใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ วางแผนการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมเชิงสังคมและระบบนิเวศ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ผังเมืองมีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ - กำหนดให้เมืองมีการวางผังพื้นที่ตั้งระบบการบริหารจัดการของเสียในพื้นที่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ - กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแหล่งชุมชนและที่อยู่อาศัย กำหนดพื้นที่แนวกันชนรอบเมือง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ คุ้มครองพื้นที่สีเขียวรอบเมืองและพื้นที่เกษตรกรรมรอบชานเมืองเพื่อเป็นพื้นที่แนวกันชนรอบเมืองและป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระบบ เพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ตามแนวทางการจัดการเมืองอย่างยั่งยืน - ให้ อบท.กำหนดการวางผังเมือง โดยจัดภูมิทัศน์เมืองและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีระบบระบายน้ำสาธารณะที่สามารถใช้ประโยชน์ในการรองรับน้ำเสียจากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดให้มีพื้นที่สีเขียวสวนสาธารณะ และมีเส้นทางจักรยานและทางเดินที่ปลอดภัย เป็นต้น - ส่งเสริมพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ เพื่อความยั่งยืนในการจัดการระบบน้ำและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีสัดส่วนของพื้นที่ที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้ - พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคนทุกช่วงวัยและผู้พิการ รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท - วางแผนการพัฒนารูปแบบการขนส่งสาธารณะทั้งระบบราง ทางถนน ทางน้ำ ทางจักรยาน และทางเท้าให้เป็นระบบขนส่งที่ใช้พลังงานต่ำ และส่งเสริมระบบการขนส่งสาธารณะ ด้วยการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ - กำหนดแนวทางการการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของเมือง เช่น การก่อสร้างระบบไฟฟ้าใต้ดิน ถนนปลอดฝุ่น ประปาได้มาตรฐานสากล พร้อมทั้ง ปรับปรุงถนนให้มีความเรียบ เพื่อลดการกระแทกจากการขับขี่ที่ทำให้เกิดเสียงดัง และพัฒนามาตรฐานสำหรับถนนสร้างใหม่ในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น พื้นที่ที่มีกิจกรรมการขนส่ง การขนถ่าย หรือการก่อสร้างหนาแน่น - ใช้มาตรการลดปริมาณรถยนต์ส่วนบุคคลที่วิ่งในพื้นที่การจราจรหนาแน่น เพื่อควบคุมปริมาณการจราจรเฉพาะพื้นที่ การลดพื้นที่จราจรที่แบ่งให้กับรถยนต์ส่วนบุคคล การควบคุมสมรรถนะของเครื่องยนต์				

มาตรการที่ ๓.๑ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม (ต่อ)
- ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานสะอาดเพื่อใช้เองภายในเขตพื้นที่ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และลม และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้รองรับไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนของอาคารและบ้านเรือน รวมถึงระบบเครือข่ายการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและครอบคลุมทุกพื้นที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่ตามแนวนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ - พัฒนารูปแบบการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารและที่อยู่อาศัยให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาระบบการก่อสร้าง การใช้งานการบำรุงรักษา การปรับปรุง และการทำลายเมื่อเลิกใช้ เพื่อส่งเสริมการเป็นอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Building) ตลอดวงจรอายุอาคาร (Life Cycle) - พัฒนามาตรฐานอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งด้านการจัดการของเสีย การใช้น้ำ พลังงาน การใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กรณีปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคาร) และสนับสนุนการใช้นาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (Building Energy Code) เป็นลำดับแรก
มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมความเป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัวและรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งด้านภัยแล้งและด้านน้ำท่วมและอุทกภัย มีการจัดระบบเตือนภัย การปรับตัวและหลบหนีภัยในพื้นที่น้ำท่วมตามธรรมชาติ - สนับสนุนการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) รวมถึงสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับความเจริญของชุมชนและการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีอย่างสมดุล รวมทั้งกำหนดกลไกการสื่อสารกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ และสร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เกิดการยอมรับร่วมกันก่อนจะมีการจัดตั้งหรือพัฒนาพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ - พัฒนามาตรฐานและรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองสีเขียวและขยายรูปแบบการพัฒนาเมืองสู่มาตรฐานของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร รมรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดเพื่อช่วยลดมลพิษทางน้ำ - ส่งเสริมให้เทศบาลนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน เมืองเชิงนิเวศ เมืองสมาร์ทซิตี้ และเมืองเก่าดั้งเดิมตามวิถีวัฒนธรรมที่คงความเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยมาดำเนินการ - รักษาอัตลักษณ์ของเมือง ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า ตลอดจนใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาเมือง ควบคู่กับการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง - เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมือง เสริมสร้างขีดความสามารถของอปท. และความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้บริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

เป้าหมาย							
๑. มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับได้มาตรฐาน			๒. มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม			๓. เพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน	
ตัวชี้วัด							
๑.จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ การรับรอง มาตรฐานการ ท่องเที่ยวไทย	๒. การท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเล เป็นไปตามขีด ความสามารถการรองรับ และเป็นไปอย่างยั่งยืน	๓. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔	๔. ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน/การลงทุนด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	๕.การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนซึ่งใช้เครื่องจักร /โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	๖.ระบบการกำหนดภาษีสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง	๗.เพิ่มหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับการศึกษา	๘.มีศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้ที่เป็นปัจจุบันและครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเข้าถึงได้ตลอดเวลา

มาตรการที่ ๔.๑ การส่งเสริมการผลิตและบริการด้านท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	มาตรการที่ ๔.๒ การส่งเสริมการผลิตและบริการอุตสาหกรรม	มาตรการที่ ๔.๓ ส่งเสริมการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน	มาตรการที่ ๔.๔ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน
- วางแผนและพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับการรักษา คุ้มครอง หรือฟื้นฟู หรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และหลักการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน - พัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ - กำหนดปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เริ่มจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอ่อนไหว - ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับ	- กำหนดเขตและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมให้เป็นสัดส่วนและชัดเจนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม กำหนดแนวพื้นที่กันชนระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมกับชุมชนให้ชัดเจน - สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกและปล่อยคาร์บอนต่ำ - สร้างระบบกลไกและเครือข่ายการตรวจสอบที่เข้มแข็งตลอดห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม	- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการลงทุนจัดหาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องจักร โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเทคโนโลยีสะอาด - กำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการชดเชยให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง - ส่งเสริมดำเนินการกำหนดภาษีสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของ	- สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และอบรมให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ได้รับทราบถึงนโยบายของภาครัฐ กฎหมายและสิทธิของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและตระหนักถึงบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการศึกษาเรียนรู้ การถ่ายทอด องค์ความรู้ และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากร ธรรมชาติ - เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ติดตาม และตรวจสอบการบริหารจัดการ ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น - การจัดทำหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม ในทุกระดับชั้น การศึกษาและครอบครัว การป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดในพื้นที่นั้นๆ

มาตรการที่ ๔.๑ การส่งเสริมการผลิตและบริการด้านท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	มาตรการที่ ๔.๒ การส่งเสริมการผลิตและบริการอุตสาหกรรม	มาตรการที่ ๔.๓ ส่งเสริมการสร้างควมรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน	มาตรการที่ ๔.๔ ส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสารที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน
สิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจในภาคการท่องเที่ยวและบริการให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยมลพิษ และลดการใช้วัสดุและสารอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ● ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของโลก ● สนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม แหล่งธรณีวิทยา โดยกำหนดและวางผังสิ่งแวดล้อม ● ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้ผู้ประกอบการ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ● พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ ในรูปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	และบริการ โดยวางระบบมาตรฐานที่มี การตรวจสอบย้อนกลับ ● ยกระดับศักยภาพของ ภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมในทุกประเภทอุตสาหกรรม และทุกขนาด ● ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริม การใช้เทคนิคที่ดีที่สุด และแนวทาง ปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด หรือการใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัย มากกว่าในกระบวนการผลิต	เสียและปล่อยน้ำทิ้ง และจัดให้มีระบบการชดเชยให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจการของรัฐ หรือ กิจการสาธารณประโยชน์ เช่น ที่ตั้งศูนย์กำจัด ขยะมูลฝอยรวม ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวม โรงไฟฟ้า ● ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างควมรับผิดชอบต่อ สังคมของภาคธุรกิจ โดยสร้างกลไกสนับสนุนให้เกิด การลงทุนเพื่อสังคม ● เพิ่มความรับผิดชอบต่อให้แก่ผู้ผลิต ในการจัดการ ขากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ที่มีสารอันตรายอย่าง เป็นระบบครบวงจร ● รายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม หรือจัดทำรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนเร่งส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมให้สามารถประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการผลิตสื่อที่ให้ข้อมูลหรือสื่อสาร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	● การจัดสร้างศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ครอบคลุมปัญหาด้าน สิ่งแวดล้อม ที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงได้ ตลอดเวลา ● ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ใน กระบวนการจัดการ และการติดตามการดำเนินโครงการ ในพื้นที่ เพื่อให้มีการประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงให้ เกิดการจัดการที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และเกิดความ ต่อเนื่อง ● ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ใน การติดตามการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน โดยให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ เพื่อให้มีการ ติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ● ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่น โดยให้มีบทบาทและความ รับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ และทุก ระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบต่อ ปัญหาของชุมชน ● สนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านวิชาการและ สถาบันการศึกษา เครือข่ายประชาชน ชุมชน และองค์กรพัฒนา เอกชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาต่อยอดงานวิจัย และ ผลักดันให้ผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิง นโยบายและการปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเกิดความเชื่อมั่น

หลักการ สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาหลายด้าน อาทิ การลักลอบขนขยะทิ้งตามที่สาธารณะ น้ำเสีย ทั้งจากน้ำเสียชุมชน น้ำเสียจากอุตสาหกรรม น้ำเสียจากการเกษตรกรรม และน้ำเสียจากภาคการท่องเที่ยวตามเกาะ และมลพิษทางอากาศ ซึ่งปัญหาสำคัญในพื้นที่ชุมชนเมืองและพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาจากแหล่งกำเนิด การกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมาย

เป้าหมาย

๑. ของเสียทุกประเภทได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อมุ่งสู่สังคมไร้ของเสีย (Zero Waste) และพื้นที่วิกฤติได้รับการบำบัดและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน
๒. ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment) ระดับพื้นที่ โดยวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพและข้อจำกัด ที่มีความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

๑. คุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมทุกประเภท ทั้ง คุณภาพน้ำผิวดิน / น้ำใต้ดิน / น้ำทะเลชายฝั่ง และคุณภาพอากาศและเสียง
๒. ร้อยละประสิทธิภาพการจัดการ มลพิษได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและได้ตามมาตรฐานทั้งการจัดการกากของเสียภาคชุมชนและอุตสาหกรรม และการจัดการน้ำเสียชุมชนและอุตสาหกรรม เช่น ปากแม่น้ำบางปะกง
๓. มีการกำหนดนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการขนาดใหญ่ ที่เหมาะสมและไม่เกินขีดการรองรับของพื้นที่ และบ่งชี้ประเด็นที่มีความสำคัญในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการ เพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรการ

มาตรการ ๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ EEC จัดหาระบบการจัดการกากของเสีย ได้แก่ ขยะมูลฝอยชุมชน สิ่งปฏิกูล กากของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่	มท. (อปท.)
๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแล้ว เพิ่มประสิทธิภาพเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม มูลฝอยจากสถานพยาบาลรวมและสิ่งปฏิกูลรวม และปรับปรุงระบบกำจัดด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ที่สามารถแปลงขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล กลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ย ก๊าซชีวภาพ เชื้อเพลิงและไฟฟ้า	มท. (อปท.)
๓. เพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยต้องจัดให้มีบุคลากรที่มีความชำนาญหรือร่วมมือกับภาคเอกชน และนักวิชาการให้การสนับสนุนในการเดินและบำรุงรักษาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดอายุการใช้งาน รวมทั้งให้ อปท. เผยแพร่ข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยจาก	มท. (อปท.) ทส. (คพ./สผ.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
สถานพยาบาล สิ่งปฏิภูลและของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างเปิดเผย กว้างขวางและเป็นปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับประชาชนและชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย	
๔. สนับสนุนการร่วมนทุนกับเอกชนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ และผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมตัดสินใจในการจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยจากสถานพยาบาลและสิ่งปฏิภูล ตลอดระยะเวลาการดำเนินการ เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชน	มท. (อปท.)
๕. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมแล้ว เพิ่มประสิทธิภาพการรวบรวมให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ และบำบัดให้ได้ตามค่ามาตรฐานการระบายน้ำทิ้งของกรมควบคุมมลพิษ และขยายการรองรับน้ำเสียจากท้องถิ่นข้างเคียงที่ไม่สามารถจัดหาระบบบำบัดน้ำเสีย	มท. (อปท.)
๖. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาระบบบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่หรือใช้ระบบจัดการน้ำเสียขนาดเล็กระดับชุมชนหรือกลุ่มอาคาร (Cluster Wastewater Treatment) หรือระบบบำบัดน้ำเสียแบบพึ่งพาธรรมชาติ และควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	มท. (อปท.)
๗. พัฒนาวัตถกรรมการจัดการน้ำเสียชุมชนให้มีคุณภาพดีพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ในอุตสาหกรรมหรือการประกอบกิจการ เพื่อเปลี่ยนแนวคิดให้น้ำเสียเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ได้และคุ้มค่าต่อการลงทุน	มท. (อปท.)
๘. รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง เน้นการจัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งจากภาคชุมชนเมือง อุตสาหกรรมเกษตรกรรมตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงปัญหาขยะทะเลในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล และควบคุมกิจกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง การทำประมงการเดินเรือ เรือท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเลสร้างระบบการจัดเก็บ รวบรวมขยะที่มาจากแม่น้ำลำคลองและนำมาจัดการอย่างถูกต้อง	มท. (อปท.) คค.
๙. เร่งฟื้นฟูพื้นที่วิกฤติที่ประสบปัญหาการปนเปื้อนสารเคมีและมลพิษในสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ ดิน และใต้ดิน เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการลงทุนในพื้นที่ที่ต้องการยกระดับไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นสูง เน้นนวัตกรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	ทส. อก.
๑๐. จัดให้มีระบบจัดการกากอุตสาหกรรมให้เพียงพอต่อการรองรับและจัดการได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำกับให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบจัดการกากอุตสาหกรรมทุกแห่ง ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและการขนส่งกากอุตสาหกรรมของโรงงานให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และกฎระเบียบและไม่ออกใบอนุญาต/ต่อใบอนุญาตให้กับโรงงานที่ไม่เข้าระบบ	อก.

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑๑. ให้ภาคอุตสาหกรรม จัดระบบจัดการกากของเสียจากอุตสาหกรรมไม่อันตราย เช่น การสร้างและพัฒนาระบบรองรับซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้นในอนาคต ภายใต้นโยบายดิจิทัลไทยแลนด์ หรือไทยแลนด์ ๔.๐ และสามารถรองรับของเสียอันตรายจากชุมชนร่วมกำจัด	อก.
๑๒. กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และกฎระเบียบ พร้อมยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ	อก.
๑๓. นำแนวทางระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (Pollution Release and Transfer Registers: PRTR) มาดำเนินการ โดยมีระบบติดตามตั้งแต่การนำเข้า ผลิต จำหน่ายขนย้าย และกำจัด ตลอดจนวัฏจักร เพื่อป้องกันการตกค้างในสิ่งแวดล้อมและการลักลอบทิ้งที่ไม่ถูกต้อง และมีการประเมินผลการจัดการสารเคมีที่มีการใช้ไปแล้ว เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมต่อไป	อก.
๑๔. ให้อุตสาหกรรมทุกประเภทที่มีการผลิตของเสียที่เป็นมลพิษ ติดตั้งระบบตรวจวัดมลพิษแบบตามเวลาจริง และมีระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring : CEMs) และเชื่อมต่อและส่งข้อมูลยังศูนย์ข้อมูลของหน่วยงานกำกับและต่อสาธารณะ	อก. เอกชน
๑๕. ผู้ประกอบการเขตอุตสาหกรรม ติดตั้งสถานีตรวจวัดมลพิษอากาศโดยรอบเขตพื้นที่อุตสาหกรรมที่เชื่อมต่อกับภายนอก และให้สื่อสารที่เหมาะสมหรือที่สามารถแสดงผลตามเวลาจริง และเผยแพร่ ให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลได้ตลอดเวลา	อก. ทส.
๑๖. เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบ ติดตามระบบเอกสารกำกับการขนส่งสารเคมี เพื่อลดอุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมีอันตราย และเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เส้นทางขนส่งสารอันตรายและบ่งชี้พื้นที่ปนเปื้อนจากกิจกรรมต่างๆ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง	อก. คค.

มาตรการ ๒.๒ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. จัดการเชิงรุกที่เน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง โดยนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสนอทางเลือกในการตัดสินใจเชิงนโยบายของภาครัฐ ทั้งระดับนโยบาย แผน และแผนงาน รวมทั้งมีกระบวนการพิจารณาที่คำนึงถึงผลกระทบอย่างรอบด้าน เพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างมีส่วนร่วม อันเป็นการสนับสนุนการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทั้งเขตการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบนิเวศที่สำคัญของประเทศ	นร. (สศช.) สผ.

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒. ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เขตอุตสาหกรรมหลัก	อก. ทส.
๓. กำหนดและจัดทำฐานข้อมูลกลางสำคัญด้านมลพิษของประเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ ฐานข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทและข้อมูลการระบายมลพิษของแต่ละแหล่งกำเนิด ฐานข้อมูลสารเคมีฐานข้อมูลกากอุตสาหกรรม ฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ฐานข้อมูลการตรวจสภาพรถยนต์ ฐานข้อมูลด้านพลังงาน โดยทุกส่วนราชการสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลกลางและใช้ประโยชน์ในการอนุมัติ อนุญาต กำกับดูแล ในการประกอบกิจการ	อก. คค. ทส.
๔. นำผลการติดตามตรวจสอบตามมาตรการรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IEE, EIA, E-HIA) รวมถึงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of practice: COP) ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติ อนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ	ทส.(สผ./คพ.)
๕. ป้องกันและจัดการมลพิษเพื่อรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและ/หรือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการโต้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ เช่น การรั่วไหลของสารเคมี อุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมี การเกิดเพลิงไหม้จากสารเคมี น้ำมันรั่วไหล	ทส.
๖. สร้างระบบพัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหรือภาวะมลพิษให้ครอบคลุมทุกประเภทมลพิษ หรือชนิดมลพิษที่มีผลกระทบ มีระบบเตือนภัยด้านมลพิษทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับอาเซียน และการรายงานต่อสาธารณะและหน่วยงานรับผิดชอบ	ทส.
๗. สร้างระบบการจัดการควบคุมความเสี่ยงและระงับเหตุฉุกเฉินในระดับพื้นที่ โดยผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประเมินความเสี่ยงทั้งด้านสุขภาพเชิงพื้นที่ การจัดลำดับความสำคัญ การกำกับดูแลความเสี่ยงจากการรั่วไหลของสารเคมี การเกิดอัคคีภัย และเหตุการณ์อื่นๆ พร้อมทั้งให้มีการจัดทำรายงานการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมีและประเมินโอกาสรับสัมผัส รวมทั้งพัฒนาระบบการประกันความเสี่ยงของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพเพื่อเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินด้านสิ่งแวดล้อม และสามารถจัดการกับมลพิษที่ถูกปล่อยหรือรั่วไหลออกสู่สาธารณะได้ทันที เช่น การวางเงินประกันความเสี่ยง เป็นต้น	อก มท (อปท.)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความสมดุล

หลักการ สถานภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ น้ำ ดิน ทะเล ในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พบว่ายังมีต้นทุนของทรัพยากรธรรมชาติในระดับสูง ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการส่งเสริมและการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว และเกษตรกรรม ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต จะเป็นตัวเร่งให้การใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น และจะส่งผลต่อความเสื่อมโทรมและการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ

เป้าหมาย

๑. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ
๒. สร้างความมั่นคงทางด้านน้ำและจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อลดความขัดแย้งในพื้นที่
๓. ปันฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด

๑. มีพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่มากขึ้น (พื้นที่ป่าไม้ ป่าอนุรักษ์ พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ป่าชายเลน ป่าและพื้นที่สีเขียวในเมือง) เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละ ร้อยละ ๕
๒. ทรัพยากรน้ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำท่าและการเก็บกัก เพียงพอต่อความต้องการทุกภาคส่วน
๓. ระดับการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ IWRM (ดัชนี ๖๐ ปานกลางถึงสูง)
๔. ประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งน้ำที่สำคัญและบริเวณปากแม่น้ำชายฝั่งทะเลที่เสื่อมโทรม
๕. ประกาศพื้นที่มีชีวิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓-๙
๖. ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะได้รับการจัดการตามแนวทางและมาตรการ ที่เหมาะสม (๕๐ กม.)
๗. ทวงคืนพื้นที่ป่าชายเลน และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

มาตรการ

มาตรการ ๑.๑ ปันฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารและความหลากหลายทางชีวภาพ

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมการจัดการพื้นที่ป่าไม้ในผืนป่าขนาดใหญ่** เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ พร้อมทั้งกำหนดแนวกันชนระหว่างพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนให้ชัดเจน และแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งหาอาหารของสัตว์ป่า โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ ปันฟู และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน ที่คำนึงถึงความเปราะบางของระบบนิเวศ ชีตจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัว	ทส (ปม./อส.)
**ลักษณะกลุ่มป่าหรือการเชื่อมผืนป่าที่ต่อเนื่องกันเป็นผืนป่าขนาดใหญ่ เช่น ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด	

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒. ปฏิบัติตามมาตรการการใช้ที่ดินในเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำอย่างเคร่งครัด การห้ามใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำลำธาร (พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และ ๒) และพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศป่าไม้และรักษาสมดุลของระบบนิเวศลุ่มน้ำ	ทส (สผ./ปม./อส.) มท (อปท.)
๓. เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่เสื่อมโทรมและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล โดยพัฒนารูปแบบการอยู่อาศัยและพื้นที่ทำกินของชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งมีมาตรการเยียวยารองรับผู้ได้รับผลกระทบที่เหมาะสม	ทส (ปม./อส./สผ./ทช.) มท (อปท.)
๔. อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญ พื้นที่เสี่ยงต่อการถูกคุกคาม และพื้นที่ที่มีความเปราะบางเชิงนิเวศ เพื่อลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้และพื้นที่แนวกันชน รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ โดยเฉพาะการปลูกป่าตามหลักการฟื้นฟูป่าตามธรรมชาติ (Natural Reforestation) และการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง	ทส (ปม./อส./สผ./ทช.) กษ มท (อปท.)
๕. ให้สิทธิชุมชนเข้าใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น โดยต้องคำนึงถึงความเปราะบางของระบบนิเวศ ชีตจำกัด และศักยภาพในการฟื้นตัว รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมแบบบูรณาการ และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ โดยผสมผสานองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่	ทส (ปม./อส./สผ.) กษ มท (อปท.)
๖. สนับสนุนการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพ การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพที่มีอยู่ในพื้นที่เพื่อให้เกิดการขยายพันธุ์และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งให้ความรู้และความเข้าใจถึงประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนแก่ภาครัฐ เอกชน ชุมชนและประชาชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ และพัฒนาบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) และวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเพื่อการสร้างผลิตภัณฑ์ให้เข้มแข็ง	ทส (ปม./อส./สผ./ทช.) กษ มท (อปท.)
๗. พัฒนาระบบการจัดสรรพื้นที่สำหรับพืชอาหารและพืชพลังงานอย่างเหมาะสม ตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน โดยกำหนดโซนพื้นที่ปลูกพืชอาหาร (Food Zone) หรือเขตการผลิตทางการเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่โดยเฉพาะสวนผลไม้ (Fruit Zone) และพืชพลังงานให้สมดุลและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสงวนพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเกษตรกรรมด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพื่อลดปัญหาการแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร และเกิดความสมดุลระหว่างราคาพืชอาหารและพืชพลังงาน	กษ มท.
๘. ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สินค้าการเกษตรที่ผลิตได้มีความปลอดภัยจากสารพิษ มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และสามารถแข่งขันได้ทั้งในตลาด	กษ.

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ภายในประเทศและต่างประเทศ	
๙. สำรวจและประกาศแนวเขตพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีการรวมกลุ่มในการทำเกษตรอินทรีย์ รวมถึงสนับสนุนแนวทางและมาตรการการทำเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดความยั่งยืน	กษ.
๑๐. ผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวทางการบริหารจัดการเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ (Zoning) และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทำการเกษตรบนพื้นที่ต้นน้ำ ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริมการใช้เทคนิคที่ดีที่สุด (Best Available Techniques: BAT) และแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Environmental Practices: BEP) หรือการใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าในการเพาะปลูก เพื่อลดการเกิดมลพิษจากการทำการเกษตรและป้องกันการกีดกันทางการค้า	กษ.
๑๑. สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่และสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่มีมากในพื้นที่ ทั้งในด้านการสร้างเอกลักษณ์ คุณภาพ มูลค่า การแปรรูป ประสิทธิภาพการผลิต และการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งการออกแบบและนวัตกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพและรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย ได้มาตรฐานสากลและมีต้นทุนการผลิตที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก	กษ.

มาตรการ ๑.๒ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. วางแผนการบริหารจัดการกลุ่มน้ำและจัดการทรัพยากรน้ำและน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ ซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวของเมืองและเขตเศรษฐกิจ โดยบูรณาการร่วมกับการวางแผนเมือง และคำนึงถึงหลักความสมดุลและความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร	ทส. (ทน./ทบ.) นร. (สทช.) กษ. (ขป.)
๒. วางแผนจัดสรรน้ำร่วมกันเพื่อสร้างความสมดุลของน้ำภาคการผลิต โดยจัดการความต้องการ จัดสรรและแบ่งปันการใช้น้ำที่เหมาะสมแต่ละภาคส่วนโดยเฉพาะการจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศและลดปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม รวมทั้งควบคุมการขยายตัวของพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อลดความขัดแย้งและให้การจัดสรรน้ำเกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	ทส. (ทน./ทบ.) นร. (สทช.) กษ. (ขป.) มท.
๓. จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนสำรองและแหล่งเก็บน้ำ ควบคู่กับการเสริมประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำของแหล่งเก็บน้ำเดิม สร้างระบบโครงข่ายน้ำ และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม ได้แก่ ฝายน้ำล้น ระบบส่งกระจายน้ำ อ่างเก็บน้ำต่างๆ ประตูละบายน้ำ อาคารควบคุม สถานีสูบน้ำ คันกั้นน้ำ ให้มีประสิทธิภาพในการระบายน้ำ	ทส. (ทน./ทบ.) นร. (สทช.) กษ. (ขป.)
๔. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน โดยอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คลองหรือลำน้ำที่ตื้นเขิน รวมทั้งฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำระดับชาติและนานาชาติ ที่ไม่กระทบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นแหล่งกักเก็บน้ำได้เต็มศักยภาพและส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในการรองรับปริมาณน้ำ ชะลอน้ำ และลดปริมาณช่วงน้ำหลาก รวมถึงเป็นแหล่งน้ำของชุมชนไว้ใช้ประโยชน์ในฤดูแล้ง และ	ทส. (ทน./ทบ.) นร. (สทช.) กษ. (ขป.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
บรรเทาอุทกภัยในฤดูฝน	
๕. ผลักดันการประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา ทั้งอำเภอ และบางส่วนของอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เพื่อคุ้มครองแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำดอกกราย และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่	ทส. (สผ.)
๖. สนับสนุนระบบผันน้ำ ระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำภายในระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาในการรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่อุตสาหกรรมใหม่ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก แหล่งน้ำในไร่นา และแหล่งน้ำบาดาล รวมทั้งขยายพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาระบบชลประทานให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรน้ำสำหรับภาคชุมชน เกษตร อุตสาหกรรม และบริการได้อย่างเพียงพอ	ทส. (ทน./ทบ.) นร. (สทช.) กษ (ขป.)
๗. ส่งเสริมการผลิตน้ำจืด (ประปา) จากน้ำทะเลเพื่อใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวบนเกาะ เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาขาดแคลนน้ำดิบ และลดการใช้น้ำแหล่งเดียวกับชุมชน โดยควบคุมการผลิตให้คุณภาพน้ำตามมาตรฐานสากล	มท. (การประปาส่วนภูมิภาค)

มาตรการ ๑.๓ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning: MSP) และการจัดทำผังทะเลหรือการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ทางทะเล เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาอนุรักษ์ และฟื้นฟูพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งให้สามารถสร้างความมั่นคงทางแหล่งพลังงาน ความมั่นคงทางประมง การท่องเที่ยว การอุตสาหกรรม และการคมนาคมขนส่ง และความยั่งยืนของระบบนิเวศทางทะเล รวมทั้งจัดการกับพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมจากการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นและพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	ทส. (ทช.)
๒. ป้องกันและแก้ไขพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งลดการก่อสร้างที่ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้ง ปรับปรุงการออกแบบและมาตรฐานการก่อสร้างเขตชุมชน อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายฝั่งทะเล โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสมุทรศาสตร์และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวม	ทส. (ทช.) คค (จท.) มท (อปท.)
๓. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้ยั่งยืน ได้แก่ เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ปะการัง หญ้าทะเล และสิ่งมีชีวิตบริเวณชายฝั่งทะเล รวมทั้งฟื้นฟูและป้องกันความเสื่อมโทรมของชายหาด หาดหิน และหาดเลน เพื่อให้เป็นแนวกันชนธรรมชาติระหว่างพื้นบกและพื้นทะเล และคงไว้ซึ่งคุณค่าทางระบบนิเวศและความสวยงามชายหาด	ทส. (ทช.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๔. กำหนดและประกาศพื้นที่คุ้มครองระบบนิเวศสำคัญทางทะเลและชายฝั่ง ปกป้องและอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากและชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ และควบคุมดูแลกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศและแหล่งอาหารของสิ่งมีชีวิตที่อาศัยบริเวณชายฝั่ง และที่ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง	ทส (ทช.)
๕. ผลักดันการประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา และท้องที่ตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่ออนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และความหลากหลายทางชีวภาพ บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง	ทส (สผ.)
๖. อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล และสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน โดยควบคุม ดูแลการบริหาร และการพัฒนา มิให้เกิดผลเสียต่อบริเวณชายฝั่งทะเลและทรัพยากรชายฝั่งทะเลทุกประเภท และรักษาฟื้นฟูชายหาด ตลอดจนจัดระเบียบชายหาดให้สอดคล้องกับหลักการผังเมือง	ทส (ทช.)
๗. ส่งเสริมการทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรสัตว์น้ำ และระบบนิเวศ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำประมงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล และสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงพื้นบ้านและเครือข่ายประมงชายฝั่ง ตลอดจนสร้างกลไกการเฝ้าระวังการทำประมงที่ผิดกฎหมาย	กษ (กปม.) ทส (ทช.) กท (ทร.)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างน่าอยู่เกิดความมั่นคง

หลักการ ความเป็นเมืองจะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างเมืองและระหว่างประเทศ และการพัฒนาระเบียงเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งจะส่งผลกระทบให้เมืองเกิดความความแออัด คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การอพยพเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว และการบริการภาครัฐไม่ทั่วถึง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาเมืองไปสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับบทบาทความสำคัญของเมืองโดยยึดอัตลักษณ์โดดเด่นของเมือง ให้มีความสำคัญกับการก่อสร้างอาคารและโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเครื่องมือและกลไกที่จะช่วยส่งเสริมแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

- เป้าหมาย**
- มีผังเมือง ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่และส่งเสริมให้เกิดเมืองที่สามารถปรับตัวได้จากภัยธรรมชาติ (resilience) และมีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน ลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - มีเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- ตัวชี้วัด**
- จำนวนเมืองมีแผนและระบบป้องกัน ฝุ่นละอองและเตือนภัยทางธรรมชาติในพื้นที่เสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ
 - Fruit Estate เพื่อเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม
 - จำนวนเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อย ๔ เมือง
 - พื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเขตเมืองทุกเมือง ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตร.ม.ต่อคน
 - พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

มาตรการ

มาตรการ ๓.๑ วางผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเมืองให้รองรับการดำเนินชีวิตของคนทุกกลุ่ม

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. จัดทำผังเมืองในเขตพื้นที่ ผังพื้นที่เฉพาะ ที่เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อการใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยให้คำนึงพื้นที่เพื่อการสงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำและทางระบายน้ำ และพื้นที่เพื่อการรักษาระบบนิเวศ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต การขยายตัวของเมืองและชุมชน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต รวมถึงวางแผนการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมเชิงสังคมและระบบนิเวศ และให้ประชาชนมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ผังเมืองมีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ	มท. (ยธ/อปท.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒. กำหนดให้เมืองมีการวางผังพื้นที่ตั้งระบบการบริหารจัดการของเสียในพื้นที่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระบบกำจัดขยะมูลฝอยและระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อส่งเสริมให้มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีได้ตามมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง	มท. (ยธ/อปท.)
๓. กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับแหล่งชุมชนและที่อยู่อาศัยให้แยกจากพื้นที่อุตสาหกรรม โดยใช้ผังเมืองที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง พร้อมทั้งกำหนดพื้นที่แนวกันชนรอบเมือง (Buffer zone) เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ เช่น มลพิษทางอากาศ กลิ่น เสียง เป็นต้น รวมทั้งคุ้มครองพื้นที่สีเขียวรอบเมืองและพื้นที่เกษตรกรรมรอบเมือง เพื่อเป็นพื้นที่แนวกันชนรอบเมืองและป้องกันการขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระบบ เพื่อเป็นแหล่งดูดซับมลพิษและแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ตามแนวทางการจัดการเมืองอย่างยั่งยืน	มท. (ยธ/อปท.) อก
๔. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดการวางผังเมือง โดยนำแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมใช้ประกอบการในการพัฒนาเมืองทุกมิติ เช่น การจัดภูมิทัศน์เมืองและภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีระบบระบายน้ำสาธารณะที่สามารถใช้ประโยชน์ในการรองรับน้ำเสียจากชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดให้มีพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะ และมีเส้นทางจักรยานและทางเดินที่ปลอดภัย เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเมืองมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สีเขียวในเมืองทั้งแนวราบและแนวสูง รวมถึงบนหลังคาอาคาร และป่าไม้ในเมืองเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของสังคมเมือง และเป็นพื้นที่ซับน้ำและชะลอน้ำฝน	มท. (ยธ/อปท.)
๕. ส่งเสริมพื้นที่สีเขียวยั่งยืนในเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล ที่ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งเสริมการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายพื้นที่สีเขียว มีแนวเชื่อมระหว่างพื้นที่สีเขียวเน้นเส้นทางสีเขียว (Greenways) เชื่อมโยงพื้นที่สีเขียวเข้าด้วยกันเพื่อเพิ่มการเข้าถึงของชุมชน ควบคู่กับการเลือกใช้พรรณไม้ให้เหมาะสมกับพื้นที่แต่ละประเภท นอกจากนี้ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวควรให้สอดคล้องตามหลักการจัดการระบบน้ำ (water sensitive design) เพื่อความยั่งยืนในการจัดการระบบน้ำและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้มีสัดส่วนของพื้นที่ซับน้ำหรือเพิ่มพื้นที่รับน้ำมากที่สุดเท่าที่ทำได้	มท. (อปท.) ทส. (สส. สผ. อส. ปม.)
๖. พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อระบบรถประจำทาง ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะในเขตเมือง ภายใต้หลักการส่งเสริมความสะดวกปลอดภัยในการเดินทางของคนทุกช่วงวัยและผู้พิการ รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างเมืองและชนบท	มท. (ยธ/อปท.) คค.
๗. วางแผนการพัฒนารูปแบบการขนส่งสาธารณะทั้งระบบราง ทางถนน ทางน้ำ ทางจักรยานและทางเท้าให้เป็นระบบขนส่งที่ใช้พลังงานต่ำและเชื่อมโยงหลายรูปแบบ (Multimodal Transport) และส่งเสริมระบบการขนส่งสาธารณะทั้งในเขตเมืองและระหว่างเมือง ด้วยการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ (Non-Motorized Transport: NMT)	มท. (ยธ/อปท.) คค.

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๘. กำหนดแนวทางการการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคของเมืองโดยนำแนวทางด้านสิ่งแวดล้อมมาประกอบการดำเนินการ เช่น การก่อสร้างระบบไฟฟ้าใต้ดิน ถนนปลอดฝุ่น ประปาได้มาตรฐานสากล พร้อมทั้ง ปรับปรุงถนนให้มีความเรียบ เพื่อลดการกระแทกจากการขับขีที่ก่อให้เกิดเสียงดัง และพัฒนามาตรฐานและใช้ สำหรับถนนสร้างใหม่ในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น พื้นที่ที่มีกิจกรรมการขนส่ง การขน ถ้าย หรือการก่อสร้างหนาแน่น	มท. (ยธ/อปท.) คค.
๙. ใช้มาตรการลดปริมาณรถยนต์ส่วนบุคคลที่วิ่งในพื้นที่การจราจรหนาแน่น เช่น การจัด Zoning เพื่อควบคุมปริมาณการจราจรเฉพาะพื้นที่ การลดพื้นที่จราจรที่แบ่งให้กับรถยนต์ส่วนบุคคล การควบคุมสมรรถนะของเครื่องยนต์ (Performance)	มท. (ยธ/อปท.)
๑๐. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานสะอาดเพื่อใช้เองภายในเขตพื้นที่ เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และลม เป็นต้น และพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าให้รองรับไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนของอาคารและบ้านเรือน รวมถึงระบบเครือข่ายการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วและครอบคลุมทุกพื้นที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่ตามแนวนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	มท. (ยธ/อปท.) พง.
๑๑. พัฒนารูปแบบการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารและที่อยู่อาศัยให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาระบบการก่อสร้าง การใช้งานการบำรุงรักษา การปรับปรุง และการทำลายเมื่อเลิกใช้ เพื่อส่งเสริมการเป็นอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Building) ตลอดวงจรอายุอาคาร (Life Cycle)	มท. (ยธ/อปท.) พง.
๑๒. พัฒนามาตรฐานอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งด้านการจัดการของเสีย การใช้น้ำ พลังงาน การใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กรณีปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคาร) และสนับสนุนการใช้มาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (Building Energy Code) เป็นลำดับแรก	มท. (ยธ/อปท.) พง.

มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองในรูปแบบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมความเป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัวและรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งด้านภัยแล้ง น้ำท่วมและอุทกภัย มีการจัดระบบเตือนภัย การปรับตัวและหลบหนีภัยในพื้นที่น้ำ การปรับปรุงลำน้ำธรรมชาติให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเพื่อประสิทธิภาพการระบายน้ำ และลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมือง	มท. (ยธ/ปภ./อปท.) ทส.
๒. สนับสนุนการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) รวมถึงสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมกับความเจริญของชุมชนและการรักษาสภาพแวดล้อมที่ได้อย่างสมดุล รวมทั้งกำหนดกลไกการสื่อสารกับทุกภาคส่วนในพื้นที่และสร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เกิดการยอมรับร่วมกันก่อนจะมีการจัดตั้งหรือพัฒนาพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	อก (กนอ./กรมโรงงานอุตสาหกรรม) ทส. (คพ. สส. สผ.) มท (ยผ. /อปท.) นร (สศช.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๓. ส่งเสริมให้เทศบาลนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองสู่ความน่าอยู่อย่างยั่งยืน เมืองเชิงนิเวศ เมืองสมาร์ทซิตี้ และเมืองเก่าดั้งเดิมตามวิถีวัฒนธรรมที่คงความเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และให้มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีความเป็นอัตลักษณ์	<u>มท. (อปท.)</u> ทส.
๔. ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ปรับปรุงการรวบรวมขยะ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และจัดตั้งสถานที่จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชน ตลอดจนรณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดเพื่อช่วยลดมลพิษทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในเขตเมือง	<u>มท. (อปท.)</u> ทส.
๕. รักษาอัตลักษณ์ของเมืองและสร้างคุณค่าของทรัพยากรเพื่อกระจายรายได้ให้คนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมพื้นบ้าน และเมืองเก่า ตลอดจนใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนาเมือง ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างมีคุณค่าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	<u>มท. (อปท.)</u> วฒ. ทส.
๖. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมือง เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อให้บริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาเมือง การจัดทำผังเมืองและการบังคับใช้ อีกทั้งเพิ่มบทบาทของหน่วยงานส่วนกลางในการสนับสนุนการพัฒนาเมืองทั้งด้านเทคนิคและการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาในรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเมือง	<u>มท. (ยธ/อปท.)</u> ทส.

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

หลักการ

การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกได้ขับเคลื่อนด้วยภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งล้วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นฐานการผลิตทั้งสิ้น ดังนั้น การพัฒนาต่อจากนี้จะต้องมุ่งการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการวางแผน จัดทำ และติดตามการดำเนินการต่างๆ ในพื้นที่ มีกลไกการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มุ่งให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ แนวคิดการผลิตและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน และนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม หลักการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และการสร้างความตระหนักในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลิตภัณฑ์และการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับได้มาตรฐาน
๒. มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
๓. มีกลไกการส่งเสริมการศึกษาและการสื่อสาร ที่เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย
๒. การท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลเป็นไปตามขีดความสามารถการรองรับและเป็นไปอย่างยั่งยืน
๓. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการอุตสาหกรรมสีเขียวเพิ่มขึ้น และผ่านเกณฑ์ระดับ ๔
๔. ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน/การลงทุน ด้านเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
๕. การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนซึ่งใช้เครื่องจักร /โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
๖. ระบบการกำหนดภาษีสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง
๗. เพิ่มหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับการศึกษา
๘. มีศูนย์กลางข้อมูลและองค์ความรู้ที่เป็นปัจจุบันและครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเข้าถึงได้ตลอดเวลา

มาตรการ

มาตรการ ๔.๑ การส่งเสริมการผลิตและบริการด้านท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยต้องกำหนดปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เริ่มจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอ่อนไหว เช่น อุทยานแห่งชาติ พื้นที่เกาะ โดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวหรือประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ รวมถึงการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม	กก ทส (อส.) มท (อปท.)
๒. วางแผนและพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับการรักษา คุ้มครอง หรือฟื้นฟู หรือมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และหลักการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้การใช้ประโยชน์มีความเหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และธำรงรักษาวิถีชีวิตของประชาชนและชุมชน	กก ทส (อส.) วธ (ศก.) มท (อปท.)
๓. พัฒนาปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอและได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ โดยให้มีการพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอย ระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว และการเดินทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของพื้นที่	กก ทส (อส.) มท (อปท.)
๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจในภาคการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยมลพิษ และลดการใช้วัสดุและสารอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	กก ทส (สส.) มท (อปท.)
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของโลก (Global Sustainable Tourism Criteria: GSTC) ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ผู้ประกอบการ พนักงานในสถานประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และชุมชนในพื้นที่ให้ได้การรับรองมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล	กก
๖. สนับสนุนบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการร่วมอนุรักษ์ ฟื้นฟู บำรุงรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม แหล่งธรณีวิทยา โดยกำหนดและวางผังสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม รวมถึงกำกับการใช้ที่ดินโดยรอบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพการรองรับของพื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	ทส (สผ.) วธ (ศก.) มท (อปท.)
๗. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้ผู้ประกอบการบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้แก่ การใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน ลดการเกิดของเสีย เช่น น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ ขยะวัสดุ บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้ว และให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม	กก ทส (สส.) มท (อปท.)

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๘. พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพในรูปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Ecotourism) และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนสามารถบริหารจัดการเองได้ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวไทย (อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด ร้านอาหารเรือรับจ้างนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์) ที่คำนึงถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และผลักดันไปสู่การรับรองมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล	กก มท (อปท.)

มาตรการ ๔.๒ การส่งเสริมการผลิตและบริการอุตสาหกรรม

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑. กำหนดเขตและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมให้เป็นสัดส่วนและชัดเจนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม กำหนดแนวกั้นพื้นที่กันชนระหว่างพื้นที่อุตสาหกรรมกับพื้นที่ชุมชนให้ชัดเจนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรมและชุมชน และป้องกันการขยายตัวเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกเข้าไปในพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชุ่มน้ำหรือพื้นที่รับน้ำ	กก มท (ยผ.) อปท.
๒. สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่ส่งผลให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกและปล่อยคาร์บอนต่ำ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมต่อกันเพื่อลดการเกิดของเสียให้เหลือน้อยที่สุดและปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมน้อย โดยส่งเสริมการลงทุน เพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพ	กก
๓. สร้างระบบกลไกและเครือข่ายการตรวจสอบที่เข้มแข็งตลอดห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยวางระบบมาตรฐานที่มีการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการวัตถุดิบต้นน้ำในภาคเกษตรกรรมจนถึงภาคบริการขนส่งและกระจายสินค้าปลายน้ำ การพัฒนาระบบการรายงานการปลดปล่อย การเคลื่อนย้าย การกำจัด หรือบำบัดมลพิษจากอุตสาหกรรม ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	กก
๔. ยกระดับศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกประเภท อุตสาหกรรมและทุกขนาด และขยายผลสู่ระบบห่วงโซ่อุปทาน (Green Supply Chain) และพัฒนาผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานสากล และพัฒนาต่อเนื่องไปในระดับที่สูงขึ้น เพื่อแสดงความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	กก
๕. ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริมการใช้เทคนิคที่ดีที่สุด (Best Available Techniques: BAT) และแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Environmental Practices: BEP) การใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าในกระบวนการผลิต	กก

มาตรการ ๔.๓ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในการลงทุนจัดหาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องจักร / โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่เป็นเทคโนโลยีสะอาด	สกรศ. ทส.
๒. ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม โดยการกำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการชดเชยให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ และการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง	กค. ทส.
๓. ส่งเสริมดำเนินการกำหนดภาษีสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมมลพิษ การเก็บค่าทิ้งกากของเสียและปล่อยน้ำทิ้ง และจัดให้มีระบบการชดเชยให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจการของรัฐ หรือกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น ที่ตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวม โรงไฟฟ้า	กค. มท.
๔. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้าง ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ โดยสร้างกลไกสนับสนุนให้เกิดการลงทุนเพื่อสังคม และพัฒนากฎเกณฑ์และระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนในกิจการที่ให้สัดส่วนผลตอบแทนทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกเหนือจากผลตอบแทนทางการเงินของผู้ถือหุ้นและนักลงทุน	ทส.
๕. เพิ่มความรับผิดชอบต่อให้แก่ผู้ผลิต ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และผลิตภัณฑ์ที่มีสารอันตรายอย่างเป็นระบบครบวงจร เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าตลอดจนวัฏจักรวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์	ทส.
๖. ผลักดันให้มีการรายงานข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือจัดทำรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability Report) ตลอดจนเร่งส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถประกอบกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม และส่งเสริมการผลิตสื่อที่ให้ข้อมูลหรือสื่อสารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ทส.

มาตรการที่ ๔.๔ ส่งเสริมการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และอบรมให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น ได้รับทราบถึงนโยบายของภาครัฐ กฎหมายและสิทธิของตนเองในการดูแลและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและตระหนักถึงบทบาทในการเข้าไปมีส่วน	ทส(สส.) มท (อปท.)

ร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	
๒. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีการศึกษาเรียนรู้ การถ่ายทอด องค์ความรู้ และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ	ทส. (สส./สผ./อส./ อสพ./ อสส./ทช.) มท (อปท.) ศธ วท
๓. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล รักษา ติดตาม และตรวจสอบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐมากขึ้น โดยเฉพาะภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน กลุ่มอาสาสมัคร สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา	ทส.(สส)
๔. การจัดทำหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อม ในทุกระดับชั้นการศึกษาและครอบคลุมการป้องกันปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดในพื้นที่นั้นๆ	ศธ. ทส.(สส)
๕. การจัดสร้างศูนย์ข้อมูลและองค์ความรู้ที่ครอบคลุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ที่ทันสมัยเป็นปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา	ทส.(สส)
๖. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการจัดการ และการติดตามการดำเนินโครงการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อให้มีการประเมินผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงให้เกิดการจัดการที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และเกิดความต่อเนื่อง	ทส.(สส)
๗. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ในการติดตามการดำเนินงานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ เพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	ทส.(สส)
๘. ส่งเสริมบทบาทของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน โดยให้มีบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ ซึ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหาของชุมชน จะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกระบวนการ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นพลังหลักในการพัฒนาฐานรากของประเทศให้มั่นคง และสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ทส. นร. มท. วช. วท. อก.
๙. สนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านวิชาการและสถาบันการศึกษา เครือข่ายประชาชน ชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาต่อยอดงานวิจัย และผลักดันให้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ	ทส.

๘. การขับเคลื่อนแผน

เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องได้รับการขับเคลื่อนและการผลักดันจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการบูรณาการในทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ตลอดจนภาคประชาชน รวมทั้งเพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ EEC มีเป้าหมายการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น แผนสิ่งแวดล้อมฉบับนี้จึงได้มีข้อเสนอกลไกในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติโดยจัดทำข้อเสนอโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) และข้อเสนอกลไกในการติดตามประเมินผล ดังนี้

๘.๑ ข้อเสนอให้แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ส่งเสริมให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพิ่มขึ้น หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางเกิดความสมดุล และมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยจะส่งให้ สกปร. รวบรวม และนำเสนอ กรศ. และคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พิจารณาต่อไป

๘.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษและเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อนำไปใช้ประกอบการดำเนินการขยายผลพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ ตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล

๘.๓ ข้อเสนอโครงการเร่งด่วน (Flagship Project) ของแผนสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ภายใต้ยุทธศาสตร์และมาตรการ เพื่อใช้ประกอบการขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้แก่ ๑) โครงการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ๒) โครงการการจัดการน้ำเสียชุมชน ๓) โครงการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรม ๔) โครงการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมในพื้นที่ ๕) โครงการการบูรณาการเมืองนำอยู่และเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ และ ๖) โครงการการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเป็นต้น

๘.๔ ข้อเสนอกลไกในการติดตามประเมินผล

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนสิ่งแวดล้อม เพื่อรายงานความก้าวหน้า รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงาน และนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนฯ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกลไกในการติดตามประเมินผลมี ๒ ข้อเสนอ คือ

๑) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล ซึ่งมีผู้แทนจากหน่วยงานและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสถาบันการศึกษา ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนองค์กรเอกชนอิสระด้านสิ่งแวดล้อม

๒) จัดตั้งคณะทำงานย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบเป็นระยะๆ

ข้อมูลพื้นฐาน ๓ จังหวัด ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๑. ลักษณะทางกายภาพ

๑) ที่ตั้ง

ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และ จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เนื้อที่ทั้งหมด ๑๓,๒๙๙ ตาราง กิโลเมตรหรือ ๘,๒๙๑,๒๕๐ ไร่ ดังนี้

- จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ ๔,๓๖๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๗๒๖,๘๗๕ ไร่
- จังหวัดระยอง เนื้อที่ ๓,๕๕๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒,๒๒๐,๐๐๐ ไร่
- จังหวัดฉะเชิงเทรา เนื้อที่ ๕,๓๘๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๓๔๔,๓๗๕ ไร่

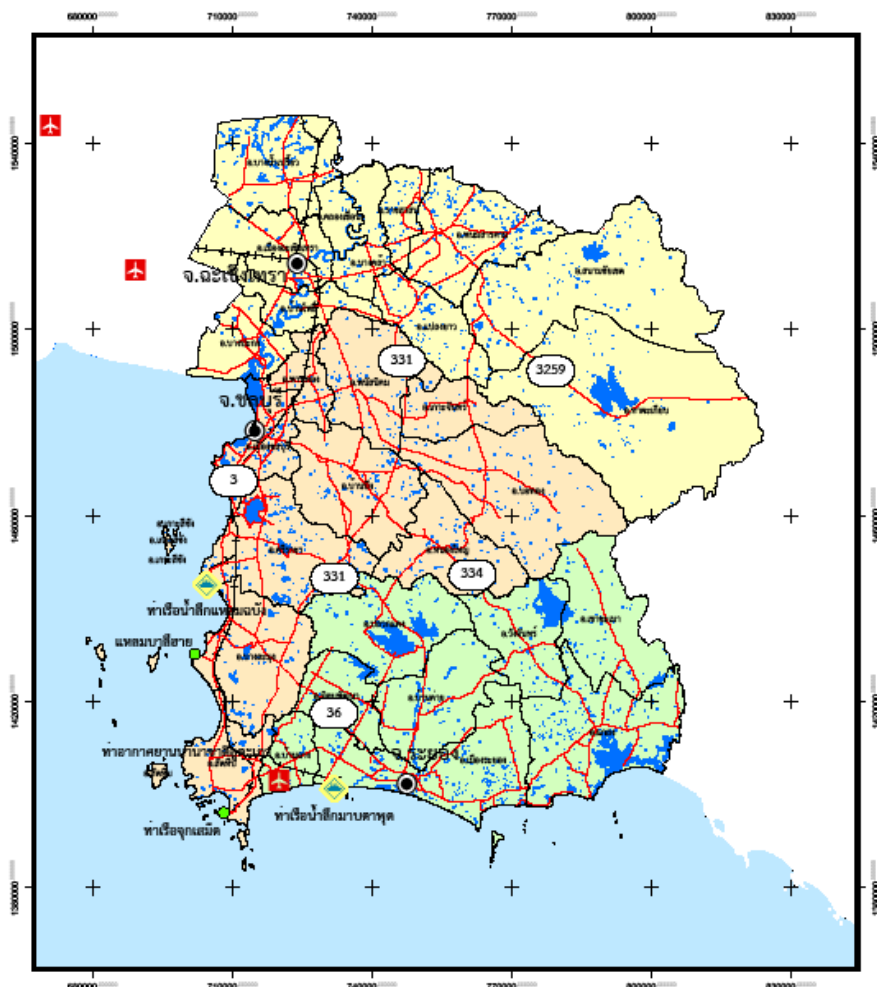
จังหวัดชลบุรีมีระยะทางห่างกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๘๑ กิโลเมตร รองลงมาคือ ฉะเชิงเทราจังหวัด ๘๒ กิโลเมตร และจังหวัดระยอง ๑๗๙ กิโลเมตร ตามลำดับ

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้และทิศตะวันตกติดกับอ่าวไทย มีแนวชายฝั่งทะเลยาว ๒๙๑ กิโลเมตร แยกเป็น จังหวัดฉะเชิงเทรา ๑๕ กิโลเมตร จังหวัดชลบุรี ๑๗๒ กิโลเมตร และจังหวัดระยอง ๑๐๔ กิโลเมตร

ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดสระแก้ว

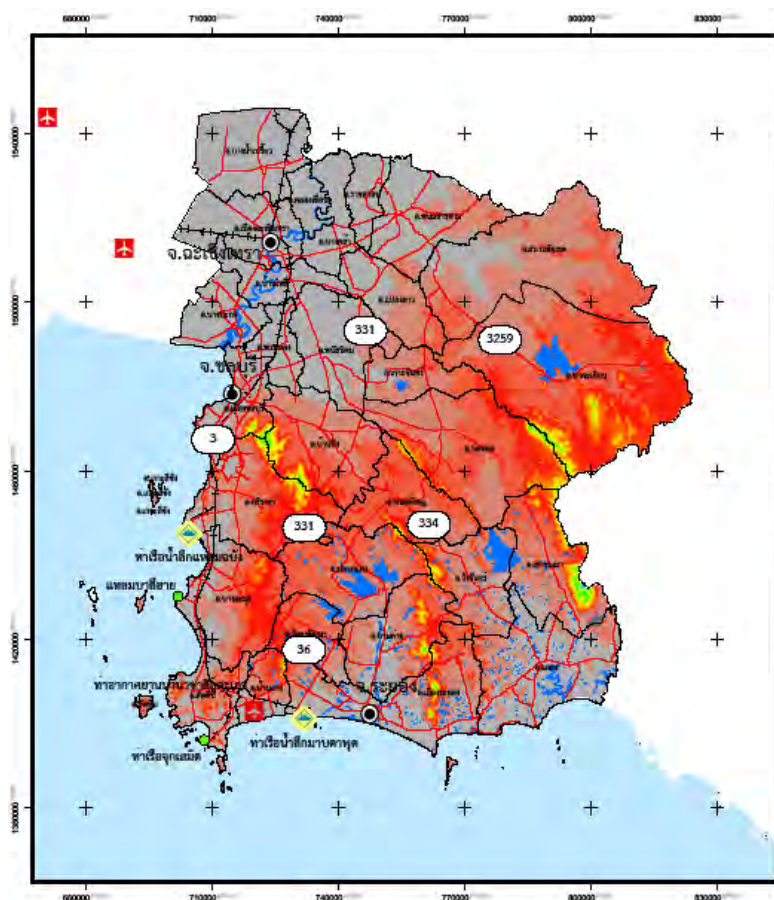
รูปภาพที่ ผ-๑ ที่ตั้งและอาณาเขตพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๓) สภาพพื้นที่จำแนกตามสัณฐานของจังหวัด

๓.๑) ภูเขา เนินสูงและป่าไม้ สูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรขึ้นไป ได้แก่ เทือกเขาจันทบุรี เริ่มจากเขาตะแบงใหญ่ในทิวเขาบรรทัด อยู่ระหว่างลุ่มน้ำปราจีนบุรีกับอ่าวไทย กั้นเขตจังหวัดชลบุรีกับจังหวัดสระแก้ว ทอดตัวลงไปทางตะวันตก ๒๘๑ กิโลเมตร เป็นต้น น้ำที่ไหลลงด้านใต้จะเป็นแม่น้ำที่ไหลลงสู่ทะเล จังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี โดยบริเวณตอนกลาง เป็นเทือกเขาหินแกรนิต บริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยและลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรีเป็นเทือกเขาหินปูน ยอดเขาสูงในทิวเขานี้ คือ เขาสอยดาวเหนือ และเขาสอยดาวใต้

๓.๒) ที่ราบสลับภูเขา อยู่ตอนกลางของกลุ่มจังหวัด มีที่ราบลูกคลื่นสลับเนินเขาเตี้ยๆ และเป็นพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่ ลุ่มแม่น้ำระยอง แม่น้ำประแสร์ เป็นต้น

๓.๓) ที่ราบลุ่มน้ำ อยู่ทางตอนล่างของกลุ่มจังหวัด เป็นที่ราบแคบๆ เกิดจากตะกอนน้ำเค็มน้ำกร่อยและตะกอนแม่น้ำทับถมกัน

๓.๔) ที่ราบชายฝั่งทะเล ได้แก่ บริเวณที่ราบ แคบๆ ชายฝั่งทะเล ที่ราบซึ่งเกิดจากการกัดเซาะและการทับถมของแม่น้ำสายสั้นๆ ที่ไหลจากทิวเขาจันทบุรีลงสู่อ่าวไทยชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกมีความยาวประมาณ ๕๑๕ กิโลเมตร มีความสำคัญทั้งเศรษฐกิจและการเมือง และมีพื้นที่บางส่วนที่เป็นที่ตั้งฐานทัพเรือ บริเวณชายฝั่งทะเลนั้นมีลักษณะกว้างเป็นอ่าวเล็ก เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวไทย เช่น อ่าวพัทยา อ่าวเกล็ดแก้ว เป็นต้น ลักษณะทางภูมิประเทศนั้นมีเกาะมากมาย ซึ่งเกิดจากทรุดตัวของเปลือกโลก ทำให้เกิดน้ำขังส่วนที่ยังสูงอยู่จึงเป็นเกาะ

รูปภาพที่ ผ-๒ ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่ระบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

(๑) ฝั่งทะเลของจังหวัดชลบุรี มีลักษณะวกโค้งไปมา ทำให้เกิดเป็นอ่าวต่างๆ คั่นออกจากกันด้วยแหลมขนาดเล็ก อ่าวบางแห่งเป็นทรายปนโคลน และบางแห่งก็เป็นทรายล้วนๆ

(๒) ฝั่งทะเลจังหวัดระยอง มีความยาว ๙๙ กิโลเมตร เป็นฝั่งทะเลที่มีทรายปนโคลนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากมีแม่น้ำหลายสายพัดพาโคลนตะกอนออกสู่ทะเล

๓.๕) เกาะต่างๆ อยู่ห่างจากชายฝั่ง ตั้งแต่ ๒ - ๔๐ กิโลเมตร มีมากกว่า ๕๐ เกาะ เกาะที่สำคัญในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ เกาะสีชัง เกาะล้าน เกาะไผ่ เกาะคราม เกาะแสมสาร จังหวัดระยอง ได้แก่ เกาะมันนอก เกาะมันใน เกาะเสม็ด

๔) พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีขอบเขตพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ประมาณ ๒๒๔.๒๗ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑.๗ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี ประมาณ ๒๐.๖๗ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๐.๒ ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ ประมาณ ๔๐๗.๐๒ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๓.๑ ลุ่มน้ำชั้นที่ ๓ ประมาณ ๖๕๖.๔๗ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๔.๙ ลุ่มน้ำชั้นที่ ๔ ประมาณ ๔,๒๙๔.๐๔ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓ ลุ่มน้ำชั้นที่ ๕ ประมาณ ๗,๗๐๕.๕๒ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ เรื่อง มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันออก และข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำ

๕) **ทรัพยากรแร่** ภาคตะวันออกมีแร่หลายชนิด แต่ปริมาณการผลิตยังไม่มากพอ แร่ธาตุที่สำคัญได้แก่

- ๕.๑) แร่เหล็ก พบมากที่จังหวัดชลบุรี และระยอง
- ๕.๒) แร่แมงกานีส พบที่ระยอง
- ๕.๓) แร่พลวง พบที่จังหวัดชลบุรี จันทบุรี และระยอง
- ๕.๔) แร่ทรายแก้ว ใช้ในกิจกรรมอุตสาหกรรมผลิตแก้ว พบมากที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

๖) ภูมิอากาศ

๖.๑) ปัจจัยที่ควบคุมอุณหภูมิของภาคตะวันออก ได้แก่ (๑) อิทธิพลจากพายุดีเปรสชันจากทะเลจีนใต้ทำให้เกิดฝนตกหนัก (๒) ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดจากอ่าวไทย ทำให้เกิดฝนตกในภาคนี้ ส่วนลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือไม่ค่อยมีผลต่อภาคตะวันออกมากนัก เนื่องจากมีทิวเขาสันกาลาแพงและพนมดงรักเป็นแนวกันไว้ อากาศจึงไม่ค่อยหนาวเย็น และ (๓) ระยะใกล้ไกลทะเล ทางตอนบนของภาคอยู่ห่างจากทะเลมีผลทำให้อากาศร้อนอุณหภูมิสูง ส่วนทางตอนล่างของภาคจะได้รับลมทะเลทำให้อากาศเย็นสบาย

๖.๒) การจำแนกลักษณะภูมิอากาศ

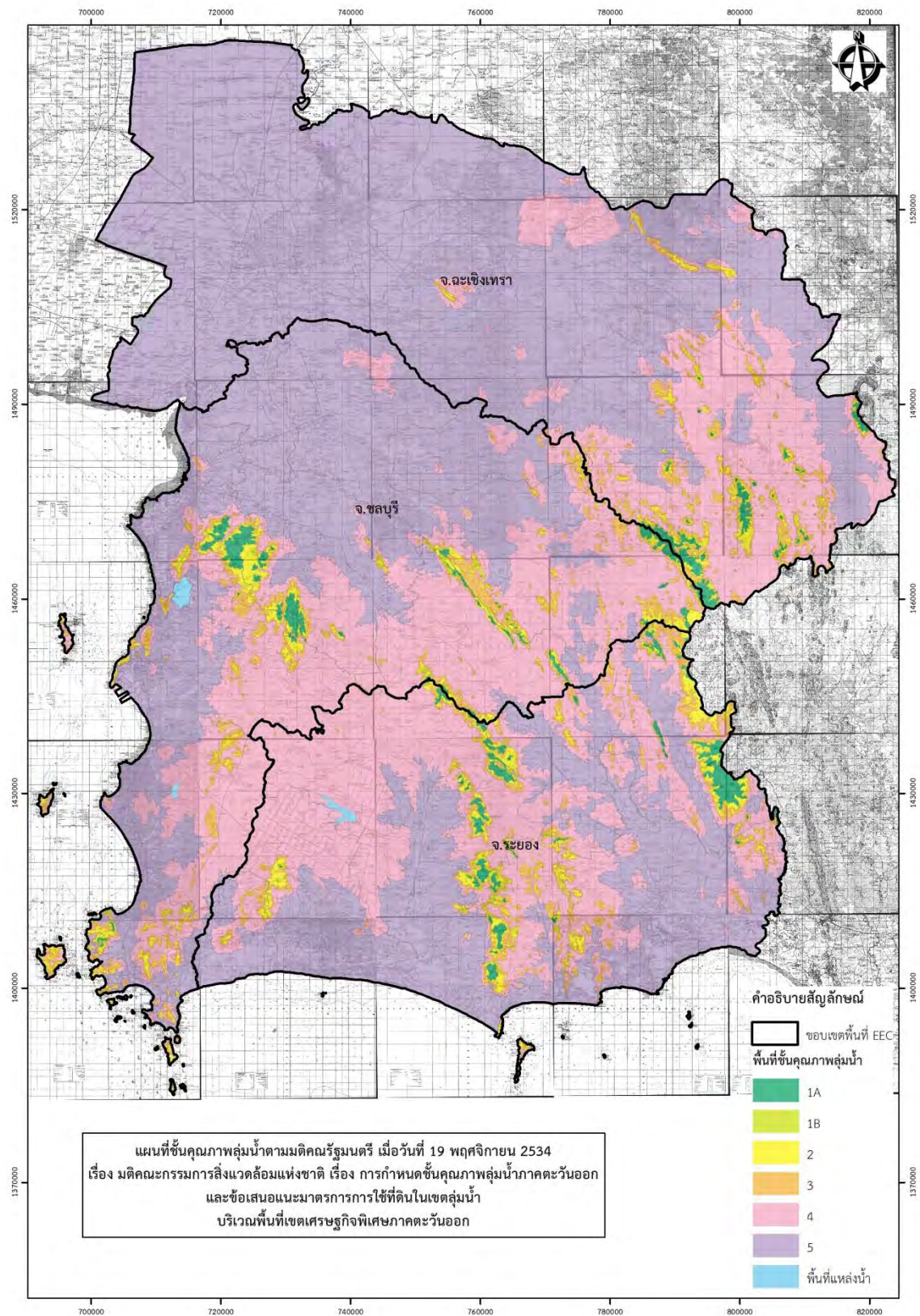
(๑) สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถจำแนกได้ ๒ ชนิด

- เขตอากาศแบบสะวันนา (Savanna Climate) ส่วนใหญ่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ลักษณะอากาศจะมีช่วงฤดูแล้งสลับฤดูฝนอย่างชัดเจน อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะทำให้อากาศแห้งแล้งตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม และฝนเริ่มตกตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนตุลาคม ปริมาณฝนเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยปริมาณฝนรวมเกิน ๖๐ มิลลิเมตร ใน ๘ เดือน และฝนตกชุกที่สุดในเดือนสิงหาคม

- เขตอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate) ฤดูร้อนจะมีอากาศร้อนอบอ้าว ในช่วงมรสุมฤดูร้อนจะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ทำให้เกิดฝนมากในเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนคิดเป็นปริมาณน้ำรวมตลอดปีมากกว่า ๑,๖๙๓.๓ มิลลิเมตร (ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๒๙ ปี) อุณหภูมิของอากาศเฉลี่ยตลอดปีประมาณ ๒๘.๖ องศาเซลเซียส (ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๓๗ ปี)

(๒) ลักษณะภูมิอากาศ ส่วนใหญ่มีอากาศร้อน โดยทั่วไปบางพื้นที่อากาศร้อนจัด ปริมาณฝนน้อยและต่ำกว่าค่าปกติ (พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่ำกว่าค่าปกติ ๘๘๖.๘ มม.) ทำให้มีฟ้าคะนองเป็นบางแห่งหรือประมาณร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ และมีลมกระโชกแรงบางแห่ง สำหรับอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี สูงกว่าค่าปกติประมาณ ๒๗ - ๒๙ องศาเซลเซียส (พ.ศ. ๒๕๕๗ สูงกว่าปีที่ผ่านมา ๐.๐๘ องศาเซลเซียส) อุณหภูมิเฉลี่ย

สูงสุดอยู่ในจังหวัดชลบุรี และความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ในระดับปกติจากปีที่ผ่านมาโดยประมาณ ๗๑ - ๘๑ เปอร์เซ็นต์

รูปภาพที่ ผ-๓ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

๒. สภาพเศรษฐกิจ

ปัจจุบันพื้นที่ ๓ จังหวัดบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา) เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเคมี พลังงาน และยานยนต์ และมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๗ มีผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี ๑.๙ ล้านล้านบาท (แบ่งเป็นภาคอุตสาหกรรมร้อยละ ๖๕ ภาคบริการและอื่นๆ ร้อยละ ๓๒ และภาคเกษตรกรรม ร้อยละ ๓) คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๗ ของทั้งประเทศ โดยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาอุตสาหกรรมสูงสุดถึง ๑.๒ ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ หรือมีส่วนแบ่ง ๑ ใน ๓ ของประเทศ (สถิติสะสมเงินลงทุนในภาคอุตสาหกรรมปี ๒๕๕๘ มูลค่า ๑.๖ ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๙ ของประเทศ : ข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม มี.ค. ๒๕๕๙) ผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาบริการและอื่นๆ ๐.๖ ล้านล้านบาท (ร้อยละ ๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ) และผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรรม ๐.๐๖ ล้านล้านบาท (ร้อยละ ๔.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ) โดยประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเท่ากับ ๖๒๔,๑๘๕ บาทต่อปี

ตารางที่ ผ ๑ ภาพรวมทางเศรษฐกิจของพื้นที่ EEC ปี ๒๕๕๘

ประเภท		ทั้งประเทศ	ภาคตะวันออก (๘ จว.)	สัดส่วนต่อประเทศ (ร้อยละ)	พื้นที่ EEC	สัดส่วนต่อประเทศ (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2558 ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)		13,672,851	2,405,267	17.59	1,981,429	14.49
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)		0.80	0.10	12.50	-0.08	-10.00
รายได้เฉลี่ยต่อหัว ปี 2558 (บาท)		203,356	425,527	209.25	600,750	295.42
รายได้เฉลี่ยต่อหัวภาคเกษตร ปี 2558 (บาท)		108,735	49,595	45.61	128,351	118.04
มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2558 ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	เกษตรกรรม	1,192,671	168,717	14.15	57,044	4.78
	สัดส่วน (%)	8.72	7.01		2.88	
	อุตสาหกรรม	4,207,707	1,435,253	34.11	1,235,247	29.36
	สัดส่วน (%)	30.77	59.67		62.34	
	บริการและอื่น ๆ	8,272,473	801,297	9.69	618,172	7.47
	สัดส่วน (%)	60.50	33.31		31.20	
จำนวนประชากร ปี 2558 (ล้านคน)		67.00	5.56	8.30	3.30	4.92
จำนวนประชากรภาคเกษตร ปี 2558 (ล้านคน)		24.05	1.15	4.78	0.44	1.85

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (กมผพันธ์ ๒๕๕๙)

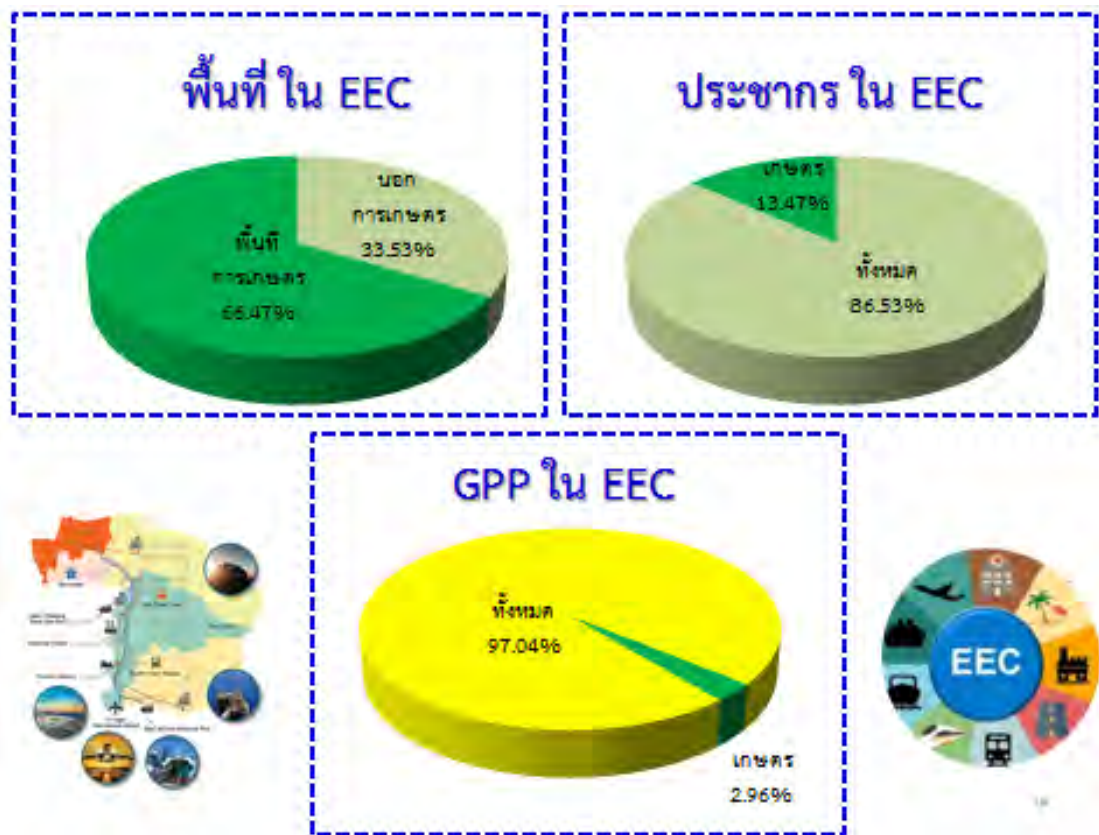
^{๑/} ภาคตะวันออก ๘ จังหวัด ประกอบด้วย ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ตราด จันทบุรี นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว

^{๒/} พื้นที่ EEC ประกอบด้วย ๓ จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง

^{๓/} ภาคอุตสาหกรรม คือ สาขา Mining and Quarrying และ Manufacturing

ตารางที่ ผ ๒ ผลิตรภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่จังหวัด EEC

ประเภท		พื้นที่ EEC	ชลบุรี	สัดส่วน ต่อ EEC (ร้อยละ)	ฉะเชิงเทรา	สัดส่วน ต่อ EEC (ร้อยละ)	ระยอง	สัดส่วน ต่อ EEC (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2558 ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)		1,981,429	809,480	40.85	309,336	15.61	862,613	43.53
รายได้เฉลี่ยต่อหัว ปี 2558 (บาท)		600,750	491,971	81.89	399,194	66.45	982,500	163.55
รายได้เฉลี่ยต่อหัวภาคเกษตร ปี 2558 (บาท)		128,351	231,720	180.54	67,510	52.60	170,713	133.00
มูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวม ปี 2558 ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	เกษตรกรรม	57,044	20,410	35.78	15,831	27.75	20,803	36.47
	สัดส่วน (%)	2.88	2.52		5.12		2.41	
	อุตสาหกรรม	1,264,555	406,303	32.13	210,119	16.62	648,133	51.25
	สัดส่วน (%)	63.82	50.19		67.93		75.14	
	บริการและอื่น ๆ	659,830	382,767	58.01	83,386	12.64	193,677	29.35
	สัดส่วน (%)	33.30	47.29		26.96		22.45	
จำนวนประชากรทั้งหมด ปี 2558 (ล้านคน)		3.30	1.65	49.89	0.77	23.49	0.88	26.62
จำนวนประชากรภาคเกษตร ปี 2558 (ล้านคน)		0.44	0.09	19.82	0.23	52.76	0.12	27.42

๑) ภาคอุตสาหกรรม

นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง เขตพื้นที่ดินซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปอยู่รวมกันอย่างเป็นสัดส่วน ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกด้านระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบครัน เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ โรงกำจัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ ระบบป้องกันน้ำท่วม ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ธนาคาร ศูนย์การค้า และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

เขตประกอบการอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่งคล้ายนิคมอุตสาหกรรม หรือเขต/สวนอุตสาหกรรม การจัดตั้งต้องได้รับอนุมัติประกาศตามมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โรงงานต่าง ๆ ที่จะตั้งในเขตประกอบการอุตสาหกรรมไม่ต้องขออนุญาตตั้งโรงงานแต่อย่างใด เป็นสิทธิประโยชน์ที่ได้จากกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมเป้าหมายของกระทรวงอุตสาหกรรม และจะต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ มีระบบกองทุนซ่อมสร้าง ฯลฯ เป็นต้น

สวนอุตสาหกรรม เป็นธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่ดำเนินงานโดยภาคเอกชน ไม่ได้ร่วมกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือเข้าร่วมกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะขอรับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ตามบัญชีประเภทกิจการที่จะให้การส่งเสริมการลงทุน หมวด ๗ บริการและสาธารณูปโภคข้อ ๗.๑๘ กิจการเขตอุตสาหกรรม ทั้งนี้ ต้องมีที่ดินขนาดไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ไร่ บริเวณเขตที่ตั้งโรงงานจะต้องมีบริเวณไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และไม่เกินร้อยละ ๗๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ตลอดจนมีระบบสาธารณูปโภค ๆ ตามที่กำหนด

ชุมชนอุตสาหกรรม เป็นนโยบายของกระทรวงอุตสาหกรรมที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ อยู่รวมอยู่ในแหล่งเดียวกันเพื่อเป็นผลดีต่อการรักษาสภาพแวดล้อมให้อยู่ในภาวะปกติ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อชุมชน โดยมีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ที่ได้จากชุมชนอุตสาหกรรม คือ หนังสือประกาศสนับสนุนจากกรมโรงงานและคำยืนยันว่า หากมีโรงงานใดมาตั้งในเขตชุมชนอุตสาหกรรมจะได้รับใบอนุญาตโดยเร็วที่สุด และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเป็นชุมชนอุตสาหกรรม ซึ่งต่างกับเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่มีกองทุนซ่อมสร้าง

นิคมอุตสาหกรรม ในพื้นที่จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรามีนิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการ/ สวนอุตสาหกรรม พื้นที่โครงการรวม ๑๒๕,๘๒๔ ไร่ ยังคงมีพื้นที่เหลือขายและอยู่ระหว่างพัฒนาเพิ่มเติมกว่า ๓๐,๐๐๐ ไร่ โดยมีนิคม/เขตอุตสาหกรรมรวมทั้งหมด ๓๙ แห่ง แบ่งเป็น (๑) นิคมฯ/เขตอุตสาหกรรม ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว (พร้อมลงทุน) ๒๘ แห่ง พื้นที่คงเหลือประมาณ ๑๕,๐๐๐ ไร่ และ (๒) นิคมฯ/เขตอุตสาหกรรม ที่อยู่ระหว่างการพัฒนา จำนวน ๑๑ แห่ง รวมพื้นที่ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ไร่ (ที่มา : การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรม)

จังหวัด	นิคมฯ		เขตประกอบการฯ		สวนฯ		ชุมชนฯ		รวม	
	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)	(แห่ง)	(ไร่)
ระยอง	๙	๔๓,๖๗๖	๕	๑๑,๘๕๖	๒	๑,๘๕๔	๔	๓,๖๐๓	๒๐	๖๐,๙๘๘
ชลบุรี	๑๑	๔๙,๔๗๙	๑	๗๖๕	๑	๑,๗๐๐	๑	๗๖๓	๑๔	๕๒,๗๐๗
ฉะเชิงเทรา	๓	๘,๙๖๓	๒	๑,๕๖๒	๑	๕,๐๐๐	๑	๖๕	๗	๑๕,๕๙๐
รวม	๒๓	๑๐๒,๑๑๘	๘	๑๔,๑๘๓	๔	๘,๕๕๔	๖	๔,๔๓๑	๔๑	๑๒๙,๒๘๕

เขตประกอบการนิคมอุตสาหกรรมที่สำคัญภายในพื้นที่ สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวนนทางหลวงหมายเลข ๓๔ และ ๓๐๔ ประกอบด้วยอุตสาหกรรมขนส่ง จะเป็นอุตสาหกรรมผลิตและประกอบชิ้นส่วนรถยนต์และจักรยานยนต์ อุตสาหกรรมพลาสติก จะเป็นอุตสาหกรรมผลิตเครื่องใช้ที่ทำจากผลิตภัณฑ์พลาสติก อุตสาหกรรมผลิตอาหารสำเร็จรูป และอุตสาหกรรมเกษตรผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำมันสำหรับแปรรูป จังหวัดชลบุรี มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด จำนวน ๔,๕๕๗ แห่ง แยกเป็น นอกนิคมอุตสาหกรรม ๓,๕๖๕ แห่ง และในนิคมอุตสาหกรรม ๘ แห่ง และเขตประกอบการส่วนหนองบอน จำนวน ๙๙๒ แห่ง สำหรับจังหวัดระยองมีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น ๒๕ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น ๒,๙๕๙ แห่ง จำนวนคนงานรวม ๑๗๑,๐๒๘ คน อุตสาหกรรมของจังหวัดระยองมีหลากหลายประเภท เช่น การผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แปรรูป สินค้าเกษตร การผลิตไฟฟ้า การผลิตสารเคมี ซึ่งสร้างมูลค่ารวมในแต่ละปีเกือบ ๑ ใน ๓ ของงบประมาณรายจ่ายประเทศไทย

ตารางที่ ผ ๒ แหล่งนิคมอุตสาหกรรมใน ๓ จังหวัดระยองเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดฉะเชิงเทรา	จังหวัดชลบุรี	จังหวัดระยอง
๑. นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์	๑. นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	๑. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
๒. นิคมอุตสาหกรรมเกตเวป ซีดี	๒. นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง	๒. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก
๓. นิคมอุตสาหกรรม TFD	๓. นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง	๓. นิคมอุตสาหกรรมผาแดง
๔. นิคมอุตสาหกรรม ๓๐๔ อินดัสเตรียลปาร์ค ๒	๔. นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (แหลมฉบัง)	๔. นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด
	๕. นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง (โครงการ ๓)	๕. นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้
	๖. นิคมอุตสาหกรรมเหมราช (ชลบุรี/บ่อวิน)	๖. นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย
	๗. นิคมอุตสาหกรรมเหมราช (อีสเทิร์นซีบอร์ด)	๗. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด
		๘. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ ๒
		๙. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ดแห่งที่ ๓
		๑๐. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ ๔
		๑๑. นิคมอุตสาหกรรมอาร์ ไอ แอล
		๑๒. นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย)
		๑๓. นิคมอุตสาหกรรมหลักชัยเมืองยาง
		๑๔. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชระยอง ๓๖
		๑๕. นิคมอุตสาหกรรม ซีพี (อยู่ระหว่างการจัดตั้ง)

ที่มา: นิคมอุตสาหกรรมแหล่งประเทศไทย

นิคมอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว

ลำดับ ที่	ชื่อนิคมอุตสาหกรรม	บริษัทร่วมดำเนินงาน	พื้นที่ตามผัง แม่บท (ไร่)	พื้นที่คงเหลือ (ไร่)	โรงงาน (โรง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)	กลุ่มอุตสาหกรรม
จังหวัดชลบุรี (พื้นที่โครงการทั้งสิ้น 49,479 ไร่ คงเหลือ 8,860 ไร่)								
1	แหลมฉบัง (ก่อตั้งปี 2525) ต.ทุ่งสุขลา อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 128 กม. โทรศัพท์ : 0 3849 0949 โทรสาร : 0 3849 0940	กนอ. ดำเนินการเอง	3,556	เดิม	338	110,100	39,871	ยานยนต์และการขนส่ง เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ ยาง พลาสติกและหนังเทียม เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอะไหล่ เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ
2	เหมราชชลบุรี (ก่อตั้งปี 2532) เลขที่ 331/8-9 หมู่ 6 ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 110 กม. โทรศัพท์ : 0 2719 9555, 0 3834 5234 โทรสาร : 0 3834 5233	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	3,482	371	144	25,188	5,291	เหล็ก ผลิตภัณฑ์โลหะ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ยานยนต์และการขนส่ง
3	เหมราชชลบุรี แห่งที่ 2 (ก่อตั้งปี 2556) เลขที่ 331/8-9 หมู่ 6 ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 110 กม. โทรศัพท์ : 0 2719 9555, 0 3834 5234 โทรสาร : 0 3834 5233	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	631	239	8	-	-	เหล็ก ผลิตภัณฑ์โลหะ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ยานยนต์และการขนส่ง
4	เหมราชอีสเทิร์นฮับฮอ์ต แห่งที่ 2 (ก่อตั้งปี 2556) เลขที่ 331/8-9 หมู่ 6 ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 110 กม. โทรศัพท์ : 0 2719 9555, 0 3834 5234 โทรสาร : 0 3834 5233	บ. เหมราชอีสเทิร์นฮับฮอ์ต อินดัสเตรียลพาร์ค จำกัด	3,501	1,890	4	-	-	อุตสาหกรรมเหล็กขั้นกลางและขั้นปลาย อุตสาหกรรมการผลิต ประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอื่น ๆ
5	อมตะนคร (ก่อตั้งปี 2532) เลขที่ 700 หมู่ 1 ต.คลองตำหรุ อ.เมือง ระยะทางห่างจาก กทม. 57 กม. โทรศัพท์ : 0 3821 3007, 0 3845 7002-4 โทรสาร : 0 3845 7005	บ.อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	17,331	1,580	1,139	340,395	89,132	ยานยนต์และการขนส่ง เหล็กและผลิตภัณฑ์ โลหะ เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอะไหล่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์ ยาง พลาสติก และหนังเทียม
6	อมตะซิตี้ (ก่อตั้งปี 2549) เลขที่ 7 หมู่ที่ 3 ถนนสาย 331 ต.บ่อวิน อ.ศรีราชา โทรศัพท์ : 0 3834 6007, 0 3845 7002-4 โทรสาร : 0 3834 5771, 0 3845 7005	บ. อมตะซิตี้ จำกัด	13,630	1,699	477	154,286	30,480	ยานยนต์และการขนส่ง เหล็กและผลิตภัณฑ์ โลหะ ยาง พลาสติก และหนังเทียม เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอะไหล่ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์
7	ปิ่นทอง (ก่อตั้งปี 2538) 789 หมู่ 1 ต.หนองค้อ-แหลมฉบัง ต.หนองขาม อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 95 กม. โทรศัพท์ : 0 3829 6334 7 โทรสาร : 0 3829 6334	บ.ปิ่นทอง อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด	1,346	15	195	81,149	3,867	ยานยนต์และการขนส่ง อุตสาหกรรมเหล็ก และผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอะไหล่ ยาง พลาสติกและหนังเทียม เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์
8	ปิ่นทอง (แหลมฉบัง) (ก่อตั้งปี 2538) 789 หมู่ 1 ต.หนองค้อ-แหลมฉบัง ต. หนองขาม อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 166 กม. โทรศัพท์ : 0 3829 6333-42 โทรสาร : 0-3829-6333	บ.ปิ่นทอง อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด	1,028	19	108	7,652	2,765	ยานยนต์และการขนส่ง ยาง พลาสติก หนังเทียม เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องยนต์ เครื่องจักร และอะไหล่ กระดาษ และการพิมพ์
9	ปิ่นทอง (โครงการ 3) (ก่อตั้งปี 2551) ต. หนองขาม อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 95 กม. โทรศัพท์ : 0 3829 6333-42	บ.ปิ่นทอง อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด	1,561	313	66	7,946	1,255	เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ ยานยนต์และการขนส่ง เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่
10	ปิ่นทอง (โครงการ 5) (ก่อตั้งปี 2556) ต. หนองขาม อ.ศรีราชา ระยะทางห่างจาก กทม. 95 กม. โทรศัพท์ : 0 3829 6333-42	บ.ปิ่นทอง อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด	1,472	995	3	-	-	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ อุตสาหกรรม ชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก ก่อสร้างกระดาษ การบรรจุภัณฑ์ และคลังสินค้า
11	บ้านเหิง (ก่อตั้งปี 2554) บริเวณถนนทางหลวงหมายเลข 3289 (หนองขาก-เนินโมก) ต.หนองอิ้วถัน อ.บ้านเหิง โทรศัพท์ : 0 2570 9121 โทรสาร : 0 2570 9123	บ.เอส ที พาวเวอร์ กรุ๊ป จำกัด	1,941	1,739	-	-	-	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์

ลำดับ ที่	ชื่อนิคมอุตสาหกรรม	บริษัทร่วมดำเนินงาน	พื้นที่ตามผัง แม่บท (ไร่)	พื้นที่คงเหลือ (ไร่)	โรงงาน (โรง)	เงินลงทุน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)	กลุ่มอุตสาหกรรม
จังหวัดระยอง (พื้นที่โครงการทั้งสิ้น 43,676 ไร่ คงเหลือ 4,418 ไร่)								
12	มาบตาพุด (ก่อตั้งปี 2532) + ท่าเรือมาบตาพุด 1 อ. 1 ต.มาบตาพุด อ.เมือง ระยะทางห่างจาก กทม. 190 กม. โทรศัพท์ : 0 3868 3930-4 โทรสาร : 0 3868 3941	กนอ.ดำเนินการเอง	13,134	เต็ม	65	308,278	9,496	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ น้ำมันและพลังงาน เหล็กและ ผลิตภัณฑ์โลหะ ยาง พลาสติกและหนังเทียม สิ่งแวดลอม
13	ผาแดง (ก่อตั้งปี 2535) 15 ต.ผาแดง ต.มาบตาพุด อ.เมือง ระยะทางห่างจาก กทม. 190 กม. โทรศัพท์ : 0 3868 3318-20, 0 3868 4816 โทรสาร : 0 3868 3361	ผาแดง พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)	540	เต็ม	5	14,319	1,179	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ เหล็กและผลิตภัณฑ์
14	เหมราชตะวันออก (ก่อตั้งปี 2532) 18 ต.ปทุมวัน ต.มาบตาพุด อ.เมือง ระยะทางห่างจาก กทม. 165 กม. โทรศัพท์ : 0 2719-9555-9, 0 3868 3963 โทรสาร : 0 3868 3963	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	3,741	390	77	80,168	2,838	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ น้ำมันและพลังงาน เครื่องยนต์ เครื่องจักร อาหารและเครื่องดื่ม
15	อีสเทิร์นซีบอร์ด (ก่อตั้งปี 2539) 112 หมู่ 4 ต.ปลวกแดง อ.ปลวกแดง ระยะทางห่างจาก กทม. 117 กม. โทรศัพท์ : 0 2719 9555-9, 0 3895 4543-4 โทรสาร : 0 3895 4545, 0 3895 5291	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	9,688	483	420	317,638	52,932	ยานยนต์และการขนส่ง เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่ ยาง พลาสติก และหนังเทียม เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์
16	เหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด (ก่อตั้งปี 2539) ระยะทางห่างจาก กทม. 106 กม. 121 หมู่ 3 ต.เขาสิงห์ อ.ปลวกแดง โทรศัพท์ : 0 2719 9555-9	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	8,003	240	184	84,985	17,469	ยานยนต์และการขนส่ง เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่ ยาง พลาสติก และหนังเทียม เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์
17	เอเชีย (ก่อตั้งปี 2544) 9 ม.2 อ.บ้านฉาง ระยะทางห่างจาก กทม. 160 กม. โทรศัพท์ : 0 2231 5800, 0 3868 9123-5 โทรสาร : 0 3868 9092	บ. นิคมอุตสาหกรรม	3,220	363	25	45,960	985	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ น้ำมันและพลังงาน
18	อาร์ โอ แอส (ก่อตั้งปี 2532) ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง ระยะทางห่างจาก กทม. 190 กม. โทรศัพท์ : 0 3868 5040-7 ต่อ 1626	บ.อาร์ โอ แอส (1996)	1,731	232	23	4,826	417	ปิโตรเลียม เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติกและหนังเทียม
19	ระยอง (บ้านค่าย) (ก่อตั้งปี 2532) ต.มาบตาพุด อ.เมืองระยอง ระยะทางห่างจาก กทม. 190 กม. โทรศัพท์ : 0 3868 5040-7 ต่อ 1626	บ. โออาร์ พี ซี จำกัด (มหาชน)	2,098	1,354	-	-	-	กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานสะอาดและเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมชีวภาพ กลุ่มอุตสาหกรรม ที่เน้นเทคโนโลยี กลุ่มพื้นที่แห่งพายุคลา พื้นที่ของกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
20	หลักชัยเมืองยาง (ก่อตั้งปี 2544) ต.สำนักทอง อ.เมืองระยอง โทรศัพท์ : 0 2274 1673-4 โทรสาร : 0 2274 1675	บ. โพรเบคก้า เอ็นเตอร์ ไพรส์ จำกัด	1,521	1,356	2	-	-	เกษตรแปรรูป (ยางพารา)
จังหวัดฉะเชิงเทรา (พื้นที่โครงการทั้งสิ้น 8,963 ไร่ คงเหลือ 676 ไร่)								
21	เวโลโกรว์ (ก่อตั้งปี 2532) 78 ม.1 ต.บางนา-ตราด กม.36 ระยะทางห่างจาก กทม. 190 กม. โทรศัพท์ : 0 3857 0001	บ. เวโลโกรว์ อินดัสทรีส์ จำกัด	3,508	6	194	137,265	27,710	ยาง พลาสติกและหนังเทียม เหล็กและ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ ยานยนต์และการขนส่ง เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่
22	เกษเวย์ ซิตี้ (ก่อตั้งปี 2533) ต.ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ต.หัวสำโรง อ.แปลงยาว ระยะทางห่างจาก กทม. 82 กม. โทรศัพท์ : 0 3857 5277-84	บ. เอ็ม ซี เอ็กซ์ จำกัด	5,153	655	194	37,978	9,727	ยานยนต์และการขนส่ง เหล็กและผลิตภัณฑ์ โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์ เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่ ยาง พลาสติกและหนังเทียม
23	ที เอช ดี (ก่อตั้งปี 2550) ต.ท่ามะขาม อ.บางปะกง ระยะทางห่างจาก กทม. 52 กม. โทรศัพท์ : 0 2676 4031-5	บ. ไทยพัฒนาโรงงาน อุตสาหกรรม จำกัด	302	15	42	5,485	1,187	เครื่องยนต์ เครื่องจักรและอะไหล่ เหล็กและ ผลิตภัณฑ์โลหะ ยาง พลาสติก หนังเทียม ยานยนต์และการขนส่ง เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์

นิคมอุตสาหกรรมที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและเตรียมการพัฒนา (จัดทำผังแม่บท และจัดทำ EIA)

ลำดับที่	ชื่อนิคมอุตสาหกรรม	ผู้พัฒนานิคม	พื้นที่โครงการ (ไร่)	กลุ่มอุตสาหกรรม
จังหวัดชลบุรี (พื้นที่โครงการรวม 11,772.24 ไร่)				
1.	อมตะนคร โครงการ 2 (ก่อตั้งปี 2553) บริเวณทางหลวงหมายเลข 3466 และ 3122 อ.พานทอง โทรศัพท์ : 0 3845 7002-4, 0 3821 3007 โทรสาร : 0 3845 7005, 0 3821 3700	บ. อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	8,226.00	ดิจิทัล
2.	ปิ่นทอง โครงการ 4 (ก่อตั้งปี 2557) อ. ศรีราชา	บ. ปิ่นทอง อินดัสตรียล ปาร์ค จำกัด	653.98	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์
3.	ยามาโดะอินดัสทรีส์ (ก่อตั้งปี 2557) 333 หมู่ 1 ต.หนองใหญ่ อ.หนองใหญ่ โทรศัพท์ : 0 3821 9009 โทรสาร : 0 3821 9008	บ. อเมริกัน บิวเคอร์ จำกัด	690.23	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์
4.	เหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ 3 (ก่อตั้งปี 2557) ต.หนองเสือช้าง อ.หนองใหญ่ โทรศัพท์ : 0 3821 9009 โทรสาร : 0 3821 9008	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	2,202.03	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์
จังหวัดระยอง (พื้นที่โครงการรวม 3,423.76 ไร่)				
5.	เหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด แห่งที่ 4 (ก่อตั้งปี 2557) 121 หมู่ 3 ต. ตาสีหี อ.ปลวกแดง โทรศัพท์ : 0 2719 9555	บ. เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน)	2,142.40	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์
6.	เหมราชระยอง 36 (ก่อตั้งปี 2555) ทางหลวง 3375 กม. 10+650 - 11+500 ต.พนานิคม อ.นิคมพัฒนา โทรศัพท์ : 0 2719 9555-9 โทรสาร : 0 2719 9546-7	บ. ระยอง 2012 จำกัด	1,281.36	ยานยนต์, อิเล็กทรอนิกส์

ที่มา : การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 10 แห่ง

เขตประกอบการอุตสาหกรรม	พื้นที่โครงการ (ไร่)	ประเภทอุตสาหกรรมหลัก	โรงงาน (แห่ง)
จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 แห่ง (พื้นที่รวม 765 ไร่)			
1. สวนหนองบอน (ก่อตั้งปี 2537) 19 หมู่ 3 ถ.สุขุมวิท - พานทอง ต.พานทอง อ.พานทอง โทรศัพท์ : 0 8630 2652, 0 2398 0027 ต่อ 1614 โทรสาร : 0 2399 2446	765	พลาสติก แม่พิมพ์ เครื่องใช้และเครื่องเรือน จากไม้	8
จังหวัดระยอง จำนวน 5 แห่ง (พื้นที่รวม 11,856 ไร่)			
2. สยามอีสเทิร์นอินดัสเตรียลพาร์ค (ก่อตั้งปี 2537) 60 หมู่ 3 ต.มาบยางพร อ.ปลวกแดง โทรศัพท์ : 0 3889 1151-4 โทรสาร : 0 3889 1150	1,341	เหล็กและโลหะ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ยานยนต์ เคมีและพลาสติก น้ำมัน อุตสาหกรรมบริการ สาธารณูปโภค	58
3. สวนอุตสาหกรรมโรจนะ (ก่อตั้งปี 2546) 3/7 หมู่ 2 ถ.บ้านค่าย-บ้านบึง กม.57 ต.หนองบัว อ.บ้านค่าย โทรศัพท์ : 0 2398 5321-4, 0 3896 1870 โทรสาร : 0 3889 1875, 0 2398 5320	1,788	เคมีและพลาสติก ชิ้นส่วนอุปกรณ์สำหรับใช้ ในงานอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์โลหะ ซิลิโคน อุตสาหกรรมบริการ	24
4. จี.เค.แลนด์ (ก่อตั้งปี 2538) 119 หมู่ 4 ถ.ปลวกแดง-วังตาหิน-สะพานสี่ ต.ปลวกแดง อ.ปลวกแดง โทรศัพท์ : 0 3896 1713-4 โทรสาร : 0 3895 5068	891	ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ยานยนต์ อุตสาหกรรม บริการ สาธารณูปโภค ปรับปรุงคุณภาพของเสีย รวม EIA	6
5. บจก. ระยองทีตินอุตสาหกรรม จำกัด (RIL) (ก่อตั้งปี 2541) 222 หมู่ 10 ถ.บ้านค่าย-หนองละลอก ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย โทรศัพท์ : 0 3889 2222-3 โทรสาร : 0 3889 2224	3,501	เหล็กและโลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนรถยนต์ รองเท้ายาง ผ้าอ้อม สาธารณูปโภค	21
6. บจก.ไออาร์พีซี (ก่อตั้งปี 2537) ต.เชิงเนิน ต.กะพง ต.บ้านแลง อ.เมือง โทรศัพท์ : 0 3861 1333, 0 3861 3571-80 โทรสาร : 0 3861 2812-3	4,335	เคมีและพลาสติก อุตสาหกรรมการเกษตรน้ำมัน อุตสาหกรรมก่อสร้าง สาธารณูปโภค	40
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 2 แห่ง (พื้นที่รวม 1,562 ไร่)			
7. ชันโย ฉะเชิงเทรา (ก่อตั้งปี 2537) 28/3 ม.1 ซ.วัดหนาม ถ.สุวินทวงศ์ ต.คลองอุดมชลจร อ.เมือง โทรศัพท์ : 0 3859 3270-308 โทรสาร : 0 3859 3261	233	ตู้แช่ แม่พิมพ์สำหรับโลหะและพลาสติก	4
8. อัลฟาเทคโนโลยีส์ (ก่อตั้งปี 2539) ต.บางเตย ต.วังตะเคียน ต.คลองนครเนื่องเขต อ.เมือง โทรศัพท์ : 0 3889 2222-3, 0 2984 1300 ต่อ 600 โทรสาร : 0 2984 1327	1,329	อุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	2

สวนอุตสาหกรรม จำนวน ๔ แห่ง

กลุ่ม/สวนอุตสาหกรรม	พื้นที่โครงการ (ไร่)	ประเภทอุตสาหกรรมหลัก	โรงงาน (แห่ง)
จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 แห่ง (พื้นที่รวม 1,800 ไร่)			
1. เครือสหพัฒน์ (ศรีราชา) (ก่อตั้งปี 2520) เลขที่ 999 หมู่ที่ 11 ต.หนองขาม และหมู่ที่ 1 ต.บ้านบึง อ.ศรีราชา โทรศัพท์ : 0 3848 0444 โทรสาร : 0 3848 0505	1,700	อุปกรณ์และชิ้นส่วนยานยนต์ ผลิตภัณฑ์อาหาร สำเร็จรูป แม้มัท	62
จังหวัดระยอง จำนวน 2 แห่ง (พื้นที่รวม 1,854 ไร่)			
2. บจก. ระยองอินดัสเตเรียลปาร์ค (ก่อตั้งปี 2533) 323 หมู่ที่ 8 ต.มาบข่า อ.บ้านฉาง อ.นิคมพัฒนา โทรศัพท์ : 0 3896 8643-4, 0 3863 6089	1,800	อุตสาหกรรมก่อสร้าง สแตนเลส สุขภัณฑ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ โพลีเมอร์ แก้ว พลาสติก โรงไฟฟ้า	13
3. กลุ่มอุตสาหกรรมเครือเจริญโภคภัณฑ์ (CPPC) (ก่อตั้งปี 2532) 111/1 หมู่ที่ 2 ต.นิคมพัฒนา อ.นิคมพัฒนา โทรศัพท์ : 0 38669207, (02) 6258000	54	อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พลาสติก	9
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1 แห่ง (พื้นที่รวม 5,000 ไร่)			
4. บจก. 304 อินดัสเตเรียล (ปาร์ค 2) (ก่อตั้งปี 2544) 200 หมู่ที่ 3 ต.เขาหินซ้อน อ.พนมสารคาม โทรศัพท์ : 0 3885 5222 โทรสาร : 0 3885 5220	5,000	เครื่องยนและส่วนประกอบรถไถ ไวน์ผสม อาหาร ผลิตภัณฑ์ไม้	5

ชุมชนอุตสาหกรรม จำนวน 6 แห่ง

กลุ่ม/สวนอุตสาหกรรม	พื้นที่โครงการ (ไร่)	ประเภทอุตสาหกรรมหลัก	โรงงาน (แห่ง)
จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 แห่ง (พื้นที่รวม 763 ไร่)			
1. พานทอง (ก่อตั้งปี 2541) ทางหลวงหมายเลข 3127 กม.ที่ 3-4 ถนนสายปูนแก้ว-พานทอง ต.มาบโป่ง อ.พานทอง	763	-	ชะลอโครงการ
จังหวัดระยอง จำนวน 4 แห่ง (พื้นที่รวม 3,603 ไร่)			
2. นครินทร์ อินดัสเตเรียล พาร์ค (ก่อตั้งปี 2539) ทางหลวงหมายเลข 3138 ต.หนองบัว อ.บ้านค่าย	465	อุตสาหกรรมกระดาษ	3
3. บจก. ทนเท็กซ์ อินดัสเตเรียลพาร์ค (ก่อตั้งปี 2538) 1 ม.8 อ.ทางหลวงหมายเลข 3191 ต.มาบข่า อ.นิคมพัฒนา โทรศัพท์ : 0 3896 8626-33	1,497	อุตสาหกรรมสิ่งทอ (ทอผ้า ฟอกย้อม)	1
4. เอส เอส พี พรอพเพอร์ตี้ (ก่อตั้งปี 2540) อ.ทางหลวงหมายเลข 3143 ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย โทรศัพท์ : 0 3886 9198-99	1,246	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	3
5. IPP (ก่อตั้งปี 2543) 111/2 อ.ทางหลวงหมายเลข 3376 หมู่ที่ 2 ต.มะขามคู่ อ.นิคมพัฒนา โทรศัพท์ : 0 3889 3598	395	ผลิตภัณฑ์พลาสติก	6
จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1 แห่ง (พื้นที่รวม 65 ไร่)			
6. บริษัท วินโคสท์ อินดัสเตเรียลพาร์ค จำกัด (มหาชน) (ก่อตั้งปี 2536) 105 ถนนบางนา-ตราด ท่าข้าม อ.บางปะกง โทรศัพท์ : 0 3857 3161	65	ให้บริการด้านโลจิสติกส์ ให้เช่าและบริการ(พื้นที่)	1
รวมทั้งสิ้น	4,431		14

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2558

๒) ภาคการท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยว รวม ๓ จังหวัด ในปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๓๘.๑๑ ล้านคน โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จังหวัดชลบุรี (รวมเมืองพัทยา) จำนวน ๒๓.๔๘ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวน ๒๑.๖๘ ล้านคน โดยส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๐ เป็นการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา สำหรับจังหวัดระยองมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓.๓๐ ล้านคนเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีนักท่องเที่ยว จำนวน ๑๒.๓๐ ล้านคน

จำนวนนักท่องเที่ยวเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ย้อนหลัง ๕ ปี (ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘) มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๘ มีนักท่องเที่ยวในเมืองพัทยากว่า ๑๙.๗๐ ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ที่มีนักท่องเที่ยวประมาณ ๑๗.๙๙ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕

รายได้จากการท่องเที่ยว ใน ๓ จังหวัดภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง และ ฉะเชิงเทรา) ส่วนใหญ่มาจากการท่องเที่ยวในเมืองพัทยา โดยในปี ๒๕๕๘ เมืองพัทยามีรายได้จากผู้เยี่ยมชมเกินกว่า ๑.๓ แสนล้านบาท ในจำนวนนี้มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า ๑.๑ แสนล้านบาท

ตารางที่ ผ ๓ สถิตินักท่องเที่ยว จ.ชลบุรี และระยอง ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

	เมืองพัทยา		จ.ชลบุรี (รวมพัทยา)		จ.ระยอง		จ.ฉะเชิงเทรา	
	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ผู้เยี่ยมชม (คน)	๙,๐๘๓,๘๙๙	๙,๘๔๙,๙๔๐	๑๐,๘๔๓,๔๑๒	๑๑,๗๔๒,๒๒๔	๖,๑๕๐,๓๓๖	๖,๖๕๐,๗๑๐	๖๓๖,๐๖๔	๖๖๑,๕๕๑
นักท่องเที่ยว (คน)	๘,๕๒๖,๗๘๖	๙,๒๒๓,๐๖๐	๙,๒๔๖,๔๓๐	๑๐,๐๐๒,๙๑๔	๓,๘๕๔,๗๘๓	๔,๑๗๑,๑๘๘	๑๒๒,๖๗๒	๑๒๗,๑๐๐
นักทัศนาจร (คน)	๕๕๗,๑๑๓	๖๒๖,๘๘๐	๑,๕๙๖,๙๘๒	๑,๗๓๙,๓๑๐	๒,๒๙๕,๕๕๓	๒,๔๗๙,๕๒๒	๕๑๓,๓๙๒	๕๓๔,๔๕๑
รวม (คน)	๑๘,๑๖๗,๗๘๘	๑๙,๖๙๙,๘๘๐	๒๑,๖๘๖,๘๒๔	๒๓,๔๘๔,๔๔๘	๑๒,๓๐๐,๖๗๒	๑๓,๓๐๑,๔๒๐	๑,๑๙๙,๕๗๙	๑,๓๒๓,๑๐๒

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว เข้าถึงจาก <http://www.tourism.go.th> (สิงหาคม ๒๕๕๙)

ประมวลโดย : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ผ ๔ รายได้จากผู้เยี่ยมชม เมืองพัทยา จ.ชลบุรี และระยอง ปี ๒๕๕๘

รายได้ (ล้านบาท)	เมืองพัทยา	ชลบุรี (รวมเมืองพัทยา)	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
รายได้รวมจากผู้เยี่ยมชม	๑๓๒,๒๐๖.๑๒	๑๓๘,๐๕๒.๙๓	๒๘,๓๗๙.๖๖	๖๖๐.๐๖
ชาวไทย	๒๑,๓๖๙.๐๙	๒๓,๓๑๓.๘๗	๒๔,๓๔๖.๗๙	๖๕๐.๘๙
ชาวต่างชาติ	๑๑๐,๘๓๗.๐๓	๘๔,๗๓๙.๐๖	๔,๐๓๒.๘๗	๙.๑๗

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว เข้าถึงจาก <http://www.tourism.go.th> (สิงหาคม ๒๕๕๙)

ประมวลโดย : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๓) ภาคเกษตร

๓.๑) ผลผลิตด้านเกษตรที่สำคัญในแต่ละจังหวัด (ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘)

(๑) จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่พืชไร่ ๗๔๙,๖๔๘ ไร่ พื้นที่เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และสับปะรด ตามลำดับ จำนวน ๕๔๕,๙๑๕ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๒,๕๙๒,๙๗๘,๐๐๐ กิโลกรัม พื้นที่ไม้ผลไม้ยืนต้น ๖๙๙,๑๓๓ ไร่ เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา และอื่น ๆ ตามลำดับ จำนวน ๓๕๗,๖๓๒ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๗๖๒,๒๔๔,๐๐๐ กิโลกรัม มีพื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว ๘,๙๗๓ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๑๓,๒๔๖,๗๓๕ กิโลกรัม มีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ๕๗๑ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๓๓๑,๔๕๐ กิโลกรัม

(๒) จังหวัดระยอง มีพื้นที่พืชไร่ ๒๘๗,๔๖๒ ไร่ พื้นที่เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง สับปะรด ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และอ้อย ตามลำดับ จำนวน ๑๐๖,๔๑๘ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๒๔๓,๓๖๖,๐๐๐ กิโลกรัม พื้นที่ไม้ผลไม้ยืนต้น ๑,๔๓๕,๓๘๓ ไร่ เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ ยางพาราทุเรียน มังคุด ปาล์มน้ำมัน เงาะ มะพร้าว ขนุน และอื่นๆ ตามลำดับ จำนวน ๗๐๔,๘๖๒ ไร่ ให้ผลผลิตรวม ๓๓๙.๑๕๘,๐๐๐ กิโลกรัม

(๓) จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่เพาะปลูกพืชทั้งหมด ๒,๐๐๕,๔๔๗.๒๕ ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ๓๒๘,๕๔๖ ไร่ ข้าวนาปรัง ประมาณ ๔ แสนไร่ ผลผลิตรวมทั้งหมด ๑,๑๓๔,๐๕๔ ไร่ โดยอำเภอที่เพาะปลูกพืชสูงสุด ๓ อันดับ ได้แก่ อำเภอสนาบชัยเขต อำเภอท่าตะเกียบ และอำเภอนวมสารคาม ตามลำดับเป็นแหล่งเพาะปลูกมันสำปะหลังมากที่สุดเป็นอันดับ ๕ ของประเทศ มีพื้นที่ปลูก ๒๐๓,๔๓๙ ไร่ เพาะปลูกพืชสำคัญ ได้แก่ ยางพารา มะม่วงปาล์มน้ำมัน และอื่นๆ ตามลำดับ แหล่งเพาะปลูกมะม่วงมากที่สุดได้แก่ อำเภอบางคล้า มีพื้นที่เพาะปลูก ๕๑ % ของพื้นที่เพาะปลูกมะม่วงทั้งหมดรองลงมา คืออำเภอเมือง อำเภอนวมสารคาม และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

๓.๒) ผลผลิตด้านปศุสัตว์ที่สำคัญ

การปศุสัตว์ในพื้นที่ ๓ จังหวัดระยองนครราชสีมาและภาคตะวันออก มีสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุกร นอกจากนี้ มีเป็ดเนื้อ เป็ดไข่ ไก่เนื้อ และโคนม

(๑) การเลี้ยงไก่ โดยเฉพาะไก่เนื้อมีการเลี้ยงมากในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยองรวม ๔๔,๗๒๖,๘๐๔ ตัว ที่อำเภอบ้านบึง บ่อทอง ศรีราชา พนัสนิคม เมืองชลบุรี หนองใหญ่ พานทอง บางละมุง เกษะจันทร์ และสัตหีบ ตามลำดับ ปัจจุบันได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์มทั้งหมดในส่วนของไก่ไข่ มีการเลี้ยงไก่ไข่ในลักษณะอิสระมีทั้งรายใหญ่ กลาง เล็ก จำนวนมาก โดยแหล่งเพาะเลี้ยงที่จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านบึง บ่อทอง หนองใหญ่ พานทอง บางละมุง เกษะจันทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเลี้ยงไก่ไข่มากที่สุดของประเทศ บริเวณที่เลี้ยงมากที่สุดได้แก่ อำเภอบ้านโพธิ์ รองลงมาได้แก่ อำเภอเมืองฯ อำเภอบางคล้า และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำหรับไก่เนื้อบริเวณที่เลี้ยงกันมากที่สุดได้แก่ อำเภอบ้านโพธิ์ รองลงมาคือ อำเภอเมืองฯ อำเภอบางคล้า และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

(๒) การเลี้ยงสุกร แหล่งเพาะเลี้ยงที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอบ่อทอง พนัสนิคม หนองใหญ่ บ้านบึง ศรีราชา เกษะจันทร์ พานทอง และบางละมุง และจังหวัดระยอง จำนวนสุกร ทั้งหมด ๔๓๑,๕๒๑ ตัว สำหรับจังหวัดฉะเชิงเทรา สุกรก็เป็นสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดที่เลี้ยงกันมาก การเลี้ยงแบบธุรกิจฟาร์มมีมากขึ้น ผู้เลี้ยงรายย่อยลดลง โดยอำเภอเมืองเลี้ยงมากที่สุดคิดเป็น ๓๗% ของปริมาณการเลี้ยงทั้งหมด รองลงมาได้แก่อำเภอบางคล้า อำเภอนวมสารคาม ที่เหลือกระจายตามอำเภอต่าง ๆ

GPP ภาคการเกษตร ๑๐ อันดับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ลำดับ	จังหวัดชลบุรี			จังหวัดระยอง			จังหวัดเชิงเตรา		
	สินค้าและบริการ ทางการเกษตร	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	สินค้าและบริการ ทางการเกษตร	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	สินค้าและบริการ ทางการเกษตร	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
๑	สุกร	๔,๑๔๙	๑๘.๒๓	ยางพารา	๑๘,๙๑๑	๕๕.๔๕	ข้าว	๓,๙๘๙	๒๘.๐๙
๒	ไก่เนื้อ	๔,๑๔๔	๑๘.๒๐	สับปะรด	๓,๘๓๗	๑๑.๒๕	สุกร	๒,๙๑๒	๒๐.๕๑
๓	ไข่ไก่	๓,๖๕๙	๑๖.๐๗	สุกร	๒,๒๘๕	๖.๗๐	ไข่ไก่	๒,๘๑๐	๑๙.๗๙
๔	ยางพารา	๒,๖๐๗	๑๑.๔๕	ทุเรียน	๒,๑๙๖	๖.๔๔	ยางพารา	๒,๓๕๓	๑๖.๕๗
๕	มันสำปะหลัง	๑,๙๓๖	๘.๕๑	พารมเลียงกุ้ง	๑,๔๔๓	๔.๒๓	กุ้งทะเล	๖๑๗	๔.๓๕
๖	ประมงทะเล	๑,๔๑๓	๖.๒๑	ประมงน้ำจืด/ ชายฝั่ง	๑,๓๔๕	๓.๙๔	มันสำปะหลัง	๓๙๑	๒.๗๕
๗	สับปะรด	๙๘๙	๔.๓๕	มันสำปะหลัง	๙๓๘	๒.๗๕	มะม่วง	๓๑๐	๒.๑๘
๘	การเพาะพันธุ์ ปลา/กุ้ง	๘๙๒	๓.๙๒	ไก่เนื้อ	๔๔๗	๑.๓๑	ปลาน้ำจืด	๒๒๔	๑.๕๘
๙	ปาล์มน้ำมัน	๒๑๖	๐.๙๕	ไม้ยางพารา	๑๔๗	๐.๔๓	เพาะพันธุ์ลูกกุ้ง	๑๕๙	๑.๑๒
๑๐	ประมงอื่น ๆ	๙๒	๐.๔๑	มะม่วง	๕๙	๐.๑๗	อ้อย	๑๔๐	๐.๙๙

๔.๒ โครงสร้างพื้นฐาน

พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐานในระดับสูงสุดของประเทศ ทั้งด้านการขนส่ง (ถนน รถไฟ ท่าเรือ) สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และนิคมอุตสาหกรรม โดยมีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมพร้อมรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมอีกประมาณ ๓๐,๐๐๐ ไร่

๑) ถนน ค่อนข้างสมบูรณ์ครอบคลุมทั่วถึง เชื่อมโยงได้ทุกภาคของประเทศ ทางหลวงสายหลักส่วนใหญ่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน ที่สำคัญได้แก่ ทางหลวงหมายเลข ๓ ๓๔๓๖ ๓๐๔ ๓๓๑ ๓๔๔ ๓๖๑ และทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข ๗ กรุงเทพฯ-ชลบุรี ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างส่วนขยายทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองช่วงพัทยา-มาบตาพุด และก่อสร้างเพิ่มช่องจราจรและบูรณะทางหลวงในพื้นที่ภาคตะวันออก รวมทั้งพัฒนาโครงข่ายถนนสายรองเพื่อเชื่อมโยงระบบการขนส่งให้มีความสมบูรณ์ และเพื่อแก้ไขปัญหาความแออัดของการจราจร ปัญหาคอขวด และรองรับการขยายตัวของฐานการผลิตและบริการ

๒) รถไฟ ปัจจุบันมีเส้นทางรถไฟเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ รถไฟทางคู่สายหัวหมาก-ฉะเชิงเทราสายฉะเชิงเทรา-ศรีราชา-แหลมฉบัง และอยู่ระหว่างก่อสร้างรถไฟทางคู่สายฉะเชิงเทรา-คลองสิบก้า-แก่งคอย นอกจากนี้ยังมีทางรถไฟสัทธิบ-มาบตาพุด และสถานีบรรจุและแยกสินค้ากล่อง (ICD) สำหรับรองรับปริมาณตู้สินค้าคอนเทนเนอร์ที่ลาดกระบัง จำนวน ๖ สถานี

๓) ท่าเรือ ท่าเรือน้ำลึกที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด และท่าเรือพาณิชย์สัทธิบ

๓.๑) ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง เป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนส่งสินค้าสูง มีความทันสมัย สามารถรองรับเรือบรรทุกตู้สินค้าขนาด ๘๐,๐๐๐ DWT (Post Panamax) ปัจจุบันมีขีดความสามารถรองรับตู้สินค้าได้ ๑๑ ล้านที่อยู่ที่ปี

และอยู่ระหว่างพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟ (STRO) รองรับตู้สินค้า ๒ ล้านที่อยู่ที่อยู่ต่อปี พัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) รองรับตู้สินค้าชายฝั่ง ๓ แสนที่อยู่ที่อยู่ต่อปี และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือ รวมทั้งมีแผนพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๓ เพื่อรองรับตู้สินค้าเพิ่มขึ้นอีก ๗ ล้านที่อยู่ที่อยู่ต่อปี

๓.๒) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นท่าเรืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกทุกขนาด ๒๖๔,๐๐๐ DWT เปิดให้บริการ ๑๒ ท่า (ท่าเรือสาธารณะ ๒ ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ ๑๐ ท่า) โดยมีเอกชน ๑๙ ราย เข้าดำเนินการเป็นท่าเรือคลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างศึกษาความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ การเงิน ด้านวิศวกรรม และออกแบบเบื้องต้น และจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) ของท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ ๓

๓.๓) ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ (จุกเสม็ด) เป็นที่จอดเรือรบและฐานส่งกำลังบำรุงและใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมต่อเรือ แท่นขุดเจาะน้ำมัน และขนส่งผู้โดยสาร

๔) สนามบิน สนามบินนานาชาติอู่ตะเภา อยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพเรือใช้ประโยชน์ทางด้านความมั่นคงและการพาณิชย์ พื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑๖,๗๐๐ ไร่ มีทางวิ่งขนาด ๓,๕๐๐ เมตร จำนวน ๑ ทางวิ่ง พื้นที่คลังสินค้า ๒๐,๐๐๐ ตารางเมตร และศูนย์ซ่อมอากาศยานของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ๑๕๐ ไร่ ปัจจุบันอาคารผู้โดยสารหลังใหม่ก่อสร้างแล้วเสร็จรองรับผู้โดยสารได้ประมาณ ๓ ล้านคนต่อปี และอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาเป็นท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์แห่งที่ ๓

๕) อ่างเก็บน้ำและท่อส่งน้ำ

อ่างเก็บน้ำ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา มี ๒๓ แห่งความจุรวมประมาณ ๑,๓๐๐ ล้าน ลบ.ม. อ่างเก็บน้ำสำคัญ เช่น อ่างฯ บางพระ อ่างฯ หนองค้อ อ่างฯ หนองปลาไหล อ่างฯ ดอกทราย อ่างฯ คลองใหญ่ อ่างฯ ประแสร์ และอ่างฯ คลองสียัด ปัจจุบันมีการจัดสรรน้ำรวม ๑,๑๘๘.๒๐ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี (ความต้องการน้ำเพื่ออุตสาหกรรม ๓๑.๔ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี น้ำเพื่อการเกษตร ๔๒๙.๙ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ๗๖.๔ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี น้ำเพื่อการประปา ๓๑๔ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี น้ำเพื่อบริษัท East Water ๓๕๒.๔ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี และน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ ๘๓.๕ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี) จึงมีน้ำใช้คงเหลือประมาณ ๑๐๐ ล้าน ลบ.ม. ต่อปี รองรับได้ถึงปี ๒๕๖๕

ท่อส่งน้ำและระบบผันน้ำ โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้แก่ ท่อส่งน้ำดอกทราย-มาบตาพุด ท่อส่งน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง ท่อส่งน้ำแหลมฉบัง-พัทยา ท่อส่งน้ำมาบตาพุด-สัตหีบ ท่อส่งน้ำหนองปลาไหล-หนองค้อ ท่อส่งน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง (ระยะที่ ๒) ท่อเชื่อมโยงอ่างฯ ประแสร์-อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ ท่อส่งน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง-บางพระ ท่อส่งน้ำหนองปลาไหล-มาบตาพุด ท่อส่งน้ำดิบในจังหวัดฉะเชิงเทรา ท่อส่งน้ำแม่น้ำระยอง-มาบตาพุด ท่อส่งน้ำหนองปลาไหล-มาบตาพุด เส้นที่ ๓ ท่อผันน้ำจากคลองพระองค์ไชยานุชิต-อ่างฯ บางพระ ระบบผันน้ำอ่างฯดอกทราย-อ่างฯ หนองปลาไหล และโครงการผันน้ำจากคลองวังโตนด-อ่างฯ ประแสร์ ฯลฯ

๗) ระบบขนส่งทางท่อ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ร่วมลงทุนกับโรงกลั่นและบริษัทขายปลีกน้ำมันสำหรับรถยนต์ สร้างระบบการขนส่งทางท่อ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการขนส่งน้ำมันทางท่อ ศรีราชา-ชองนนทรี กรุงเทพฯ โดยวางท่อตามแนวทางรถไฟ และ (๒) โครงการขนส่งน้ำมันทาง

ท่อ ศรีราชา-ลำลูกกา-สระบุรี มีการควบคุมระบบการขนส่งโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัยการขนส่ง

๓. สาธารณูปโภค/สาธารณูปการ

๑) ระบบประปา

จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราอยู่ในพื้นที่ให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เขต ๑ มีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่ ๒,๘๔๔,๙๔๐ คน ๑,๖๐๕,๗๖๒ ครัวเรือน มีผู้ใช้น้ำรวม (ข้อมูลปี ๒๕๕๘) ๕๔๑,๓๒๗ ราย โดยการประปาส่วนภูมิภาคมีสาขาที่ให้บริการในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ๑๔ สาขา ประกอบด้วย การประปาสาขาในจังหวัดชลบุรี ๗ สาขา จังหวัดระยอง ๓ สาขา และจังหวัดฉะเชิงเทรา ๔ สาขา กำลังการผลิตรวม ๒๘,๙๓๐ ลบ.ม.ต่อชั่วโมง โดยมีแหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตประปา ๓ แหล่ง ได้แก่ น้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน น้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำของ กปภ. และน้ำดิบจากบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) รองรับได้ถึงปี ๒๕๖๓

ตารางที่ ๑-๔ แสดงกำลังการผลิตของระบบผลิตประปาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

สาขาการประปา ส่วนภูมิภาค	กำลังการผลิตในปัจจุบัน (ลบ.ม./ ชม.)	แหล่งน้ำดิบ
จังหวัดชลบุรี	๑๗,๓๒๐	
๑. ชลบุรี (ชั้นพิเศษ)	๕,๒๐๐	อ่างฯ บางพระ/ East Water
๒. พนัสนิคม	๒๙๐	ห้วยสาธิต/ อ่างฯ บ้านทับสูง/ คลองหลวง/คลองชลประทานท่าลาด/ แม่น้ำบางปะกง
๓. บ้านบึง	๔๓๐	อ่างฯ น้ำห้วยมะไฟ/ อ่างฯ บึงขยาย/อ่างฯ หนองอิรุณ/ อ่างฯ ห้วยแก้ว/อ่างฯ หนองผักหนาม/ อ่างฯ บึงขยาย
๔. ศรีราชา	๒,๐๐๐	East Water
๕. แหลมฉบัง	๒,๑๐๐	East Water
๖. พัทยา (ชั้นพิเศษ)	๖,๐๐๐	อ่างฯ มาบประชัน/ อ่างฯ ห้วยขากนอก/อ่างฯ หนองกลางดง/ อ่างฯ ห้วยขุนจิต/East Water/ อ่างฯ ห้วยสะพาน
๗. สัตหีบ	๑,๓๐๐	East Water
จังหวัดระยอง	๖,๑๐๐	
๑. ระยอง	๓,๖๐๐	แม่น้ำระยอง/ บึงสาธารณะ
๒. บ้านฉาง	๒,๑๐๐	East Water
๓. ปากน้ำประแสร์	๔๐๐	อ่างฯ คลองระโงก/ คลองโพล์
จังหวัดฉะเชิงเทรา	๕,๕๑๐	
๑. ฉะเชิงเทรา	๒,๑๕๐	คลองท่าไข่
๒. บางปะกง	๑,๘๐๐	คลองพระองค์ไชยานุชิต
๓. บางคล้า	๑,๑๖๐	แม่น้ำบางปะกง/ คลองท่าลาด/ คลองชลประทาน
๔. พนมสารคาม	๔๐๐	คลองประเวศบุรีรมย์/ คลองพระองค์ไชยานุชิต

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค เขต ๑ (สิงหาคม ๒๕๕๙)

ประมวลโดย : สศช.

๒) ไฟฟ้า

พื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา อยู่ในเขตการให้บริการทางไฟฟ้า “กฟภ. ๒” ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ซึ่งรับผิดชอบการบริการในพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และตราด

คาดการณ์ความต้องการไฟฟ้า จากสถานีไฟฟ้าแรงสูงต้นทางในพื้นที่ ๓ จังหวัด ช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ประมาณ ๕,๐๑๗ - ๘,๐๓๐ เมกะวัตต์ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีขีดความสามารถในปัจจุบันประมาณ ๕,๙๖๒ เมกะวัตต์ สามารถรองรับความต้องการไฟฟ้าได้ถึงปี ๒๕๖๕ สำหรับสถานีไฟฟ้าย่อยมีความต้องการไฟฟ้าที่รับไประบบ ๒๒ เครือข่ายจาก กฟภ. ในพื้นที่ ๓ จังหวัด ช่วงปี ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ประมาณ ๓,๓๐๒-๖,๗๓๙ เมกะวัตต์ โดย กฟภ.มีขีดความสามารถในปัจจุบันประมาณ ๕,๕๕๘ เมกะวัตต์ ซึ่งสามารถรองรับความต้องการไฟฟ้าได้ถึงปี ๒๕๗๑

รูปภาพที่ ๑-๙ ที่ตั้งแหล่งน้ำและท่อส่งน้ำประปาในปัจจุบัน

๔. สังคมและประชากร

๑) ขอบเขตการปกครอง

จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเขตการปกครองแบ่งออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๙๓ ตำบล และ ๘๙๒ หมู่บ้าน มีการปกครองส่วนท้องถิ่น รวม ๑๐๙ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล ๓๔ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมือง ๑ แห่ง คือ เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เทศบาลตำบล ๓๓ แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล ๗๔ แห่ง

จังหวัดชลบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๙๒ ตำบล ๖๘๗ หมู่บ้าน โดยมี อำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอเมืองชลบุรี บ้านบึง บางละมุง พานทอง พนัสนิคม ศรีราชา สัตหีบ หนองใหญ่ บ่อทอง เกาะสีชัง และเกาะจันทร์ การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาล นคร ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครแหลมฉบังและเทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา เทศบาลเมือง ๑๐ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๕๐ แห่ง และมีรูปแบบการปกครองพิเศษ ๑ แห่ง ได้แก่ เมืองพัทยา

จังหวัดระยองแบ่งเป็น ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย ๕๘ ตำบล ๔๔๑ หมู่บ้าน ด้านการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครระยอง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองมาบตาพุด และเทศบาลเมืองบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง เทศบาลตำบล ๒๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง

ตารางที่ ๑-๕ จำนวนเขตการปกครอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	รูปแบบการปกครองพิเศษ	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวมอปท.
ชลบุรี	๑๑	๙๒	๕๖๒	๑	๑	๒	๑๐	๓๕	๕๐	๙๘
ฉะเชิงเทรา	๑๑	๙๓	๘๙๒	๑	-	-	๑	๓๓	๗๔	๑๐๙
ระยอง	๘	๕๘	๔๔๑	๑		๑	๒	๒๗	๓๗	๖๘
รวม	๓๐	๒๓๙	๒,๐๑๕	๓	๑	๓	๑๓	๙๕	๑๖๑	๒๗๕

ที่มา : กรมการปกครองและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒) ประชากร

จากสถิติประชากรในเขตพื้นที่ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษของกรมการปกครอง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙) พบว่าจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดคือภาคตะวันออก โดยจังหวัดชลบุรี มีประชากร ๑,๔๘๓,๐๔๙ คน รองลงมา คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๗๐๔,๓๙๙ คน และจังหวัดระยอง ๗๐๐,๒๒๓ คน ตามลำดับ จังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดคือ จังหวัดชลบุรี ๓๓๙.๙๑ คนต่อตารางกิโลเมตร และจังหวัดที่มีประชากรเพิ่มมากที่สุดคือ จังหวัดชลบุรี เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๔๒,๒๖๖ คน

ตารางที่ ๑ - ๖ แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

ปี พ.ศ.	จังหวัดชลบุรี		จังหวัดระยอง		จังหวัดฉะเชิงเทรา	
	จำนวน ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)	จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)	จำนวน ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คน/กม.๒)
๒๕๕๕	๑,๓๖๔,๐๐๒	๓๑๒.๖๓	๖๔๙,๒๗๕	๑๘๒.๗๙	๖๘๕,๗๒๑	๑๒๗.๖๙
๒๕๕๖	๑,๓๙๐,๓๕๔	๓๐๑.๖๓	๖๖๑,๒๒๐	๑๘๖.๑๕	๖๙๐,๒๒๖	๑๒๘.๙๙
๒๕๕๗	๑,๔๒๑,๔๒๕	๓๒๕.๗๙	๖๗๔,๓๙๓	๑๘๙.๘๖	๖๙๕,๔๗๘	๑๒๙.๕๐
๒๕๕๘	๑,๔๔๐,๗๘๓	๓๓๐.๒๓	๖๘๔,๔๐๒	๑๙๒.๖๘	๖๙๘,๑๔๗	๑๓๐.๐๑
๒๕๕๙	๑,๔๘๓,๐๔๙	๓๓๙.๙๑	๗๐๐,๒๒๓	๑๙๗.๑๓	๗๐๔,๓๙๙	๑๓๑.๑๗

ที่มา : กรมการปกครอง, ธันวาคม ๒๕๕๙

ตารางที่ ๑-๗ แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่เมือง (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล) ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	หนาแน่น
๑.	ชลบุรี	บางละมุง	เมืองพัทยา	๒๐๘.๑๐	๑๐๗,๔๐๖	๕๑๖.๑๓
๒.		ศรีราชา,บางละมุง	เทศบาลนครแหลมฉบัง	๑๐๙.๖๕	๗๓,๐๖๙	๖๖๖
๓.		ศรีราชา	เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์	๓๐๖.๔๔	๑๑๐,๕๑๗	๓๖๑
๔.	ระยอง	เมืองระยอง	เทศบาลนครระยอง	๑๖.๙๕	๖๐,๒๒๐	๓,๕๕๓
๕.	ฉะเชิงเทรา	เมืองฉะเชิงเทรา	เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา	๑๒.๗๖	๓๙,๓๖๔	๓,๐๘๕
๖.	ชลบุรี	เมืองชลบุรี	เทศบาลเมืองชลบุรี	๔.๕๗	๓๑,๐๗๔	๖,๘๐๐
๗.		สัตหีบ	เทศบาลเมืองสัตหีบ	๖.๒๒	๒๒,๙๗๖	๓,๖๙๔
๘.		ศรีราชา	เทศบาลเมืองศรีราชา	๔.๐๖	๒๑,๗๒๘	๕,๓๕๔
๙.		เมืองชลบุรี	เทศบาลเมืองแสนสุข	๒๐.๒๗	๔๓,๒๙๔	๒,๑๓๖
๑๐.		เมืองชลบุรี	เทศบาลเมืองอ่างศิลา	๑๘.๖๐	๓๐,๗๙๙	๑,๖๕๖
๑๑.		บ้านบึง	เทศบาลเมืองบ้านบึง	๘.๐๒	๑๘,๔๙๖	๒,๓๐๖
๑๒.		เมืองชลบุรี	เทศบาลเมืองบ้านสวน	๗.๘๗	๖๓,๖๓๖	๘,๐๘๖
๑๓.		บางละมุง	เทศบาลเมืองหนองปรือ	๔๕.๕๔	๖๒,๘๒๘	๑,๓๘๐
๑๔.		พนัสนิคม	เทศบาลเมืองพนัสนิคม	๒.๗๖	๑๑,๓๕๔	๔,๑๑๔
๑๕.		เกาะจันทร์	เทศบาลเมืองปรังพำ *	๑๘๒.๐๖	๑๔,๔๗๙	๘๐
๑๖.	ระยอง	เมืองระยอง	เทศบาลเมืองมาบตาพุด	๑๖๕.๕๘	๕๖,๑๓๙	๓๓๙
๑๗.		บ้านฉาง	เทศบาลเมืองบ้านฉาง	๒๔.๐๐	๒๕,๙๘๑	๑,๐๘๓

ลำดับ ที่	จังหวัด	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	หนาแน่น
๑	ฉะเชิงเทรา	เมืองฉะเชิงเทรา	เทศบาลตำบลนครเนื่องเขต	๑.๕๐	๑,๕๙๐	๑,๐๖๐
๒		แปลงยาว	เทศบาลตำบลทุ่งสะเดา	๓.๗๘	๒,๙๔๓	๗๗๙
๓		แปลงยาว	เทศบาลตำบลแปลงยาว	๗.๐๓	๕,๓๘๓	๗๖๖
๔		แปลงยาว	เทศบาลตำบลหัวสำโรง	๘.๘๘	๖,๑๐๓	๖๘๗
๕		แปลงยาว	เทศบาลตำบลวังเย็น	๔๐.๖๑	๘,๔๔๓	๒๐๘
๖		บางคล้า	เทศบาลตำบลบางคล้า	๖.๕๓	๙,๑๐๒	๑,๓๙๔
๗		บางคล้า	เทศบาลตำบลปากน้ำ	๒๕.๘๓	๕,๔๗๗	๒๑๒
๘		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลดอนฉิมพลี	๐.๓๙	๑,๗๖๒	๔,๕๑๘
๙		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลบางขนาก	๕.๘๐	๒,๒๓๗	๓๘๖
๑๐		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลบางน้ำเปรี้ยว	๑.๖๕	๒,๔๖๒	๑,๔๙๒
๑๑		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลศาลาแดง	๔.๗๒	๑,๕๒๔	๓๒๓
๑๒		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลดอนเกาะกา	๖๗.๓๕	๘,๓๘๖	๑๒๕
๑๓		บางน้ำเปรี้ยว	เทศบาลตำบลคลองแสนแสบ *	๒๖.๖๐	๓,๒๑๒	๑๒๑
๑๔		บางปะกง	เทศบาลตำบลพิมพา	๑๖.๒๐	๓,๓๗๓	๒๐๘
๑๕		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางวัวควนรักษ์ *	๒๙.๕๐	๑๑,๐๔๘	๓๗๕
๑๖		บางปะกง	เทศบาลตำบลท่าข้าม	๒๐.๒๒	๗,๗๘๕	๓๘๕
๑๗		บางปะกง	เทศบาลตำบลท่าสะอ้าน	๑.๐๕	๓,๓๑๙	๓,๑๖๑
๑๘		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางปะกง	๑.๓๐	๖,๙๐๓	๕,๓๑๐
๑๙		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางวัว	๒.๕๐	๓,๖๕๐	๑,๔๖๐
๒๐		บางปะกง	เทศบาลตำบลหอมศีล	๐.๖๒	๑,๓๙๙	๒,๒๕๖
๒๑		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางผึ้ง	๙.๖๗	๒,๑๖๓	๒๒๔
๒๒		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางปะกงพรหม เทพรังสรรค์ *	๓๔.๘๐	๗,๗๙๕	๒๒๔
๒๓		บางปะกง	เทศบาลตำบลบางสมัคร	๒๕.๑๓	๑๑,๔๔๓	๔๕๕
๒๔		บ้านโพธิ์	เทศบาลตำบลเทพราช	๒.๙๗	๔,๗๗๖	๑,๖๐๘
๒๕		บ้านโพธิ์	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์	๗.๑๗	๒,๘๓๕	๓๙๕
๒๖		บ้านโพธิ์	เทศบาลตำบลลาดขวาง	๙.๑๗	๓,๖๒๖	๓๙๕
๒๗		บ้านโพธิ์	เทศบาลตำบลแสนภูดาษ	๑๑.๔๒	๔,๐๒๕	๓๕๒
๒๘		พนมสารคาม	เทศบาลตำบลเกาะขนุน	๓.๖๐	๒,๓๘๗	๖๖๓
๒๙		พนมสารคาม	เทศบาลตำบลเขาหินซ้อน	๑๒.๕๙	๓,๔๖๖	๒๗๕

ลำดับ ที่	จังหวัด	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	หนาแน่น
๓๐	ฉะเชิงเทรา	พนมสารคาม	เทศบาลตำบลพนมสารคาม	๒.๑๖	๗,๐๗๖	๓,๒๗๖
๓๑		พนมสารคาม	เทศบาลตำบลบ้านช่อง	๖๘.๘๙	๙,๙๘๐	๑๔๕
๓๒		พนมสารคาม	เทศบาลตำบลท่าถ่าน	๒๘.๗๔	๘,๐๓๑	๒๗๙
๓๓		สนามชัยเขต	เทศบาลตำบลสนามชัยเขต	๕.๐๐	๔,๒๗๐	๘๕๔
๓๔	ชลบุรี	เกาะสีชัง	เทศบาลตำบลเกาะสีชัง	๓๖.๔๔	๔,๗๘๑	๑๓๑
๓๕		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลคลองตำหรุ	๑๙.๕๐	๔,๐๘๑	๒๐๙
๓๖		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลบางทราย	๑๒.๕๐	๑๒,๖๕๕	๑,๐๑๒
๓๗		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	๑๘.๕๐	๙,๙๐๑	๕๓๕
๓๘		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลเสม็ด	๑๒.๕๐	๒๐,๑๙๒	๑,๖๑๕
๓๙		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลหนองไม้แดง	๖.๗๐	๑๑,๕๐๐	๑,๗๑๖
๔๐		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลนาป่า	๑๘.๓๐	๓๒,๐๕๕	๑,๗๕๒
๔๑		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลห้วยกะปิ	๑๗.๕๐	๑๒,๒๗๗	๗๐๒
๔๒		เมืองชลบุรี	เทศบาลตำบลเหมือง	๒๐.๔๔	๔,๗๕๔	๒๓๓
๔๓		เกาะจันทร์	เทศบาลตำบลเกาะจันทร์	๙๖.๕๐	๔,๖๑๑	๔๘
๔๔		เกาะจันทร์	เทศบาลตำบลท่าบุญมี	๗.๖๓	๖,๕๒๙	๘๕๖
๔๕		บ่อทอง	เทศบาลตำบลบ่อทอง	๘.๑๘	๓,๙๓๓	๔๘๑
๔๖		บ่อทอง	เทศบาลตำบลธาตุทอง	๑๑๕.๐๐	๗,๔๙๔	๖๕
๔๗		บางละมุง	เทศบาลตำบลโป่ง	๗๘.๖๐	๘,๓๓๑	๑๐๖
๔๘		บางละมุง	เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย	๕๗.๘๕	๑๗,๖๑๗	๓๐๕
๔๙		บางละมุง	เทศบาลตำบลบางละมุง	๖.๓๘	๑๐,๕๒๑	๑,๖๔๙
๕๐		บางละมุง	เทศบาลตำบลห้วยใหญ่	๑๕๓.๐๐	๒๕,๕๑๐	๑๖๗
๕๑		บางละมุง	เทศบาลตำบลหนองปลาไหล	๒๗.๐๐	๑๔,๘๑๓	๕๔๙
๕๒		บ้านบึง	เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว	๑๑.๖๙	๒,๓๘๗	๒๐๔
๕๓		บ้านบึง	เทศบาลตำบลหัวญูแจ	๑.๒๐	๔,๓๖๐	๓,๖๓๓
๕๔		บ้านบึง	เทศบาลตำบลหนองขาก	๔๐.๔๑	๙,๙๖๑	๒๔๖
๕๕		บ้านบึง	เทศบาลตำบลหนองขี้ขาก	๑๙.๓๒	๕,๖๗๓	๒๙๔
๕๖		บ้านบึง	เทศบาลตำบลบ้านบึง	๓๙.๙๙	๙,๔๔๑	๒๓๖
๕๗		พนัสนิคม	เทศบาลตำบลหมอนนาง	๕๒.๕๘	๑๓,๓๙๗	๒๕๕
๕๘		พนัสนิคม	เทศบาลตำบลกุ้งไฉ่	๕.๕๐	๔,๗๘๐	๘๖๙

ผ-๒๖

ลำดับ ที่	จังหวัด	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	หนาแน่น
๕๙	ชลบุรี	พนัสนิคม	เทศบาลตำบลหัวถนน	๑๒.๐๐	๕,๐๓๐	๔๑๙
๖๐		พานทอง	เทศบาลตำบลพานทอง	๒.๘๓	๔,๖๕๘	๑,๖๔๖
๖๑		พานทอง	เทศบาลตำบลหนองตำลึง	๒๔.๕๐	๑๕,๒๓๗	๖๒๒
๖๒		ศรีราชา	เทศบาลตำบลบางพระ	๗.๕๐	๑๓,๕๕๒	๑,๘๐๖
๖๓		สัตหีบ	เทศบาลตำบลนาจอมเทียน	๑๒.๖๓	๘,๒๓๖	๖๕๒
๖๔		สัตหีบ	เทศบาลตำบลบางเสร่	๗.๘๗	๙,๙๘๔	๑,๒๖๙
๖๕		สัตหีบ	เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว*	๕๘.๐๐	๑๓,๐๑๔	๒๒๔
๖๖		สัตหีบ	เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ *	๘๘.๒๕	๕๓,๑๐๗	๖๐๒
๖๗		หนองใหญ่	เทศบาลตำบลหนองใหญ่	๑๐๘.๐๐	๗,๙๖๓	๗๔
๖๘		สัตหีบ	เทศบาลตำบลเขาชีจรรย์ *	๕๙.๒๕	๖,๖๘๒	๑๑๓
๖๙	ระยอง	เมืองระยอง	เทศบาลตำบลน้ำคอก	๑๐.๐๐	๕,๓๖๒	๕๓๖
๗๐		เมืองระยอง	เทศบาลตำบลเนินพระ	๑๒.๗๐	๑๔,๒๙๔	๑,๑๒๖
๗๑		เมืองระยอง	เทศบาลตำบลแกลง-กะเนด	๑๓.๔๙	๗,๐๔๔	๕๒๒
๗๒		เมืองระยอง	เทศบาลตำบลบ้านเพ	๓๔.๕๐	๑๖,๘๕๐	๔๘๘
๗๓		เมืองระยอง	เทศบาลตำบลทับมา	๒๙.๒๔	๒๐,๒๗๑	๖๙๓
๗๔		เมืองระยอง	เทศบาลตำบลเชิงเนิน	๑๗.๕๐	๒๒,๖๙๕	๑,๒๙๗
๗๕		แกลง	เทศบาลตำบลกองดิน	๑๔.๗๕	๔,๘๒๔	๓๒๗
๗๖		แกลง	เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน	๑๓.๖๘	๖,๗๗๔	๔๙๕
๗๗		แกลง	เทศบาลตำบลปากน้ำประแส	๔.๘๖	๕,๑๓๔	๑,๐๕๖
๗๘		แกลง	เทศบาลตำบลเมืองแกลง	๑๔.๕๐	๑๗,๔๗๒	๑,๒๐๕
๗๙		แกลง	เทศบาลตำบลสุนทรภู่	๙๒.๗๒	๑๔,๖๙๒	๑๕๘
๘๐		แกลง	เทศบาลตำบลบ้านนา	๖๗.๙๒	๘,๔๐๙	๑๒๔
๘๑		แกลง	เทศบาลตำบลเนินขี้	๓๖.๐๘	๔,๔๖๒	๑๒๔
๘๒		แกลง	เทศบาลตำบลสองสลึง	๔๘.๖๐	๕,๕๙๓	๑๑๕
๘๓		เขาชะเมา	เทศบาลตำบลชำฉ้อ	๑๐๔.๙๒	๕,๙๐๕	๕๖
๘๔		นิคมพัฒนา	เทศบาลตำบลมาบตาพุดพัฒนา *	๔๓.๐๐	๖,๗๐๗	๑๕๖
๘๕		นิคมพัฒนา	เทศบาลตำบลมะขามคู่	๑๐๕.๐๐	๑๐,๓๘๒	๙๙
๘๖		บ้านค่าย	เทศบาลตำบลบ้านค่าย	๒.๖๒	๓,๐๔๒	๑,๑๖๑
๘๗		บ้านค่าย	เทศบาลตำบลมาบตาพุด	๑๔.๔๘	๗,๕๗๘	๕๒๓

ผ-๒๗

ลำดับ ที่	จังหวัด	อำเภอ	รายชื่อเทศบาล	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (คน)	หนาแน่น
๘๘	ระยอง	บ้านค่าย	เทศบาลตำบลชากบก	๔๐.๐๒	๘,๑๖๕	๒๐๔
๘๙		บ้านค่าย	เทศบาลตำบลบ้านค่ายพัฒนา *	๑๓.๑๐	๔,๗๘๔	๓๖๕
๙๐		บ้านฉาง	เทศบาลตำบลสำนักท้อน	๑๔.๘๐	๑๐,๓๙๔	๗๐๒
๙๑		บ้านฉาง	เทศบาลตำบลบ้านฉาง	๔๘.๐๐	๑๐,๓๙๕	๒๑๗
๙๒	ระยอง	บ้านฉาง	เทศบาลตำบลพลา	๖๖.๐๐	๗,๘๖๓	๑๑๙
๙๓	ระยอง	ปลวกแดง	เทศบาลตำบลจอมพล เจ้าพระยา	๒.๘๔	๑,๒๗๑	๔๔๘
๙๔	ระยอง	ปลวกแดง	เทศบาลตำบลปลวกแดง	๒.๘๖	๔,๑๑๘	๑,๔๔๐
๙๕	ระยอง	วังจันทร์	เทศบาลตำบลชุมแสง	๑๒.๖๓	๓,๗๖๓	๒๙๘

แบบฟอร์ม

โครงการ/กิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ EEC และพื้นที่คาบเกี่ยวตามระบบนิเวศ
ภายใต้ แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์ โครงการ	พื้นที่เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี)	วงเงินรวม (ล้านบาท)	งบประมาณประจำปี พ.ศ. (ล้านบาท)				หน่วย ดำเนินงาน	หมายเหตุ
					๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔		
รวม										

ข้อมูลผู้ดำเนินการ

ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....

Email.....